

**Raiffeisen
BANK**

Banking așa cum trebuie

Raport anual 2017

Principali indicatori financiari

SITUAȚII FINANCIARE CONSOLIDATE CONFORM IFRS

002

	2017* EUR '000	2016* EUR '000	VARIAȚIE (%)
CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE			
Venit net din dobânzi	257.885	247.642	4%
Venit net din comisioane	128.350	138.369	-7%
Profit din tranzacționare	68.139	66.969	2%
Cheltuieli administrative	-280.981	-260.877	8%
Profit/(pierdere) înainte de impozitare	132.233	120.509	10%
Profit/(pierdere) după impozitare, dar înainte de câștigul net din vânzarea activității întrerupte	111.407	100.045	11%
Profitul net al exercițiului financiar	111.407	100.045	11%
Acțiuni ordinare	12.000	12.000	0%
Câștiguri pe acțiune (în EUR/acțiune)	9.284	8.337	11%
BILANȚ			
Credite și avansuri acordate băncilor (incluzând și plasamente la bănci)	19.170	120.272	-84%
Credite și avansuri acordate clienților	4.764.328	4.351.598	9%
Depozite de la bănci	109.274	128.386	-15%
Credite de la bănci	200.356	250.509	-20%
Depozite de la clienți	6.384.177	5.808.052	10%
Capitaluri proprii (inclusiv interese minoritare și profit)	771.932	720.950	7%
Total bilanț	7.912.806	7.368.400	7%
INFORMAȚII REGULATORII			
Active ponderate cu riscul, inclusiv riscul de piață	4.691.815	4.429.909	6%
Total fonduri proprii	729.325	734.878	-1%
Total cerințe fonduri proprii	375.345	354.393	6%
Rata de acoperire a excedentului	94,31%	107,36%	-13,1 PP
Rata capitalului de bază (Tier 1), inclusiv riscul de piață	13,14%	13,15%	0 PP
Rata fondurilor proprii	15,54%	16,59%	-1 PP
INDICATORI DE PERFORMANȚĂ			
Rentabilitatea capitalurilor proprii (ROE) înainte de impozitare	19,07%	16,85%	1,5 PP
Rentabilitatea capitalurilor proprii (ROE) după impozitare	16,07%	13,99%	1,5 PP
Rata cost/venit	60,36%	53,93%	6,4 PP
Rentabilitatea activelor (ROA) înainte de impozitare	1,73%	1,68%	0 PP
Rata risc/câștig	20,85%	42,20%	-21,3 PP
RESURSE			
Număr de angajați	5.314	5.265	1%
Unități bancare	451	478	-6%

*Conversie informativă în euro, neauditată

Principalii indicatori financiari	002
Cuvânt înainte și prezentarea Grupului	004
Cuvânt înainte	005
Conducerea Raiffeisen Bank	007
Governanță corporativă	008
Raportul Consiliului de Supraveghere	015
Scurtă prezentare a Raiffeisen Bank International	016
Repere 2017	017
Repere 2017	018
Responsabilitate socială corporativă	022
Responsabilitate socială corporativă	023
Raportul Conducerii	029
Climatul macroeconomic	030
Evoluții la nivelul sistemului bancar	032
Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România	034
Resurse Umane	038
Managementul riscului	041
Raportul Diviziilor	043
Corporate Banking	044
Retail Banking	046
Trezorerie și Piețe de Capital	050
Participații	055
Situații financiare consolidate și separate	056
Declarația privind responsabilitatea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la 31 decembrie 2017	057
Raportul auditorului independent	058
Situația consolidată și separată a rezultatului global	063
Situația consolidată și separată a poziției financiare	064
Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii	065
Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie	066
Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017	068
Adrese și persoane de contact	181
Adrese – Grupul Raiffeisen Bank International	182
Adrese – Grupul Raiffeisen în România	185
Echipa de proiect	190

Cuvânt înainte și prezentarea Grupului

Cuvânt înainte	005
Conducerea Raiffeisen Bank	007
Guvernanță corporativă	008
Raportul Consiliului de Supraveghere	015
Scurtă prezentare a Raiffeisen Bank International	016

STEVEN VAN GRONINGEN

Aflat constant în topul celor mai admirați CEO din România, Steven van Groningen este mândru de realizările Băncii din cei 20 de ani de prezență pe piața românească, pe care i-a aniversat în 2017.

„Acești 20 de ani au fost o călătorie extraordinară.

Am construit împreună o bancă puternică, respectată, cu o abordare inovatoare, aflată în topul primelor cinci bănci din România și se bucură de aprecierea clienților, partenerilor, acționarilor și a milioane de români.”

Anul 2017 a însemnat pentru Raiffeisen Bank aniversarea a 20 de ani de activitate pe piața românească. Un moment de bilanț și unul când privim cu încredere în viitor. În 20 de ani, industria românească de banking s-a schimbat radical, iar Raiffeisen a reușit în multe privințe să fie unul dintre jucătorii inovatori, care au făcut sistemul bancar să avanseze, răspunzând la așteptările clienților.

Pe o piață atât de competitivă, nu este ușor să activezi timp de 20 de ani fără pierderi financiare, mai ales când ai trecut, ca economie națională și ca sistem bancar, printr-o criză financiară severă precum cea din anii 2009-2012.

Cred că abordarea noastră responsabilă, chiar în anii exuberanți de dinainte de criză, a făcut diferența și sper că am reușit să dăm un exemplu de abordare pe termen lung în relația cu toți stakeholderii noștri.

În cifre, am reușit să fim o bancă de top în România cu active totale de 7,74 de miliarde euro, 2 milioane de clienți (1,9 milioane de clienți persoane fizice, 100.000 de IMM-uri și 5.600 de corporații), cu peste 450 de agenții în toată țara și peste 5.000 de angajați. Am crescut de la an la an cu investiții ale Raiffeisen Bank International de peste un miliard de euro în total și ne-am dezvoltat, finanțând economia românească. În cei 20 de ani am acordat peste 7 miliarde de euro credite clienților noștri, ajutându-i să-și împlinească planurile și visurile. În ceea ce privește contribuția noastră la stat, taxele și impozitele directe și indirecte suportate de Bancă au depășit 640 de milioane de euro în toată această perioadă.

Dacă este să mă refer la exercițiul financiar 2017, a fost un an cu o creștere de PIB extraordinară, deși alimentată în principal de creșterea consumului și marcat de o serie de incertitudini (cum sunt dese modificări de legislație fiscală) de natură să tempereze entuziasmul mediului de afaceri.

În ceea ce ne privește, strategia de dezvoltare responsabilă și echilibrată a fost vizibilă în tendința de creștere a creditelor acordate clienților în 2017: soldul creditelor acordate persoanelor fizice a crescut cu 9%, cele acordate IMM-urilor cu 11%, în timp ce creditarea companiilor medii și mari a avansat cu 10%. Suntem foarte mulțumiți de evoluția creditelor noi în 2017, care au crescut cu 19% față de 2016, până la aproximativ 3 miliarde de euro. Aproape 60% dintre acestea au fost acordate antreprenorilor locali și companiilor mari, în creștere cu 21% față de anul anterior.

Creditele pentru investiții, finanțarea comerțului și a capitalului circulant, finanțarea unor proiecte de anvergură și colaborarea cu Fondul European de Investiții au contribuit la această evoluție pozitivă.

În anul 2017, Raiffeisen Bank a acordat persoanelor fizice credite noi de nevoi personale și achiziții de locuințe de peste 1 miliard de euro, în creștere cu 16% față de 2016.

Peste jumătate dintre clienții persoane fizice care au pachete de cont curent au optat pentru cele din categoria „Zero”, pentru a-și gestiona economiile și operațiunile cât mai eficient. De altfel, intrările de sume în conturile curente au fost cele care au stat la baza creșterii cu 13% a soldului depozitelor de la clienți.

Ne bucurăm de surse de finanțare variate, care ne vor permite și în viitor să finanțăm economia în mod responsabil și sustenabil. Nivelul de capitalizare este, de asemenea, unul solid, cu o rată de solvabilitate de 15,9% în decembrie 2017, anterior deciziei de repartizare a profitului anului 2017.

Cheltuielile operaționale ale Băncii au crescut cu 7% în 2017, iar investițiile în tehnologie, digitalizare și simplificare au influențat această creștere. Vom continua și în 2018 să investim sume considerabile în procesul de digitalizare, pentru că viitorul este al produselor de calitate, ușor accesibile și rapide. În același timp, costurile în economie au crescut, în principal din majorări salariale semnificative și inflație, care a reintrat în teritoriu pozitiv, iar aceste elemente au influențat evoluția costurilor de operare ale Băncii.

Mulțumesc în primul rând tuturor colegilor din echipa Raiffeisen – care, cu perseverență, profesionalism și muncă susținută, au făcut posibile toate acestea. Le mulțumesc acționarilor noștri, precum și tuturor clienților, pentru că ne motivează să ne îmbunătățim serviciile în fiecare zi.

Avem în față un an 2018 cu provocări, de aceea vă urez să avem un an bun, responsabil și rodnic, în care să facem cu toții „Banking așa cum trebuie”.

Steven van Groningen,
Președinte și CEO Raiffeisen Bank

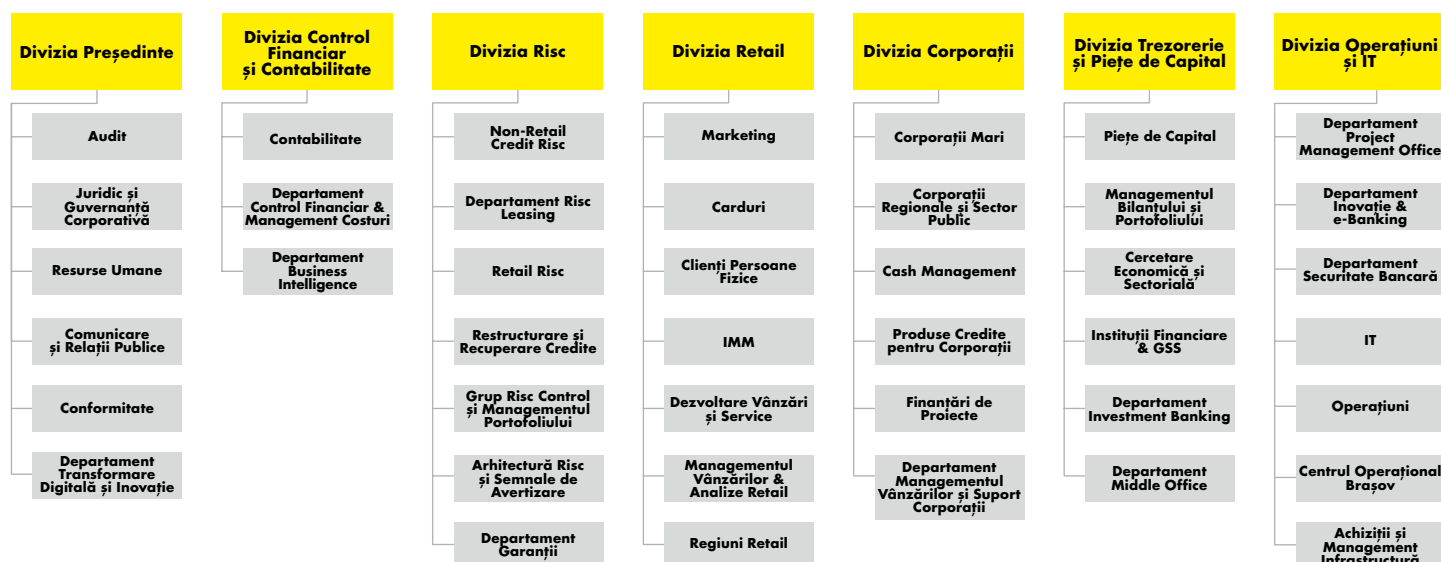
COMPONENȚA CONSILIULUI DE SUPRAVEGHERE LA 31 MARTIE 2018

Johann Strobl – PREȘEDINTE
 Martin Grüll – VICEPREȘEDINTE
 Peter Lennkh – MEMBRU
 Andreas Gschwenter – MEMBRU
 Ileana-Anca Ioan – MEMBRU INDEPENDENT
 Ana Maria Mihăescu – MEMBRU INDEPENDENT
 Hannes Mösenbacher – MEMBRU

COMPONENȚA DIRECTORATULUI LA 31 MARTIE 2018

Steven van Groningen – PREȘEDINTE ȘI CEO
 James D. Stewart, Jr. – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA TREZORERIE ȘI PIEȚE DE CAPITAL
 Vladimir Kalinov – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA RETAIL
 Cristian Sporiș – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA CORPORAȚII
 Mircea Busuioceanu – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA RISC
 Bogdan Popa – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA OPERAȚIUNI ȘI IT
 Mihail Ion – VICEPREȘEDINTE, DIVIZIA CONTROL FINANCIAR ȘI CONTABILITATE

STRUCTURA RAIFFEISEN BANK LA 31 MARTIE 2018

Guvernanța corporativă este ansamblul de norme și practici prin care managementul companiei își duce la îndeplinire obiectivele stabilite prin implementarea strategiei adoptate, în mod responsabil, corect și transparent în privința relației sale nu doar cu participanții la piața de capital, ci cu toate părțile – clienți, acționari, investitori, autorități de supraveghere, angajați, comunitate.

Pentru Raiffeisen Bank S.A. (Banca), informarea corectă și menținerea unei relații de încredere cu toți partenerii este o prioritate. Banca aplică principiile definite în Codul de Guvernanță Corporativă (CGC) al Bursei de Valori București (BVB), care poate fi găsit pe pagina de internet a Bursei – www.bvb.ro.

ADUNAREA GENERALĂ A ACȚIONARILOR

Adunarea Generală a Acționarilor (AGA) este autoritatea supremă a Băncii. Adunarea Generală a Acționarilor poate fi Ordinară sau Extraordinară. În conformitate cu prevederile Actului Constitutiv al Băncii și ale legislației în vigoare, Adunările Generale ale Acționarilor au o serie de competențe principale.

Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor are următoarele competențe principale:

- Să discute, să aprobe sau să modifice situațiile financiare anuale ale Băncii, după analiza raportului Directoratului și al Consiliului de
- Supraveghere, precum și a raportului și a opiniei auditorului financiar, și să stabilească dividendele, dacă este cazul;
- Să aleagă membrii Consiliului de Supraveghere și auditorul financiar;
- Să revoce membrii Consiliului de Supraveghere și auditorul financiar oricând va considera necesar;
- Să stabilească remunerația membrilor Consiliului de Supraveghere, precum și principiile și limitele generale cu privire la remunerația suplimentară a membrilor Consiliului de Supraveghere, precum și principiile și limitele generale cu privire la remunerația membrilor Directoratului;
- Să se pronunțe asupra gestiunii membrilor Directoratului, să îi descarce de gestiune și să îi acționeze în justiție, dacă este cazul;
- Să stabilească bugetul de venituri și cheltuieli și planul de afaceri pentru următorul an fiscal.

Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor are următoarele competențe principale:

- Schimbarea formei juridice a Băncii;
- Fuziunea Băncii cu alte societăți;
- Dizolvarea sau divizarea Băncii;
- Emisiunea de obligațiuni sau conversia unor astfel de obligațiuni dintr-o categorie în alta sau în acțiuni;
- Orice modificare a Actului Constitutiv al Băncii.

Desfășurarea Adunărilor Generale ale Acționarilor, precum și drepturile și obligațiile acționarilor sunt reglementate prin Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.

STRUCTURI DE ADMINISTRARE

Administrarea Raiffeisen Bank S.A. este realizată într-un sistem dualist format din Directorat și Consiliul de Supraveghere. Sistemul dualist permite segregarea responsabilităților de conducere a unei societăți comerciale – îndeplinite de Directorat – de responsabilitățile de control/supraveghere care sunt îndeplinite de Consiliul de Supraveghere. Sistemul dualist asigură eficientizarea procesului de luare a deciziilor operative, întărind totodată controlul asupra factorilor de decizie.

CONSILIUL DE SUPRAVEGHERE

Consiliul de Supraveghere exercită un control permanent asupra activității curente de conducere a Băncii realizate de către Directorat. Consiliul de Supraveghere este format din 8 membri, numiți de Adunarea Generală a Acționarilor prin mandate de 4 ani, cu posibilitatea de a fi realeși pentru perioade suplimentare.

La 31.12.2017, structura Consiliului de Supraveghere și pregătirea profesională a membrilor săi erau următoarele:

Johann Strobl – președinte

Doctor în economie, Universitatea de Economie și Administrarea Afacerilor din Viena, Austria

Martin Grüll – vicepreședinte

MBA, Universitatea de Economie și Administrarea Afacerilor din Viena, Austria

Andreas Gschwenter – membru

MBA, Universitatea din Innsbruck, Austria

Peter Lennkh – membru

MBA, Universitatea de Economie și Administrarea Afacerilor din Viena, Austria

Ileana-Anca Ioan – membru independent

MBA, Programul Româno-Canadian și absolventă a Facultății de Automatică a Institutului Politehnic București

Ana Maria Mihăescu – membru independent

Absolventă a Facultății de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice București

Hannes Mösenbacher – membru

Doctor în economie, Universitatea Viena, Austria

O poziție de membru al Consiliului de Supraveghere a fost vacantă.

Principalele competențe ale Consiliului de Supraveghere sunt următoarele:

- Stabilirea numărului exact de membri ai Directoratului, precum și a competențelor acestora;
- Numirea și revocarea membrilor Directoratului;
- Verificarea conformității cu legea, cu actul constitutiv și cu hotărârile Adunării Generale a operațiunilor de conducere a Băncii;
- Prezentarea, cel puțin o dată pe an, către Adunarea Generală a Acționarilor, a unui raport cu privire la activitatea de supraveghere desfășurată;
- Convocarea Adunării Generale a Acționarilor în situații excepționale, când interesul Băncii o cere;
- Înființarea de comitete consultative prevăzute de lege, dar nu numai, așa cum acestea vor fi considerate necesare în vederea desfășurării activităților Băncii. Comitetele vor fi alcătuite din membri ai Consiliului de Supraveghere.

În cursul anului 2017 au avut loc 5 ședințe ale Consiliului de Supraveghere, deciziile Consiliului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, 17 decizii au fost luate prin ordine de lucru.

Consiliul de Supraveghere a înființat un număr de 5 comitete din rândul membrilor săi, și anume: Comitetul de Audit, Comitetul de Nominalizare, Comitetul de Remunerare, Comitetul Executiv de Credite și Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere.

Cele 5 comitete înființate de Consiliul de Supraveghere

Comitetul de Audit

Comitetul de Audit contribuie la îmbunătățirea activității și a controlului intern în Raiffeisen Bank S.A., acordă sprijin Directoratului pentru îndeplinirea atribuțiilor acestuia, acționează ca o interfață între Bancă și auditorul financiar și menține o relație transparentă cu acționarii Băncii.

De asemenea, acesta aprobă regulamentul de audit intern și resursele necesare pentru activitatea de audit și este informat sistematic cu privire la activitatea de audit intern desfășurată de Direcția Audit, analizează sinteza rapoartelor de audit întocmite de aceasta și informează Directoratul despre luarea deciziilor potrivite cu privire la recomandările de audit intern emise de către Direcția Audit. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Audit este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Ana Maria Mihăescu – președinte

(membru independent al Consiliului de Supraveghere);

Martin Grüll – membru;

Ileana-Anca Ioan – membru

(membru independent al Consiliului de Supraveghere).

În cursul anului 2017 au avut loc 4 ședințe ale Comitetului de Audit, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, 3 decizii au fost luate prin ordine de lucru.

Comitetul de Nominalizare

Comitetul de Nominalizare identifică și recomandă Consiliului de Supraveghere sau Adunării Generale a Acționarilor Raiffeisen Bank S.A. să aprobe candidații pentru ocuparea posturilor vacante din cadrul Directoratului, respectiv al Consiliului de Supraveghere, și evaluează periodic cunoștințele, competențele și experiența fiecărui membru al Consiliului de Supraveghere și Directoratului, precum și al Consiliului de Supraveghere și Directoratului în ansamblul lor, și raportează Consiliului de Supraveghere și Directoratului în mod corespunzător. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Nominalizare este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Johann Strobl – președinte;

Martin Grüll – membru;

Ileana-Anca Ioan – membru (membru independent al Consiliului de Supraveghere).

În cursul anului 2017 a avut loc o ședință a Comitetului de Nominalizare, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți.

Comitetul de Remunerare

Comitetul de Remunerare acordă asistență Consiliului de Supraveghere în ceea ce privește remunerarea, în particular a membrilor Directoratului și ai Consiliului de Supraveghere, în conformitate cu principiile și limitele aprobate de Adunarea Generală a Acționarilor și având în vedere interesele pe termen lung ale acționarilor, investitorilor și ale altor deținători de interese în Bancă. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Remunerare este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Johann Strobl – președinte;

Martin Grüll – membru;

Ileana-Anca Ioan – membru (membru independent al Consiliului de Supraveghere).

În cursul anului 2017 a avut loc o ședință a Comitetului de Remunerare, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, 5 decizii au fost luate prin ordine de lucru.

Comitetul Executiv de Credite

Comitetul Executiv de Credite este împuternicit să aprobe acordarea creditelor, inclusiv a liniilor de credit și a datoriilor contingente/extrabilanțiere către un singur debitor (sau către unul sau mai mulți debitori ai unei „entități economice”) și ia decizii privind riscul de țară, care necesită aprobarea Consiliului de Supraveghere, conform statutului Comitetului de Credite aprobat de Consiliul de Supraveghere. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul Executiv de Credite este format din 2 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Hannes Mösenbacher – președinte;

Peter Lennkh – membru.

În cursul anului 2017, Comitetul Executiv de Credite a luat 82 de hotărâri, cu unanimitate de voturi ale membrilor săi.

Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere

Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere oferă consultanță Consiliului de Supraveghere și Directoratului cu privire la strategia și apetitul de risc al Băncii și asistă Consiliul de Supraveghere și Directoratul la supravegherea implementării respectivei strategii. Atribuțiile, organizarea și modul de operare sunt definite prin Regulamentul de Organizare și Funcționare al Raiffeisen Bank S.A.

Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere este format din 3 membri ai Consiliului de Supraveghere, și anume:

Hannes Mösenbacher – președinte;

Johann Strobl – membru;

Peter Lennkh – membru.

În cursul anului 2017 a avut loc o ședință a Comitetului de Risc al Consiliului de Supraveghere, deciziile Comitetului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, au fost luate două decizii prin ordine de lucru.

DIRECTORATUL

Directoratul asigură conducerea activității curente a Băncii și este format din 7 membri numiți de Consiliul de Supraveghere pentru mandate de până la 4 ani, cu posibilitatea de a fi realeși pentru perioade suplimentare.

La 31.12.2017, structura Directoratului și pregătirea profesională a membrilor săi erau următoarele:

Steven van Groningen – președinte
Master în dreptul afacerilor, Universitatea din Leiden, Olanda

James Daniel Stewart, Jr. – vicepreședinte
Absolvent de finanțe și relații externe al Universității Lehigh – Bethlehem, SUA

Vladimir Kalinov – vicepreședinte
Absolvent al Institutului de Marketing și Management, New Delhi, și al Facultății de Comerț din cadrul Universității New Delhi, India

Cristian Sporiș – vicepreședinte
Absolvent al Facultății de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori, Academia de Studii Economice, București

Mircea Busuioceanu – vicepreședinte
Absolvent al programului Executive MBA, Universitatea din Sheffield, și al Facultății de Finanțe, Bănci și Contabilitate, Academia de Studii Economice, București

Bogdan Popa – vicepreședinte
Master în Management Financiar Bancar, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași

Mihail Ion – vicepreședinte
CFA, doctor în economie la Academia de Studii Economice, București, și absolvent al Facultății de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori, Academia de Studii Economice, București

Principalele competențe ale Directoratului sunt următoarele:

- Directoratul are toate prerogativele de administrare, de dispoziție și de autorizare a tuturor tranzacțiilor din sfera de activitate a Băncii și are responsabilități pe linia monitorizării funcționării adecvate și eficiente a sistemului de control intern, cu excepția prerogativelor date de lege sau de regulamentele interne ale Băncii în competența

exclusivă a Consiliului de Supraveghere și/sau a Adunării Generale a Acționarilor;

- Să ia măsuri pentru adoptarea tuturor hotărârilor legate de implementarea prevederilor planului de activitate și ale bugetului Băncii;
- Să aprobe înființarea comitetelor prevăzute de lege și a altor comitete din subordinea sa, precum și Regulamentul de Organizare și Funcționare;
- Să aprobe organigrama Băncii și structura internă a direcțiilor;
- Să aprobe numărul de angajați și nivelul salarizării personalului Băncii;
- Să elaboreze și să supună aprobării Consiliului de Supraveghere, trimestrial, un raport scris privind conducerea Băncii, activitatea acesteia și evoluția potențială, precum și informații cu privire la orice alte probleme care ar putea avea influență semnificativă asupra Băncii;
- Să pună la dispoziția Consiliului de Supraveghere situațiile financiare anuale și raportul de activitate de îndată ce acestea au fost elaborate, împreună cu propriile propuneri pentru distribuția profitului, înainte de a supune propunerea respectivă aprobării Adunării Generale a Acționarilor.

Directoratul a înființat un număr de 9 comitete, și anume: Comitetul pentru Active și Pasive, Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative, Comitetul de Credite, Comitetul de Credite Problematică, Comitetul de Credite Persoane Fizice, Comitetul pentru Portofoliul de Proiecte, Comitetul de Norme și Proceduri, Consiliul de Securitate și Comitetul de Investiții și Guvernanță a Produselor.

De menționat este faptul că Directoratul a delegat o serie de competențe, după cum urmează:

Către *Comitetul de Credite* – implementarea politicilor de creditare în limita competențelor acordate și administrarea riscului de credit;

Către *Comitetul de Risc* – supravegherea implementării și respectării „Principiilor generale de gestionare a riscului” în Raiffeisen Bank S.A., cu excepția riscului de lichiditate și a riscului de piață (delegate la Comitetul pentru Active și Pasive) și a riscului de creditare (delegat la Comitetul de Credite);

Către *Comitetul pentru Active și Pasive* – gestionarea bilanțului Băncii și formularea politicii financiare generale a Raiffeisen Bank S.A.; monitorizarea și stabilirea limitelor riscului de lichiditate și de piață; aprobarea strategiei de prețuri (dobânzi, comisioane și taxe);

Către *Comitetul de Norme și Proceduri* – aprobarea normelor și procedurilor ce urmează a fi aplicate în cadrul Băncii.

În cursul anului 2017 au avut loc 46 de ședințe ale Directoratului, deciziile Directoratului fiind luate cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți. De asemenea, a fost luat un număr de 5 decizii prin ordine de lucru.

Cele 9 comitete înființate de Directorat

Comitetul pentru Active și Pasive (ALCO)

ALCO gestionează bilanțul Raiffeisen Bank S.A. în mod proactiv și formulează politica generală de finanțare a Băncii. Acesta monitorizează și stabilește limite pentru riscurile de lichiditate și de piață, analizează politica de prețuri și aprobă prețurile pentru toate produsele standard oferite de Bancă (rate de dobândă, taxe și comisioane).

Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative (CARS)

CARS aprobă cadrul de risc al Raiffeisen Bank S.A. și se asigură, pe baza politicilor, standardelor și metodelor de gestionare a riscului corespunzătoare, că riscurile sunt controlate pentru a se încadra și a se menține în limitele definite. Fiind responsabil de supravegherea implementării politicilor, standardelor și metodelor, CARS se asigură că riscurile sunt prevenite sau că, în cazul în care acestea se materializează, impactul lor este controlat. Mai mult, prin raportarea planificată a cazurilor de pierdere, CARS se asigură că implementarea gestionării corecte a riscului este monitorizată.

Comitetul de Credite (CC)

Comitetul de Credite este autorizat să revizuiască și să decidă cu privire la toate expunerile de limite suplimentare față de competențele de aprobare individuale existente și este responsabil de respectarea regulilor și regulamentelor, așa cum sunt menționate în manualul de credite și procedurile de creditare aprobate ale Băncii.

Comitetul de Credite Problematic (PLC)

Comitetul de Credite Problematic este înființat și funcționează ca organ de decizie privind expunerile problematice și are autoritatea să aprobe primele aplicații imediat după transferul către Direcția Restructurare și Recuperare Credite, aplicații pentru strategii de restructurare/recuperare, revizii de credit, ștergeri de creanțe, constituire și eliberare de provizioane (IFRS) pentru toate tipurile de clienți.

Comitetul de Credite Persoane Fizice

Comitetul de Credite Persoane Fizice are autoritatea de a analiza și decide asupra cererilor de credite și solicitărilor post-disbursare non-standard ale clienților persoane fizice. Comitetul de Credite Persoane Fizice este structurat pe două niveluri distincte de decizie.

Comitetul pentru Portofoliul de Proiecte

Comitetul pentru Portofoliul de Proiecte este organul de decizie care revizuieste performanța portofoliului de proiecte existent, examinează și selectează proiecte noi, prioritizează proiectele selectate, examinează viabilitatea portofoliului de proiecte pe baza strategiei Băncii și reconfigurează portofoliul de proiecte.

Comitetul de Norme și Proceduri

Comitetul de Norme și Proceduri aprobă normele, procedurile și alte reglementări în cadrul Băncii și se asigură că acestea sunt în conformitate cu cerințele operaționale și compatibile cu celelalte reglementări interne și externe.

Consiliul de Securitate

Consiliul de Securitate propune Directoratului strategia de securitate, decide politicile de securitate și confirmă angajamentul conducerii de a acorda o susținere activă securității din cadrul organizației.

Comitetul de Investiții și Guvernanță a Produselor

Comitetul de Investiții și Guvernanță a Produselor acționează în două arii distincte de competență:

- Competența privind Consultanța de Investiții are ca scop suportul pentru Serviciul de Consultanță de Investiții. Aceasta presupune, printre altele, revizuirea strategiilor de investiții adoptate în trimestrul anterior și formularea strategiilor de investiții pentru trimestrul următor, precum și validarea recomandărilor de investiții.
- Competența privind Guvernanța Produselor administrează Procesul de Guvernanță a Produselor Băncii pentru instrumente financiare, depozite structurate și produse de investiții bazate pe asigurări oferite către segmente de piață specifice, indiferent de modalitatea prin care sunt distribuite, respectiv doar execuție, consultanță sau fără consultanță. Un Proces de Guvernanță a Produselor (PGP) trebuie să fie efectuat pentru toate produsele menționate, emise sau distribuite (incluzând produsele unor terțe părți) și are ca scop să îndeplinească cerințele legale și de conformitate pentru a oferi respectivul produs către clientul final și să stabilească decizia strategică dacă produsul va fi furnizat, precum și felul în care va fi oferit.

CONFLICTE DE INTERESE

Atât Directoratului, cât și Consiliului de Supraveghere Raiffeisen Bank S.A., li se cere, prin reglementările interne incidente, să declare orice conflict de interese potențial.

Prin urmare, membrii Directoratului trebuie să declare Consiliului de Supraveghere toate interesele personale semnificative pentru tranzacțiile care implică atât Banca, cât și companiile din grup, precum și orice alte conflicte de interese. De asemenea, ei trebuie să-i informeze și pe ceilalți membri ai Directoratului. Membrii Directoratului care ocupă funcții manageriale și în cadrul altor companii trebuie să asigure un echilibru corect între interesele companiilor în chestiune.

Membrii Consiliului de Supraveghere trebuie să raporteze imediat Președintelui Consiliului de Supraveghere toate conflictele de interese potențiale. În eventualitatea în care Președintele însuși se confruntă cu un conflict de interese, el trebuie să-l raporteze imediat Vicepreședintelui său.

Contractele companiei încheiate cu membrii Consiliului de Supraveghere care-i obligă pe aceștia să presteze un serviciu în favoarea companiei sau a unei subsidiare, în afara obligațiilor ce le revin ca membri ai Consiliului de Supraveghere, în schimbul unei compensații deloc nesemnificative, necesită aprobarea Consiliului de Supraveghere. Aceasta se aplică și contractelor cu companii în care un membru al Consiliului de Supraveghere are un interes financiar semnificativ.

PRACTICI DE REMUNERARE ȘI SELECTARE ȘI ELEMENTE DE DIVERSITATE

Sistemul de remunerare al Raiffeisen Bank S.A. promovează un management corect și eficient al riscului și nu încurajează asumarea de riscuri ce depășesc nivelurile tolerate. Acesta este în linie cu strategia de business, obiectivele, valorile și interesele pe termen lung ale Băncii și ale Grupului RBI (Raiffeisen Bank International) și încorporează măsuri pentru evitarea conflictului de interese.

Politicile de remunerare ale Raiffeisen Bank S.A. sunt aprobate de către Consiliul de Supraveghere al Băncii, prin Comitetul de Remunerare.

Sistemul de compensare în Raiffeisen Bank S.A. este guvernat de următoarele principii:

1. Sistemul de compensare sprijină strategia de business și obiectivele pe termen lung ale companiei, interesele și valorile sale, prin utilizarea setului de indicatori de performanță al RBI și a competențelor culturale cheie.
2. Principiile de compensare încorporează măsuri pentru evitarea conflictului de interese.
3. Politica și principiile de compensare sunt în concordanță și promovează practici solide și eficiente de management al riscului și evită plata variabilă pentru asumarea riscului ce depășește nivelul tolerat pentru instituție, prin indicatori de performanță și management de procese (ex: procesul de management al performanței, comitete de risc).
4. Compensarea este bazată pe o structură funcțională și este legată de performanță. În plus, reguli speciale se aplică pentru personalul a cărui activitate profesională are un impact material asupra profilului de risc.
5. Compensarea este competitivă, sustenabilă și rezonabilă și este definită în acord cu valoarea relativă a muncii, pieței și practicii.
6. Compensarea fixă este principal definită în acord cu condițiile pieței.
7. Structura compensării (proporția plății variabile relativ la compensarea fixă) este echilibrată, ceea ce permite fiecărui angajat un nivel adecvat al remunerației, bazat pe salariul fix.
8. Toate programele de plată variabilă includ niveluri minime de performanță și praguri maxime de plată.
9. Performanța individuală este produsul rezultatelor obținute și al comportamentelor/competențelor bazate pe măsuri cantitative și calitative și este evaluată în cadrul procesului de evaluare a performanței și luând în considerare criteriile financiare și non-financiare.
10. Personalul angajat în funcții de control este compensat independent de unitatea de business pe care o supervizează, are autoritatea adecvată, iar remunerația acestor angajați este determinată pe baza realizării obiectivelor proprii, neținând cont de rezultatele zonei pe care o monitorizează. Structura de remunerație fixă și variabilă trebuie să fie în favoarea remunerației fixe.

Dacă unui angajat i se acordă compensare variabilă, aceasta se face pentru performanța măsurată. Performanța se traduce în rezultate și comportamente: „ce” și „cum”, conform sistemului de management al performanței.

Așadar, toate schemele de compensare variabilă sunt legate de managementul performanței sau de un sistem comparativ de setare a țintelor.

Măsurarea performanței pentru angajații din funcții de control (ex: risc, audit, conformitate) reflectă cerințele specifice acestor funcții.

Compensarea angajaților din funcțiile de control este în acord cu atingerea obiectivelor legate de funcțiunile respective și într-o manieră independentă de ariile de business pe care le supraveghează, dar proporțional cu rolul acestora în Bancă.

În Raiffeisen Bank S.A., politica de recrutare pentru selectarea membrilor structurii de conducere stabilește criteriile și procedura conform cărora trebuie evaluată compatibilitatea celor propuși/numiți ca membri ai organului de conducere, dar și criteriile de evaluare a celor care ocupă funcții-cheie.

Politica privind calificarea și experiența (Fit & Proper) din Raiffeisen Bank S.A. stabilește procedurile interne aplicabile și criteriile pentru evaluarea compatibilității, în concordanță cu

prevederile legale locale (Regulamentul BNR nr. 5/2013 cu privire la cerințe de prudențialitate ale instituțiilor de credit, Regulamentul BNR nr. 6/2008 privind începerea activității și modificările în situația instituțiilor de credit, persoane juridice române și a sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe). De asemenea, politica definește măsurile ce trebuie aplicate în situațiile în care aceste persoane nu sunt compatibile pentru pozițiile în cauză și cum se asigură compatibilitatea permanentă.

Întrucât atât îndrumarul EBA, cât și Regulamentul BNR nr. 5/2013 cuprind mențiuni cu privire la importanța diversității la nivelul conducerii superioare, în plus față de setul standard de criterii de compatibilitate reglementat prin politica privind calificarea și experiența, suntem conștienți că diferențele de gen, culturale, de educație și experiență ale membrilor conducerii superioare nu pot decât să adauge mai multă valoare organizației noastre.

Având în vedere structura actuală a organului de conducere, facem precizarea că principiul diversității din punct de vedere al genului a fost pus în aplicare prin numirea doamnelor Ileana-Anca Ioan și Ana Maria Mihăescu în cadrul Consiliului de Supraveghere al Raiffeisen Bank S.A. ca membri independenți.

Raiffeisen Bank S.A. întocmește anual un raport privind cerințele de transparent și de publicitate a informațiilor, în conformitate cu Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012.

Acest raport este aferent anului 2017 și este publicat pe site-ul băncii la adresa: www.raiffeisen.ro/despre-noi/guvernanta-corporativa/transparenta-si-publicare.

Doamnelor și domnilor,

Johann Strobl
Președinte al Consiliului
de Supraveghere

Anul financiar 2017 a fost marcat de un climat macroeconomic general pozitiv și de un mediu de piață favorabil. Acest lucru a contribuit la îmbunătățirea semnificativă a profitului consolidat al RBI, care a fost mai mare decât dublul anului precedent. Rezultatul operațional mai bun a fost, în principal, influențat în mod pozitiv de costurile de risc mai scăzute. Pe lângă vânzarea cu succes a creditelor neperformante, acestea au fost determinate și de scăderea notabilă a provizioanelor nete pentru deprecierea valorii activelor financiare. Rezultatul obținut de RBI în 2017 a confirmat, totodată, că deciziile strategice luate în ultimii ani au avut un rol esențial în susținerea grupului pentru a depăși, mai puternic, o perioadă de transformare plină de provocări. Acest lucru este demonstrat și de baza de capital solidă și constantă, de un profil de risc echilibrat și de un nivel redus considerabil al creditelor neperformante – de la 8,7% (2016 pro forma) la 5,7%. Această îmbunătățire a calității activelor s-a bazat, nu în ultimul rând, pe reducerea determinată a creditelor neperformante în ultimii ani.

Fuziunea Raiffeisen Zentralbank Österreich AG cu RBI AG a intrat în vigoare conform planului, odată cu înregistrarea acesteia în Registrul Comerțului, la data de 18 martie 2017. În urma fuziunii, RBI va continua să-și urmeze strategia de grup bancar universal de top în Europa Centrală și de Est și Austria, având ca obiectiv principal crearea de valoare pe termen lung. Ne propunem să creștem selectiv în următorii ani pe anumite piețe care au demonstrat stabilitate și perspective economice bune. Managementul eficient al riscului și al capitalului, precum și reducerea în continuare a creditelor neperformante vor continua să rămână esențiale în viitor. În 2018, ne vom concentra mai mult pe provocările generate de cerințele regulei în vigoare, riscurile politice, progresul digitalizării și schimbările conexe din mediul concurențial.

Pe piața românească, Raiffeisen Bank S.A. și-a continuat creșterea organică, accentul fiind pus pe digitalizare și simplificare, precum și pe o gestionare atentă a riscului, lucruri care s-au reflectat în profitabilitatea ridicată a Băncii.

În cadrul Adunării Generale a Acționarilor (AGA) care a avut loc la data de 24 aprilie 2017, acționarii Raiffeisen Bank S.A. au luat act de demisia

domnului Karl Sevela din funcția de președinte al Consiliului de Supraveghere și au decis să-l numească pe domnul Hannes Mösenbacher ca nou membru și să acorde doamnei Ileana-Anca Ioan un nou mandat în calitate de membru independent al Consiliului de Supraveghere.

Consiliul de Supraveghere s-a întrunit de cinci ori în 2017. La data de 25 aprilie 2017, l-a ales pe domnul Johann Strobl în calitate de președinte și a aprobat noile structuri ale Comitetului de Audit, Comitetului de Nominalizare, Comitetului de Remunerare, Comitetului de Risc al Consiliului de Supraveghere și Comitetului Executiv de Credite. La data de 27 octombrie 2017, Consiliul de Supraveghere a aprobat încă o dată noua componență a Comitetului de Audit, de această dată cu o majoritate de membri independenți (inclusiv președintele).

Directoratul Raiffeisen Bank S.A. a furnizat în mod regulat și la timp membrilor Consiliului de Supraveghere informații complete privind aspectele relevante de business. Astfel, Directoratul a sprijinit Consiliul de Supraveghere să-și îndeplinească responsabilitățile de supraveghere și control. De asemenea, Consiliul de Supraveghere a oferit Directoratului tot sprijinul necesar pentru îndeplinirea obiectivelor de creștere a valorii și rezultatelor Băncii, conform așteptărilor acționarilor.

Consiliul de Supraveghere a fost informat periodic cu privire la activitatea desfășurată în cursul anului 2017 de către sub-comitetele sale, menționate anterior. Consiliul de Supraveghere este de acord cu Raportul Directoratului asupra situațiilor financiare auditate ale Băncii, întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aferente exercițiului financiar al anului 2017.

Aș dori să profit de această ocazie pentru a le mulțumi tuturor angajaților Raiffeisen Bank S.A. pentru toată munca depusă și efortul lor constant din timpul anului 2017, dar și pentru a apela la angajamentul lor continuu de a înfrunta orice provocare viitoare.

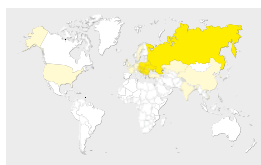
În numele Consiliului de Supraveghere,

Johann Strobl
Președinte al Consiliului
de Supraveghere

Scurtă prezentare a Raiffeisen Bank International

Raiffeisen Bank International A.G. (RBI) are în vedere, ca piață principală, piața din Austria, unde este o bancă lider de corporații și de investiții, precum și cea din Europa Centrală și de Est (ECE).

În total, la nivel mondial, aproape 50.000 de angajați RBI deservesc aproximativ 16,5 milioane de clienți, prin intermediul a peste 2.400 de unități bancare, în special în regiunea ECE.

Băncile subsidiare acoperă 14 piețe din regiunea ECE. În plus, Grupul include numeroși furnizori de servicii financiare care activează în domenii precum leasing-ul, managementul activelor, fuziuni și achiziții (M&A).

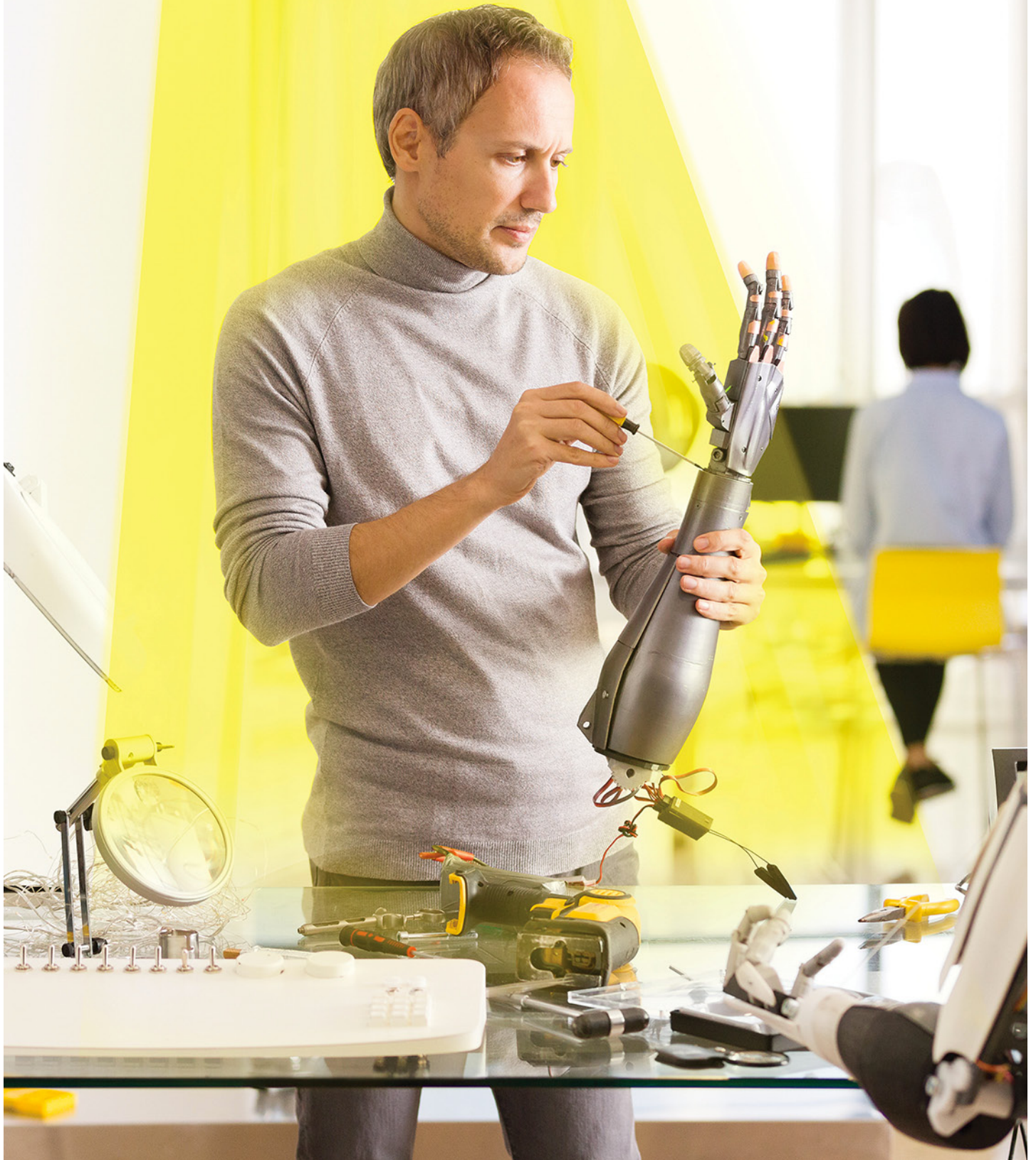
Acțiunile RBI A.G. sunt listate la Bursa de Valori din Viena din anul 2005.

La finalul anului 2017, activele totale ale RBI erau de 135 de miliarde de euro.

Subsidiarele Raiffeisen regionale dețin aproximativ 58,8% dintre acțiunile RBI, restul de aproximativ 41,2% fiind liber tranzacționabile.

În urma fuziunii din martie 2017 cu Raiffeisen Zentralbank Österreich A.G. (RZB A.G.), fostul său acționar majoritar, RBI A.G. și-a asumat în totalitate toate drepturile, obligațiile și funcțiile societății cedente RZB A.G., în special rolul instituției centrale pentru Grupul Bancar Raiffeisen din Austria.

2017 a fost anul în care Raiffeisen Bank a sărbătorit 20 de ani de prezență pe piața locală – un prilej de a rememora cele mai importante realizări obținute împreună de membrii echipei Raiffeisen în tot acest timp. De asemenea, a fost un an în care ne-am concentrat pe digitalizare, pe sprijinirea antreprenorilor locali și oferirea de soluții financiare pentru IMM-uri, pe implicarea în comunitățile în care ne desfășurăm activitatea și pe încurajarea practicării sportului de către tot mai mulți români.

IANUARIE **Startul aniversării a 20 de ani de Raiffeisen Bank în România**

În 1997, Raiffeisen Viena obținea licența pentru a deschide o reprezentanță pe piața din România. A fost începutul poveștii noastre de succes – după două decenii, suntem printre primele cinci bănci din România. În acești 20 de ani, investițiile directe ale Grupului Raiffeisen în România au depășit 200 de milioane de euro, iar investițiile făcute în Bancă au depășit 1,2 miliarde de euro. Toate aceste realizări se datorează echipei Raiffeisen și, de aceea, de-a lungul anului, pentru prima dată în istoria Băncii, cei peste 5.000 de angajați Raiffeisen au participat la sărbătorirea unui succes pe care ei înșiși l-au creat.

FEBRUARIE **Lansarea programului Catalizator**

Raiffeisen Bank a lansat Catalizator – *un program pentru antreprenori cu idei mari* (etapa I a început în februarie, etapa a II-a, în septembrie 2017). Programul se adresează persoanelor de decizie din companiile medii din România și îi ajută în extinderea și administrarea mai eficientă a afacerilor lor printr-o serie de workshop-uri cu specialiști de renume. În total, Catalizator a însemnat, în anul 2017, desfășurarea a 6 module, în 6 orașe, prin 36 de workshop-uri și cu participarea a 380 de companii.

MARTIE **O nouă platformă pentru Online banking și Mobile banking**

Raiffeisen Bank a achiziționat o nouă platformă digitală pentru Internet/Mobile banking, furnizată de Backbase, lider în domeniu. Dezvoltarea noii arhitecturi digitale a Băncii urmărește să asigure clienților o experiență îmbunătățită, prin aplicații prietenoase și funcționalități ce fac mai simplă și rapidă interacțiunea cu Banca.

APRIIE 350 de milioane de euro credite IMM acordate în cadrul inițiativelor JEREMIE

Raiffeisen Bank a acordat peste 4.700 de finanțări pe parcursul derulării celor două acorduri încheiate cu Fondul European pentru Investiții (FEI). Banca noastră este lider pe piața locală în acordarea acestui tip de finanțare, cu peste 50% cotă de piață în privința volumelor acordate de către toate băncile din România prin aceste programe și cu peste 70% cotă de piață ca număr de finanțări.

Roadshow aniversar în 9 orașe

Pentru a marca aniversarea a 20 de ani de prezență în România, am organizat un roadshow în 9 orașe din țară – Timișoara, Craiova, Brașov, Târgu Mureș, Bacău, Iași, Constanța, Cluj Napoca și București. Campania „De 20 de ani împreună” a pus accentul pe ideea că succesul nostru din aceste două decenii este suma reușitelor tuturor colegilor noștri. Campania a fost premiată cu Golden Award for Excellence (la secțiunea Comunicare internă) la PR Award Gala (ediția a XV-a).

MAI Semnarea acordului COSME cu FEI

Fondul European de Investiții (FEI) și Raiffeisen Bank au semnat un acord COSME ce permite Băncii să acorde 800 de milioane de lei (aproximativ 177 de milioane de euro) sub formă de credite pentru afacerile mici și mijlocii din România. Aproximativ 2.000 de IMM-uri românești pot beneficia de împrumuturi cu garanții reduse, pe termene mai lungi.

IUNIE Lansarea Elevator Lab by Raiffeisen Bank International

În premieră pentru grupul bancar din care facem parte, RBI a lansat Elevator Lab, un program de tip accelerator pentru start-up-uri, invitând companiile specializate în soluții inovatoare de IT și tehnologie pentru bănci să aplice pentru finanțări. Elevator Lab se adresează start-up-urilor din Austria și din Europa Centrală și de Est. Cei selectați pot primi finanțări pentru a-și dezvolta ideile și a inova în domeniul bancar și au ulterior ocazia să lucreze împreună cu specialiștii grupului Raiffeisen Bank International.

IULIE Începerea celei de-a 7-a ediții a programului de granturi Raiffeisen Comunități

Raiffeisen Bank derulează acest concurs online de proiecte de responsabilitate socială din anul 2011. Scopul principal al acestei inițiative este acela de a sprijini financiar sau prin implicare directă (voluntariat, consultanță) proiecte cu impact în comunitățile locale în care Banca își desfășoară activitatea. Tema ediției din 2017 a fost educația non-formală. Raiffeisen Comunități a atras 253 de proiecte, dintre care 182 au îndeplinit criteriile de eligibilitate. În final, 10 proiecte au fost declarate câștigătoare ale câte unui grant în valoare de 45 de mii de lei (10.000 de euro, echivalent).

AUGUST Autorizare cu amprentă pe Android

Începând din vara lui 2017, clienții Băncii se pot loga în aplicația de Mobile banking – Smart Mobile – prin folosirea amprentei, și de pe telefoanele cu sistem de operare Android, care permit acest lucru.

Raiffeisen Bank Bucharest Challenger

Cea de-a șasea ediție a celui mai puternic turneu de baschet 3x3 din Europa de Est a reunit la start cele mai bune 16 echipe și cei mai buni zece jucători din lume, alături de patru echipe românești care au luptat pentru calificarea la FIBA 3x3 World Tour Lausanne Masters și pentru premii în bani în valoare totală de 10.000 de dolari. Cele două echipe finaliste ale turneului de streetball au fost Riga Ghetto Basket (Letonia) și Zemun Master (Serbia).

SEPTEMBRIE Mai mult de 435.000 de clienți activi în Online banking

Peste 10.000 dintre clienții Raiffeisen Bank migrează lunar pe canalele digitale ale Băncii. Numărul de clienți Smart Mobile și Raiffeisen Online a depășit 435.000 (clienți activi la 30 septembrie 2017).

Cardul de credit poate fi obținut și online

Utilizatorii Raiffeisen Online au putut să aplice direct, online, pentru un card de cumpărături, tot procesul de emisie desfășurându-se în mediul digital, rapid și comod, iar ridicarea cardului de credit în format fizic putându-se face de la orice agenție Raiffeisen Bank aleasă de client.

OCTOMBRIE **Cea de a 10-a ediție a Raiffeisen Bank Bucharest Marathon**

Pe 14 și 15 octombrie a avut loc Raiffeisen Bank Bucharest Marathon, la care au participat aproximativ 17.000 de adulți și copii.

NOIEMBRIE **Friedrich Wilhelm Raiffeisen (FWR), declarat cel mai bun serviciu de Private Banking din România**

Prestigioasele publicații internaționale „Global Finance”, „Financial Times – The Banker & Professional Wealth Management” și „Euromoney” au desemnat FWR, divizia de Private Banking a Raiffeisen Bank, ca fiind cel mai bun serviciu de Private Banking din România în 2017. Cele trei premii sunt cele mai importante distincții acordate segmentului Private Banking, în urma unei analize a serviciilor și produselor oferite clienților, și au fost acordate FWR pentru al doilea an consecutiv.

Moody's a revizuit în creștere ratingurile Raiffeisen Bank

Moody's Investors Service a revizuit în creștere ratingurile atribuite pentru depozitele în lei (pe termen scurt și pe termen lung) ale Raiffeisen Bank la Baa2/Prime-2 de la Baa3/Prime-3 și a menținut perspectiva stabilă. Moody's a îmbunătățit și ratingul pentru soliditatea financiară a Băncii (BCA) la ba2 de la ba3, iar valoarea BCA ajustat a fost revizuită la ba1 de la ba2. Moody's Investors Service a revizuit în creștere, de la Baa1 la A3, ratingurile atribuite pentru datoriile și depozitele pe termen lung ale grupului-mamă din Viena, Raiffeisen Bank International AG (RBI), și a menținut stabilă perspectiva acestor calificative.

Face ID pe iPhone X

În contextul strategiei de digitalizare a Băncii, aplicația Smart Mobile permite, din noiembrie 2017, autentificarea prin Face ID, de pe iPhone X.

DECEMBRIE **Green Frog Award**

Raportul anual de responsabilitate corporativă al Raiffeisen Bank a fost desemnat cel mai bun raport non-financiar din România de către Deloitte Green Frog Award 2017. Competiția urmărește să identifice și să premieze excelența în raportarea non-financiară în Europa Centrală, apreciind conținutul, materialitatea, structura și creativitatea comunicării, precum și performanța sustenabilității și angajamentele strategice.

Responsabilitate socială corporativă

Responsabilitate socială corporativă

023

Raiffeisen Bank contribuie, de 20 de ani, la creșterea calității vieții românilor și a dezvoltării comunității în ansamblu. În 2017, Banca a oferit, sub formă de sponsorizare, peste 9,6 milioane de lei, care au fost direcționați către inițiative de responsabilitate socială corporativă. Valoarea investită în programe și proiecte comunitare a fost de peste 7,7 milioane de lei (conform metodologiei de raportare LBG), în special către cele care se încadrează în următoarele direcții strategice: arta și cultura românească, educația (inclusiv educație financiară și antreprenorială), ecologia urbană, sportul ca stil de viață sănătos și inițiativele sociale.

Din perspectiva celor aproximativ 2 milioane de clienți persoane fizice și a celor 100.000 de IMM-uri – întreprinderi mici și mijlocii – pe care îi deservim, precum și a celor peste 5.000 de angajați care își desfășoară activitatea în cele peste 450 de agenții ale Băncii la final de 2017, rolul Raiffeisen Bank în societatea românească este unul semnificativ.

Suntem responsabili pentru păstrarea în siguranță a economiilor clienților noștri și pentru plasamente sigure în credite, atât către clienții persoane fizice, cât și către companiile pe care le finanțăm. De asemenea, acționăm cu responsabilitate în toate ariile și pe întreg teritoriul țării, pentru a influența pozitiv comunitățile în care ne desfășurăm activitatea. Am continuat și în 2017 să investim în programe de educație financiară, să susținem arta și cultura românească, să promovăm un stil de viață sănătos și să avem grijă de mediul înconjurător. Astfel, dezvoltăm parteneriate comunitare strategice împreună cu organizații neguvernamentale locale sau naționale și cu implicarea angajaților-voluntari, în beneficiul celor care au nevoie. Considerăm că orice program de responsabilitate socială pe care îl implementăm în comunitate are nevoie de susținerea și implicarea angajaților, prin acțiuni de voluntariat și campanii de strângere de fonduri.

Strategia de investiție în comunitate a Băncii, programele finanțate și rezultatele obținute sunt descrise în detaliu într-un raport de responsabilitate al companiei, pe care îl publicăm în fiecare an. Deși raportarea non-financiară a devenit obligatorie doar din 2016, prin Ordinul de Ministru nr. 1938, care transpune parțial Directiva UE nr. 95/2014 în legislația națională, Raiffeisen Bank continuă practica de raportare a activității non-financiare, pe care am început-o încă din 2009. Raportul este realizat conform cerințelor de raportare dezvoltate de

London Benchmarking Group (LBG), care evaluează investițiile în programele comunitare și modul în care s-au produs schimbări în privința beneficiarilor acestora, și conform standardelor Global Reporting Initiative (GRI) pentru indicatorii referitori la guvernarea corporativă și comportamentul social și privind protecția mediului înconjurător al companiei. Raiffeisen Bank folosește ambele modele de raportare, complementar, pentru a oferi o imagine completă a activității desfășurate pe piața din România.

Principalele realizări ale anului 2017 în ceea ce privește implicarea comunitară

- Suma totală investită în cele peste 60 de proiecte comunitare a depășit 7,7 milioane de lei (conform metodologiei de raportare LBG), cu o contribuție medie per angajat de 1.465 de lei (316 euro). Principalii parteneri rămân organizațiile neguvernamentale, însă Banca a continuat să consolideze diferite parteneriate strategice cu instituții publice (de exemplu, teatre) sau cu instituții de învățământ.
- Programul de Granturi Raiffeisen Comunități, aflat la cea de-a șaptea ediție, a atras participarea a 253 de proiecte comunitare și le-a premiat pe cele mai bune zece cu câte 10.000 de euro, valoarea totală a granturilor fiind de 100.000 de euro. Peste 85 de voluntari, angajați ai Raiffeisen Bank, au luat parte la procesul de jurizare a celor 182 de proiecte declarate eligibile. Proiectele câștigătoare au fost analizate în etapa finală de către o comisie de specialitate formată din cinci profesioniști cu experiență în evaluarea de proiecte educaționale.
- 242 dintre angajații Raiffeisen Bank au ales să se implice în proiecte de voluntariat de-a lungul anului 2017. În total, aceștia au alocat pentru astfel de activități 842 de ore din timpul de lucru.
- Raiffeisen Bank a ales să sprijine de-a lungul anilor, din poziția de partener strategic, diferite evenimente culturale și de sport prestigioase. În 2017 ne-am

continuat parteneriatele cu Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, Festivalul Internațional Transilvania – TIFF, SoNoRo, Gala UNITER, producția unor piese și turnee ale Teatrului Act, Maratonul Internațional București sau Maratonul Via Maria Theresia din Munții Călimani.

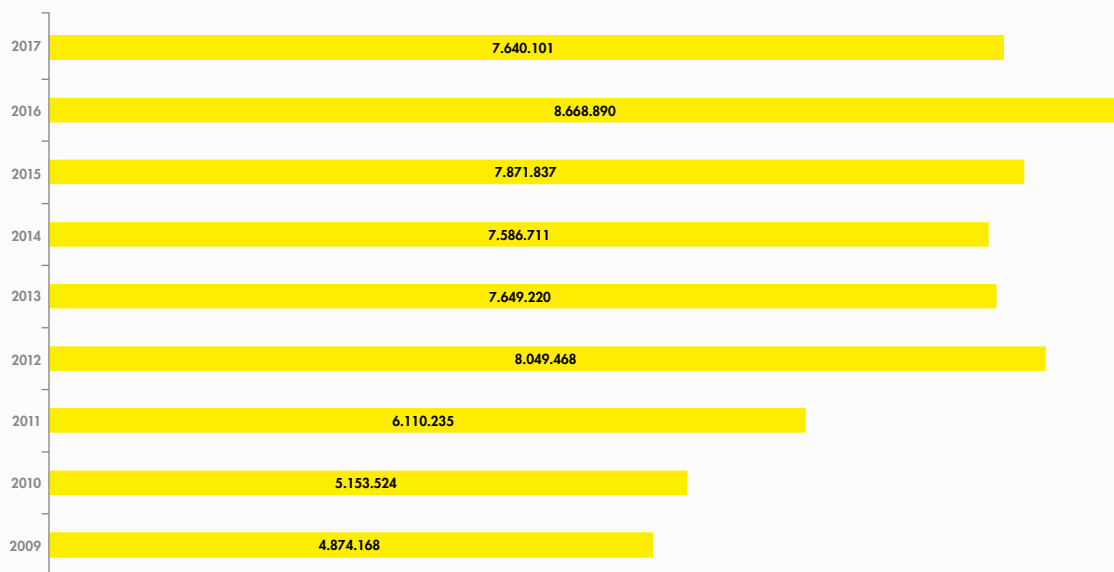
- Și în 2017 am sprijinit organizații active, inovatoare, pioniere în domeniile lor, care au dovedit că au un impact pozitiv în comunitățile în care funcționează. Astfel, am continuat să lucrăm cu Asociația Green Revolution, Asociația pentru Relații Comunitare, Asociația Tășuleasa Social, Fundația Principesa Margareta a României, United Way România, Junior Achievement România,

Teach for Romania, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile și Habitat for Humanity România. Dorim astfel să ne asigurăm că investițiile noastre răspund unor nevoi reale și aduc schimbări relevante în comunitate.

IMPACTUL INVESTIȚIILOR ÎN COMUNITATE

Valoarea totală a contractelor de sponsorizare încheiate de Raiffeisen Bank în 2017 a fost de peste 9,6 milioane de lei. Valoarea sumelor alocate programelor comunitare (care intră în aria de raportare LBG) s-a ridicat la 7,7 milioane de lei, în scădere cu 9% față de anul precedent și aproape de cea a investițiilor realizate în 2015.

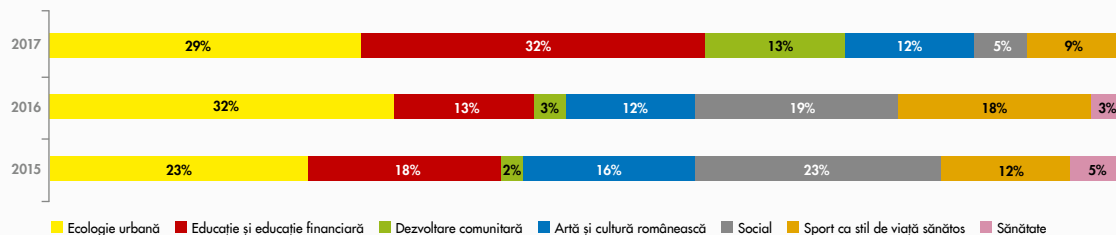
Suma totală a investițiilor în programe și proiecte comunitate (RON)

Scăderea față de anul precedent reflectă intenția băncii de a se concentra în special pe cele cinci direcții strategice: ecologia urbană, educația (inclusiv educația financiară), arta și cultura română, sportul ca stil de viață sănătos și inițiativele sociale.

Raiffeisen Bank a continuat în anul 2017 să sprijine inițiative care oferă acces la educația de bază sau educația financiară (32%), care acționează pentru păstrarea unui mediu înconjurător cât mai curat (29%), promovează arta și cultura românească (12%), încurajează un stil de viață sănătos (9%) și facilitează accesul la servicii sociale pentru grupurile defavorizate (5%). În plus, Raiffeisen Bank continuă să fie un partener important pentru organizații ce implementează proiecte de dezvoltare comunitară (13%).

Proiecte și programe comunitare susținute pe direcții strategice (% din total sumă)

Cifre relevante privind implicarea Raiffeisen Bank în comunitate în 2017

Contribuția medie per beneficiar a fost de **28** de lei.

242 de angajați ai Băncii s-au implicat în acțiuni de voluntariat în cadrul unor programe comunitare.

Voluntarii noștri au alocat **842** de ore pentru acest tip de inițiative.

În medie, partenerii comunitari au gestionat fonduri de **122.409** de lei.

Contribuția Băncii în portofoliul său comunitar reprezintă **1,3%** din profitul brut.

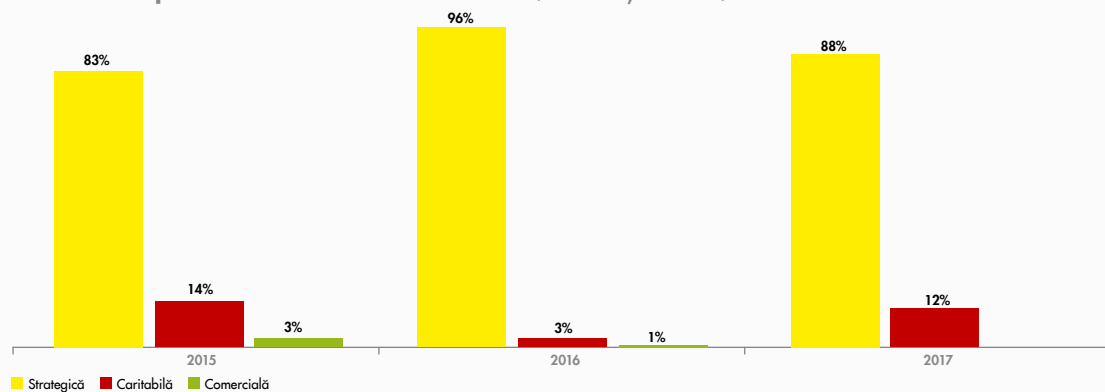
Contribuția Raiffeisen Bank per angajat s-a ridicat la **1.465** de lei.

Având în vedere atenția pe care Banca o oferă celor cinci direcții strategice, în 2017 am crescut procentul resurselor investite în aceste zone specifice, ajungând la 87% (6.705.650 de lei) din totalul sponsorizărilor. Mai exact, 32% (2.441.340 de lei) din resursele Băncii au fost acordate proiectelor educative, 29% (2.231.700 de lei) pentru ecologie urbană, 12% (964.578 de lei) pentru proiecte de artă și cultură, 9% (702.345 de lei) pentru promovarea sportului ca mod de viață sănătos și 5% (365.687 de lei) pentru inițiative sociale.

SOCIETATE

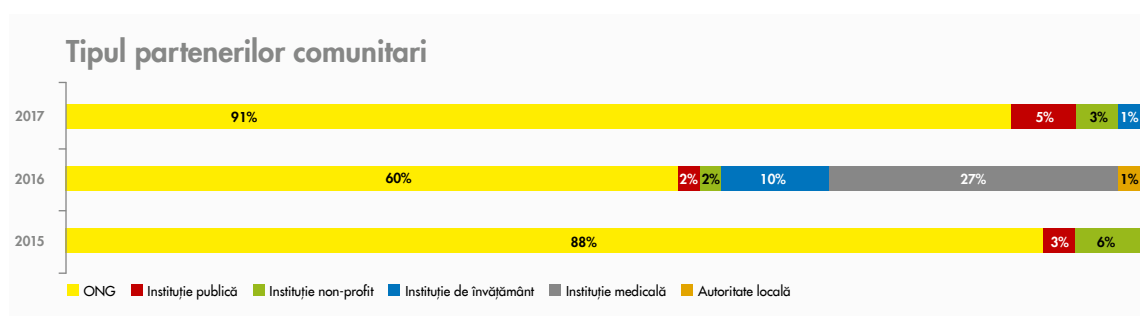
Raiffeisen Bank recunoaște importanța unei societăți civile sănătoase ca element-cheie pentru a genera dezvoltare sustenabilă, atât în interiorul companiei, cât și în exterior, în comunitate. În multe situații, inițiativele sponsorizate de către Bancă creează spațiu de implicare pentru alte companii, angajați, clienți sau alți actori interesați.

De ce se implică Raiffeisen în comunitate (motivație în %)

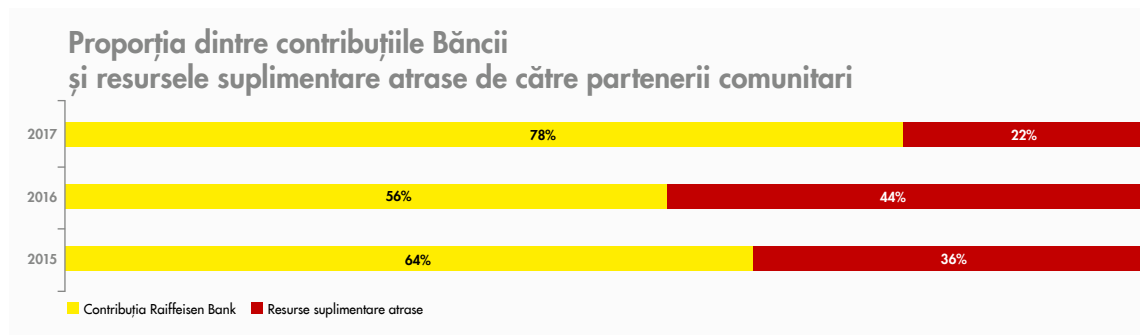

PARTENERII COMUNITARI

Pentru a cunoaște nevoile partenerilor comunitari cu care interacționăm și pentru a afla prioritățile acestora și ale comunității din care fac parte, organizăm întâlniri, realizăm consultări și sondaje în mod regulat. În domeniul intervenției sociale, al investiției comunitare, încercăm să aducem laolaltă diferiți factori din societate, astfel încât, împreună, să găsim soluții pentru problemele concrete cu care aceștia se confruntă. Ne asumăm rolul de facilitator, dar și de susținător activ. De exemplu, susținem arta și cultura (fără a interveni în vreun fel în actul cultural), nu numai prin finanțarea proiectelor de foarte bună calitate, ci și prin eforturile depuse pentru creșterea audienței de la an la an.

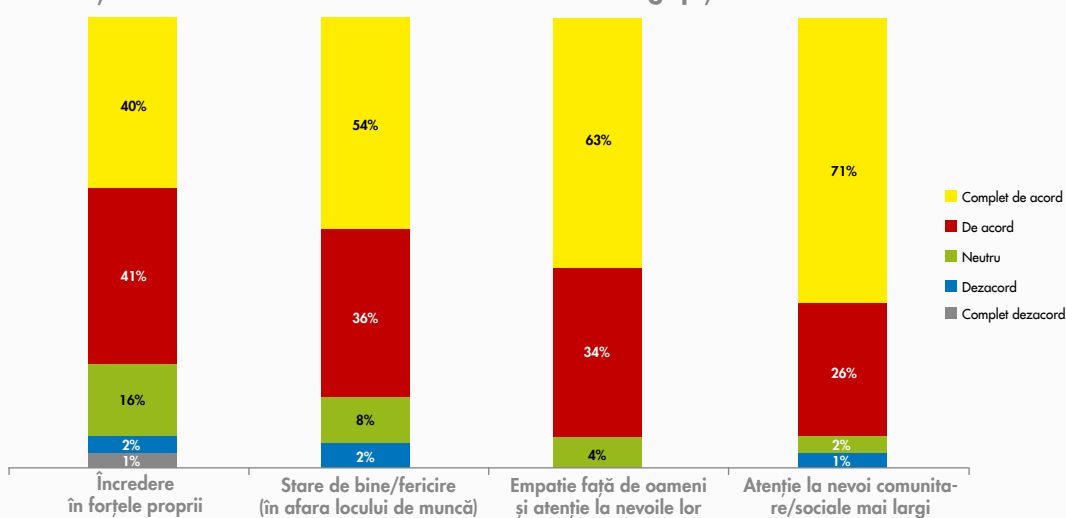
De asemenea, ne susținem partenerii în eforturile acestora de a atrage resurse suplimentare pentru proiectele pe care le implementează, precum și în eforturile de a-și dezvolta capacitatea organizațională.

VOLUNTARIAT ÎN ECHIPA RAIFFEISEN BANK

Activitățile de voluntariat au atras și în anul 2017 un număr de 242 de angajați Raiffeisen Bank, aceștia luând parte la evaluări și selecții de proiecte în diferite programe de finanțare administrate și finanțate de bancă, la programe de educație financiară, dar și la construcția propriu-zisă de locuințe pentru persoanele defavorizate.

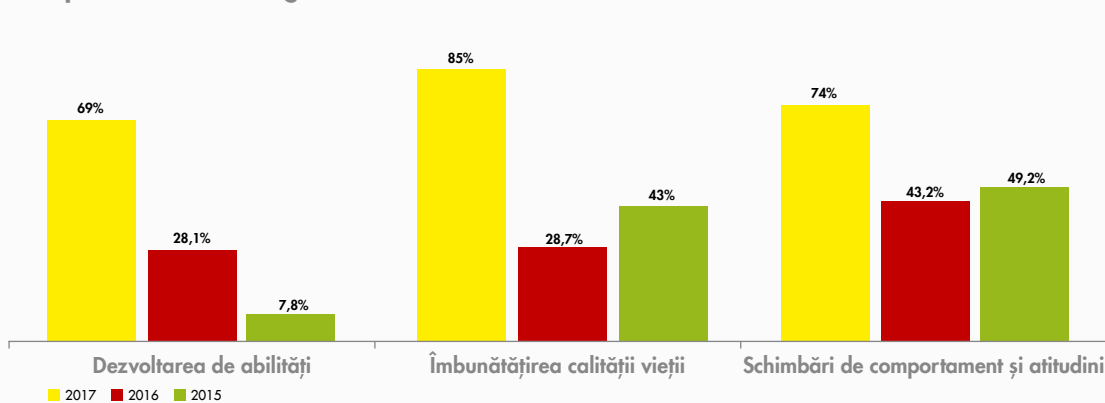
Activitățile de voluntariat au dezvoltat în rândul angajaților:

BENEFICIARIII PROIECTELOR COMUNITARE

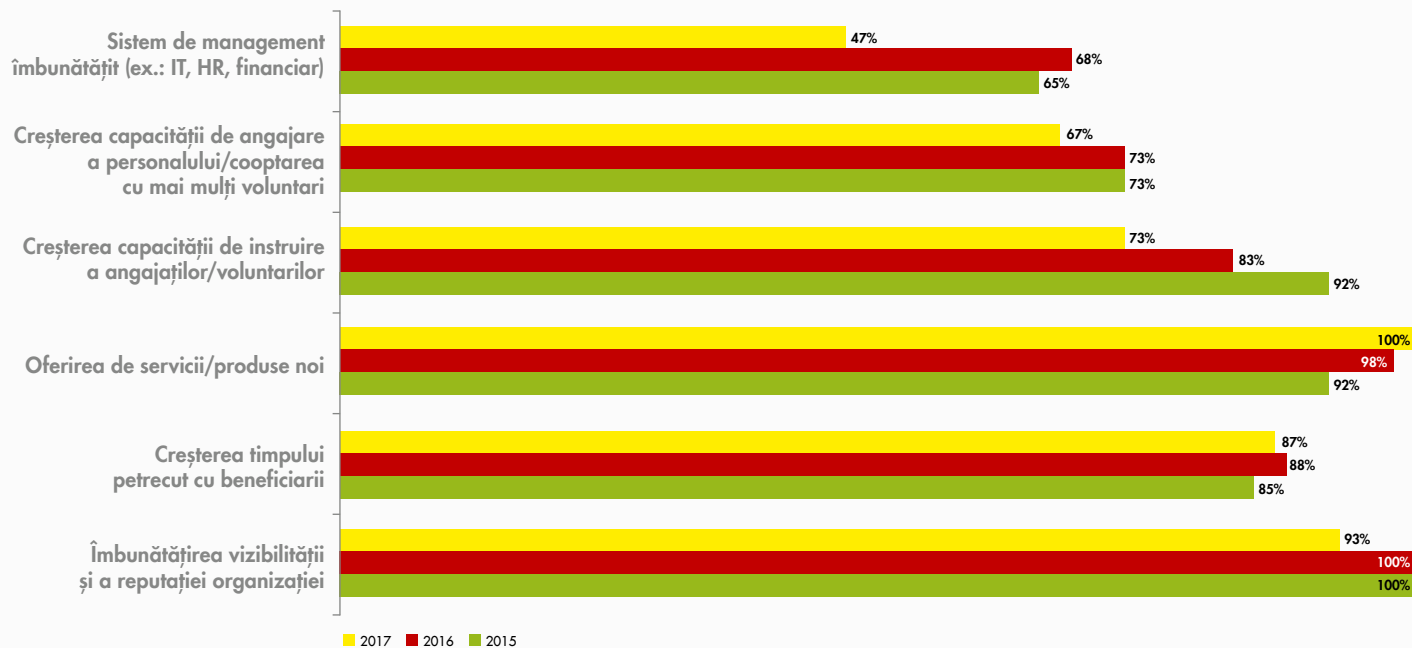
În 2017, partenerii noștri comunitari au raportat 271.546 de beneficiari ai proiectelor implementate cu sprijinul Băncii, cu 15% mai mulți decât în anul anterior. Diferențele pozitive pe care le-au resimțit aceștia se referă la dobândirea de cunoștințe sau abilități, schimbări de comportament și atitudini, dar și la creșterea calității vieții. De asemenea, în contextul în care numărul proiectelor de educație finanțate de Bancă a crescut, acest lucru s-a reflectat în aspectele specifice legate de dezvoltarea abilităților beneficiarilor direcți.

Tipul de schimbări generate în rândul beneficiarilor

Schimbările generate la nivelul organizațiilor partenere

Raportul Conducerii

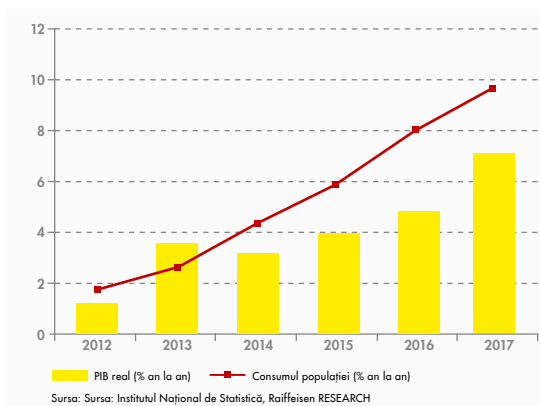
Climatul macroeconomic	030
Evoluții la nivelul sistemului bancar	032
Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România	034
Resurse Umane	038
Managementul riscului	041

Anul 2017 a adus o creștere economică foarte consistentă, Produsul Intern Brut (PIB) urcând cu 6,9%. Similar anilor anteriori, consumul privat a rămas determinantul principal al creșterii PIB-ului în ceea ce privește cererea. În privința ofertei, valoarea adăugată brută în industrie și servicii a înregistrat creșteri solide.

Avansul rapid al consumului privat a fost susținut de îmbunătățirile înregistrate pe piața forței de muncă (creșterea semnificativă a salariilor și declinul ratei șomajului). Majorările adiționale ale salariilor din sectorul public și ale pensiilor au menținut înclinația marginală spre consum a indivizilor la un nivel ridicat. Formarea brută de capital fix a consemnat semne de revenire în 2017, dată fiind întoarcerea dinamicii acesteia în teritoriul pozitiv, după scăderea din 2016. Avansul exporturilor de bunuri și servicii a fost devansat de o creștere mai rapidă a importurilor, rezultând din nou într-o contribuție negativă a exportului net la creșterea PIB. În același timp, dezechilibrele externe (deficitul de cont curent și cel al comerțului internațional) s-au mărit în continuare în 2017. În ceea ce privește oferta, valoarea adăugată brută în industrie și servicii a înregistrat creșteri semnificative în 2017. Mai mult, creșterea PIB din 2017 a fost explicată într-o anumită măsură și de un avans important al agriculturii. PIB-ul real, exclusiv agricultura, a crescut cu 6,5% în 2017, dinamică inferioară celei înregistrate de PIB-ul real.

EVOLUȚIA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

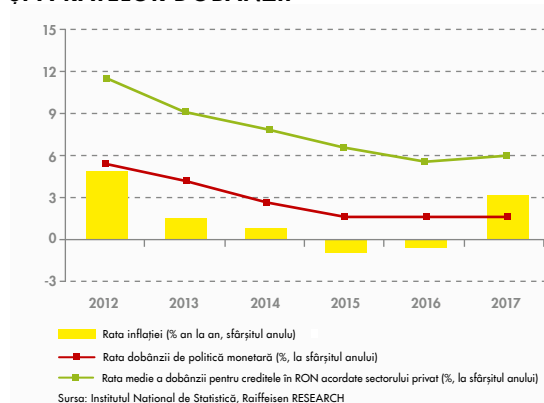

Deficitul bugetului public (metodologie cash) a fost de 2,8% din PIB în 2017, ușor inferior țintei stabilite inițial (3% din PIB). În ciuda măsurilor de relaxare fiscală adiționale aplicate, evitarea saltului deficitului bugetar peste nivelul de 3% din PIB în 2017 a fost posibilă prin reducerea investițiilor publice (-10%), dar și cu ajutorul dividendelor speciale acordate de companiile de stat și prin reversarea reducerii accizei la carburanți.

Rata anuală a inflației s-a întors în teritoriul pozitiv la începutul anului 2017 și a crescut rapid, încheind anul la 3,3%. Principalul determinant al avansului inflației în 2017 a fost intensificarea presiunilor inflaționiste de bază. De asemenea, mai multe șocuri adverse de natura ofertei (majorarea prețurilor administrate, creșterea prețului petrolului, deprecierea leului) au contribuit la creșterea inflației.

Banca Națională a României (BNR) a menținut nemodificată rata dobânzii de referință la 1,75% la toate ședințele de politică monetară din 2017. În cea mai mare parte a anului, condițiile monetare au fost mai stimulative decât ceea ce a indicat nivelul ratei dobânzii de politică monetară. Până în septembrie, ratele de dobândă din piața monetară (ROBOR) au fost cotate în continuare semnificativ sub nivelul ratei dobânzii de referință, dată fiind persistența excesului de lichiditate din piața monetară. În ultimul trimestru din 2017, ratele ROBOR au înregistrat un salt, depășind nivelul ratei dobânzii de referință din cauza unui deficit de lichiditate care a apărut la nivelul sectorului bancar. De asemenea, BNR și-a ajustat retorica și a anunțat o modificare a strategiei sale, menită să reducă volatilitatea ratelor de dobândă, dar permițând, în același timp, o flexibilitate mai mare a cursului de schimb. La primele două ședințe de politică monetară din 2017, BNR a îngustat coridorul simetric între ratele de dobândă la facilitățile permanente la ± 1 punct procentual în jurul ratei dobânzii de politică monetară, de la $\pm 1,5$ puncte procentuale.

DINAMICA RATEI INFLAȚIEI ȘI A RATELOR DOBÂNZII

PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI

	2013	2014	2015	2016	2017
PIB nominal (mld. euro)	144,3	150,3	160,3	169,8	187,9
PIB real (% an la an)	3,5	3,1	4,0	4,8	6,9
Consum privat (% an la an)	2,6	4,2	5,8	7,9	10,2
Investiții fixe brute, private și publice (% an la an)	-5,4	3,2	7,4	-2,0	4,7
Volumul producției industriale (% an la an)	7,8	6,1	2,8	3,1	7,8
Rata șomajului BIM (medie, %)	7,1	6,8	6,8	5,9	4,9
Salariul mediu brut lunar (în EUR)	489	524	575	626	706
Prețurile producției industriale (medie, % an la an)	2,1	-0,1	-2,2	-1,8	3,5
Prețurile de consum (medie, % an la an)	4,0	1,1	-0,6	-1,5	1,3
Prețurile de consum (sfârșitul anului, % an la an)	1,6	0,8	-0,9	-0,5	3,3
Soldul bugetului public consolidat (% din PIB, definiție cash)	-2,5	-1,7	-1,4	-2,4	-2,8
Datoria publică (% din PIB)	37,8	39,4	37,9	37,6	35,1
Soldul contului curent (% din PIB)	-1,1	-0,7	-1,2	-2,1	-3,4
Datoria externă brută (% din PIB)	68,0	63,0	57,4	54,7	50,0
Investiții străine directe (% din PIB)	2,0	1,8	1,8	2,7	2,4
Rezervele valutare ale BNR (mld. euro, sfârșitul anului)	32,5	32,2	32,2	34,2	33,5
Rata dobânzii de politică monetară (sfârșitul anului, %)	4,0	2,75	1,75	1,75	1,8
ROBOR 1 lună, medie, %	4,1	2,1	1,0	0,6	1,0
RON/EUR, medie anuală	4,42	4,44	4,45	4,49	4,57
RON/EUR, sfârșitul anului	4,48	4,48	4,52	4,54	4,66

Sursa: Institutul Național de Statistică, Banca Națională a României, Raiffeisen RESEARCH

Activitatea de creditare a evidențiat semne mai concludente de îmbunătățire în 2017. Soldul creditelor acordate de către bănci sectorului privat (populație și companii) s-a majorat cu 5,4% în 2017, în timp ce în 2016 acesta crescuse cu 1,2%.

De asemenea, pentru prima dată după 2009, toate cele trei componente majore ale sale – credite acordate companiilor, credite ipotecare și credite acordate populației pentru consum și alte scopuri – au înregistrat în 2017 dinamici pozitive în termeni de sold. Cel mai rapid avans s-a înregistrat în cazul creditelor ipotecare (13,1%), care au continuat să fie susținute de creditele acordate în programul guvernamental „Prima Casă”.

Deși a înregistrat creșteri, avansul soldului creditelor acordate companiilor și cel al soldului creditelor de consum și pentru alte scopuri a rămas modest (3,0% și, respectiv, 2,0%).

Similar anilor anteriori, și în 2017 avansul creditelor bancare a fost exclusiv susținut de creșterea soldului creditelor denumite în lei (15,7%), în timp ce soldul celor denumite în valută a înregistrat o contracție amplă (-10,3% în echivalent euro).

În acest context, ponderea creditelor denumite în valută în total credite acordate de către bănci

sectorului privat s-a redus la 37,9% în decembrie 2017, de la 43,4% în decembrie 2016.

Dependența sistemului bancar față de capitalurile străine a continuat să se reducă, în condițiile în care ponderea pasivelor externe în total pasive a scăzut la 10% în decembrie 2017, de la 11,7% în decembrie 2016.

De asemenea, raportul dintre credite și depozite s-a redus din nou în 2017, în condițiile în care avansul depozitelor populației și companiilor la bănci (10,3%) l-a devansat pe cel al creditelor (5,4%).

Profitabilitatea sistemului bancar s-a îmbunătățit în 2017 pe fondul condițiilor macroeconomice favorabile, a revigorării activității de creditare și a diminuării cheltuielilor nete cu provizioanele. Indicatorul de solvabilitate s-a menținut la un nivel ridicat (18,9% în decembrie 2017).

Rata creditelor neperformante s-a plasat la 6,4% la sfârșitul anului 2017, în scădere de la 9,6% la sfârșitul anului 2016.

Tabelul următor prezintă principalele evoluții înregistrate la nivelul bilanțului monetar agregat al instituțiilor de credit (bănci comerciale, bănci de economisire și creditare în domeniul locativ, cooperative de credit) și al fondurilor de piață monetară din România în anul 2017.

BILANȚUL MONETAR AGREGAT AL INSTITUȚIILOR DE CREDIT ȘI AL FONDURILOR DE PIAȚĂ MONETARĂ

	2017 (MLD. RON)	2017/2016 (MODIFICARE ANUALĂ ÎN TERMENI REALI ÎN %)	2017 (% DIN TOTAL ACTIVE)	2016 (% DIN TOTAL ACTIVE)
Credite și plasamente cu alte bănci și BNR	54,7	2,4	11,9	12,1
Credite acordate rezidenților, la valoare brută:	241,9	1,5	52,6	53,7
– populație	121,8	4,3	26,5	26,3
– companii	110,5	-0,1	24,0	25,0
– sector public	9,5	-12,0	2,1	2,4
Titluri de debit emise de rezidenți (preponderent titluri de stat)	88,9	3,8	19,3	19,3
Alte active, din care:	74,4	12,8	16,2	14,9
– active externe	29,6	18,5	6,4	5,6
– active fixe	12,7	-3,9	2,8	3,0
Total active brute	459,9	3,7	100,0	100,0
Depozite ale băncilor și ale altor instituții financiar-monetare rezidente	8,7	30,6	1,9	1,5
Depozite ale rezidenților:	315,1	6,9	68,5	66,5
– populație	178,3	5,6	38,8	38,1
– companii	124,5	8,8	27,1	25,8
– sector public	12,3	6,9	2,7	2,6
Titluri de debit emise	2,5	27,1	0,5	0,4
Pasive externe, exclusiv titluri de debit	45,0	-12,5	9,8	11,6
Capital și rezerve, inclusiv provizioane	66,6	-4,5	14,5	15,7
Alte pasive	21,9	17,7	4,8	4,2
Total pasive	459,9	3,7	100,0	100,0

NOTĂ:

Creditele și activele sunt la valoarea brută (inclusiv provizioane), aceasta fiind diferită de valoarea netă (valoarea brută fără provizioane) prezentată în situațiile financiar-contabile publicate de către instituțiile de credit. Pe partea de pasive, provizioanele sunt incluse în capital. Ca referință, activele nete ale instituțiilor de credit reprezentau numai 427,4 miliarde de lei la sfârșitul anului 2017. Suma componentelor poate fi diferită de total, ca urmare a folosirii rotunjirilor la o zecimală.

SURSĂ:

Prelucrări pe baza datelor publicate de către Banca Națională a României și Banca Centrală Europeană. Ritmurile anuale de creștere în termeni reali au fost calculate prin ajustarea ritmurilor de creștere nominală cu rata inflației din 2017 (3,3% an la an).

În 2017

portofoliul de credite a crescut pe toate segmentele de clienți. Depozitele sunt la niveluri istorice, iar rentabilitatea capitalului este excelentă, 15,8%.

2017 a fost un an de succes pentru Raiffeisen. Rezultatele financiare s-au îmbunătățit, ne-am concentrat atenția asupra principalelor linii de business și am reușit să creștem într-o manieră echilibrată și responsabilă.

ELEMENTE DE REFERINȚĂ ÎN 2017

- Bazele Grupului rămân solide. Beneficiem, în continuare, de acces la resurse stabile și variate de finanțare. În același timp, ne bucurăm de un grad de lichiditate crescut, cu un raport Credite nete/Depozite de 0,75.
- Portofoliul de credite a crescut pe toate segmentele de clienți. Depozitele sunt la niveluri istorice, iar rentabilitatea capitalului este excelentă, 15,8%. Toate acestea ne dau încredere că suntem pe drumul cel bun și ne alimentează ambiția de a ne îmbunătăți, și în continuare, performanțele.
- Capacitatea noastră de a genera venituri se menține solidă. Veniturile recurente au rămas stabile în 2017. Însă, merită evidențiată evoluția pozitivă a veniturilor nete din dobânzi, aflată în creștere pentru al doilea an consecutiv, cu 6%.
- Am continuat să avem un rol activ în piața de capital. Raiffeisen Bank România a făcut parte din consorțiile de intermediere care au organizat două dintre cele mai mari oferte publice inițiale (IPO) din istoria Bursei de Valori București ale unor companii private. Acestea au reprezentat 99% din totalul pieței locale de IPO în 2017.

REALIZĂRI

- Am pus în practică strategia de creștere și ne-am mărit dimensiunea afacerii și în 2017. Ritmul de creditare a crescut și am reușit să avem o creștere de aproape 10% în stocul creditelor nete pentru fiecare din principalele segmente de clienți (Persoane fizice, IMM-uri și Corporații).
- 2017 a adus o performanță excelentă pentru producția de credite a Băncii, creditele nou aprobate ridicându-se la 13,6 miliarde lei, în creștere cu 19% comparativ cu 2016. Aproape 60% dintre acestea au mers către antreprenori locali și companii mari.
- Am continuat să investim în digitalizare pentru a putea oferi servicii rapide, fiabile și ușor accesibile clienților noștri dinamici. Drept urmare, baza noastră de clienți digitali a crescut cu mai mult de 40%, până la 475 de mii.
- Angajamentul nostru permanent pentru construirea unor relații de lungă durată și de a fi un partener de încredere pentru clienții noștri a adus rezultate pozitive: în 2017, indicatorul de măsurare a satisfacției clienților (NPS) a crescut cu 24%.
- Istoria noastră de parteneriate de succes cu Fondul European de Investiții a continuat în 2017 prin lansarea a două noi programe. Acestea au avut menirea de a facilita accesul la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii: Cosme și Inițiativa IMM.

¹ Calculat pentru Bancă: profit net împărțit la media capitalurilor proprii în perioadă, fără a lua în considerare profitul anului în curs

² Excluzând veniturile aferente tranzacției Visa Europe din 2016

³ Variație calculată la curs de schimb constant

⁴ Cu logare în aplicația online sau de mobil, în ultima lună

⁵ Scor promotor net pentru persoane fizice, care măsoară dorința clienților de a recomanda Banca

Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România

035

INDICATORI FINANCIARI

Eforturile Grupului sunt aliniate cu viziunea și obiectivele sale. Acestea sunt concentrate către o dezvoltare sustenabilă și responsabilă a economiei locale și oferirea unor produse de calitate care să răspundă nevoilor în continuă schimbare ale clienților. Sunt factori fundamentali, care ne susțin și capacitatea de a genera venituri. Excluzând evenimentele nerecurente, veniturile au rămas relativ constante în 2017, pe fondul unor venituri nete din dobânzi mai mari și a unor presiuni pe partea de comisioane și venituri din tranzacționare. Detalii sunt prezentate mai jos:

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE	NOTĂ	conversie informativă			
		2017 RON '000	2016 RON '000	2017 EUR '000	2016 EUR '000
				Neauditat	Neauditat
Venituri nete din dobânzi	7	1.178.048	1.112.104	257.885	247.642
Venituri nete din speze și comisioane	8	586.317	621.382	128.350	138.369
Venit net din tranzacționare	9	317.189	308.525	69.435	68.702
Alte venituri operaționale		948.452	1.060.315	207.625	236.110
Venit operațional		2.126.500	2.172.419	465.510	483.752
Cheltuieli operaționale	11,12	1.283.550	1.171.536	280.981	260.877
Profit operațional		842.950	1.000.883	184.529	222.876
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	13	245.623	469.269	53.769	104.496
Câștiguri din participații în entități asociate	22	1.485	9.562	325	2.129
Profit înainte de impozitare		604.057	541.176	132.233	120.509
Profit net		508.919	449.278	111.407	100.045

4%

este procentul cu care au crescut veniturile nete din dobânzi, pentru al doilea an consecutiv.

Veniturile nete din dobânzi au crescut considerabil în 2017, pentru al doilea an consecutiv, +4%. Creșterea portofoliului de credite, +8%⁶, a reprezentat principalul factor determinant pentru creșterea veniturilor. Ratele de dobândă pentru depozite s-au menținut la niveluri scăzute, similar evoluției din întregul sector bancar local. Suntem încrezători că veniturile recurente vor rămâne pe un trend ascendent, ca o consecință naturală a implementării strategiei de creștere organică.

Într-un mediu în care concurența este intensă, cu presiune pe preț, veniturile nete din comisioane aferente plăților au crescut ușor, +1%. Pe de altă parte, am asistat la o scădere a comisioanelor percepute pentru pachetele de cont curent. Acest lucru era de așteptat având în vedere obiectivul nostru de a oferi soluții eficiente și rentabile pentru satisfacerea nevoilor de economisire și tranzacționare ale clienților. În combinație cu întărirea ritmului digitalizării, suntem convinși că beneficiile pe termen lung pentru Bancă și clienți deopotrivă vor depăși scăderea pe termen scurt a veniturilor.

Comportamentul de plată al clienților noștri s-a îmbunătățit și în 2017, atât pentru clienți persoane fizice, cât și pentru companii. Drept urmare, costul riscului

s-a redus cu aproape 50% comparativ cu 2016. Dacă excludem impactul evenimentelor nerecurente în ambele perioade, cum ar fi legea dării în plată, campania de conversie a creditelor din CHF în RON sau modificări metodologice, putem evidenția o îmbunătățire cu 25% a provizioanelor în 2017 comparativ cu 2016. Am investit în tehnologie și ne-am îmbunătățit capabilitățile digitale cu scopul de a derula procese fiabile, orientate către client și, în cele din urmă, de a livra produse de calitate, accesibile și rapide. De asemenea, funcționăm într-un context economic caracterizat de costuri în creștere, în special presiuni salariale, dar și cu un substrat inflaționist în ultima perioadă. În consecință, costurile totale raportate la nivelul Grupului au crescut cu 8%⁶. Creșterea s-a datorat și unor evenimente nerecurente, care au scăzut baza de costuri în 2016.

⁶ Creșteri raportate în 2017, comparativ cu 2016: 6% la veniturile nete din dobânzi, 12% la portofoliul de credite și 10% la cheltuielile operaționale. Acestea sunt datorate, în parte, modificării metodei de consolidare a Raiffeisen Leasing, în urma creșterii participației Băncii în societate, în 2017.

Sumarul rezultatelor financiare ale Grupului Raiffeisen în România

036

Bilanțul și poziția de capital rămân solide, iar profilul activelor și al finanțării este dominat de produse bancare orientate către clienți.

BILANȚ	NOTĂ	conversie informativă			
		2017 RON '000	2016 RON '000	2017 EUR '000	2016 EUR '000
				Neauditat	Neauditat
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	16	8.471.977	8.203.157	1.821.343	1.806.425
Credite și avansuri acordate băncilor	19	89.168	546.165	19.170	120.272
Credite și avansuri acordate clienților	20	22.161.274	19.761.042	4.764.328	4.351.598
Titluri de valoare	21	5.249.814	3.849.590	1.128.628	847.722
Imobilizări	23,24	383.200	355.506	82.382	78.286
Total active		36.806.415	33.460.643	7.912.806	7.368.400
Depozite de la bănci	27,29	1.440.247	1.720.601	309.631	378.895
Depozite de la clienți	28	29.695.999	26.374.944	6.384.177	5.808.052
Obligațiuni emise	29	512.501	512.239	110.180	112.801
Datorii subordonate	29	849.017	954.973	182.525	210.296
Capital propriu	32,33	3.590.643	3.273.907	771.932	720.950
Total pasive		36.806.415	33.460.643	7.912.806	7.368.400

2017 a adus o performanță excelentă pentru producția de credite a Băncii, cu finanțări nou aprobate de 13,6 miliarde lei, în creștere cu 19% comparativ cu 2016. Aproape 60% dintre acestea au mers către antreprenori locali și companii mari, în creștere cu 21% față de anul anterior. Creșterea s-a realizat prin intermediul unei game largi de soluții financiare pentru investiții, finanțarea comerțului și a capitalului circulant, finanțarea unor proiecte de anvergură și prin colaborarea fructuoasă cu Fondul European de Investiții.

Creditele pentru nevoi personale și cele pentru locuințe acordate persoanelor fizice în 2017 au crescut semnificativ, cu 15%, și au ajuns la 4,7 miliarde lei. Suntem în mod special încântați de evoluția producției de credite ipotecare. Aceasta s-a dublat comparativ cu 2016, pe fondul creșterii pieței imobiliare, a abordării noastre concentrate și a unui mediu legislativ mai stabil.

Într-o economie unde consumul privat continuă să fie principalul motor de creștere a PIB-ului, recunoaștem importanța unei baze sănătoase care să ducă la o creștere sustenabilă pe viitor. În acest context, oferirea unor soluții de finanțare simple și eficiente companiilor este esențială. Am făcut pașii necesari pentru a atinge o creștere a portofoliului de credite într-un mod

echilibrat și responsabil:

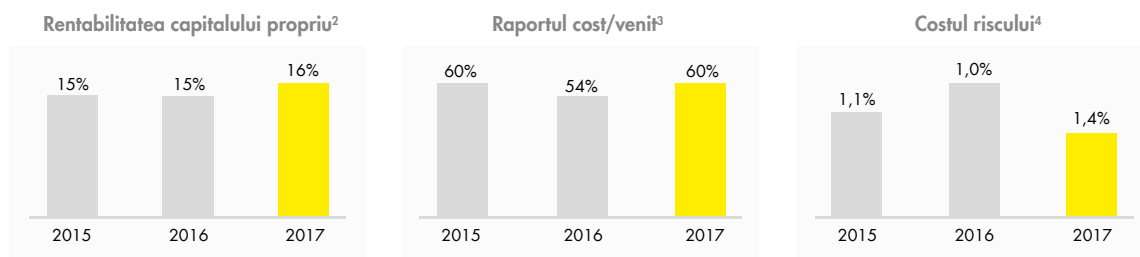
- Stocul de credite pentru persoane juridice a înregistrat o creștere de 10%, cu ritmuri similare atât pentru IMM-uri, cât și pentru Corporații. Volumele noi, mai mari cu 21% pentru Companii și cu 20% pentru IMM-uri, au stat la baza acestei evoluții remarcabile. De asemenea, istoria noastră de parteneriate de succes cu Fondul European de Investiții a continuat în 2017 prin lansarea a două noi programe, menite să faciliteze accesul la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii: Cosme și Inițiativa IMM.
- Depozitele clienților arată, încă o dată, un ritm susținut de creștere (+13%), în principal datorită creșterii conturilor curente retail (+25%). Factorii decisivi în această privință sunt reprezentati de creșterea cu aproximativ 15% a salariului mediu în economie, precum și de concentrarea noastră asupra clienților cu cont de salariu. Aceștia beneficiază de o ofertă avantajoasă de pachete de cont curent, cu costuri reduse și cu o gamă largă de servicii incluse. Într-o piață dominată până de curând de rate scăzute de dobândă, clienții noștri știu că banii lor se află pe mâini bune, în orice moment. Acest lucru ne oferă o poziție avantajoasă pentru a continua să ne dezvoltăm în mod sustenabil.

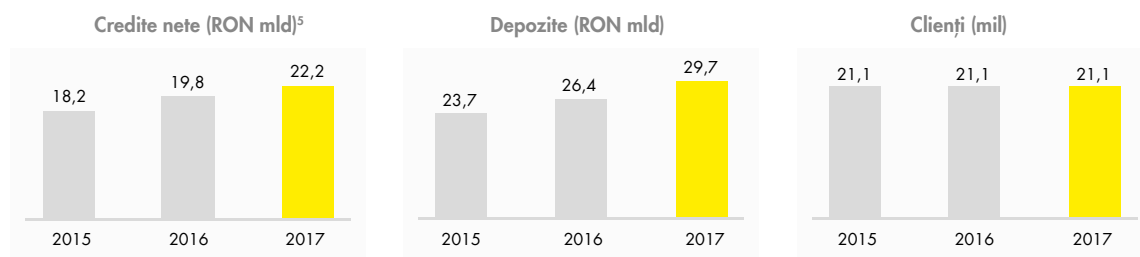
INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

Performanța financiară excelentă și fundamentele solide ne permit să producem valoare adăugată sustenabilă acționarilor noștri. Politica de risc prudentă și mediul economic favorabil au contribuit la îmbunătățirea costurilor recurente¹ ale riscului cu 25%.

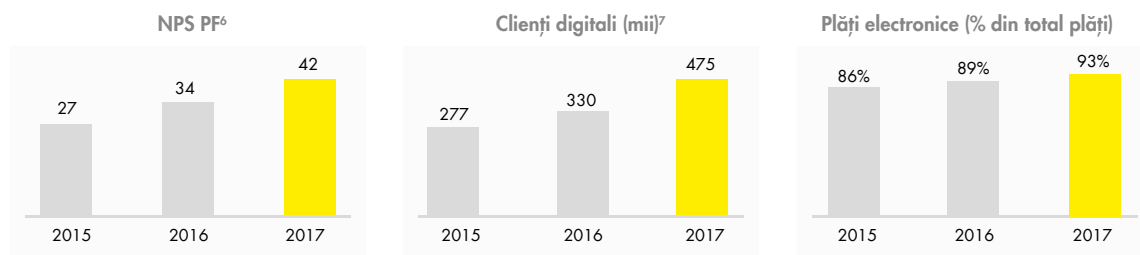
În 2017, satisfacția clienților și capabilitățile noastre digitale s-au îmbunătățit, evidențiind astfel motivația noastră și abilitățile pe care le avem de a oferi servicii bancare de calitate.

Creșterea organică reprezintă piesa centrală a strategiei noastre. Dimensiunile afacerii au crescut într-un mod sustenabil de-a lungul timpului și ne menținem hotărârea de a continua pe acest drum, în mod responsabil.

Satisfacția clienților și capabilitățile noastre digitale sunt indicatori corelați. Ambii s-au îmbunătățit sensibil în 2017 și evidențiază motivația noastră și abilitățile pe care le avem de a oferi servicii bancare de calitate.

¹ Fără evenimente ne-recurente în ambele perioade

² Profit net raportat la media Capitalurilor Proprii în perioadă, fără profitul anului în curs

³ Cheltuieli operaționale raportate la totalul veniturilor operaționale

⁴ Cheltuieli cu provizioanele, raportate la totalul activelor medii

⁵ Credite nete de provizioane

⁶ Medie anuală a indicatorului de satisfacție a clienților „Net promoter score (NPS)” pentru clienți persoane fizice

⁷ Clienți cu logare în ultima lună în aplicațiile Raiffeisen de mobil sau online

La sfârșitul anului 2017, Raiffeisen Bank avea 5.189 de angajați activi echivalent normă întreagă, față de 5.236 în 2016. Media de vârstă a angajaților a rămas neschimbată – 37 de ani. Instruirea și dezvoltarea angajaților a fost, ca în fiecare an, una dintre preocupările constante ale organizației noastre și una dintre direcțiile strategice ale politicilor de resurse umane.

PROGRAME DE INSTRUIRE ȘI DEZVOLTARE

Prin programele de instruire și dezvoltare pe care le oferă angajaților, Raiffeisen Bank își propune să contribuie direct la performanța lor individuală, la cea a echipei și, implicit, la performanța organizației.

În 2017 au fost continuate sau inițiate mai multe programe derivate din strategia organizației și aliniate culturii organizaționale, care au avut drept scop consolidarea competențelor funcționale și de leadership ale angajaților, precum și creșterea implicării acestora. Programele s-au adresat atât angajaților din segmentele de business, cât și celor din zonele de suport, astfel încât creșterea competențelor profesionale să se facă echilibrat, la nivelul întregii echipe Raiffeisen Bank.

Modalitățile de învățare și dezvoltare pentru participanții la programele oferite de Bancă au fost în linie cu tendințele europene în materie, de la cursuri tehnice, inițiative transversale de dezvoltare a competențelor și certificări la conferințe și workshop-uri. În dezvoltarea și livrarea acestor programe, Banca a urmărit și atingerea obiectivelor sale de învățare și educare, oferind conținut de calitate și metode moderne de abordare a subiectelor. Programele au fost implementate atât cu specialiști interni, cât și cu furnizori externi.

Raiffeisen Bank a continuat optimizarea metodelor și tehnologiilor de suport folosite. Modelul de învățare experiențială, ce dezvoltă un mediu propice învățării continue prin implicare și autodescoperire, a avut un impact pozitiv asupra angajaților Băncii. Experiențele de învățare personalizate prin *blended learning* combină ședințele de curs, ce presupun participarea celor implicați, cu studiul pe o platformă online concepută special. *Gamification* este un alt model de învățare, ce presupune folosirea elementelor și a unor reguli specifice jocului în contexte de business, scopul fiind acela de a atinge anumite obiective având participanți mai implicați în proces. Gamificarea este un procedeu eficient în îmbunătățirea interacțiunii cu clienții, în vânzări etc.

În 2017 am continuat, într-o formă îmbunătățită, programul de formare pentru noii angajați din rețeaua de unități, adaptat specificului activității din fiecare agenție. Acesta a inclus cursuri de inițiere în activitatea companiei, de înțelegere a produselor, operațiunilor, creditării și a specificului relaționării cu clienții. Programul a presupus utilizarea mai multor metode de învățare, adaptate contextului actual de business și în pas cu noile tendințe și tehnologii.

Pentru angajații din administrația centrală, am îmbunătățit programul de inițiere (induction), ce urmărește integrarea noilor colegi în organizație, și am continuat programele de dezvoltare a competențelor profesionale și a celor de leadership.

De asemenea, am continuat și extins programul Raiffeisen Banking University, un program de formare a angajaților care propune o abordare diferită: identificăm colegi care, prin prisma experienței lor, pot dezvolta și susține cursuri pentru alți colegi interesați să evolueze profesional, împărțându-le cunoștințe practice, cu aplicabilitate mare. În 2017 au luat parte la program 50 de lectori și am derulat 132 de sesiuni, la care au participat 1.900 de colegi. Un alt aspect de remarcat este că Raiffeisen Bank University ne oferă posibilitatea să recunoaștem valoarea propriilor experți ai Băncii, indiferent de domeniul legat de activitatea bancară în care lucrează.

RSTYLE, PROGRAMUL DE WELL-BEING

Lansat în 2013, RStyle este unul dintre cele mai îndrăgite programe dedicate angajaților. Acest program complex de well-being urmărește, prin diferite activități, asigurarea echilibrului între viața profesională și cea personală. Programul cuprinde ateliere și evenimente legate de sport, nutriție, sănătate, dezvoltare personală, parenting – subiecte de interes pentru membrii echipei Raiffeisen. Cum tot mai mulți oameni doresc să aibă un stil de viață echilibrat, programul a atras în 2017 un număr mai mare de participanți și a stat sub semnul diversității și inovației. Evenimentele adaptate local „TU faci RStyle” și-au dublat numărul, au fost lan-

sate peste 100 de evenimente de tip catalog și au fost dezvoltate și implementate peste 20 de programe noi.

Pilonilor inițiali ai programului Rstyle (RSport, RFood, RParenting, DevelopR, TogetheR, TravelR) li s-au adăugat 4 inițiative inedite: RStyle Family Pack, Club RStyle, Campania maraton de sănătate și Stress-Out. Evenimentele nou intrate în program au cuprins *Debate Club* – Frumusețea dezacordului sau Evoluție prin contradicție, *Young Designers* – 4 workshop-uri dedicate descoperirii și dezvoltării abilităților native ale copiilor (13 -17 ani), *Insid3Out* – Mindfulness la birou, *Sleep better* – program care a oferit angajaților modalități practice de a se detașa de problemele de la serviciu în timpul liber și tehnici pentru a avea un somn mai bun. De asemenea, tot în cadrul RStyle s-au organizat 7 campanii de prevenție, ce au strâns peste

700 de participanți: Kynetogym la birou, 2nd Opinion Dentist, Efectele stresului oxidativ și mitul detoxifierii, Eu am ales să nu am diabet, Sănătatea pielii, Alergie, Imunologie.

Prin intermediul RStyle, Raiffeisen Bank dovedește că a conștientizat influențele pe care un mediu profesional competitiv, sub presiune permanentă, le are asupra angajaților săi, și că ține cont de toate lucrurile importante din viața angajaților: sănătate, dezvoltare personală, pasiuni și preocupări pentru timpul liber, îngrijirea și educația copiilor etc. RStyle oferă soluții la îndemână și profesioniște angajaților, care contribuie la îmbunătățirea stării acestora de sănătate, la autocunoaștere și dezvoltare personală și la îmbunătățirea relațiilor profesionale, cu impact în viața de zi cu zi.

RStyle 2017 în cifre

4.900 de participări

3.000 de participanți unici
(Sediul central 37%,
Rejea 63%)

140 de evenimente
implementate
(80 „TU faci RStyle”,
60 Open)

PARTENERIATUL RESURSE UMANE – BUSINESS

Managementul performanței

Raiffeisen Bank a continuat extinderea implementării în rețeaua retail a unui nou sistem de management al performanței, cu o nouă structură a stabilirii obiectivelor, cu accent pe feedback și creșterea frecvenței acestuia, cu calificative de performanță care reflectă o abordare holistică, ce include și zona de obiective și valori, precum și cu recunoașterea comportamentelor excepționale asociate valorilor și premiarea acestora. Pentru a pune în practică aceste principii de management al performanței, am realizat un cod care să definească comportamentul angajaților. Cu ajutorul unui consultant extern, Banca a rescris standardele comportamentale pentru personalul din vânzări și a început implementarea acestora în rețeaua de unități.

Employees Opinion Survey

Banca a desfășurat în 2017 o nouă ediție anuală a studiului de investigare a nivelului de angajament și de eficiență, EOS, în colaborare cu compania agreată la nivel de Grup. Noutatea a constat în îmbunătățirea secțiunii special creată de întrebări suplimentare pentru colectarea unor date legate de percepția asupra trăsăturilor de leadership pentru toate nivelurile de management. De asemenea, investigarea zonei de management al performanței a fost redesenată, pentru a fi aliniată noului sistem.

Digital World

În 2017, prin parteneriatul business-resurse umane, la nivelul fiecărui grup retail au fost selectați ghizii digitali, care au rolul de a influența și promova trecerea în lumea digitală a clienților, prin utilizarea instrumentelor construite special de Bancă în acest scop, dar și de a instrui, îndruma și oferi sprijin colegilor în acest demers.

Mortgage Guides

În 2017, zona de creditare Mortgage a fost susținută proactiv de un grup de ghizi Mortgage, cu rolul de a impulsiona vânzările pe acest produs, de a oferi sprijin colegilor, pentru a crește atractivitatea acestui produs. Ghizii au fost selectați de către echipe business-resurse umane și activează în zonele cu potențial.

Interviuri Stay-In

Un demers transversal, derulat în administrația centrală, a fost reprezentat de campania de interviuri Stay-In, al cărei scop a fost acela de a afla de la cei intervievați lucrurile care le plac, aspectele datorită cărora le place munca pe care o fac, dar și aspectele pe care și le-ar dori îmbunătățite. Ținând cont de faptul că mediul în

care lucrăm este important și că fiecare dintre noi e unic, am aflat factorii de motivare/demotivare comuni, dar și pe cei care diferă de la un angajat la altul.

Recrutare

În anul 2017, echipa de recrutare a finalizat peste 1.150 de recrutări și selecții prin identificarea candidaților potriviți atât în interiorul organizației, cât și în exterior.

Programe de tineret

Pe parcursul anului 2017 am mărit numărul tinerilor implicați în programele noastre dedicate atragerii de talente și formării de competențe.

Am desfășurat o nouă ediție a programului *Raiffeisen Trainee IT*, un program ajuns deja la cea de-a 7-a ediție, în cadrul căreia am selectat o nouă echipă de 12 tineri. Aceștia, în calitate de angajați full-time ai Raiffeisen Bank, au beneficiat de cadrul potrivit și susținerea colegilor din IT pentru a cunoaște în detaliu activitatea departamentelor Dezvoltare Soluții, Testare, Management Date, Operațiuni Servicii IT și pentru a lua contact cu tehnologii de top. La fel ca absolvenții edițiilor anterioare, și ei au șansa ca, în funcție de rezultatele obținute pe parcursul programului, să fie invitați să ocupe diferite poziții în departamentele participante. Succesul anului 2017 a constat în preluarea tuturor stagiilor pe poziții vacante. În 2017 am continuat, de asemenea, programul dedicat tinerilor absolvenți care vor să înceapă o carieră în domeniul bancar. *Raiffeisen Banker 2 Be* este conceput ca un canal de recrutare pentru pozițiile de front office, pe care l-am extins și în zone din afara Regiunii Retail București. Astfel, pe parcursul anului, am instruit, format și integrat în organizația noastră în aria de front office peste 40 de tineri.

În același scop am organizat o nouă ediție a programului *Raiffeisen Management Trainee*, în urma căreia am selectat, din peste 350 de candidați, 10 tineri.

Timp de 12 luni, aceștia sunt implicați în proiecte, învață și experimentează lucruri noi în zone importante din bancă (ex. Managementul Bilanțului și Portofoliului, Vânzări Corporate, Risc etc.), urmând ca la finalul acestei perioade să fie integrați pe poziții vacante disponibile în zonele selectate.

Am continuat *stagiile de practică*, derulate atât la nivelul Administrației Centrale, cât și al rețelei de unități. Acestea se adresează doar studenților sau masteranzilor care vor să se familiarizeze cu spiritul și cultura unei organizații multinaționale de elită. În cadrul celor 2-4 săptămâni de practică, tinerii sunt expuși fluxului de activități din cadrul unei entități bancare și acumulează o experiență practică semnificativă, utilă pentru o viitoare angajare. În 2017, Raiffeisen Bank a oferit stagii de practică pentru 400 de studenți.

Realizarea obiectivelor unei organizații presupune identificarea și asumarea unor riscuri multiple. Managementul riscului este un proces de identificare, analiză și răspuns la riscurile potențiale ale organizației. Grupul Raiffeisen abordează riscul într-o manieră prudentă, în concordanță cu obiectivele sale de dezvoltare pe termen lung.

Funcția de management al riscului este independentă de cea comercială și se concentrează asupra administrării următoarelor riscuri: riscul de credit, riscul de piață, riscul de lichiditate, riscul operațional și riscul reputațional. Organul de conducere este responsabil cu implementarea și monitorizarea cadrului de gestionare a riscurilor. În acest scop, acesta a înființat Comitetul de Gestionare a Activelor și Pasivelor (ALCO), Comitetul de Credit, Comitetul de Credite Problematică și Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative. Acestea raportează Directoratului și sunt responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscului Băncii în ariile specificate.

Politicile de gestionare a riscului ale Raiffeisen Bank sunt stabilite pentru a identifica și analiza riscurile la care este expusă Banca, pentru a stabili limitele adecvate de risc și control și pentru a monitoriza riscurile și respectarea limitelor de risc. Politicile și sistemul de gestionare a riscurilor sunt revizuite periodic, pentru a reflecta schimbările în condițiile pieței, produselor și serviciilor oferite.

Începând cu ianuarie 2014, ca urmare a emiterii și intrării în vigoare a Directivei UE și a Regulamentului cu privire la implementarea Basel III, Raiffeisen Bank raportează către Banca Națională a României (BNR) Rata privind Efectul de Levier, Rata de Acoperire cu Active Lichide și Rata de Finanțare Stabilă Netă.

De asemenea, Banca a finalizat în 2014 implementarea și raportarea standardelor Autorității Bancare Europene (EBA) cu privire la restructurare și la expunerile neperformante. Din 2015, Banca aplică și reglementările BNR și EBA cu privire la redresare și rezoluție.

În decursul anului 2017 Banca a întreprins demersurile necesare pentru asigurarea implementării corespunzătoare, începând cu anul 2018, a prevederilor IFRS 9. În contextul actual al unui cadru regulatoriu complex, Banca continuă să depună eforturi pentru adaptarea arhitecturii IT, precum și a politicilor și procedurilor de risc la noile cerințe legislative și la evoluțiile pieței, eforturi ce vor fi intensificate și în următorii ani.

RISUL DE CREDITARE

Analiza riscului de creditare și funcțiile de evaluare pentru toate segmentele de activitate sunt complet centralizate și constituie în prezent un singur punct de referință pentru întreaga Bancă. Activitatea legată de riscul de creditare este organizată pe linii de industrie și specializată pe segmente de clienți. Astfel, se poate reacționa prompt la orice schimbare majoră în cadrul micro sau macroeconomic al Raiffeisen Bank sau al clienților. Începând cu 2009, Banca a implementat un sistem standardizat de avertizare timpurie pentru anumite categorii de clienți non-retail cu credite și pentru clienții retail cu credite.

Sistemul monitorizează lunar portofoliul, identifică semnalele de avertizare și le explică. Pe baza acestor indicatori, portofoliul de clienți este împărțit în categorii distincte de risc și sunt propuse acțiuni sau strategii pentru clienții identificați ca fiind problematici.

Raiffeisen Bank a primit aprobarea BNR pentru calcularea cerințelor de capital pentru riscul de credit conform abordării bazate pe modele interne de rating (IRB) începând cu 1 iulie 2009.

În ceea ce privește portofoliul de retail, Raiffeisen Bank a primit aprobarea BNR pentru calcularea cerințelor de capital pentru riscul de credit conform abordării bazate pe modele interne avansate de rating (AIRB) începând cu 1 decembrie 2013.

RISUL DE PIAȚĂ

În ceea ce privește riscul de piață, Banca utilizează în prezent abordarea standard pentru calculul cerinței de capital. Managementul riscului de piață se realizează prin intermediul unui sistem de limite de risc de piață și indicatori de avertizare care se aplică expunerilor Băncii la riscul de rată a dobânzii aferent atât portofoliului de tranzacționare, cât și activităților din afara portofoliului de tranzacționare, la riscul valutar și la alte subtipuri de riscuri de piață. Monitorizarea atentă și frecventă a acestor limite și indicatori de avertizare asigură menținerea unui profil de risc de piață prudent pentru Raiffeisen Bank.

RISUL DE LICHIDITATE

Directoratul definește strategia administrării riscului de lichiditate în funcție de recomandările făcute de unitățile responsabile de managementul lichidității și al finanțării, în cooperare cu aria responsabilă pentru monitorizarea și controlul riscului de lichiditate. Principalele instrumente utilizate în managementul și controlul riscului de lichiditate sunt: raportul de tip ecart de lichiditate, scorecard-ul de lichiditate, raportul de lichiditate statutar, sistemul de avertizare timpurie, cerința de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR), testarea internă a poziției de lichiditate în condiții de criză.

RISUL OPERAȚIONAL

Începând cu 1 ianuarie 2010, Raiffeisen Bank calculează și raportează cerința de capital pentru riscul operațional, utilizând abordarea standard pentru care a primit aprobarea Băncii Naționale a României în noiembrie 2009. La baza acestei aprobări a stat cadrul de gestionare a riscului operațional creat de Raiffeisen Bank prin implementarea modelului de management al riscului operațional bazat pe trei linii de apărare și prin definirea și folosirea unor instrumente avansate, precum baza de date de incidente operaționale de risc, indicatorii de risc operațional, scenariile de risc, matricea de evaluare a riscurilor. Atât instrumentele, cât și procesul de management al riscului operațional sunt îmbunătățite în mod continuu, existând o aliniere cu cadrul de management al riscului operațional la nivelul grupului RBI care utilizează abordarea avansată.

RISUL REPUTAȚIONAL

În cadrul Băncii, activitatea de administrare a riscului reputațional se desfășoară pe următoarele direcții de acțiune: reglementarea ariei de activitate și identificarea, măsurarea, monitorizarea și managementul riscului reputațional. În vederea implementării strategiei și a obiectivelor privind riscul reputațional, a fost definită Politica de Risc Reputațional. Aceasta detaliază liniile directoare ale managementului riscului reputațional, precum și instrumentele utilizate pentru monitorizarea, administrarea și controlul acestui risc.

Instrumentele de monitorizare a riscului reputațional implementate sunt:

- indicatori specifici de risc reputațional (de exemplu, indicatori care măsoară percepția și comportamentul clienților)
- numărul de reclamații; indicatori privind relația cu autoritățile sau indicatori privind percepția publică reflectată în mass-media)
- colectarea și raportarea evenimentelor de risc reputațional care sunt administrate conform mecanismelor și fluxurilor specifice
- evaluarea riscului reputațional prin scenarii de risc
- evaluarea riscului operațional ca parte a profilului de risc al Băncii.

Riscul reputațional reprezintă o prioritate pentru Bancă și, de aceea, există o preocupare continuă de a aduce îmbunătățiri, în special în privința creșterii nivelului de conștientizare a riscului reputațional pentru toți angajații Băncii, prin programe specializate de instruire.

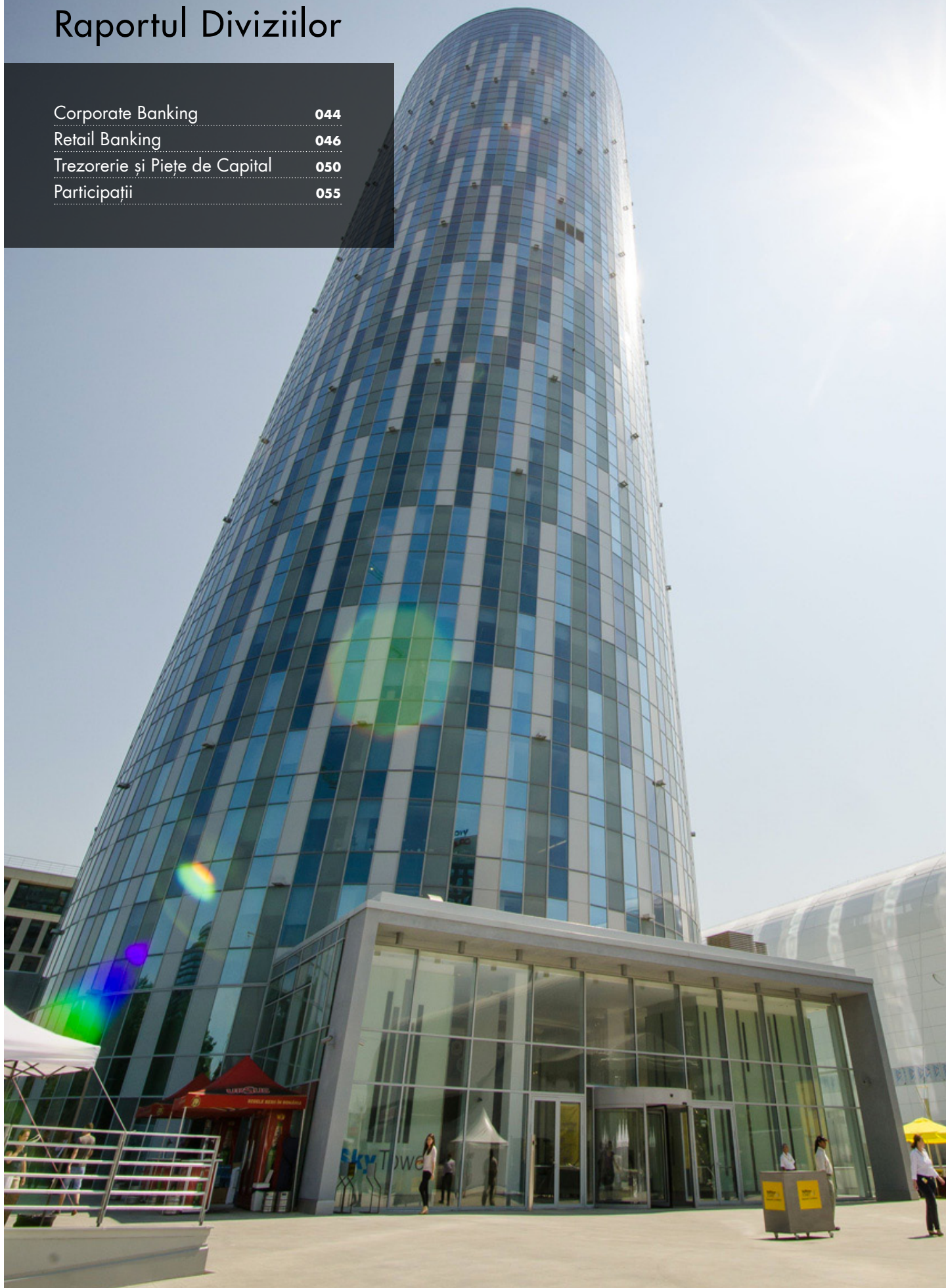
Raportul Diviziilor

Corporate Banking 044

Retail Banking 046

Trezorerie și Piețe de Capital 050

Participații 055

Pentru Divizia Corporate, dezvoltarea relațiilor pe termen lung cu clienții corporativi este esențială în cadrul strategiei noastre generale, iar anul 2017 s-a dovedit unul de succes din acest punct de vedere. Rezultatele obținute au răsplătit eforturile făcute în anii anteriori pentru punerea în aplicare a celor mai bune recomandări primite de la partenerii noștri în ceea ce privește serviciile livrate clienților. Creșterea cu 10% a portofoliului activelor nete de provizioane de risc demonstrează angajamentul diviziei de a sprijini mediul de afaceri.

10%

a fost creșterea portofoliului Diviziei Corporate în domeniul activelor nete de provizioane de risc și 1% în termeni de pasive față de anul precedent, ceea ce reprezintă o bază solidă pentru dezvoltarea viitoare.

În anul 2017, Divizia Corporate a avut ca direcții principale de activitate:

- Concentrarea pe abordarea holistică față de ecosistemele formate în jurul clienților corporativi, adresându-se tuturor membrilor acestora (furnizori, clienți, angajați, acționari, personal de conducere etc.);
- Continuarea punerii în aplicare a programelor de dezvoltare a afacerilor (de exemplu, dezvoltarea financiară, managementul resurselor umane, cercetarea, optimizarea proceselor operaționale) pentru clienți, în special pe segmentul Mid Market. Evenimentele structurate în cadrul platformei Raiffeisen Catalizator au avut, de asemenea, o componentă puternică de conectare a partenerilor noștri pentru schimbul de bune practici;
- Accelerarea programului de eficiență internă prin:
  - Migrarea continuă către canalele electronice și/sau centralizarea expertizei;
  - Structurarea procesului de vânzări (de exemplu, campania de suplimentare a expunerii, campania de expuneri preaprobate);
  - Modernizarea infrastructurii informaționale pentru un răspuns mai rapid și mai fiabil la nevoile clientului.
- Asigurarea respectării cerințelor de reglementare locale, internaționale și de grup (cum sunt Basel III, FATCA, KYC etc.).

Segmentul de Corporații Mari s-a axat pe furnizarea de programe de dezvoltare personalizate pentru clienți, structurate pe expertize de industrie dezvoltate în experiența anterioară. Concentrându-se pe acoperirea regională a cerințelor clienților, segmentul Mid Market și-a continuat eforturile de dezvoltare a comunității de afaceri, încurajând colaborarea și schimbul de bune practici. O atenție deosebită a fost acordată clienților Grupului, în care Raiffeisen România

și-a respectat statutul de țară cu potențial de creștere pentru Grupul Raiffeisen.

Structurile de finanțare au susținut efortul de vânzări prin soluții personalizate pentru fiecare partener și au primit o înaltă apreciere din partea clienților, fiind actualizate ținând cont de caracteristicile macroeconomice actuale. Banca depune eforturi constante pentru a-și îmbunătăți soluțiile de finanțare și, în acest scop, merită menționate eforturile și resursele alocate pentru factoring.

Raiffeisen Bank a continuat să fie membru activ pe piața financiară sindicalizată, având o implicare puternică în finanțarea proiectelor și tranzacțiile de fuziuni și achiziții. Portofoliul a crescut în 2017 cu câteva tranzacții mari în sectoare precum imobiliare și retail.

Parteneriatele cu investitorii instituționali (de exemplu, BEI, FEI, BERD) au continuat și au conferit un avantaj economic relației dintre Bancă și client. Pe segmentul Mid Market, aceste parteneriate au fost foarte importante, deoarece au facilitat accesul la finanțare pentru dezvoltarea clienților din categoria IMM. Merită menționate și programele COSME și SMEi, unde Raiffeisen Bank a primit cea mai mare parte a fondurilor din piață.

Succese importante au fost înregistrate și de categoria operațiunilor de tranzacționare bancară, în care plățile pe mediul electronic au depășit pragul de 90% din totalul operațiunilor. Un adevărat deschizător de drumuri în mediul bancar, Raiffeisen Bank a testat decontarea electronică a instrumentelor de debit (cecuri și bilete la ordin). Proiectul a fost foarte apreciat de clienți, mulți dintre aceștia accesând acest serviciu încă din primele zile de la lansare, iar noul proces a fost analizat pentru implementare și de către alte bănci. Au fost făcute investiții semnificative și pentru îmbunătățirea operațiunilor cu numerar prin instalarea de mașini multifuncționale, oferind astfel clienților confort și acces extins la serviciile de numerar.

Procesele interne au continuat să fie îmbunătățite în 2017, urmând trei linii principale: simplificarea, reducerea numărului de documente solicitate și refolosirea informațiilor interne și publice disponibile. Susținând procesele interne, infrastructura IT a primit, de asemenea, îmbunătățiri și actualizări semnificative. Întreaga divizie poate beneficia acum de avantajele de mobilitate, oferind clienților noștri mai rapid și ușor cunoștințele și expertiza internă. Merită menționată, de asemenea, implementarea cu succes a interogărilor electronice ale ANCP, care au eliminat necesitatea certificatelor fizice și au redus timpul necesar implementării facilităților de creditare. Obiectivul final este acela de a dezvolta un proces de deservire rapid și eficient, susținut de cea mai modernă infrastructură IT.

Cu 9%

este mai mic profitul față de cel din 2016, dar acesta se află încă la un nivel care menține Divizia Corporate printre cele care contribuie semnificativ la bunele rezultate ale Băncii.

Respectarea reglementărilor naționale și internaționale este o parte importantă a strategiei Diviziei Corporate, cu scopul de a oferi clienților noștri cel mai înalt nivel de încredere și securitate atunci când utilizează serviciile bancare. În 2017, banca a centralizat întregul proces și i-a specializat pe angajați în soluționarea chiar și a celor mai dificile și complexe cazuri. În același timp, procesul a fost optimizat pentru a reduce povara birocratică, deși cerințele de reglementare au crescut. Banca își menține angajamentul pentru păstrarea unui nivel ridicat de conformare cu legislația în vigoare, astfel încât să ofere cea mai bună protecție și securitate ecosistemului său de afaceri.

În ceea ce privește rezultatele financiare, Divizia Corporate și-a mărit portofoliul cu 10% în domeniul activelor nete de provizioane de risc și cu 1% în termeni de pasive față de anul precedent, ceea ce reprezintă o bază solidă pentru dezvoltarea viitoare. Creșterea activelor a fost determinată de producția de credite noi, cu rezultate semnificative în cea de-a doua parte a anului. O altă contribuție importantă a venit dintr-o achiziție de portofoliu care a constituit o oportunitate pentru Bancă.

Comprimarea marjelor determinate de supralichiditatea din piață a afectat negativ evoluția veniturilor (-3% comparativ cu anul trecut). Cheltuielile operaționale au crescut ușor în comparație cu rezultatele din anul 2016 (2%), din cauza impactului provenit din eforturile interne de dezvoltare din anii precedenți.

Costurile cu riscul au înregistrat o scădere comparativ cu anul trecut (-2%), însoțite de un impact pozitiv semnificativ în rata creditelor neperformante NPL (-559 bps) provenind dintr-o operațiune de vânzare portofoliu și datorită eforturilor de curățare a portofoliului.

Profitul este mai mic cu 9% față de anul anterior, dar se află încă la un nivel care confirmă rolul de contributor relevant al Diviziei Corporate la rezultatele Băncii.

Optimizarea rețelei a fost și în 2017 una dintre prioritățile noastre, Raiffeisen Bank ajungând să înregistreze la finalul anului 451 de agenții bancare, dintre care 94 de unități în București și Ilfov. Pentru a răspunde așteptărilor pieței și clienților, am extins numărul de bancomate multifuncționale (MFM-uri) și numărul de birouri mobile organizate la sediul angajatorilor, iar forța noastră de vânzare s-a concentrat pe promovarea canalelor electronice.

Cu 35%

a crescut în 2017 numărul bancomatelor multifuncționale (MFM-uri) din rețeaua Raiffeisen Bank.

Comportamentul clienților noștri se schimbă, iar Raiffeisen Bank se află în avangarda instituțiilor financiar-bancare din România care implementează noi modele și tehnologii pentru a se adapta rapid la așteptările acestora. Bancomatele multifuncționale (MFM-uri) sunt tot mai mult folosite, astfel încât Banca a extins numărul acestora până la 189, dintre care 174 sunt amplasate în agenții. Cu ajutorul MFM-urilor, clienții pot efectua, simplu și rapid, tranzacții de depunere și retragere de numerar în lei, pot plăti facturi în lei, efectua operațiuni de schimb valutar din EUR sau USD în lei sau primi bani prin Western Union.

CREȘTEREA CALITĂȚII SERVICIILOR, PARTE DIN STRATEGIA RAIFFEISEN BANK

Banca implementează o serie de inițiative care să ducă la simplificarea accesului la produsele și serviciile sale și la propunerea de soluții relevante pentru clienții săi. Una dintre acestea a fost, în anul 2017, creșterea numărului de birouri mobile organizate la sediul angajatorilor. Salariații companiilor au primit foarte bine această inițiativă, deoarece le sporește confortul, îi ajută să economisească timp și le oferă consultanță personalizată. În cadrul acelorași companii a fost inițiat și un program de educație financiară, al cărui scop a fost

înțelegerea cât mai exactă de către clienți a modului în care funcționează produsele și serviciile Băncii, care sunt beneficiile acestora, care sunt riscurile asociate și cum pot fi gestionate.

Forța de vânzare din rețeaua de agenții s-a concentrat mai intens pe promovarea canalelor electronice și, în consecință, utilizarea serviciului Smart Mobile și a bancomatelor multifuncționale a crescut semnificativ. Aceste servicii le oferă clienților mai mult timp decât atunci când apelează la serviciile de la ghișeu, în cazul în care vor să afle informații despre conturile pe care le dețin, atunci când achiziționează noi produse și efectuează tranzacții 24/7, beneficiind astfel de reduceri de costuri, dar și de confortul de a nu se mai deplasa la ghișeele Raiffeisen Bank.

În anul 2017 numărul de reclamații înregistrate în Raiffeisen Bank a continuat să crească ușor față de anul precedent, păstrându-se același procent de creștere (+14%) înregistrat și în intervalul 2015-2016. Opiniile exprimate de clienți au permis clarificarea și remedierea situațiilor pe care le-au întâmpinat, 88% dintre rezoluții fiind în favoarea clienților, constatându-se și o ușoară creștere a satisfacției acestora privind procesul de management al reclamațiilor.

ACTIVITATEA PRIVIND RECLAMAȚIILE	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Număr de reclamații	36.327	45.517	51.047	59.915	68.169	77.716
Rezoluții pozitive	71%	77%	75%	82%	84%	88%
Fidelizarea clienților cu reclamații	98%	96%	97%	98%	98%	98%
Satisfacție față de reclamații (sondaj) (scală 1-5: 1 = foarte nemulțumit, 5 = foarte mulțumit)	3,3	3,3	3,2	3,1	3,2	3,3

LIDERI PE PIAȚA CARDURILOR

În anul 2017, Raiffeisen Bank a ajuns la un număr de 472.000 de carduri de credit, în creștere cu 7% față de anul precedent, ceea ce a însemnat consolidarea poziției noastre ca lider pe piața cardurilor de credit din România. Am continuat să venim cu propuneri inedite pentru clienții noștri, lansând un nou card co-brand, de această dată împreună cu eMAG, cel mai important retailer online din România. Acesta este cel de-al doilea card co-brand lansat de noi, după cardul Raiffeisen Bank-Vodafone, emis în anul 2004.

FOCUS PE PERSOANELE FIZICE

În 2017, Raiffeisen Bank a sărbătorit 20 ani de prezență pe piața românească. Banca și-a răsplătit clienții printr-o campanie aniversară la creditele imobiliare, oferind o reducere de 20% față de dobânda standard la achiziționarea unei locuințe. De asemenea, a sprijinit mai multe evenimente de referință, pentru a fi mai aproape de clienții săi: Festivalul Internațional George Enescu, TIFF, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, Bucharest Technology Week și Neversea.

În linie cu orientarea sa către clienți, Raiffeisen Bank a îmbunătățit strategia de abordare a clienților persoane fizice din perspectiva valorilor și motivațiilor, atitudinilor și planurilor de viață ale acestora, cu scopul creșterii preferinței, satisfacției și loialității clienților pe termen mediu și lung. Astfel, continuând strategia de dezvoltare 2020, Banca s-a concentrat pe achiziția de clienți noi, pe digitalizare și activitatea de creditare.

Prin pachetele de cont curent lansate la finalul anului 2016, Banca și-a crescut atractivitatea în rândul clienților noi și a intensificat migrarea clienților către un banking mai simplu și mai eficient. Pachetele conțin o combinație relevantă de produse și servicii tranzacționale, cu costuri zero și tarife preferențiale pentru depozite, carduri de credit și descoperit de cont (overdraft) pentru clienții cu încasări lunare în contul curent atașat.

Tinerii au reprezentat în continuare un segment important de clienți pentru Raiffeisen Bank. Pentru cei cu vârsta între 18 și 25 de ani, Banca a oferit un pachet de cont curent dedicat cu zero costuri. De asemenea, ne-am intensificat prezența în 9 universități din țară și am încurajat implicarea tinerilor printr-o platformă nouă de comunicare, www.studentbank.ro, cu premii garantate.

În 2017, satisfacția clienților Premium și dezvoltarea semnificativă a volumelor de afaceri au confirmat strategia solidă din ultimii ani pe acest segment de clienți. Raiffeisen Bank a continuat demersurile de consolidare a relației cu clienții săi și totodată a reușit să dezvolte interacțiuni cu noi clienți. Prin intermediul campaniilor și evenimentelor dedicate, Banca a reușit să ofere experiențe memorabile clienților Premium.

În același timp, Banca a continuat să consolideze portofoliul de credite – atât garantate, cât și negarantate –, punând accent în zona de achiziție pe un proces cât mai simplu și rapid pentru clienți. Având premisele clarificării cadrului legislativ, Raiffeisen Bank a redefinit strategia de ofertare a creditelor imobiliare, mizând și în cazul acestora pe un flux facil și pe soluții menite să ofere confort clienților pe perioada creditului, cum ar fi, de exemplu, dobânda fixă pe o perioadă de 7 ani de la acordare. Banca a reușit astfel să dubleze volumele noi de credite acordate față de anul anterior.

EFORTURI SUSȚINUTE PENTRU DIGITALIZAREA SERVICIILOR

În 2017, am continuat procesul de transformare digitală a Băncii. Unul dintre obiectivele noastre a fost mutarea tranzacțiilor de la casierie în mediul electronic, unde, pentru tranzacțiile financiare realizate prin canalele digitale de Mobile Banking și Internet Banking, am înregistrat o creștere de peste 30%.

Serviciul de Mobile Banking a fost vedeta și în acest an, cu o creștere de 98% a numărului de utilizatori activi față de anul precedent și cu aproximativ 400.000 de descărcări, adică o creștere de 75% față de anul precedent. Utilizatorii de servicii digitale (Raiffesen Online și Smart Mobile) sunt din ce în ce mai activi: am înregistrat aproximativ 50 de milioane de autentificări pe canalele digitale în anul 2017, cu aproape 80% mai mult decât în 2016.

Când vine vorba de tehnologie, am fost primii din piață care le-am oferit clienților posibilitatea de a se autentifica în aplicația de Mobile Banking prin Face ID pentru utilizatorii de iPhone X și, de asemenea, am facilitat accesul în aplicație prin logarea cu amprentă pentru utilizatorii care dețin un dispozitiv compatibil cu această funcționalitate (iOS/Android).

În ceea ce privește vânzările în mediul digital, 5% dintre vânzările totale de credite de consum au fost realizate prin intermediul canalelor digitale. Din 2017, clienții Băncii își pot achiziționa un card de credit prin intermediul aplicației de Internet Banking.

472.000

de carduri de credit, în creștere cu 7% față de 2016, au însemnat consolidarea poziției noastre ca lider pe piața cardurilor din România.

98%

este procentul cu care a crescut numărul de utilizatori activi ai serviciului de Mobile Banking în 2017, comparativ cu anul precedent.

SEGMENTUL FRIEDRICH WILHELM RAIFFEISEN (FWR)

FWR a fost desemnat în 2017, pentru cel de-al doilea an consecutiv „Cel mai bun serviciu de Private Banking din România” de trei dintre cele mai prestigioase publicații financiare internaționale: Euromoney, Global Finance, The Banker & Professional Wealth Management. Acestea sunt cele mai importante distincții acordate în acest domeniu și este pentru prima oară în România când un serviciu local de Private Banking primește o astfel de recunoaștere.

Divizia de Private Banking a Raiffeisen Bank oferă o gamă de servicii și produse exclusiviste, care se adresează clienților cu averi consistente: consultanță financiară, soluții personalizate, acces la instrumente financiare și servicii conexe. FWR înregistrează un număr de 1.390 de clienți (cu 13% mai mult ca în 2016), iar activele în administrare au ajuns la peste 1,2 miliarde EUR în România.

ÎNTEPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII (IMM)

Segmentul de întreprinderi mici și mijlocii în Raiffeisen Bank cuprinde entități cu capital privat și cifră de afaceri anuală, la nivel de grup, de până la 5 milioane de euro, inclusiv Profesii liberale. Strategia Băncii vizează poziționarea ca „bancă de casă”, printr-o comunicare clară și transparentă, prin înțelegerea nevoilor specifice de business și oferirea celor mai potrivite soluții financiare.

Segmentarea clienților IMM în companii cu cifră de afaceri anuală la nivel de grup de până la 1 milion de euro și, respectiv, între 1 și 5 milioane de euro, este menită să asigure o abordare personalizată a clienților respectivi, în funcție de dimensiunea și profilul activității, precum și de diversitatea și complexitatea nevoilor tranzacționale și/sau de finanțare.

În ceea ce privește segmentarea clienților, Banca utilizează și un model comportamental care vine în sprijinul înțelegerii mai aprofundate a profilului, nevoilor, valorilor și așteptărilor clienților din perspectiva interacțiunii bancare. Pe baza acestuia, o serie de produse și servicii sunt permanent adaptate la nevoile specifice diverselor sub-categorii de antreprenori.

Din perspectiva modelului de deservire a clienților, consultanții Raiffeisen Bank (responsabili de clientelă și directori de agenții) oferă consiliere financiară și asistență dedicată clienților IMM, în identificarea soluțiilor financiare cele mai potrivite nevoilor lor și în luarea unor decizii pe baza unei informări corecte și cât mai complete, care să le susțină în mod real planurile de dezvoltare.

În privința canalelor puse la dispoziție, pe lângă rețeaua de agenții teritoriale, clienții IMM pot beneficia de o experiență complexă printr-o gamă largă de canale alternative prin care pot accesa produsele și serviciile Băncii: prin mobil/tabletă (Smart Mobile), prin Internet (Raiffeisen Online) sau la telefon (Raiffeisen Direct și soluția de interacțiune la distanță – Interactive Voice Response).

Oferta de produse a Băncii este permanent adaptată cerințelor și nivelului de dezvoltare a clienților, un exemplu recent fiind introducerea unui pachet extrem de competitiv de tipul „all inclusive” pentru firmele de dimensiuni reduse, care își pot astfel optimiza la maximum costurile operaționale bancare.

Soluțiile digitale continuă să fie prioritare, eforturile Băncii concentrându-se pe educarea clienților și migrarea acestora către canale alternative. Astfel, Raiffeisen Online și Smart Mobile sunt aplicații strategice, menite să îmbunătățească experiența utilizatorilor și să asigure disponibilitatea serviciilor cât mai rapid, oricând și oriunde. O componentă importantă a strategiei de digitalizare a fost în 2017 extinderea la nivel național a bancomatelor multifuncționale (MFM), flota acoperind 166 de agenții, cu o creștere de 53% a volumului de tranzacționare aferent și de 20% a mediei tranzacțiilor pe MFM.

Portofoliul de credite IMM a continuat tendința de creștere stabilă cu 5,3%, ajungând la 405,5 milioane EUR în decembrie 2017, în ciuda consolidării pieței de creditare și pe fondul unui apetit general de finanțare destul de conservator, în special în rândul antreprenorilor de dimensiuni reduse. Apetitul investițional ce necesită credite pe termen lung a rămas la cote modeste comparativ cu nevoile de capital de lucru în rândul IMM-urilor.

Succesul primelor programe de finanțare derulate cu Fondul European de Investiții (FEI), finalizate la sfârșitul anului 2016 și care a asigurat Băncii poziția de lider pe piața locală a acestui tip de finanțări și competența dobândită, a dus la implementarea a două noi programe majore.

În aprilie 2017, Banca a semnat un nou contract cu FEI pentru suma de 177 de milioane EUR, în cadrul programului Uniunii Europene pentru competitivitatea IMM-urilor (COSME), urmărind creșterea accesului IMM-urilor la finanțare și stimularea competitivității întreprinderilor europene.

O lună mai târziu, Banca a semnat în premieră pe piața românească parteneriatul Inițiativa pentru IMM, în valoare de 300 de milioane EUR.

Inițiativa pentru IMM este gestionat indirect de către Comisia Europeană, cu sarcini de punere în aplicare încredințate Grupului BEI (Banca Europeană de Investiții și Fondul European de Investiții), care urmărește stimularea finanțării IMM prin punerea la dispoziție a unei garanții parțiale pentru portofoliul de credite ale instituțiilor financiare partenere. Ambele inițiative vizează stimularea accesului clienților la finanțare cu ajutorul alternativelor flexibile de garantare și sunt destinate atât clienților noi, cât și celor existenți.

Sursele atrase pe segmentul IMM au depășit în decembrie 2017 **1,15 miliarde EUR.**

Sursele atrase pe segmentul IMM au depășit 1,15 miliarde EUR în decembrie 2017, cu aproape 20% în plus față de decembrie 2016, încă o dovadă a încrederii clienților IMM în Raiffeisen Bank.

O serie de seminarii de afaceri cu invitați reprezentativi pe plan național și teme de actualitate pentru IMM (soluții de finanțare, fiscalitate, programe pentru IMM) au fost organizate în importante centre regionale – București, Galați, Piatra Neamț, Craiova, Oradea. Acestea au fost completate de mai multe evenimente, într-un nou format de micromarketing, desfășurate la nivelul grupurilor din întregul teritoriu acoperit de rețeaua Raiffeisen Bank.

Întreprinderile mici și mijlocii continuă să fie un segment strategic pentru Raiffeisen Bank, compania urmărind sprijinirea acestui tip de clienți cu produse și servicii profesionale. Banca pune un accent deosebit pe o comunicare transparentă, o ofertă simplificată bazată pe cerințe specifice și crearea unei experiențe pozitive în orice interacțiune, precum și pe intensificarea folosirii canalelor digitale.

2017 a fost anul unui nou început în ceea ce privește politica monetară a Băncii Naționale. Lichiditatea pieței monetare și volatilitatea cursului de schimb au reapărut în piață. Mai mult, am avut în 2017 primele semne de creștere a dobânzii de referință, semne ce s-au materializat în primele zile din ianuarie 2018, pe fondul unei inflații în creștere, dar și al unei schimbări semnificative a situației lichidității pe piața locală.

Dacă în anii trecuți supralichiditatea era considerată normalitate, finalul lui 2017 ne-a arătat o nouă dimensiune și o nouă normalitate – lichiditatea redusă. De asemenea, în acest context în care presiunile de creștere de dobânzi au fost evidente, a apărut tot mai des ideea de creștere a volatilității cursului de schimb pentru a asigura o trecere treptată de la dobânzi zero către dobânzi de 2%-3%.

La toate acestea s-au adăugat presiunile din piețele externe, a căror tendință a fost similară, de creștere a ratelor de dobândă, dar și incertitudinea politică internă. Într-un astfel de climat economic în continuă schimbare, clienții Raiffeisen Bank au avut parte de tot sprijinul colegilor noștri din zona de Vânzări Produse Piețe de Capital, de sprijin educat, documentat și personalizat fiecărei nevoi, acoperirea riscurilor clienților noștri fiind una dintre prioritățile noastre.

Raiffeisen Bank a continuat să fie prezentă printre Dealerii Primari care distribuie emisiunile Ministerului de Finanțe atât către clienți locali, cât și internaționali. Buna execuție și expertiza împărtășită au fost principalele atuuri în relația cu clienții și partenerii Băncii.

Suntem consecvenți în ceea ce privește planurile de viitor și ne concentrăm toate eforturile pentru a asigura clienților o experiență plăcută în relația cu Banca. Suntem în continuare prezenți în grupuri de lucru alături de parteneri locali și internaționali, având ca scop principal dezvoltarea pieței de capital locale.

CERCETARE PRIVIND EVOLUȚIILE ECONOMICE ȘI PIAȚA DE CAPITAL

Direcția Cercetare Economică și Sectorială furnizează analize și rapoarte privind principalele evoluții din economia și piața financiară din România. Cercetarea macroeconomică este menită să ofere o evaluare cuprinzătoare a celor mai recente evoluții din economie (PIB, sector extern, rata inflației, rate ale dobânzii, curs de schimb) și a perspectivelor pentru perioada următoare. Activitățile de cercetare cuprind și analize ale principalelor sectoare din economie

(companii și populație), urmărindu-se identificarea caracteristicilor structurale și a celor mai recente tendințe ale acestora, precum și a potențialului reprezentat de către aceste sectoare pentru activitatea bancară.

Cercetarea macroeconomică este realizată de către o echipă profesionistă, folosind tehnici cantitative și baze de date publice și interne disponibile.

În 2017, majoritatea analizelor macroeconomice au fost furnizate în exteriorul Băncii ca parte a publicațiilor realizate de către Raiffeisen RESEARCH. Principalele evoluții din economie și piețele financiare au fost prezentate în mod curent în rapoartele zilnice și săptămânale (Daily Market Report, CEE Daily, CEE Weekly).

Analize cuprinzătoare ale principalelor tendințe din economia și piețele financiare din România au fost prezentate în raportul lunar Romania – Economic Overview.

Raportul trimestrial Central & Eastern European Strategy, realizat de Raiffeisen RESEARCH la Viena, a oferit o perspectivă utilă atât cu privire la dinamica trecută, cât și cea potențială a activității economice din țările în care Raiffeisen Bank International este prezentă. În plus, cercetarea economică și sectorială a fost o resursă importantă pentru direcțiile și departamentele din cadrul Băncii, dovedindu-și utilitatea în luarea deciziilor curente și strategice și în evaluarea impactului unor scenarii de risc.

În același timp, în 2017 echipa de cercetare și analiză de acțiuni a avut o acoperire cuprinzătoare a pieței de acțiuni din România, urmărind în mod activ 17 companii, printre care s-a regăsit și cea mai mare parte a companiilor incluse în indicii bursier BET. Rapoartele de cercetare și analiză a acțiunilor au fost diseminate atât local, cât și ca parte a publicațiilor realizate de Raiffeisen Centrobank. Printre produsele principale de cercetare și analiză a acțiunilor s-au numărat rapoartele companiilor, conținând opiniile analiștilor cu privire la organizațiile respective. Pentru a informa clienții, rapoarte cu știri relevante au fost transmise zilnic, înainte de începerea sesiunii

de tranzacționare sau oricând pe parcursul zilei, atunci când au avut loc evenimente importante. Raportările de rezultate trimestriale ale companiilor acoperite au fost precedate de estimări, iar anunțarea rezultatelor a fost urmată de rapoarte conținând primele impresii ale analiștilor. Aceștia au menținut legătura cu peste 50 de investitori instituționali, care urmăresc în mod activ piața locală de acțiuni.

De asemenea, echipa de cercetare a acțiunilor a participat la diverse proiecte alături de departamentul de Investment Banking, respectând însă principiile independenței și separării între activitățile de corporate finance și cercetare. Pentru a ajunge la un preț-jintă și, în final, la o recomandare de investiție pentru companiile acoperite, analiștii utilizează analiza fundamentală și alte metode și tehnici.

INSTITUȚII FINANCIARE & GSS

Direcția Instituției Financiare & Servicii Titluri (FI&GSS) este responsabilă pentru relațiile pe care Raiffeisen Bank le are cu diverse instituții financiare bancare și/sau ne-bancare, atât din țară, cât și din exterior. Acestea includ bănci comerciale, bănci de investiții, societăți de asigurări, societăți de leasing (având un grup financiar ca acționar principal), fonduri de investiții, fonduri de pensii, societăți de brokeraj, societăți de finanțare (credit ipotecar și credite de consum) supranaționale.

FI&GSS este, de asemenea, responsabilă pentru produsul custodie și, respectiv, depozitare pentru fonduri de investiții și fonduri de pensii administrate privat.

Principalele noastre produse care au înregistrat creșteri semnificative în privința venitului generat au fost finanțarea comerțului, serviciile de custodie & administrare a fondurilor (depozitare), intermedierea pe piața de capital, vânzarea de produse de trezorerie.

Începând cu anul 2017, acordarea de credite instituțiilor financiare ne-bancare a fost una dintre ariile de activitate spre care ne-am îndreptat toată atenția, dată fiind poziția noastră puternică pe piața locală. Activitatea ambelor categorii de clienți, bănci și clienți ne-bancari, a continuat să crească în ceea ce privește volumele. În 2017, în evidențele noastre au fost înrolate contrapartide noi, bănci, care au decis să deschidă conturi de decontare în monedă locală. Acest lucru a fost înlesnit, de asemenea, de poziția solidă a Băncii pe piața locală și de robustețea indicatorilor noștri de lichiditate.

Eforturile Băncii de a oferi servicii în concordanță cu nevoile crescânde ale clienților noștri în sfera corespondenților bancari au fost susținute de extinderea rețelei noastre globale, care în prezent are peste 800 de contrapartide.

Departamentul Servicii Titluri – GSS este linia noastră de business pentru serviciile de custodie și depozitare a activelor fondurilor de investiții și pensii. Tot acesta este responsabil și pentru serviciile de distribuție și agentul de informare și plată pentru fondurile de investiții externe, decontarea specială (în relația cu Depozitarul Central și Depozitarul Sibex), precum și pentru funcția de agent de plată pentru emitenții de obligațiuni.

Raiffeisen Bank a desfășurat activitățile de custodie și depozitare prin intermediul următoarelor departamente:

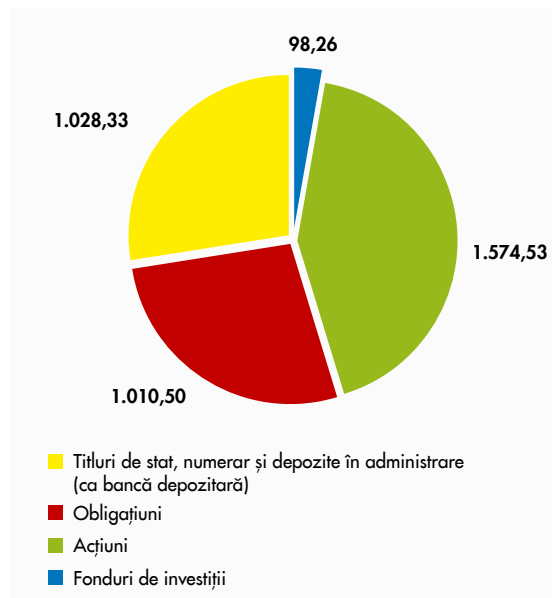
- Departamentul Servicii Titluri – GSS, având responsabilitatea procesării efective a operațiunilor de custodie, precum și activități suport de administrare a produselor de depozitare și custodie;
- Departamentul Operațiuni Trezorerie și Piețe de Capital, Colectivul Operațiuni Depozitare, responsabil de procesarea operațiunilor legate de activitatea de depozitare a activelor fondurilor de investiții și pensii.

La sfârșitul anului 2017, valoarea activelor păstrate în custodie sau pentru care banca efectuează servicii de depozitare a fost de 3,71 de miliarde euro.

Strategia avută în vedere de serviciile de custodie și depozitare a urmărit asigurarea unor soluții complete pe piața din România, cu accent pe următoarele obiective:

- Consolidarea serviciilor de agent pe piața locală și adaptarea de soluții menite să simplifice accesul la piață pentru participanții externi (brokeri și agenți custode);
- Dezvoltarea și exploatarea soluției Grupului Raiffeisen Bank International prin care este asigurat accesul la piețele din regiune în baza unui singur contract și a unei expuneri unice la nivel de grup în raport cu clientul;
- Simplificarea activității operaționale prin automatizarea unor procese;
- În ceea ce privește activitatea de depozitare, parametrizarea metodelor de evaluare, înregistrare și raportare, care să permită adaptarea la cerințelor clienților.

Structura activelor 2017 (milioane EUR)

MANAGEMENTUL BILANȚULUI ȘI PORTOFOLIULUI

Direcția Managementul Bilanțului și Portofoliului este responsabilă pentru managementul strategic al activelor și pasivelor Băncii, cu scopul de a menține o poziție sustenabilă de lichiditate pe termen mediu și lung și de capital, asigurând în același timp stabilitatea venitului net din dobânzi. În acest sens, trei domenii principale sunt acoperite: Managementul Activelor și Pasivelor, Managementul Portofoliului de Lichiditate și Managementul Finanțării.

Echipa Managementul Activelor și Pasivelor este responsabilă cu managementul dinamic al bilanțului printr-un proces continuu de definire, implementare și monitorizare a strategiilor referitoare la bilanțul Băncii așa cum este aprobat de Comitetul de Active și Pasive. Managementul Activelor și Pasivelor administrează poziționarea strategică a Băncii la riscul de dobândă, principalul obiectiv fiind maximizarea valorii economice a bilanțului și asigurarea unui nivel adecvat și stabil a venitului din dobânzi conform apetitului de risc aprobat.

Managementul bilanțului este realizat atât din perspectiva lichidității, cât și a expunerii la riscul de rată a dobânzii. Acesta utilizează o paletă largă de instrumente, având ca elemente centrale un sistem eficient al prețurilor de transfer al fondurilor, dar și un sistem IT, Kamakura, dedicat managementului lichidității și al riscului de rată a dobânzii. Sistemul prețurilor de

transfer intern al fondurilor este bazat pe rate de piață și este conceput să asigure alocarea costurilor și a beneficiilor către segmentele de business astfel încât utilizarea și administrarea lichidității să fie eficientă. Activele și pasivele Băncii sunt modelate și analizate pentru a reflecta corect profilul de lichiditate și de risc de dobândă, parte integrantă a cadrului general de management al riscurilor Băncii.

Echipa Managementul Portofoliului de Lichiditate este responsabilă pentru administrarea lichidității în conformitate cu strategia aprobată de Comitetul de Active și Pasive și supravegheată de Consiliul de Administrare. Noi administrăm poziția de lichiditate printr-o strategie conservatoare, cu scopul de a menține un nivel adecvat al finanțării pe termen lung, prin depozite stabile care să susțină programele de creditare ale Băncii. Profilul de lichiditate este menținut la un nivel care să permită Băncii să răspundă la nevoile clienților și să-și îndeplinească obligațiile de plată atât în perioade cu activitate economică normală, cât și în condiții de stres. Sunt incluse și potențiale necorelări de monede, acestea fiind subiectul unor limite.

Echipa asigură îndeplinirea acestui obiectiv prin:

- analizarea și înțelegerea modului în care se comportă produsele și segmentele de business din perspectiva lichidității;
- monitorizarea și previzionarea poziției de lichiditate;
- menținerea unui nivel optim de lichiditate pe termen scurt, inclusiv în cursul zilei, pentru a asigura capacitatea Băncii de a efectua plăți în timp real;
- administrarea portofoliului de active lichide de calitate ridicată, așa cum sunt definite de regulamentele locale și europene;
- administrarea portofoliului de investiții;
- conformarea cu cerințele de reglementare privind rezervele minime obligatorii.

Pentru asigurarea unui nivel adecvat de lichiditate în condiții de stres, Banca menține o rezervă de lichiditate compusă din active lichide de calitate ridicată (HQLA), incluzând numerar la Banca Centrală și obligațiuni eligibile pentru accesarea facilităților de lichiditate ale Băncii Centrale. Prin menținerea acestei rezerve, Banca asigură alinierea la cerințele interne și reglementările de risc de lichiditate pentru condiții de stres.

Rația de acoperire a lichidității (LCR) reprezintă cerința de reglementare pentru condiții de stres și are ca obiectiv asigurarea unui stoc de active lichide suficiente pentru a îndeplini nevoile de lichiditate în condiții de stres pentru 30 de zile. Conform cerințelor de reglementare, pentru anul 2017, valoarea minimă a LCR a fost 80%, nivel ce urmează să fie crescut până la 100% începând cu ianuarie 2018.

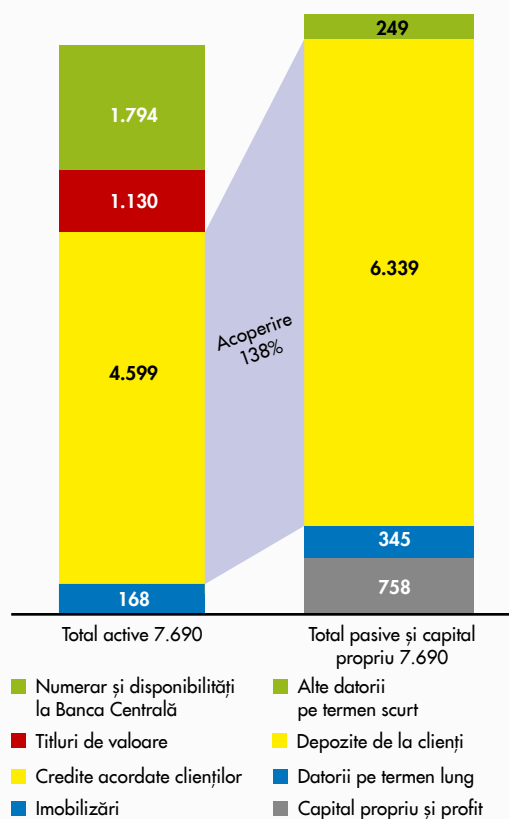

În cazul Raiffeisen Bank, nivelul rezervei de lichiditate deținut de către Bancă a fost în sumă de 2.285 mil. EUR în decembrie 2017, valoarea LCR fiind de aproximativ 153%, semnificativ mai mare decât nivelul minim de 80%.

	DECEMBRIE 2016	DECEMBRIE 2017
Active lichide de calitate ridicată (mil. EUR)	1.733	2.285
Ieșiri nete (mil. EUR)	862	1.493
Valoare LCR (%)	201%	153%

Echipele Managementului Finanțării este responsabilă pentru dezvoltarea, implementarea și actualizarea periodică a planului de finanțare al Băncii. Planul de finanțare reflectă obiectivele de creștere, evoluția bilanțului, necesarul de finanțare și profilul de maturitate, precum și efectele schimbărilor din piață și condițiile impuse de reglementări, toate fiind adaptate ținând cont și de administrarea structurii de capital a Băncii. De asemenea, echipa de finanțare coordonează accesarea și participă la implementarea diferitelor programe dezvoltate de instituțiile financiare internaționale, susținând activitatea segmentelor de business din bancă.

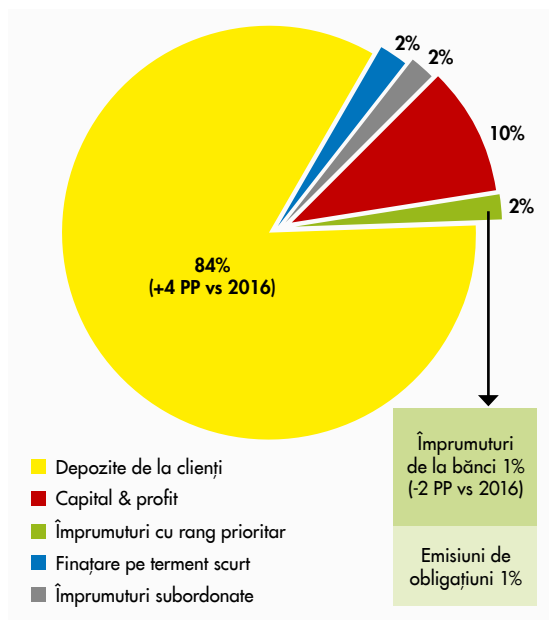
Structura bilanțieră 31 decembrie 2017, milioane euro

Bilanțul este finanțat în principal prin depozite de la clienți, împrumuturi pe termen lung (sub forma emisiunilor de obligațiuni, împrumuturi bilaterale și împrumuturi subordonate) și capital.

Sursele de finanțare sunt monitorizate permanent, inclusiv din punctul de vedere al concentrării, atât pe valute și scadențe, cât și din punctul de vedere al tipului de instrument.

La fel ca în 2016, anul trecut a fost caracterizat de o poziție de lichiditate amplă a Băncii, aceasta fiind asigurată în principal de baza largă de depozite de la clienți.

În 2017, Banca a continuat parteneriatul de succes pe care-l are cu Fondul European de Investiții (FEI), prin participarea, semnarea și implementarea a două noi programe dedicate IMM-urilor: COSME și Inițiativa SME.

Primul program a fost posibil cu sprijinul Fondului European pentru Investiții Strategice (FEIS). Acesta este pilonul central al Planului de Investiții pentru Europa, așa-numitul „Plan Juncker”, și are scopul principal de a ajuta companiile mici și medii care de obicei reușesc cu greu să atragă finanțare. Conform acordului COSME, Banca va acorda 800 de milioane de lei (aproximativ 172 de milioane de euro) sub formă de credite pentru afacerile mici și mijlocii din România. Prin programul COSME putem să acordăm IMM-urilor împrumuturi cu garanții reduse, pe termene mai lungi, și să oferim sprijin afacerilor start-up, care de obicei au acces limitat la creditare.

În luna mai 2017, am fost prima bancă din România care a semnat cu FEI un acord nou, parte din Programul operațional „Inițiativa pentru IMM”, pentru a accesa un instrument financiar de tip garanție neplafonată. Prin acest instrument, mai multe IMM-uri vor beneficia de resurse europene prin accesarea unor credite în condiții avantajoase, precum dobânzi mai mici și/sau cerințe de colateral reduse.

SERVICII DE ADMINISTRARE A INVESTIȚIILOR

Raiffeisen Asset Management (RAM), societatea de administrare a investițiilor în Grup, a continuat și în anul 2017 să atragă sume semnificative de la clienți prin intermediul fondurilor de investiții administrate, menținându-se în topul celor mai mari administratori de fonduri, cu o cotă de aproximativ 16% și peste 1,4 miliarde de euro active (conform statisticilor publicate de Asociația Administratorilor de Fonduri).

Creșterea activelor a fost susținută de fondurile cu plasamente în instrumente cu venit fix, respectiv Raiffeisen Dolar Plus, cu un plus de peste 100 milioane lei, dar mai ales de fondurile de absolute return, Raiffeisen Benefit și Raiffeisen Benefit euro, care au contribuit cu un plus de aproximativ 60, respectiv 70 de milioane lei.

Într-un context de piață dinamic, colegii din forța de vânzări au reușit să le prezinte în continuare investitorilor beneficiile fondurilor de investiții. RAM a fost încă o dată beneficiarul încrederii lor și a lansat Raiffeisen Benefit euro, a doua cea mai de succes lansare a unui fond de investiții a RAM. Pornind de la așteptările clienților și de la profilul lor de risc, consilierii de clientelă ai Raiffeisen Bank au oferit o gamă largă de

produse, fondurile de investiții reprezentând o atracție specială atât pentru persoanele fizice cu intenții de economisire-investire, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii dornice să-și maximizeze randamentul lichidităților.

Oferta variată de fonduri a permis satisfacerea opțiunilor de plasament ale clienților nu doar în lei, dar și în euro sau dolari. Diferențierea în rândul competitorilor s-a datorat, pe de-o parte, modului adecvat în care au fost transmise către clienți avantajele fondurilor de investiții, iar pe de altă parte, implicării active în consilierea acestora pentru optimizarea și administrarea cât mai facilă a impozitului pe câștig.

RAM este preocupată permanent de inovare în domeniul ei de expertiză și de a aduce noutăți pe piața locală, iar până acum a reușit să fie:

- prima societate din România care a direcționat o parte dintre plasamentele de acțiuni către piețele externe, prin intermediul fondurilor deschise de investiții Raiffeisen Prosper și Raiffeisen Benefit;
- prima și singura care a lansat un fond deschis de investiții cu capital protejat, Raiffeisen Confort și Raiffeisen Confort euro;
- prima și singura societate de administrare a investițiilor care administrează un fond de pensii facultative, Raiffeisen Acumulare;
- prima societate de administrare care gestionează un fond deschis de investiții cu plasamente în instrumente purtătoare de dobândă denominat în euro, Raiffeisen euro Plus;
- prima societate de administrare care administrează un fond de investiții cu plasamente în instrumente purtătoare de dobândă denominat în USD, Raiffeisen Dolar Plus.

Grupul Raiffeisen este prezent în România prin intermediul subsidiarelor sale, care acoperă diferite segmente ale pieței financiare: sectorul bancar, de administrare a fondurilor de investiții, cel de leasing și cel de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ.

S.A.I. Raiffeisen Asset Management S.A. (RAM)

este compania specializată în administrarea fondurilor de investiții a Grupului Raiffeisen în România. Obiectivul RAM este acela de a dezvolta o gamă de produse care să servească cât mai bine îndeplinirii obiectivelor financiare pe care le au clienții noștri. La sfârșitul anului 2017, Raiffeisen Asset Management era singura societate de administrare a investițiilor din România care gestiona și fonduri deschise de investiții, precum și fonduri de pensii facultative.

Capitalul social al societății, în valoare de 10.656.000 lei, este deținut în proporție de 99,99% de Raiffeisen Bank S.A. Activele bilanțiere ale societății s-au ridicat la peste 10 milioane de euro.

La sfârșitul anului 2017, Raiffeisen Asset Management S.A. era al doilea jucător de pe piața de administrare a investițiilor, cu o cotă de piață de aproximativ 16% și active în administrare de peste 1,4 miliarde de euro.

Raiffeisen Leasing IFN S.A. reprezintă Grupul Raiffeisen pe piața de leasing din România din anul 2002. Compania are un capital social de 14.935.400 lei, oferind servicii de finanțare prin leasing financiar pentru companii, respectiv IMM-uri și corporații, și, într-o măsură redusă, pentru persoane fizice.

Soluțiile de finanțare sunt disponibile în lei sau euro, cu dobândă fixă sau variabilă, și au în vedere diferite tipuri de proiecte și active, de la autovehicule la echipamente și real estate. Oferta Raiffeisen Leasing ajunge la clienți printr-o rețea de distribuție ce cuprinde 15 locații în orașe mari din România și cele peste 500 de agenții Raiffeisen Bank.

La 31.12.2017, Raiffeisen Leasing IFN S.A. deținea active totale în valoare de 201 milioane de euro și avea un număr de aproximativ 3.900 de clienți activi.

Compania și-a consolidat volumele de business realizate în ultimii ani, confirmând în anul 2017 liniile strategice stabilite, înregistrând o structură echilibrată a portofoliului în termeni de segmente de clienți și active finanțate și o reducere semnificativă a creditelor neperformante.

În anul 2017 Raiffeisen Leasing a urmărit cu prioritate realizarea unui model de business sustenabil, acordând o atenție sporită utilizării responsabile a capitalului. Oferta Raiffeisen Leasing a rămas și anul trecut aliniată contextului actual al pieței.

Anul 2017 a consemnat, de asemenea, o creștere a finanțărilor în piața de leasing, datorată în special creșterii finanțărilor de autoturisme și vehicule comerciale ușoare.

Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A. (RBL) este prima bancă de economisire-creditare în domeniul locativ din România, fiind înființată în 2004.

Este deținută de Raiffeisen Bank S.A., Raiffeisen Bausparkasse GmbH – Austria și Bausparkasse Schwabebisch Hall AG – Germania în cote aproximativ egale, de 33,3%.

Produsul de economisire-creditare combină o etapă de economisire cu una de creditare și, pe lângă prima oferită de statul român, RBL oferă dobânzi fixe, avantajoase atât pentru etapa de economisire, cât și pentru cea de creditare. Sistemul de economisire-creditare pentru domeniul locativ are un puternic rol social, încurajând economisirea pe termen lung și contribuind la îmbunătățirea situației locative din România.

La sfârșitul anului 2017, Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A. deținea un capital social în valoare de 131 de milioane de lei și gestiona active în valoare de 624 de milioane de lei.

La sfârșitul anului 2017, Banca deținea o participație de 100% din capitalul social al societății **Raiffeisen Services S.R.L.**, 33,33% din capitalul social al societății Fondul de Garantare a Creditului Rural IFN S.A., precum și acțiuni emise de următoarele societăți: Biroul de Credit S.A., Depozitarul Central S.A., Transilvania Leasing și Credit IFN S.A., Fondul Român de Garantare a Creditelor pentru Întreprinzătorii Privati IFN S.A., Casa de Compensare București S.A., Visa Inc., Societatea de Transfer de Fonduri și Decontări-TransFond S.A.

Situații financiare consolidate și separate

Declarația privind responsabilitatea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la 31 decembrie 2017	057
Raportul auditorului independent	058
Situația consolidată și separată a rezultatului global	063
Situația consolidată și separată a poziției financiare	064
Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii	065
Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie	066
Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017	068

Declarația privind responsabilitatea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la 31 decembrie 2017

În conformitate cu articolul 10, aliniatul 1 din Legea contabilității Nr. 82/1991 republicată, răspunderea pentru organizarea și conducerea contabilității revine administratorului, ordonatorului de credite sau altei persoane care are obligația gestionării unității respective.

În calitate de președinte al Raiffeisen Bank S.A. – societate-mamă, conform articolului 31 din Legea Contabilității Nr. 82/1991 republicată, îmi asum răspunderea pentru întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la data de 31 decembrie 2017 și confirm că:

a) politicile contabile utilizate la întocmirea situațiilor financiare consolidate și separate la data de 31 decembrie 2017 sunt în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 cu modificările și completările ulterioare, care impune ca aceste situații financiare consolidate și separate să fie conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană;

b) situațiile financiare consolidate și separate întocmite la data de 31 decembrie 2017 oferă o imagine fidelă a poziției financiare, a rezultatului global, a situației modificărilor capitalurilor proprii, a situației fluxurilor de trezorerie și a notelor aferente referitoare la activitatea desfășurată în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 cu modificările și completările ulterioare, care impun ca aceste situații financiare consolidate și separate să fie conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană.

Steven van Groningen
Președinte

Ernst & Young Assurance Services SRL
Clădirea Bucharest Tower Center, Etaj 21
Bd. Ion Mihalache nr. 15-17, Sector 1
011171 București, Romania

Tel: +40 21 402 4000
Fax: +40 21 310 7219
office@ro.ey.com
ey.com

CĂTRE ACȚIONARIII RAIFFEISEN BANK S.A. RAPORTUL ASUPRA AUDITULUI SITUAȚIILOR FINANCIARE CONSOLIDATE ȘI INDIVIDUALE

OPINIA

Am auditat situațiile financiare consolidate și individuale ale Raiffeisen Bank S.A. („Banca”) cu sediul social în Calea Floreasca nr. 246C sector 1, București, România, identificată prin codul unic de înregistrare fiscal RO361820, care cuprind situația consolidată și individuală a poziției financiare la data de 31 decembrie 2017, situația consolidată și individuală a rezultatului global, situația consolidată și individuală a modificărilor capitalurilor proprii și situația consolidată și individuală a fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la această dată și un sumar al politicilor contabile semnificative și alte informații explicative.

În opinia noastră, situațiile financiare consolidate și individuale anexate oferă o imagine fidelă și justă a poziției financiare consolidate și individuale a Băncii la data de 31 decembrie 2017, ca și a performanței financiare consolidate și individuale și a fluxurilor consolidate și individuale de trezorerie ale acesteia pentru exercițiul financiar încheiat la această dată, în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, cu modificările și clarificările ulterioare.

Bazele opiniei

Noi am efectuat auditul conform Standardelor Internaționale de Audit (ISA), Regulamentului (UE) nr. 537/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 („Regulamentul (UE) nr. 537/2014”) și Legii nr. 162/2017 („Legea 162/2017”). Responsabilitățile noastre conform acestor standarde sunt descrise mai detaliat în secțiunea „Responsabilitățile auditorului pentru auditul situațiilor financiare” din raportul nostru. Suntem independenți față de Bancă, conform Codului etic al profesioniștilor contabili emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (codul IESBA) și conform cerințelor etice care sunt relevante pentru auditul situațiilor financiare în România, inclusiv Regulamentul (UE) 537/2014 și Legea 162/2017 și ne-am îndeplinit responsabilitățile etice conform acestor cerințe și conform Codului IESBA. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza pentru opinia noastră.

ASPECTE-CHEIE DE AUDIT

Aspectele-cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul situațiilor financiare din perioada curentă. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului desfășurat asupra situațiilor financiare consolidate și individuale în ansamblu, și în formarea opiniei noastre asupra acestora, și nu emitem o opinie separată cu privire la aceste aspecte-cheie.

Pentru fiecare aspect de mai jos am prezentat în acel context o descriere a modului în care auditul nostru a abordat respectivul aspect.

Am îndeplinit responsabilitățile descrise în secțiunea „Responsabilitățile auditorului pentru auditul situațiilor financiare” din raportul nostru, inclusiv în legătură cu aceste aspecte-cheie. În consecință, auditul nostru a inclus efectuarea procedurilor proiectate să răspundă la evaluarea noastră cu privire la riscul de erori semnificative în cadrul situațiilor financiare consolidate și individuale. Rezultatele procedurilor noastre de audit, inclusiv ale procedurilor efectuate pentru a aborda aspectele de mai jos, constituie baza pentru opinia noastră de audit asupra situațiilor financiare anexate.

Aspect-cheie de audit

Ajustări pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienței

Identificarea de către conducere a indicațiilor de depreciere și determinarea ajustărilor pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienței este un proces complex, ce implică estimări și utilizarea raționamentului profesional. O astfel de analiză este realizată în mod inerent în condiții de incertitudine, implicând utilizarea de diverse ipoteze în estimarea fluxurilor de numerar ale debitorilor, a intrărilor nete de numerar așteptate din potențiala vânzare a garanțiilor și a perioadei de recuperare a garanțiilor.

O atenție deosebită este acordată aspectelor noi sau care au avut o evoluție importantă pe parcursul anului 2017, așa cum sunt Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice și evoluțiile legislative privitoare la creditele în franci elvețieni.

Utilizarea de tehnici de modelare și ipoteze diferite ar putea conduce la diferențe semnificative în estimarea ajustării pentru deprecierea creditelor. Notele 3j), 5 și 20 la situațiile financiare prezintă mai multe informații în legătură cu estimarea ajustării pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienței.

Datorită ponderii semnificative a creditelor și avansurilor acordate clienței (reprezentând 60,21% din totalul activelor consolidate ale Băncii, respectiv 59,37% din totalul activelor Băncii la nivel individual) și a incertitudinii implicate de procesul de estimare, considerăm că acesta este un aspect-cheie de audit.

Modul în care auditul a abordat aspectul-cheie de audit

Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele, analiza metodologiei Băncii cu privire la identificarea indicațiilor de depreciere, evaluarea ajustărilor specifice de depreciere și, respectiv, a ajustărilor colective pentru depreciere. Am evaluat eficacitatea proiectării și funcționării controalelor interne privitoare la monitorizarea creditelor și la determinarea ajustărilor de depreciere, inclusiv calitatea datelor și a sistemelor relevante.

În legătură cu ajustarea pentru deprecierea creditelor evaluate la nivel individual, analiza noastră s-a concentrat pe expunerile cu cel mai mare potențial de impact asupra situațiilor financiare și a luat în considerare ipotezele-cheie ce stau la baza identificării și cuantificării deprecierei creditelor, cum sunt fluxurile de numerar previzionate ale debitorilor.

Am implicat specialiștii noștri în evaluare, acolo unde a fost cazul, pentru a ne acorda sprijinul necesar în efectuarea procedurilor de audit.

În legătură cu ajustările pentru deprecierea creditelor evaluate la nivel colectiv, am analizat ipotezele și parametrii utilizați și documentația de validare a modelelor, unde a fost cazul.

Am evaluat, de asemenea, dacă informațiile prezentate în situațiile financiare privind riscul de credit sunt adecvate.

Aspect-cheie de audit Provizioane pentru litigii și alte riscuri și cheltuieli

Procesul de constituire a provizioanelor implică estimări care presupun un nivel ridicat de raționament profesional, existând riscul inerent ca valoarea provizioanelor la data raportării să difere semnificativ de pierderile ce se vor realiza efectiv, ulterior acestei date. Banca constituie provizioane pentru litigii și alte riscuri și

cheltuieli, notele 30 și 35 (iii) la situațiile financiare prezentând mai multe informații privind estimarea acestora. Principalul aspect care a implicat exercitarea raționamentului profesional de către conducere sunt disputele și litigiile privind protecția consumatorilor.

Provizioanele pentru litigii și alte riscuri sunt importante pentru auditul nostru deoarece procesul de determinare a acestor provizioane este unul complex și implică un nivel ridicat de raționament profesional.

Modul în care auditul a abordat aspectul-cheie de audit

Procedurile de audit efectuate au inclus, printre altele, o evaluare a guvernantei Băncii în această privință, a proceselor și controalelor interne legate de constituirea provizioanelor, precum și a ipotezelor conducerii, având în vedere explicațiile și documentația furnizate de către conducere și consilierii juridici privind constituirea provizioanelor semnificative.

Am obținut scrisori de confirmare de la avocații externi și am comparat opinia acestora cu ipotezele și evaluarea conducerii privitoare la impactul și informațiile de furnizat în situațiile financiare aferente litigiilor semnificative.

Evaluarea noastră s-a concentrat pe aspectele semnificative, mai ales cele noi sau care au avut evoluții notabile pe parcursul anului 2017, așa cum sunt litigiile legate de protecția consumatorilor. Experții noștri juridici au fost implicați în analiza și coroborarea ipotezelor folosite în determinarea nivelului provizioanelor și a datoriilor contingente, având în vedere cerințele legale relevante.

Am evaluat, de asemenea, adecvarea informațiilor furnizate de Bancă în situațiile financiare cu privire la provizioanele pentru litigii și alte riscuri.

Aspect-cheie de audit Tehnologia informației (IT) și sistemele relevante pentru raportarea financiară

O parte semnificativă a operațiunilor Băncii și a procesului de raportare financiară se bazează pe sistemele IT care implică procese automate și respectiv controale privitoare la colectarea, stocarea și procesarea datelor. O parte importantă a acestui sistem de control intern implică existența unor procese și controale privind accesul utilizatorilor și managementul schimbării, respectiv asigurarea conformării cu acestea. Astfel de controale au o importanță deosebită, deoarece ele asigură că accesul și modificarea datelor din sistemele IT se efectuează doar de către persoane autorizate, într-o manieră adecvată.

Mediul IT al Băncii este complex, cu un număr semnificativ de sisteme interconectate și baze de date. Dat fiind nivelul ridicat de automatizare a proceselor relevante pentru raportarea financiară și a complexității mediului IT al Băncii, o mare parte a procedurilor de audit a fost concentrată în această arie. Având în vedere cele menționate, considerăm că această arie reprezintă un aspect-cheie de audit.

Modul în care auditul a abordat aspectul-cheie de audit

Ne-am concentrat procedurile de audit pe acele sisteme și controale IT care sunt semnificative pentru raportarea financiară. Având în vedere faptul că procedurile efectuate asupra sistemelor IT presupun expertiză specifică, am implicat în efectuarea procedurilor de audit specialiștii noștri în IT.

Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele, următoarele proceduri:

- Înțelegerea și evaluarea mediului de control IT în ansamblu și a controalelor existente, inclusiv a celor care se referă la accesul la sisteme și date, precum și la modificarea de sisteme IT;
- Am particularizat abordarea de audit în funcție de importanța sistemului în cadrul sistemului de raportare al Băncii și de existența de proceduri automate care sunt derulate de respectivul sistem;
- Am testat eficacitatea operării controalelor privind acordarea drepturilor de acces pentru a determina dacă doar utilizatorii desemnați au posibilitatea de a crea, modifica sau șterge conturi de utilizatori pentru aplicațiile relevante;
- Am testat, de asemenea, eficacitatea operării controalelor legate de dezvoltarea și modificarea aplicațiilor pentru a determina dacă acestea sunt autorizate, testate și implementate în mod corespunzător;
- În plus, am evaluat și testat eficacitatea proiectării și operării controalelor încorporate în aplicații și a celor dependente de sisteme IT din procesele relevante pentru auditul nostru.

ALTE INFORMAȚII

Alte informații se referă la Raportul Directoratului, care include și Declarația Nefinanciară și Raportul Anual, dar nu se referă la situațiile financiare consolidate și individuale și la raportul nostru de audit cu privire la acestea. Am obținut Raportul Directoratului înainte de data raportului nostru de audit și ne așteptăm să obținem Raportul Anual ulterior acestei date. Conducerea este responsabilă pentru alte informații.

Opinia noastră de audit asupra situațiilor financiare consolidate și individuale nu acoperă alte informații și nu exprimăm nicio formă de concluzie de asigurare asupra acestora.

În legătură cu auditul efectuat de noi asupra situațiilor financiare, responsabilitatea noastră este de a citi aceste alte informații și, făcând acest lucru, de a analiza dacă acestea nu sunt în concordanță, în mod semnificativ, cu situațiile financiare sau cunoștințele pe care le-am obținut în urma auditului sau dacă acestea par să includă erori semnificative.

Dacă, în baza activității desfășurate, ajungem la concluzia că există erori semnificative cu privire la aceste alte informații obținute înainte de data raportului de audit, noi trebuie să raportăm acest lucru. Nu avem nimic de raportat în acest sens.

Responsabilitatea conducerii și a persoanelor responsabile cu guvernarea pentru situațiile financiare

Conducerea Băncii are responsabilitatea întocmirii și prezentării fidele a situațiilor financiare consolidate și individuale în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, cu modificările și clarificările ulterioare, și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare consolidate și individuale care sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

La întocmirea situațiilor financiare consolidate și individuale, conducerea este responsabilă să evalueze abilitatea Băncii de a-și desfășura activitatea conform principiului continuității activității și să prezinte, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și folosirea principiului continuității activității, mai puțin în cazul în care conducerea intenționează să lichideze Banca sau să îi înceteze activitatea sau nu are nicio alternativă reală decât să procedeze astfel.

Persoanele responsabile cu guvernanta au responsabilitatea supravegherii procesului de raportare financiară a Băncii.

Responsabilitățile auditorului pentru auditul situațiilor financiare

Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare consolidate și individuale, luate în ansamblu, nu conțin denaturări semnificative cauzate de eroare sau fraudă și de a emite un raport de audit care să includă opinia noastră. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, însă nu este o garanție că un audit desfășurat în conformitate cu standardele ISA va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă, dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare, și sunt considerate semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, la nivel individual sau luate în ansamblu, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor luate în baza acestor situații financiare consolidate și individuale.

Ca parte a unui audit în conformitate cu standardele ISA, ne exercităm raționamentul profesional și ne menținem scepticismul profesional pe întreg parcursul auditului. De asemenea:

- Identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare consolidate și individuale, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, stabilim și efectuăm proceduri de audit care să răspundă acestor riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a constitui o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate include complicitate, falsuri, omisiuni intenționate, declarații false sau evitarea controlului intern.
- Înțelegem controlul intern relevant pentru audit pentru a stabili procedurile de audit adecvate în circumstanțele date, dar nu și în scopul exprimării unei opinii asupra eficacității controlului intern al Băncii.
- Evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și rezonabilitatea estimărilor contabile și a prezentărilor aferente de informații realizate de către conducere.
- Concluzionăm asupra caracterului adecvat al utilizării de către conducere a principiului continuității activității și determinăm, pe baza probelor de audit

obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Băncii de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția, în raportul de audit, asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare consolidate și individuale sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului nostru de audit. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare pot determina ca Banca să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității.

- Evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare consolidate și individuale, inclusiv al prezentărilor de informații, și măsura în care situațiile financiare consolidate și individuale reflectă tranzacțiile și evenimentele de bază într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.
- Obținem suficiente probe de audit adecvate cu privire la informațiile financiare ale entităților sau activităților din cadrul Grupului (Banca și subsidiarele sale) pentru a exprima o opinie asupra situațiilor financiare consolidate. Suntem responsabili pentru îndrumarea, supravegherea și efectuarea auditului la nivelul grupului. Suntem singurii responsabili pentru opinia noastră de audit.

Comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, obiectivele planificate și programarea în timp a auditului, precum și constatările semnificative ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului nostru.

De asemenea, prezentăm persoanelor responsabile cu guvernanta o declarație cu privire la conformitatea noastră cu cerințele etice privind independența și le comunicăm toate relațiile și alte aspecte care pot fi considerate, în mod rezonabil, că ar putea să ne afecteze independența și, unde este cazul, măsurile de siguranță aferente.

Dintre aspectele pe care le comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanta, stabilim acele aspecte care au avut cea mai mare importanță în cadrul auditului asupra situațiilor financiare din perioada curentă și, prin urmare, reprezintă aspecte-cheie de audit.

RAPORT ASUPRA ALTOR CERINȚE LEGALE ȘI DE REGLEMENTARE

Raportare asupra unor informații, altele decât situațiile financiare și raportul nostru de audit asupra acestora

Pe lângă responsabilitățile noastre de raportare conform standardelor ISA și descrise în secțiunea „Alte informații”, referitor la Raportul Directoratului, noi am citit Raportul Directoratului și raportăm următoarele:

- în Raportul Directoratului nu am identificat informații care să nu fie consecvente, sub toate aspectele semnificative, cu informațiile prezentate în situațiile financiare la data de 31 decembrie 2017, atașate;
- Raportul Directoratului, identificat mai sus, include, sub toate aspectele semnificative, informațiile cerute de Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, cu modificările și clarificările ulterioare, Anexa 1, punctele 11-14, respectiv punctele 37-38;
- pe baza cunoștințelor noastre și a înțelegerii dobândite în cursul auditului situațiilor financiare consolidate și individuale întocmite la data de 31 decembrie 2017 cu privire la Bancă și la mediul acesteia, nu am identificat informații eronate semnificative prezentate în Raportul Directoratului.

În numele

Ernst & Young Assurance Services SRL
Bd. Ion Mihalache 15-17, etaj 21, București, România
Înregistrat la Camera Auditorilor Financiară din România
Cu nr. 77/15 august 2001

Numele auditorului/partener: Gelu Gherghescu
Înregistrat la Camera Auditorilor Financiară din România
Cu nr. 1449/9 septembrie 2002

Alte cerințe privind cuprinsul raportului de audit conform Regulamentului (UE) nr. 537/2014 al Parlamentului European și al Consiliului

Numirea și aprobarea auditorului

Am fost numiți auditori ai Băncii de către Adunarea Generală a Acționarilor la data de 28 aprilie 2015 pentru a audita situațiile financiare consolidate și individuale ale exercițiului financiar încheiat la 31 decembrie 2017. Durata totală de misiune continuă, inclusiv reînnoirile (prelungirea perioadei pentru care am fost numiți inițial) și renumirile anterioare drept auditori a fost de 6 ani, acoperind exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2012 până la 31 decembrie 2017.

Consecvența cu raportul suplimentar adresat Comitetului de Audit

Opinia noastră de audit asupra situațiilor financiare consolidate și individuale exprimată în acest raport este în concordanță cu raportul suplimentar adresat Comitetului de Audit al Băncii, pe care l-am emis în data de 23 martie 2018.

Servicii non-audit

Nu am furnizat Băncii și entităților controlate de aceasta servicii non-audit interzise menționate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 537/2014 al Parlamentului European și al Consiliului și rămânem independenți față de Bancă și de entitățile controlate de aceasta pe durata auditului.

Nu am furnizat Băncii și entităților controlate de aceasta alte servicii decât cele de audit statutar și cele prezentate în situațiile financiare consolidate și individuale.

Situația consolidată și separată a rezultatului global pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

063

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		2017	2016	2017	2016
Venituri din dobânzi		1.296.747	1.264.260	1.264.633	1.263.495
Cheltuieli cu dobânzile		-118.699	-152.156	-112.700	-152.433
Venituri nete din dobânzi	7	1.178.048	1.112.104	1.151.933	1.111.062
Venituri din speze și comisioane		759.989	772.471	741.546	758.696
Cheltuieli cu speze și comisioane		-173.672	-151.089	-173.256	-150.719
Venituri nete din speze și comisioane	8	586.317	621.382	568.290	607.977
Venituri nete din tranzacționare	9	311.268	300.741	310.781	300.633
Venituri nete din alte instrumente financiare desemnate ca fiind evaluate la valoare justă prin profit sau pierdere	21	5.921	7.784	6.128	7.571
Alte venituri operaționale	10	44.946	130.408	48.563	148.303
Venituri operaționale		2.126.500	2.172.419	2.085.695	2.175.546
Cheltuieli operaționale	11	-727.744	-638.723	-719.294	-635.986
Cheltuieli salariale	12	-555.806	-532.813	-538.364	-527.712
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	13	-245.623	-469.269	-244.277	-469.269
Fond comercial negativ		5.245	0	0	0
Câștiguri din participații în filiale, entități asociate și asocieri în participație	22	1.485	9.562	0	0
Profit înainte de impozitare		604.057	541.176	583.760	542.579
Cheltuiala cu impozitul pe profit	14,15	-95.138	-91.898	-92.583	-90.950
Profitul net al exercițiului financiar		508.919	449.278	491.177	451.629
Câștiguri nete din active financiare disponibile pentru vânzare		-14.504	-66.626	-14.003	-66.584
Impozit pe venit aferent elementelor care pot fi reclasificate în contul de profit și pierdere		2.321	10.660	2.241	10.653
Alte elemente ale rezultatului global		-12.183	-55.966	-11.762	-55.931
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare		496.736	393.312	479.415	395.698

Situația consolidată și separată a rezultatului global trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate, parte integrantă a acestora, prezentate în paginile 068 – 180.

Situațiile financiare consolidate și separate au fost aprobate de Directorat în data de 30 martie 2018 și au fost semnate în numele acestuia de către:

Steven van Groningen
Președinte

Mihail Ion
Vicepreședinte & Director Financiar

Situația consolidată și separată a poziției financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

064

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
ACTIVE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	16	8.471.977	8.203.157	8.471.851	8.203.153
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	86.298	443.694	86.775	443.758
Derivate deținute pentru managementul riscului	18	35.237	1.013	35.237	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	19	89.168	546.165	85.641	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	20	22.161.274	19.761.042	21.422.932	19.761.017
Titluri de valoare	21	5.249.814	3.849.590	5.210.494	3.812.486
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	22	23.911	69.122	105.379	62.655
Creanțe privind impozitul pe profit curent		541	12.775	0	12.775
Alte active	26	287.828	205.427	269.866	208.831
Creanțe privind impozitul amânat	25	17.167	13.152	17.050	13.042
Imobilizări corporale	23	221.082	236.092	219.485	235.679
Imobilizări necorporale	24	162.118	119.414	159.997	119.236
Total active		36.806.415	33.460.643	36.084.707	33.419.810
DATORII					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	29.291	60.124	29.603	60.124
Derivate deținute pentru managementul riscului	18	50.844	4.120	50.245	4.101
Depozite de la bănci	27	508.289	583.014	508.289	583.014
Depozite de la clienți	28	29.695.999	26.374.944	29.736.748	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	931.958	1.137.587	240.600	1.137.587
Datorie privind impozitul pe profit curent		21.582	102	21.544	0
Alte datorii	31	535.827	482.498	531.047	481.135
Obligațiuni emise	29	512.501	512.239	516.223	515.961
Datorii subordonate	29	849.017	954.973	849.017	954.973
Provizioane	30	80.464	77.135	78.037	77.135
Total datorii		33.215.772	30.186.736	32.561.353	30.195.871
CAPITALURI PROPRII					
Capital social	32	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Rezultat reportat		2.156.444	1.827.525	2.089.243	1.778.066
Alte rezerve	33	234.199	246.382	234.111	245.873
Total capitaluri proprii		3.590.643	3.273.907	3.523.354	3.223.939
Total datorii și capitaluri proprii		36.806.415	33.460.643	36.084.707	33.419.810

Situația consolidată și separată a poziției financiare trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate, parte integrantă a acestora, prezentate în paginile 068 – 180.

Situațiile financiare consolidate și separate au fost aprobate de Directorat în data de 30 martie 2018 și au fost semnate în numele acestuia de către:

Steven van Groningen
Președinte

Mihail Ion
Vicepreședinte & Director Financiar

Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

065

GRUP

MII RON	CAPITAL SOCIAL	ALTE REZERVE	REZULTATUL REPORTAT	TOTAL
Sold la 1 ianuarie 2016	1.200.000	281.215	1.729.380	3.210.595
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	449.278	449.278
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	-55.966	0	-55.966
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	0	-55.966	449.278	393.312
Constituirea de rezerve din profitul exercițiului financiar	0	21.133	-21.133	0
Distribuirea de dividende	0	0	-330.000	-330.000
Sold la 31 decembrie 2016	1.200.000	246.382	1.827.525	3.273.907
Sold la 1 ianuarie 2017	1.200.000	246.382	1.827.525	3.273.907
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	508.919	508.919
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	-12.183	0	-12.183
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	0	-12.183	508.919	496.736
Distribuirea de dividende	0	0	-180.000	-180.000
Sold la 31 decembrie 2017	1.200.000	234.199	2.156.444	3.590.643

BANCĂ

MII RON	CAPITAL SOCIAL	ALTE REZERVE	REZULTATUL REPORTAT	TOTAL
Sold la 1 ianuarie 2016	1.200.000	280.669	1.677.572	3.158.241
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	451.629	451.629
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	-55.931	0	-55.931
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	0	-55.931	451.629	395.698
Constituirea de rezerve din profitul exercițiului financiar	0	21.135	0	0
Distribuirea de dividende	0	0	-330.000	-330.000
Sold la 31 decembrie 2016	1.200.000	245.873	1.778.066	3.223.939
Sold la 1 ianuarie 2017	1.200.000	245.873	1.778.066	3.223.939
Profitul net al exercițiului financiar	0	0	491.177	491.177
Alte elemente ale rezultatului global, după impozitare	0	-11.762	0	-11.762
Total rezultat global aferent exercițiului financiar, după impozitare	0	-11.762	491.177	479.415
Distribuirea de dividende	0	0	-180.000	-180.000
Sold la 31 decembrie 2017	1.200.000	234.111	2.089.243	3.523.354

Situația consolidată și separată a modificărilor capitalurilor proprii trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate prezentate în paginile 068 – 180 care fac parte integrantă din situațiile financiare consolidate și separate.

Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

066

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		2017	2016	2017	2016
FLUXURI DE NUMERAR DIN ACTIVITATEA DE EXPLOATARE					
Profitul exercițiului financiar		508.919	449.278	491.177	451.629
AJUSTĂRI PENTRU ELEMENTELE NEMONETARE:					
Cheltuiala cu amortizarea	11	100.603	80.362	99.552	80.238
Pierdere netă din deprecierea activelor financiare (venitul aferent recuperărilor nu este inclus)	13	470.839	611.099	469.493	611.099
Deprecierea instrumentelor deținute în vederea vânzării	10	-1.692	16.771	0	14.106
Fond comercial negativ		-5.245	0	0	0
Partea Grupului din câștigul entităților afiliate și asocierilor în participație	22	-1.485	-9.562	0	0
Pierdere din vânzarea imobilizărilor corporale și necorporale		12.052	21.446	10.611	11.565
Cheltuieli nete din provizioane pentru litigii și alte provizioane	10,11	-6.680	-14.550	-6.680	-14.550
Cheltuieli cu impozitul pe profit	14,15	95.138	91.898	92.583	90.950
Ajustări din reevaluarea la valoarea justă		12.613	-95.642	12.073	-95.605
Venituri nete din dobânzi	7	-1.178.048	-1.112.104	-1.151.933	-1.111.062
Pierderi din diferențe de curs nerealizate		51.409	-4.786	51.409	-4.787
Venituri din dividende		-1.774	-1.501	-6.711	-15.990
Profit din exploatare înainte de variația activelor și datoriiilor din exploatare		56.649	32.709	61.574	17.593
VARIAȚIA ACTIVELOR DIN EXPLOATARE:					
Descreșterea activelor financiare deținute pentru tranzacționare și a derivatelor deținute pentru managementul riscului		357.397	83.439	356.983	83.460
(Creșterea) creditelor și avansurilor acordate băncilor		2.366	-3.034	-16.149	-3.034
(Creșterea) creditelor și avansurilor acordate clienților		-2.234.162	-2.111.966	-2.360.556	-2.111.941
(Creșterea)/descreșterea investițiilor în titluri de valoare		-1.387.170	160.320	-1.384.872	176.572
(Creșterea) altor active		-88.901	-74.016	-69.722	-64.036
Cumpărare de portofoliu de credite		0	-337.067	0	-337.067
Încasări în numerar din vânzarea portofoliului de credite		225.218	146.318	225.216	146.318
VARIAȚIA DATORIIILOR DIN EXPLOATARE:					
(Descreșterea)/creșterea datoriiilor financiare deținute pentru tranzacționare		-30.833	22.222	-30.521	22.222
(Descreșterea) depozitelor de la bănci		-77.646	-44.068	-77.646	-44.068
Creșterea depozitelor de la clienți		3.222.283	2.575.204	3.269.303	2.578.497
Creșterea altor datorii		73.039	16.428	73.060	16.258
Impozitul pe profit plătit		-77.031	-85.019	-75.596	-84.186
Dobânda plătită		-105.656	-166.072	-102.231	-166.410
Dobânda încasată		1.307.135	1.439.322	1.275.021	1.438.558
Fluxuri de numerar din activitatea de exploatare		1.242.688	1.654.720	1.143.864	1.668.736

continuarea pe pagina următoare

Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017 (continuare)

067

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		2017	2016	2017	2016
ACTIVITĂȚI DE INVESTIȚII					
Încasări în numerar din vânzarea imobilizărilor corporale		10.128	18.280	8.687	8.397
Achiziții de imobilizări corporale	23	-55.570	-93.485	-53.821	-83.376
Achiziții de imobilizări necorporale	24	-81.788	-63.648	-80.909	-63.488
Achiziția investițiilor în filiale	22	-42.724	0	-42.724	0
Încasări din vânzarea investițiilor în entități asociate și asocierilor în participație	22	0	25.861	0	0
Încasări din vânzarea de investiții financiare		153	107.608	153	107.395
Dividende încasate		1.774	1.501	6.711	15.990
Fluxuri de numerar utilizate în activitate de investiții		-168.027	-3.883	-161.903	-15.082
ACTIVITĂȚI DE FINANȚARE					
Numerar din împrumuturi de la alte bănci		-92.578	130.982	0	130.981
Rambursări de împrumuturi de la alte bănci		-902.307	-603.718	-902.307	-603.718
Rambursări de obligațiuni emise		0	-222.096	0	-224.902
Rambursări de împrumuturi subordonate		-116.493	0	-116.493	0
Plăți în numerar reprezentând dividende		-180.000	-330.000	-180.000	-330.000
Fluxuri de numerar din activități de finanțare		-1.291.378	-1.024.832	-1.198.800	-1.027.639
(Descreștere)/creștere netă a numerarului și echivalentelor de numerar		-216.717	626.005	-216.839	626.015
Numerar și echivalente numerar la 1 ianuarie		8.733.261	8.107.256	8.733.257	8.107.242
Numerar și echivalente numerar la 31 decembrie		8.516.544	8.733.261	8.516.418	8.733.257

ANALIZA NUMERARULUI ȘI ECHIVALETELOR DE NUMERAR

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		2017	2016	2017	2016
NUMERARUL ȘI ECHIVALENTELE DE NUMERAR SUNT COMPUSE DIN:					
Numerar în casierie	16	4.516.070	3.502.500	4.515.944	3.502.496
Disponibilități la Banca Centrală	16	3.955.907	4.700.657	3.955.907	4.700.657
		8.471.977	8.203.157	8.471.851	8.203.153
Credite și avansuri acordate băncilor – maturitate mai mică de 3 luni		44.567	530.104	44.567	530.104
Numerar și echivalente numerar în situația fluxurilor de trezorerie		8.516.544	8.733.261	8.516.418	8.733.257

Situația consolidată și separată a fluxurilor de trezorerie trebuie citită împreună cu notele la situațiile financiare consolidate și separate prezentate în paginile 068 – 180, care fac parte integrantă din situațiile financiare consolidate și separate.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

068

1. ENTITATEA RAPORTOARE

Raiffeisen Bank SA („Banca”) și-a început activitatea la data de 1 iulie 2002, în urma fuziunii prin absorbție a Raiffeisen Bank România SA de către Banca Agricolă Raiffeisen SA, prin emisiune de acțiuni. Fuziunea dintre cele două bănci s-a finalizat la data de 30 iunie 2002 cu scopul de a alinia operațiunile Grupului Raiffeisen în România.

Banca este autorizată de Banca Națională a României să desfășoare activități bancare. Sediul social se află în Clădirea Sky Tower, Calea Floreasca nr. 246 C, sector 1, București, România.

Situațiile financiare consolidate și separate ale Băncii pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017 cuprind Banca și subsidiarele sale (denumite în continuare „Grupul”).

Activitățile de bază ale Grupului sunt reprezentate de furnizarea de servicii bancare pentru persoane fizice și juridice, activități de brokeraj, leasing și gestiune a activelor financiare.

Obiectul principal de activitate al Băncii este reprezentat de furnizarea de servicii bancare pentru persoane fizice și juridice. Serviciile oferite includ: deschideri de cont curent, plăți interne și internaționale, operațiuni de schimb valutar, acordarea de finanțări pentru nevoi operaționale, finanțări pe termen mediu, garanții bancare, acreditive. Grupul oferă, de asemenea, servicii de consultanță financiară pentru întreprinderile mici și mijlocii care operează pe teritoriul României, servicii de leasing financiar, servicii de economisire-creditare în sistem locativ și servicii de gestiunea activelor financiare. Grupul își desfășoară activitatea atât prin intermediul sediului central din București, cât și prin intermediul rețelei sale de 451 de agenții la 31.12.2017 (2016: 478 agenții).

Banca este administrată în sistem dualist de un Consiliu de Supraveghere format din 7 membri și un Directorat format din 7 membri.

Membrii Consiliului de Supraveghere la 31 decembrie 2017 sunt:

- Johann Strobl – Președinte
- Martin Grüll – Vicepreședinte
- Ana Maria Mihăescu – Membru independent
- Hannes Mösenbacher – Membru
- Peter Lennkh – Membru
- Anca-Ileana Ioan – Membru independent
- Andreas Gschwenter – Membru

Componența Directoratului la 31 decembrie 2017 este următoarea:

- Steven van Groningen – Președinte
- Cristian Sporiș – Vicepreședinte, coordonator Divizia Corporații
- James D. Stewart, Jr. – Vicepreședinte, coordonator Divizia Trezorerie și Piețe de Capital
- Bogdan Popa – Vicepreședinte, coordonator Divizia Operațiuni și IT
- Vladimir Kalinov – Vicepreședinte, coordonator Divizia Retail
- Mircea Busuioceanu – Vicepreședinte, coordonator Divizia Risc
- Mihail Ion – Vicepreședinte, coordonator Divizia Control Financiar și Contabilitate

2. BAZELE ÎNTOCMIRII

a) Declarație de conformitate

Situațiile financiare consolidate și separate au fost întocmite în conformitate cu Ordinul Băncii Naționale a României nr. 27/2010, cu modificările și completările ulterioare, care impune ca aceste situații financiare să fie întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană (denumite în continuare „IFRS”). Evidențele contabile ale Băncii sunt menținute în RON, în conformitate cu legislația contabilă din România, precum și cu reglementările bancare în vigoare emise de Banca Națională a României.

Începând cu anul 2012, Banca Națională a României a emis reglementări prin care IFRS devin bază a contabilității pentru instituțiile de credit. Astfel evidențele contabile ale Băncii și ale Raiffeisen Banca pentru Locuințe sunt armonizate, în toate aspectele semnificative, cu aceste standarde.

Subsidiarele, entitățile asociate și asocierile în participație non-bancare își întocmesc situațiile financiare în conformitate cu legislația contabilă din România, precum și cu reglementările bancare în vigoare emise de către Banca Națională a României („conturi statutare”), cu excepția ICS Raiffeisen Leasing S.R.L., care își întocmește situațiile financiare în conformitate cu legislația contabilă a Republicii Moldova.

Aceste conturi au fost retratate pentru a reflecta diferențele existente între conturile statutare și IFRS. În mod corespunzător, conturile statutare au fost ajustate, în cazul în care a fost necesar, pentru a armoniza aceste situații financiare, în toate aspectele semnificative, cu IFRS.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

b) Bazele evaluării

Situațiile financiare consolidate și separate au fost întocmite pe baza costului istoric, cu excepția următoarelor elemente semnificative din situația consolidată a poziției financiare:

- instrumentele financiare derivate sunt evaluate la valoarea justă;
- instrumentele financiare deținute pentru tranzacționare și cele deținute la valoare justă prin contul de profit sau pierdere sunt evaluate la valoare justă;
- activele financiare disponibile pentru vânzare sunt evaluate la valoarea justă;
- datoriile aferente aranjamentelor de plată pe bază de acțiuni cu decontare în numerar sunt evaluate la valoarea justă.

c) Moneda funcțională și de prezentare

Elementele incluse în situațiile financiare ale fiecărei entități din Grup sunt evaluate folosind moneda mediului economic principal în care entitatea operează („moneda funcțională”). Situațiile financiare consolidate și separate sunt prezentate în RON, care este moneda funcțională și de prezentare a Băncii, rotunjită la o mie de unități.

d) Utilizarea estimărilor și raționamentelor semnificative

Pregătirea situațiilor financiare consolidate și separate în conformitate cu IFRS adoptate de Uniunea Europeană presupune din partea conducerii utilizarea unor raționamente, estimări și ipoteze ce afectează aplicarea politicilor contabile, precum și valoarea raportată a activelor, datoriilor, veniturilor și cheltuielilor. Estimările și raționamentele aferente se bazează pe experiență și pe numeroși factori considerați rezonabili în condițiile date, rezultatele acestora formând baza emiterii de judecăți de valoare cu privire la valoarea contabilă a activelor și datoriilor, valoare care nu poate fi dedusă din alte surse. Rezultatele actuale pot fi diferite de valorile estimate.

Estimările și ipotezele utilizate sunt revizuite periodic. Revizuirile estimărilor contabile sunt recunoscute în perioada în care estimarea este revizuită, dacă revizuirea afectează doar acea perioadă, sau în perioada în care estimarea este revizuită și perioadele viitoare dacă revizuirea afectează atât perioada curentă, cât și perioadele viitoare. Raționamentele efectuate de către conducere la aplicarea politicilor contabile care au un efect semnificativ asupra situațiilor financiare consolidate și separate, precum și estimările ce implică un grad semnificativ de incertitudine sunt prezentate în Nota 5.

3. POLITICI CONTABILE SEMNIFICATIVE

Politicile contabile prezentate mai jos au fost aplicate în mod consecvent de către entitățile din Grup de-a lungul exercițiilor financiare prezentate în situațiile financiare consolidate și separate.

a) Bazele consolidării

(i) Subsidiarele

Subsidiarele sunt entități aflate sub controlul Băncii. Controlul există atunci când o entitate are puterea de a conduce, în mod direct sau indirect, politicile financiare și operaționale ale unei entități pentru a obține beneficii din activitatea acesteia. La momentul evaluării controlului sunt luate în calcul și drepturile de vot potențiale sau convertibile care pot fi exercitate. Situațiile financiare ale subsidiarelor sunt incluse în situațiile financiare consolidate din momentul în care începe exercitarea controlului și până în momentul încetării lui.

Banca deține:

- 99,99% (2016: 50%) participație în Raiffeisen Leasing IFN SA;
- 99,99% (2016: 50%) participație în ICS Raiffeisen Leasing S.R.L. din Republica Moldova, companie deținută 100% de Raiffeisen Leasing IFN SA;
- 100% (2016: 100%) din capitalul social al Raiffeisen Services S.R.L, o companie care furnizează servicii financiare, cu excepția celor referitoare la serviciile prestate pe piețele de capital;
- 99,99% (2016: 99,99%) din capitalul social al societății Raiffeisen Asset Management S.A., o companie de administrare a activelor financiare, care are ca obiectiv administrarea fondurilor de investiții.

Banca a consolidat situațiile financiare ale subsidiarelor sale în conformitate cu IFRS 10 „Situații financiare consolidate”.

Banca a clasificat participațiile în subsidiare ca active financiare disponibile pentru vânzare și le-a evaluat la cost de achiziție la data bilanțului deoarece reprezintă instrumente de capitaluri proprii pentru care nu există o piață activă pentru un instrument identic și valoarea justă a acestora nu poate fi determinată în mod credibil. Orice evaluare la valoarea justă necesită judecăți semnificative din partea managementului.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

070

(ii) Asocieri în participație

Grupul deține 33,32% (2016: 33,32%) în capitalul societății Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A., bancă destinată exclusiv activității de economisire-creditare.

Grupul a consolidat situațiile financiare ale asocierilor sale în participație în conformitate cu IAS 28 „Investiții în entități asociate și asocieri în participație” utilizând metoda punerii în echivalență.

Banca a clasificat această investiție ca fiind activ financiar disponibil pentru vânzare și a evaluat-o la cost de achiziție la data bilanțului, mai puțin provizionul pentru depreciere.

(iii) Entități asociate

Entitățile asociate sunt acele societăți în care Grupul poate exercita o influență semnificativă, dar nu și un control asupra politicilor financiare și operaționale.

Situațiile financiare consolidate includ cota-parte a Grupului din rezultatele entităților asociate și asocierilor în participație determinată pe baza metodei punerii în echivalență, de la data la care Grupul a început să exercite influența semnificativă și până la data la care această influență încetează (vezi Nota 22).

În cazul în care cota-parte a Grupului din pierderile entităților asociate depășește valoarea contabilă a investiției, valoarea contabilă este redusă la zero, iar pierderile ulterioare nu sunt recunoscute, cu excepția situației în care Grupul are obligații legale sau constructive sau a făcut plăți în numele entității asociate. După aplicarea metodei punerii în echivalență, inclusiv după recunoașterea pierderilor entităților asociate, investitorul aplică dispozițiile IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare” pentru a determina dacă este necesară recunoașterea vreunei pierderi suplimentare din depreciere cu privire la investiția netă a investitorului în entitatea asociată.

Banca deține o participație de 33,33% (2016: 33,33%) în Fondul de Garantare a Creditului Rural – IFN SA. Grupul a inclus, de asemenea, cota-parte a câștigurilor sau pierderilor din aceste entități asociate în conformitate cu IFRS 11 „Asocieri în participație”.

Banca a clasificat aceste investiții ca fiind active financiare disponibile pentru vânzare și le-a evaluat la cost de achiziție la data bilanțului, mai puțin provizionul pentru depreciere, acolo unde este cazul.

(iv) Tranzacții eliminate la consolidare

Decontările și tranzacțiile în interiorul Grupului, precum și profiturile nerealizate rezultate din tranzacții în interiorul Grupului (cu excepția câștigurilor sau pierderilor din diferențe de curs aferente acestor tranzacții), au fost eliminate în totalitate din situațiile financiare consolidate. Profiturile nerealizate rezultate din tranzacțiile cu entități asociate sau asocieri în participație sunt eliminate în limita cotei de participare a Grupului. Pierderile nerealizate sunt eliminate în mod identic cu profiturile nerealizate, dar numai în măsura în care nu există indicii de depreciere a valorii.

b) Moneda străină

(i) Tranzacții în moneda străină

Operațiunile exprimate în monedă străină sunt convertite în RON la cursul oficial de schimb de la data decontării tranzacției. Activele și datoriile monetare înregistrate în devize la data raportării sunt convertite în moneda funcțională la cursul de schimb din ziua respectivă. Câștigurile sau pierderile din elementele monetare sunt reprezentate de diferența dintre costul amortizat exprimat în moneda funcțională la începutul perioadei de raportare, ajustat cu dobândă efectivă și plățile efectuate în perioadă și costul amortizat în moneda străină convertit în moneda funcțională la cursul de închidere al perioadei. Activele și datoriile nemonetare denominate în monedă străină care sunt măsurate la valoarea justă sunt reconvertite în moneda funcțională la cursul de schimb de la data la care s-a determinat valoarea justă. Câștigurile sau pierderile din decontare sunt recunoscute în contul de profit și pierdere, cu excepția cazurilor în care diferențele de curs provin din translatarea instrumentelor financiare de natura elementelor de capital clasificate ca fiind disponibile pentru vânzare și care sunt incluse în rezerva provenind din modificarea valorii juste a acestor instrumente financiare.

Ratele de schimb ale principalelor monede străine au fost:

MONEDA	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	% CREȘTERE/DESCREȘTERE
Euro (EUR)	1:RON 4,6597	1:RON 4,5411	2,61%
Dolar american (USD)	1:RON 3,8915	1:RON 4,3033	-9,57%

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

(ii) Entități care operează în străinătate

Entitatea care operează în străinătate este aceea ale cărei activități se desfășoară într-o altă țară sau monedă decât cea a entității raportoare.

Activele și datoriile entităților din străinătate, incluzând fondul comercial și ajustările la valoarea justă care decurg din achiziție sunt convertite în RON la cursul de schimb de la data raportării. Veniturile și cheltuielile operațiunilor din străinătate sunt convertite în RON la cursul de schimb de la data tranzacțiilor.

Diferențele de curs provenind din conversia tranzacțiilor aferente entităților din străinătate sunt recunoscute direct în capitalurile proprii. Atunci când entitatea din străinătate își încetează activitatea, parțial sau integral, rezerva de translatare aferentă diferențelor de curs este parțial sau în totalitate recunoscută în contul de profit și pierdere.

c) Venituri și cheltuieli din dobânzi

Veniturile și cheltuielile din dobânzi sunt recunoscute în contul de profit și pierdere folosind metoda ratei dobânzii efective pentru toate instrumentele financiare. Metoda dobânzii efective este o metodă de calcul a costului amortizat al unui activ financiar sau a unei datorii financiare și de alocare a venitului sau a cheltuielii din dobânzi pe o perioadă relevantă de timp. Rata dobânzii efective este rata exactă care actualizează fluxurile viitoare estimate de numerar de plătit sau de încasat pe perioada de viață a instrumentului financiar (sau, când e cazul, pe o perioadă mai scurtă) la valoarea netă raportată a activului sau datoriei financiare. Pentru calculul ratei dobânzii efective, Grupul estimează fluxurile viitoare de numerar luând în considerare toți termenii contractuali ai instrumentului financiar, dar nu ține cont de pierderile viitoare. Metoda de calcul a dobânzii efective include toate spezele și comisioanele plătite sau primite între părțile contractuale, costurile de tranzacționare, și alte prime și discounturi care fac parte integral din rata dobânzii efective. Metoda ratei dobânzii efective reprezintă o metodă de calcul a costului amortizat al împrumuturilor acordate clienților prin care comisioanele de origine și de administrare primite de la părțile contractante, precum și costurile direct atribuibile creditului trebuie să fie incluse în rata dobânzii efective, amortizate și recunoscute ca venit din dobânzi pe durata creditului.

Veniturile și cheltuielile cu dobânzile prezentate în situația consolidată a rezultatului global includ:

- dobânzi la creditele și avansurile acordate clienților determinate prin metoda ratei dobânzii efective;
- venituri/cheltuieli din speze și comisioane de

origine și de administrare ale activelor și datoriilor financiare;

- dobânzi la activele și datoriile financiare la cost amortizat, determinate prin metoda ratei dobânzii efective;
- dobânzi la instrumente financiare clasificate ca disponibile pentru vânzare, determinate prin metoda ratei dobânzii efective;
- dobânzi la titlurile de valoare desemnate la valoare justă prin contul de profit sau pierdere.

Veniturile și cheltuielile din speze și comisioane direct atribuibile activului sau datoriei financiare la momentul inițierii (atât venit cât și cheltuielă) sunt incluse în calculul ratei efective a dobânzii.

Comisioanele de origine și administrare a creditelor care pot fi identificate separat sunt amortizate împreună cu costurile direct atribuibile și sunt recunoscute ca o ajustare la rata dobânzii efective a creditului.

Veniturile și cheltuielile din dobânzi provenind din activele și datoriile deținute pentru tranzacționare sunt prezentate împreună cu schimbările de valoare justă a activelor și datoriilor deținute pentru tranzacționare în rezultatul net din tranzacționare.

d) Speze și comisioane

Veniturile din speze și comisioane provin din serviciile financiare furnizate de Grup și includ comisioane din angajamente, comisioane din operațiuni cu carduri, din servicii de administrare a numerarului, servicii de brokeraj, consiliere pentru investiții și planificare financiară, servicii de investment banking, tranzacții financiare structurate și servicii de administrare a activelor financiare.

Alte venituri din comisioane și speze provenite din servicii financiare prestate de către Grup, incluzând servicii de administrare a numerarului, brokeraj, consultanță pe plan investițional, planificare financiară, servicii de investiții bancare, sunt recunoscute în situația consolidată și separată a rezultatului global pe baza principiului independenței exercițiului, adică în momentul în care serviciul respectiv este prestat. Alte cheltuieli din speze și comisioane se referă în principal la comisioane din tranzacții care sunt recunoscute pe măsură ce serviciul a fost primit.

Alte venituri din speze și comisioane aferente produselor de economisire-creditate, care nu sunt incluse în calculul ratei efective a dobânzii a instrumentelor financiare, sunt recunoscute atunci când serviciile asociate sunt prestate.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

072

e) Venit net din tranzacționare

Venitul net din tranzacționare este reprezentat de diferența între câștigul și pierderea din activele și datoriile tranzacționabile și include modificările de valoare justă realizate și nerealizate, dobânzi, dividende și diferențe de conversie valutară.

f) Venit/cheltuială netă din alte instrumente financiare recunoscute la valoare justă

Venitul/cheltuiala netă din alte instrumente financiare recunoscute la valoare justă provine din instrumente derivate deținute pentru acoperirea riscului și din active și datorii financiare recunoscute la valoare justă prin contul de profit sau pierdere și include toate modificările de valoare justă realizate și nerealizate, dobânzi, dividende și diferențe de conversie valutară.

g) Dividende

Veniturile din dividende sunt recunoscute în situația consolidată și separată a rezultatului global la data la care este stabilit dreptul de a primi aceste venituri. În cele mai multe cazuri, aceasta este reprezentată de data ex-dividend pentru instrumentele de capital. Veniturile din dividende sunt reflectate ca o componentă a altor venituri operaționale, în funcție de clasificarea instrumentului.

Impozitul pe dividende se înregistrează odată cu plata dividendelor și este scadent în luna imediat următoare.

Dividendele sunt tratate de către Grup ca o distribuire a profitului în perioada în care au fost declarate și aprobate de către Adunarea Generală a Acționarilor.

h) Plăți de leasing

Plățile de leasing operațional sunt recunoscute în situația consolidată și separată a rezultatului global pe baza metodei liniare pe durata contractului de leasing. Facilitățile de leasing primite sunt recunoscute ca parte integrantă a cheltuielii totale de leasing, pe durata contractului de leasing. Cheltuielile cu leasingul operațional sunt recunoscute ca o componentă a cheltuielilor operaționale.

Plățile minime de leasing în cadrul contractelor de leasing financiar sunt împărțite proporțional între cheltuiala cu dobânda de leasing și reducerea datoriei de leasing. Cheltuiala cu dobânda de leasing este alocată fiecărei perioade de leasing în așa fel încât să producă o rată de dobândă constantă pentru datoria de leasing rămasă.

i) Impozitul pe profit

Impozitul pe profit aferent exercițiului cuprinde impozitul curent și impozitul amânat. Impozitul pe profit este recunoscut în contul de profit și pierdere sau în capitaluri proprii dacă impozitul este aferent elementelor de capital sau în alte elemente ale rezultatului global. Impozitul curent este impozitul de plătit aferent profitului realizat în perioada curentă, determinat în baza procentelor aplicate la data bilanțului și a tuturor ajustărilor aferente perioadelor precedente.

Impozitul amânat este determinat folosind metoda bilanțului pentru acele diferențe temporare ce apar între baza fiscală de calcul a impozitului pentru active și datorii și valoarea contabilă a acestora folosită pentru raportare în situațiile financiare.

Impozitul amânat nu se recunoaște pentru fondul de comerț provenit din tranzacții care nu sunt combinări de întreprinderi și care nu afectează nici profitul contabil nici pe cel fiscal. Impozitul amânat este calculat pe baza procentelor de impozitare care se așteaptă să fie aplicabile diferențelor temporare la reluarea acestora, în baza legislației în vigoare la data raportării. Creanțele și datoriile privind impozitul amânat se compensează dacă există un drept legal de a compensa datoriile privind impozitul curent cu creanțele privind impozitul curent și acestea se raportează la impozitul perceput de aceeași autoritate fiscală pentru aceeași entitate impozabilă sau pentru entități impozabile diferite ale căror datorii și creanțe privind impozitul curent urmează să se compenseze sau să se realizeze în același timp.

Creanța privind impozitul amânat este recunoscută numai în măsura în care este probabilă realizarea de profituri viitoare care să se poată utiliza la acoperirea pierderii fiscale. Creanța este revizuită la încheierea fiecărui exercițiu financiar și este diminuată în măsura în care beneficiul fiscal aferent este improbabil să se realizeze.

j) Active și datorii financiare

(i) Clasificare

Grupul clasifica instrumentele financiare deținute în următoarele categorii:

Active sau datorii financiare la valoare justă prin contul de profit și pierdere

Această categorie are două subcategorii:

- active sau datorii financiare deținute pentru tranzacționare
- instrumente financiare clasificate la valoare justă prin contul de profit și pierdere la momentul recunoașterii inițiale.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

073

Active și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare

Activele și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare sunt cele pe care Grupul le-a achiziționat sau pe care le dobândește cu scopul de a le vinde sau de a le răscumpăra într-un viitor apropiat, sau cele pe care le deține ca parte a unui portofoliu care este administrat pentru a obține profit pe termen scurt sau pentru a menține o poziție pe termen scurt.

Activele și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare sunt recunoscute inițial și măsurate ulterior la valoarea justă în situația consolidată a poziției financiare iar costurile de tranzacționare sunt înregistrate direct în contul de profit și pierdere. Toate schimbările de valoare justă sunt recunoscute ca parte din profitul net din tranzacționare în contul de profit și pierdere.

Activele și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare nu pot fi reclasificate ulterior recunoașterii lor, decât dacă îndeplinesc următoarele condiții:

- dacă activul financiar îndeplinește condițiile de încadrare în categoria creditelor și a altor creanțe (dacă activul financiar nu a fost clasificat ca și activ financiar deținut pentru tranzacționare la recunoașterea inițială), acesta poate fi reclasificat dacă Grupul are intenția și capacitatea de a deține activul respectiv în viitorul apropiat sau până la scadență;
- dacă activul financiar nu îndeplinește condițiile de încadrare în categoria creditelor și a altor creanțe, atunci acesta poate fi reclasificat doar în cazuri excepționale.

Instrumente derivate deținute pentru managementul riscului

Instrumentele derivate deținute pentru scopuri de acoperire a riscului includ active și datorii derivate care nu sunt clasificate ca active sau datorii deținute pentru tranzacționare. Instrumentele derivate deținute pentru acoperirea riscului sunt recunoscute la valoare justă în situația consolidată a poziției financiare.

După recunoașterea inițială, instrumentele derivate sunt ulterior măsurate la valoarea justă fără deducerea nici unui cost de tranzacționare care poate apărea în momentul cumpărării sau vânzării.

Modificările în valoarea justă a acestor instrumente sunt recunoscute imediat în contul de profit și pierdere ca parte a venitului net din tranzacționare.

Instrumentele derivate exceptând derivatele pentru managementul riscului sunt, de asemenea, încadrate ca fiind deținute pentru tranzacționare.

Investiții deținute până la scadență

Investițiile deținute până la scadență reprezintă acele active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile și scadență fixă pe care Grupul are intenția fermă și posibilitatea de a le păstra până la scadență.

Active financiare disponibile pentru vânzare

Activele financiare disponibile în vederea vânzării sunt acele active financiare nederivate care sunt desemnate drept disponibile pentru vânzare sau care nu sunt clasificate drept (a) credite și avansuri, (b) investiții deținute până la scadență sau (c) active financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere. Activele financiare disponibile pentru vânzare sunt reprezentate de investiții în titluri de capital necotate, obligațiuni, certificate de trezorerie cu discount sau cu cupon emise de Guvernul României și instituții de credit.

Credite și avansuri

Creditele și avansurile sunt active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile și care nu sunt cotate pe o piață activă, altele decât:

- cele pe care entitatea intenționează să le vândă imediat sau în scurt timp, care trebuie clasificate drept deținute în vederea tranzacționării, și cele pe care entitatea, la recunoașterea inițială, le desemnează la valoarea justă prin profit sau pierdere;
- cele pe care entitatea, la recunoașterea inițială, le desemnează drept disponibile în vederea vânzării; sau
- cele pentru care deținătorul s-ar putea să nu recupereze în mod substanțial toată investiția inițială, din altă cauză decât deteriorarea creditului, care trebuie clasificate drept disponibile în vederea vânzării.

(ii) Recunoaștere

Grupul recunoaște inițial activele și datoriile financiare la valoarea justă la data la care sunt originare.

(iii) Derecunoaștere

Grupul derecunoaște un activ financiar atunci când drepturile de a primi fluxuri de numerar din acel activ financiar expiră sau atunci când Grupul a transferat drepturile de a primi fluxurile de numerar contractuale aferente acelui activ financiar într-o tranzacție în care a transferat în mod semnificativ toate riscurile și beneficiile dreptului de proprietate. Orice interes în activele financiare transferate reținut de Grup sau creat pentru Grup este recunoscut separat ca un activ sau datorie.

Grupul derecunoaște o datorie financiară atunci când s-au încheiat obligațiile contractuale sau atunci când obligațiile contractuale sunt anulate sau expiră.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

074

Grupul intră într-o tranzacție prin care transferă active recunoscute în situația consolidată și separată a poziției financiare dar reține fie toate riscurile și beneficiile asociate activelor transferate, fie o parte a acestora. Dacă toate sau o mare parte a riscurilor și beneficiilor sunt reținute, atunci activele transferate nu sunt derecunoscute din situația consolidată și separată a poziției financiare. Transferurile de active cu reținerea tuturor sau a celor mai semnificative riscuri și beneficii sunt, de exemplu, tranzacțiile de vânzare cu clauză de răscumpărare. În cazul tranzacțiilor în care Grupul nici nu reține nici nu transferă substanțial riscurile și beneficiile care decurg din proprietatea asupra unui activ financiar, activul respectiv se derecunoaște dacă s-a pierdut controlul asupra lui.

Drepturile și obligațiile reținute în urma transferului sunt recunoscute separat ca active și datorii, după cum este cazul. În transferurile în care controlul asupra activului este reținut, Grupul recunoaște în continuare activul în măsura în care rămâne implicat, gradul de implicare fiind determinat de gradul în care este expus la schimbarea de valoare a activului transferat.

Activul respectiv este derecunoscut dacă se întrunesc criteriile pentru derecunoaștere.

(iv) Compensări

Activele și datoriile financiare sunt compensate, iar rezultatul net este prezentat în situația consolidată și separată a poziției financiare doar atunci când Grupul are un drept legal de compensare și dacă intenționează decontarea lor pe o bază netă sau dacă intenționează realizarea activului și stingerea datoriei în mod simultan.

Veniturile și cheltuielile sunt compensate numai atunci când este permis de standardele contabile, sau pentru profitul și pierderea rezultate dintr-un grup de tranzacții similare cum ar fi cele din activitatea de tranzacționare a Grupului.

(v) Evaluarea la cost amortizat

Costul amortizat al unui activ sau al unei datorii financiare reprezintă valoarea la care activul financiar sau datoria financiară este măsurată la recunoașterea inițială, mai puțin rambursările de principal, la care se adaugă sau se scade amortizarea cumulată determinată folosind metoda ratei efective a dobânzii pentru diferențele dintre valoarea inițială și valoarea la data maturității, mai puțin reducerile din deprecierea activelor sau din imposibilitatea de recuperare.

(vi) Evaluarea la valoarea justă

Valoarea justă reprezintă prețul care ar fi primit pentru vânzarea unui activ sau plătit pentru a transfera o datorie printr-o tranzacție normală între participanții la piață la data evaluării pe o piață principală sau, în absența ei, pe piața cea mai avantajoasă pentru care Grupul are acces la acea dată. Valoarea justă a unei datorii reflectă riscul de neperformanță.

Toate estimările și judecățile semnificative folosite în determinarea valorii de piață sunt descrise în Nota 5. Participațiile nelistate pentru care nu se poate face o estimare credibilă a valorii de piață sunt evaluate la cost și sunt testate periodic pentru deprecierea valorii.

(vii) Identificarea și evaluarea deprecierei de valoare

Active deținute la cost amortizat

La data fiecărei raportări, Grupul analizează dacă există vreun indiciu obiectiv, potrivit căruia un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat. Un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat și apar pierderi din depreciere dacă și numai dacă există indicii obiective cu privire la deprecierea acestora ca rezultat al unui sau mai multor evenimente apărute după recunoașterea inițială a activului („eveniment generator de pierdere”), iar evenimentul (sau evenimentele) generatoare de pierdere au un impact asupra fluxurilor de numerar viitoare ale activului financiar sau grupului de active financiare care poate fi estimat în mod credibil. Este probabil ca identificarea unui singur eveniment care să fi cauzat deprecierea să fie dificil de realizat. Deprecierea este posibil să fi fost cauzată de efectul combinat al mai multor evenimente. Pierderile așteptate ca urmare a evenimentelor viitoare, indiferent de cât de probabile sunt, nu sunt recunoscute. Dacă există indicii obiective că a avut loc o pierdere din deprecierea creditelor și creanțelor sau a investițiilor deținute până la scadență înregistrate la cost amortizat, atunci pierderea este măsurată ca diferență între valoarea contabilă a activului și valoarea actualizată a fluxurilor viitoare de numerar estimate actualizate la rata inițială a dobânzii efective a activului financiar calculată la recunoașterea inițială. Dacă un credit, creanță sau investiție deținută până la scadență are o rată variabilă a dobânzii, rată de actualizare pentru evaluarea oricărei pierderi din amortizare este rata efectivă a dobânzii, formată din factorul variabil al dobânzii la valoarea curentă și marjă contractuală de la momentul recunoașterii inițiale.

Valoarea contabilă a activului poate fi diminuată prin folosirea unui cont de provizion pentru depreciere. Cheltuiala cu pierderea din depreciere se recunoaște în situația consolidată și separată a rezultatului global.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

075

Dacă într-o perioadă următoare, pierderea din depreciere se diminuează și diminuarea este datorată unui eveniment care are loc după recunoașterea deprecierei, pierderea din depreciere recunoscută anterior este reluată fie direct, fie prin utilizarea unui cont de provizion. Reducerea de depreciere se recunoaște în situația consolidată și separată a rezultatului global.

Credite și avansuri acordate clienților

Grupul a inclus informații legate de următoarele evenimente generatoare de pierdere, ca dovada obiectivă asupra deprecierei creditelor acordate clienților sau grupurilor de clienți:

- (a) dificultăți financiare semnificative ale împrumutatului determinate în conformitate cu sistemul intern de evaluare a clienților;
- (b) o încălcare a contractului, cum ar fi neplata sau întârzierea la plată a principalului sau dobânzii;
- (c) creditorul, din motive legale sau economice legate de situația financiară îndoielnică a împrumutatului, acordă acestuia anumite concesiuni pe care altfel nu le-ar fi acordat;
- (d) devine probabil că debitorul va intra în faliment sau în altă formă de reorganizare financiară;
- (e) dispariția unei piețe active pentru activul financiar respectiv din cauza dificultăților financiare;
- (f) existența unor informații credibile care să indice o scădere măsurabilă în fluxurile de numerar viitoare estimate ale unui grup de active financiare de la momentul recunoașterii inițiale, deși scăderea nu poate fi identificată încă pentru fiecare activ financiar în parte, incluzând:
  - (i) schimbări nefavorabile în comportamentul de plată al debitorilor grupului, sau
  - (ii) condiții economice naționale sau locale care pot fi corelate cu pierderea/deprecierea activelor Grupului.

În procesul de evaluare a deprecierei, Grupul evaluează mai întâi dacă există indicii obiective de depreciere, conform celor prezentate mai sus, în mod individual pentru credite acordate clienților care sunt individual semnificative, sau în mod individual sau colectiv pentru credite care nu sunt individual semnificative. În situația în care Grupul consideră că nu există indicii obiective de depreciere pentru activele financiare evaluate individual, fie că acestea sunt semnificative sau nu, acesta va include creditele acordate clienților într-un grup de credite cu caracteristici ale riscului de credit similare și va testa în mod colectiv grupul de credite pentru depreciere. Creditele și avansurile acordate clienților care sunt testate individual pentru depreciere și pentru care o pierdere de valoare este recunoscută sau continuă să fie recunoscută, nu se cuprind în evaluarea colectivă pentru depreciere.

Pentru evaluarea colectivă, creditele și avansurile acordate clienților sunt grupate pe categorii în funcție de caracteristici similare ale riscului de credit asociat, categorii care furnizează indicii cu privire la capacitatea debitorilor de a-și achita ratele scadente conform termenilor contractuali (de exemplu, pe baza evaluării riscului de credit de către Grup sau pe baza grilei de notare a Grupului care ia în considerare tipul de bun, industria, localizarea geografică, tipul garanției, stadiul sumelor restante și alți factori).

Caracteristicile alese sunt relevante pentru estimarea fluxurilor viitoare de numerar pentru grupuri de active de acest tip, indicând capacitatea debitorului de a plăti toate sumele datorate în conformitate cu termenii contractuali ai activelor evaluate.

În evaluarea deprecierei colective, Grupul utilizează modelarea statistică a evoluțiilor istorice privind probabilitatea de depreciere, perioada de recuperare și pierderea înregistrată, ajustate pe baza judecății managementului cu privire la posibilitatea ca în condițiile economice și de creditare actuale pierderile reale să fie mai mari sau mai mici decât cele estimate pe baza modelării statistice. Ratele de depreciere și pierdere precum și timpul estimat de recuperare sunt comparate periodic cu rezultatele înregistrate pentru a asigura că nivelul acestora este corespunzător.

Pentru anumite credite acoperite integral cu ajustări pentru depreciere, Grupul procedează la reducerea valorii acestora. Concomitent, aceste credite se înregistrează în afara bilanțului și se urmărește în continuare încasarea acestora.

Pentru expunerile pe segmentele corporative și întreprinderi medii, cel puțin una dintre precondițiile următoare trebuie îndeplinite înainte de scoaterea din bilanț a unui activ financiar pentru care drepturile contractuale de recuperare a creanței pot fi exercitate:

- a) Procesul de recuperare prin valorificarea garanțiilor s-a încheiat sau nu mai face sens economic;
- b) Procedurile legale privind falimentul debitorului s-au încheiat, respectiv nu mai există probabilitatea încasărilor viitoare din partea debitorului.

Pentru expunerile retail (persoane fizice și micro), următoarele 3 condiții trebuie îndeplinite cumulativ pentru scoaterea din bilanț a unui activ financiar pentru care drepturile contractuale asupra fluxurilor de numerar nu sunt expirate:

- a) ultima plată/încasare este mai veche de 360 de zile (plățile sub 10 EUR nu sunt luate în calcul);
- b) toate garanțiile reale au diminuat corespunzător creanța și nu mai există ipoteci imobiliare și/sau

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

076

mobiliare (ex. mașini, echipamente) constituite în favoarea băncii care să poată fi executate în orice formă prevăzută de lege/sau valoarea garanției este considerată nulă;

c) procesul de recuperare prin valorificarea garanțiilor imobiliare este deja finalizat.

Active financiare disponibile pentru vânzare

În cazul activelor financiare disponibile pentru vânzare, atunci când o scădere în valoarea justă a unui activ financiar disponibil pentru vânzare a fost recunoscută în alte elemente ale rezultatului global și există dovezi obiective că activul este depreciat, pierderea cumulată ce a fost recunoscută direct în alte elemente ale rezultatului global va fi reluată din conturile de alte elemente ale rezultatului global și recunoscută în contul de profit și pierdere chiar dacă activul financiar nu a fost încă derecunoscut. Valoarea pierderii cumulate care este reluată din conturile de alte elemente ale rezultatului global în contul de profit și pierdere va fi diferența dintre costul de achiziție (net de rambursările de principal și amortizare) și valoarea justă curentă, minus orice pierdere din deprecierea acelui activ financiar recunoscută anterior în contul de profit și pierdere.

În cazul în care, în perioada următoare, valoarea justă a unui instrument de datorie clasificat drept disponibil pentru vânzare crește, iar această creștere poate fi legată în mod obiectiv de un eveniment care a avut loc ulterior recunoașterii în contul de profit și pierdere a pierderilor anterioare, pierderea din depreciere trebuie reluată și suma trebuie recunoscută în contul de profit și pierdere.

De asemenea, Grupul înregistrează cheltuieli cu deprecierea activelor disponibile pentru vânzare de natura acțiunilor dacă se constată o depreciere semnificativă sau prelungită a valorii lor juste sub costul de achiziție. Este necesar aplicarea raționamentului profesional pentru a determina ce este „semnificativ” și „prelungit”, iar când aplică acest raționament Grupul evaluează, printre alți factori, durata și măsura în care valoarea justă a investiției este mai mică decât costul acesteia. Oricare creșteri ulterioare de valoare justă a instrumentelor de capital disponibile pentru vânzare care au fost depreciate sunt recunoscute în situația rezultatului global.

Active financiare prezentate la cost

Dacă există indicii obiective asupra unei pierderi din deprecierea unei participații nelistate care nu este prezentată la valoare justă deoarece valoarea justă nu poate fi măsurată în mod credibil, sau asupra unui activ financiar derivat care este legat sau care urmează

să a fi decontat printr-un astfel de instrument nelistat, valoarea pierderii din depreciere este măsurată ca diferență dintre valoarea contabilă a activului financiar și valoarea actualizată a fluxurilor viitoare de numerar estimate actualizate utilizând rata de rentabilitate internă curentă a pieței pentru un activ financiar similar. Astfel de pierderi din depreciere nu sunt reluate în contul de profit și pierdere.

(viii) Desemnarea la valoare justă prin contul de profit și pierdere

Grupul prezintă activele și datoriile financiare la valoare justă prin contul de profit și pierdere atunci când:

- elimină sau reduce semnificativ o inconsecvență contabilă care ar putea apărea;
- activele și datoriile financiare sunt gestionate, evaluate și raportate în baza valorii juste; sau
- activul/datoria includea un contract hibrid care a modificat semnificativ fluxul de trezorerie, care ar fi fost altfel prevăzut conform contractului.

Nota 6 detaliază fiecare clasă de activ sau datorie financiară care se prezintă la valoare justă prin contul de profit și pierdere. Activele financiare desemnate la valoare justă prin contul profit și pierdere sunt reprezentate de obligațiuni listate sau nelistate și alte instrumente financiare cu venit fix emise de către guvern sau corporații. Grupul a luat această decizie datorită faptului că aceste active fac parte dintr-un grup de active financiare evaluate și raportate intern pe baza valorii juste în concordanță cu procedurile de management al riscului și strategia de investiții a Grupului.

k) Numerar și echivalente de numerar

La întocmirea situației fluxurilor de trezorerie, s-au considerat ca numerar și echivalente de numerar: numerarul efectiv, conturile curente și alte plasamente la Banca Națională a României, numerar din conturile nostro și alte plasamente la alte bănci care au o maturitate de 3 luni sau mai puțin de la data achiziției.

l) Imobilizări corporale

Recunoaștere și evaluare

Imobilizările corporale sunt evidențiate la cost, mai puțin amortizarea acumulată și provizionul pentru deprecierea valorii. Costul include cheltuieli care sunt direct atribuibile achiziției mijlocului fix. Costul mijloacelor fixe produse intern include cheltuieli cu materiile prime și materialele, cheltuieli cu salariile directe, alte cheltuieli efectuate pentru aducerea mijlocului fix în stare de funcționare precum și costurile dezmembrării, înlăturării elementelor și restaurării locației. Software-ul achizițio-

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

077

nat de care depinde funcționalitatea echipamentelor se capitalizează ca parte a respectivelor echipamente.

Costurile cu întreținerea imobilizărilor corporale se recunosc în contul de profit și pierdere pe măsură ce sunt efectuate. Cheltuielile generate de înlocuirea unei componente a elementelor de imobilizări corporale, inclusiv reparații capitale, sunt capitalizate, dacă acestea îmbunătățesc performanțele viitoare ale acelor elemente de imobilizări corporale.

Amortizarea

Amortizarea este calculată prin metoda liniară pe parcursul duratei de viață estimate pentru fiecare element și este recunoscută în contul de profit și pierdere. Bunurile dobândite prin leasing sunt amortizate pe perioada cea mai mică dintre durata leasingului și durata de viață. Terenurile nu sunt supuse amortizării.

Duratele de viață estimate sunt următoarele:

Clădiri	50 ani
Echipament de birou și mobilă	5 ani
Autovehicule	5 ani
Calculatoare	4 ani

Metodele de depreciere, duratele de viață și valorile reziduale sunt reevaluate la data fiecărei raportări și ajustate corespunzător.

m) Imobilizări necorporale

Aplicații informatice

Aplicațiile informatice achiziționate de către Grup sunt evidențiate la cost, mai puțin amortizarea acumulată și provizionul pentru deprecierea valorii. Cheltuiala cu aplicațiile informatice dezvoltate intern este recunoscută ca imobilizare necorporală dacă Grupul face dovada intenției și capacității sale de a dezvolta și folosi aplicația într-o manieră ce-i va aduce beneficii economice viitoare și dacă cheltuielile cu dezvoltarea aplicațiilor pot fi estimate într-o manieră rezonabilă. Costurile cu aplicațiile informatice dezvoltate intern includ toate costurile direct atribuibile dezvoltării aplicațiilor și se amortizează pe durata de viață.

Cheltuielile ulterioare cu aplicațiile informatice se capitalizează doar atunci când contribuie la sporirea beneficiilor economice viitoare care decurg din folosirea respectivelor active.

Toate celelalte cheltuieli sunt recunoscute în contul de profit și pierdere pe măsură ce sunt efectuate. Amortizarea se recunoaște în contul de profit și pierdere liniar, pe toată durata de funcționare a aplicației informatice, începând cu data la care aplicația este pusă în funcțiune. Durata de viață estimată a aplicațiilor informatice este între 1 și 8 ani. Metodele de depreciere, duratele de viață și valorile reziduale sunt reevaluate la data fiecărei raportări și ajustate corespunzător.

n) Leasing

Grupul ca *Locatar*: Contractele de leasing ale Grupului în care toate riscurile și beneficiile semnificative aferente proprietății sunt transferate locatarului sunt clasificate drept leasing financiar. Ulterior recunoașterii inițiale, activul este evaluat la o valoare egală cu minimul dintre valoarea justă și valoarea prezentă a plăților de leasing viitoare. După recunoașterea inițială, activul este contabilizat în conformitate cu politicile contabile aplicabile aceluși activ. Celelalte contracte de leasing în care Grupul este implicat sunt clasificate ca leasing operațional și nu sunt recunoscute ca active în situația consolidată a poziției financiare.

Grupul ca *Locator*: Grupul este locator în contractele în care toate riscurile și beneficiile semnificative aferente proprietății sunt transferate locatarului. Aceste contracte sunt clasificate ca fiind leasing financiar, iar creanța aferentă contractelor de leasing se măsoară în situația consolidată a poziției financiare ca fiind valoarea prezentă a încasărilor ce derivă din contractul de leasing.

o) Deprecierea activelor altele decât activele financiare

Valoarea contabilă a activelor Grupului care nu sunt de natură financiară, altele decât activele de natura impozitului amânat, sunt revizuite la fiecare dată de raportare pentru a identifica indicii de depreciere. Dacă există asemenea indicii, Grupul estimează valoarea recuperabilă a activelor respective.

O pierdere din depreciere este recunoscută atunci când valoarea contabilă a activului sau a unității sale generatoare de numerar depășește valoarea sa recuperabilă.

O unitate generatoare de numerar este cel mai mic grup identificabil care generează numerar și care este independent față de alte active și alte grupuri. Pierderile din depreciere se recunosc în contul de profit și pierdere.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

078

Pierderile din depreciere recunoscute în cazul unităților generatoare de numerar sunt utilizate prima dată pentru a diminua valoarea fondului comercial asociată unității generatoare de numerar și ulterior pentru a reduce valoarea contabilă a altor active ale unității generatoare de numerar pe bază de pro-rata.

Valoarea recuperabilă a unui activ sau a unei unități generatoare de numerar este maximul dintre valoarea de utilizare și valoarea sa justă mai puțin costurile pentru vânzarea aceluia activ sau unități. Pentru determinarea valorii nete de utilizare, fluxurile viitoare de numerar sunt actualizate folosind o rată de actualizare înainte de impozitare care reflectă condițiile curente de piață și riscurile specifice activului respectiv.

Pierderile din depreciere recunoscute în perioadele precedente sunt evaluate la fiecare dată de raportare. Pierderea din depreciere se reia dacă s-a produs o schimbare favorabilă în estimările folosite pentru a determina valoarea de recuperare.

p) Stocuri

Stocurile sunt măsurate la minimul dintre cost și valoarea realizabilă netă. Garanțiile imobiliare luate în contul creanței sunt înregistrate în conformitate cu IAS 2 „Stocuri” la minimul dintre cost (valoarea netă contabilă a creditului) și valoarea netă realizabilă (ex: valoarea de vânzare a garanției minus costurile de vânzare).

q) Depozite ale clienților, împrumuturi de la bănci, obligațiuni emise și datorii subordonate

Depozitele clienților, împrumuturile de la bănci, obligațiunile emise și datorii subordonate reprezintă sursa Grupului de finanțare.

Grupul clasifică instrumentele financiare emise ca datorii financiare sau instrumente de capital conform termenilor contractuali ai instrumentelor. Depozitele, împrumuturile de la bănci, obligațiunile emise și datorii subordonate sunt inițial recunoscute la valoarea justă la care se adaugă eventuale costuri de tranzacționare iar ulterior sunt măsurate la cost amortizat folosind metoda ratei dobânzii efective.

r) Beneficiile angajaților

Beneficii pe termen scurt

Obligațiile cu beneficiile pe termen scurt acordate angajaților sunt recunoscute ca și cheltuială pe măsură ce serviciul aferent este prestat. Beneficiile pe termen

scurt ale angajaților includ salariile, primele și contribuțiile la asigurările sociale.

Se recunoaște un provizion pentru sumele ce se așteaptă a fi plătite cu titlu de prime în numerar pe termen scurt sau scheme de participare a personalului la profit în condițiile în care Grupul are în prezent o obligație legală sau constructivă de a plăti acele sume ca rezultat al serviciilor trecute prestate de către angajați și dacă obligația respectivă poate fi estimată în mod credibil.

Planuri de contribuții determinate

Obligațiile de plată a contribuțiilor care decurg din planurile de pensii determinate sunt recunoscute în situația consolidată a rezultatului global atunci când se realizează.

Grupul efectuează plăți în numele angajaților proprii către sistemul de pensii al statului roman (Pilonul 3), asigurările de sănătate și fondul de șomaj, în decursul derulării activității normale. Toți angajații Grupului sunt membri și de asemenea au obligația legală de a contribui (prin intermediul contribuțiilor sociale) la sistemul de pensii al statului român (un plan de contribuții determinate al Statului). Toate contribuțiile aferente sunt recunoscute în contul de profit și pierdere al perioadei atunci când sunt efectuate. Grupul nu are alte obligații suplimentare.

Planuri de beneficii determinate

Grupul nu este angajat în nici un plan de beneficii determinate și, în consecință, nu are nici un fel de obligații în acest sens.

Beneficiile angajaților pe termen lung

Obligația netă a Grupului în ceea ce privește beneficiile aferente serviciilor pe termen lung, altele decât planurile de postangajare, este reprezentată de valoarea beneficiilor viitoare pe care angajații le-au câștigat în schimbul serviciilor prestate de către aceștia în perioada curentă și perioade anterioare.

În cazul pensionării, Grupul oferă respectivilor angajați un număr de salarii compensatorii în funcție de vechimea în muncă. Obligația Grupului în ceea ce privește acest jubileu este stipulată în prevederile contractului colectiv de muncă și este estimată folosind metoda factorului de credit proiectat și este recunoscută în situația consolidată a rezultatului global pe principiul contabilității de angajamente. Modificarea ratei de actualizare și a altor ipoteze actuariale este recunoscută ca venit sau cheltuială pe durata medie de muncă rămasă a angajaților care participă la acest plan.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

079

Tranzacții cu plată pe bază de acțiuni

Valoarea justă a sumei ce trebuie plătită angajaților pentru drepturile de apreciere a acțiunilor decontate în numerar este recunoscută ca o cheltuială în contrapartidă cu o creștere a datoriilor, pe perioada în care angajații devin îndreptățiți în mod necondiționat la plata acestora. Datoria este reevaluată la fiecare dată de raportare și la data decontării. Orice modificări ale valorii juste ale datoriei sunt recunoscute ca și cheltuieli cu personalul în contul de profit sau pierdere.

s) Combinări de întreprinderi

Achiziția operațiunilor de afaceri este recunoscută conform metodei de achiziție. Prețul transferat într-o combinare de întreprinderi este evaluat la valoarea justă. Acesta este calculat la data achiziției ca agregat al valorii juste al tuturor activelor transferate, a datoriilor asumate de foștii proprietari ai combinării de întreprinderi achiziționate și a instrumentelor de capitaluri proprii emise de Grup în schimbul controlului combinării de întreprinderi.

Costurile cu tranzacția de combinări de întreprinderi sunt recunoscute în contul de profit și pierdere atunci când sunt efectuate.

Fondul comercial se determină ca excedentul prețului, valoarea oricărui interes minoritar și valoarea justă la data achiziției a participației în compania achiziționată (dacă este cazul) și valoarea justă la data achiziției a activelor nete identificabile și a datoriilor asumate.

În cazul în care diferența este negativă după o analiză ulterioară, câștigul rezultat este recunoscut imediat în contul de profit și pierdere.

t) Garanții financiare

Garanțiile financiare sunt contracte prin care Grupul își asumă un angajament de a efectua plăți specifice către deținătorul garanției financiare pentru a compensa pierderea suferită de deținător în cazul în care un debitor anume nu reușește să efectueze plata la scadență în conformitate cu termenii prevăzuți în prospectul unui instrument de datorie.

Datoria aferentă garanțiilor financiare este recunoscută inițial la valoarea justă, și aceasta este amortizată pe durata de viață a garanției financiare. Datoria aferentă garanțiilor financiare este evaluată ulterior la valoarea cea mai mare dintre costul amortizat al acesteia și valoarea actualizată a plăților estimate a se realiza (atunci când plata aferentă garanției a devenit probabilă). Garanțiile financiare sunt incluse în alte datorii.

u) Provizioane

Provizioanele sunt recunoscute în situația consolidată a poziției financiare atunci când pentru Grup rezultă o obligație legală sau constructivă legată de un eveniment trecut, obligație care poate fi estimată în mod credibil, și este probabil ca în viitor să fie necesară consumarea unor resurse economice care să stingă această obligație. Pentru determinarea provizionului, fluxurile viitoare de numerar sunt actualizate folosind o rată de actualizare înainte de impozitare care reflectă condițiile curente de piață și riscurile specifice datoriei respective. Provizioanele includ: provizioane pentru litigii, provizioane pentru angajamente de credit neutilizate și alte provizioane.

v) Taxe

Grupul recunoaște datoriile sale legate de contribuția la fondul de garantare a depozitelor bancare și contribuția la fondul de rezoluție în conformitate cu interpretarea IFRIC 21, „Taxe”. Datoria cu privire la plata acestor taxe este recunoscută în momentul în care acestea devin implicite. În acest caz, obligația apare anual la 1 ianuarie, când Banca efectuează activități legate de atragerea depozitelor.

w) Standarde, interpretări și amendamente la Standardele Internaționale de Raportare Financiară

Standarde emise, dar care nu sunt încă în vigoare și nu au fost adoptate timpuriu:

- *IFRS 9 Instrumente financiare*: clasificare și evaluare: Standardul intra în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018 și aplicarea timpurie este permisă. Versiunea finală a IFRS 9 Instrumente financiare reflectă toate fazele proiectului privind instrumentele financiare și înlocuiește IAS 39 Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare și toate versiunile anterioare ale IFRS 9. Standardul introduce cerințe noi privind clasificarea și evaluarea, deprecierea și contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor:

Grupul va aplica începând cu ianuarie 2018 standardul IFRS 9 emis în iulie 2014 și va adopta timpuriu modificările aduse standardului cu aceeași dată. Pe baza evaluării efectuate până în prezent, ajustarea totală cu privire la soldul inițial de capitaluri proprii ale Grupului la 1 ianuarie 2018 estimată ca urmare a adoptării IFRS 9 este de aproximativ 12,4 milioane EUR, reprezentând:

- reducere de aproximativ 14,3 milioane EUR datorată cerințelor de depreciere;
- creștere de aproximativ 1,9 milioane EUR datorată cerințelor de clasificare și evaluare, altele decât deprecierea;

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

Parlamentul European a emis la 27 decembrie 2017 Regulamentul (UE) 2017/2395 privind măsurile tranzitorii de punere în aplicare a standardului IFRS 9. Regulamentul permite două abordări cu privire la recunoașterea impactului din adoptarea standardului asupra capitalului reglementat, astfel:

1. Impactul total se alocă pe o perioadă de maxim cinci ani sau
2. Recunoașterea integrală a impactului total începând cu data adoptării standardului.

Grupul a decis să adopte prima abordare. Fondurile proprii de nivel 1 de bază vor crește cu aproximativ 3 puncte procentuale. În cazul în care Grupul ar fi adoptat cea de-a doua abordare, fondurile proprii de nivel 1 de bază ar fi scăzut cu aproximativ 28 puncte procentuale.

- Evaluarea efectuată este preliminară deoarece nu au fost finalizate toate cerințele privind tranziția și, prin urmare, pot fi supuse ajustării.
- Noul standard va impune Băncii să își revizuiască procesele contabile și controalele interne, iar aceste modificări nu sunt încă finalizate.
- Banca nu a finalizat testarea și evaluarea controalelor asupra noilor sale sisteme informatice. În consecință, impactul aferent prezentat mai jos se poate modifica atunci când se finalizează implementarea standardului.
- Sistemele și controalele asociate care sunt implementate nu au funcționat din punct de vedere operațional pentru o perioadă de raportare completă.
- Noile politici contabile, ipotezele, judecățile și tehnicile de estimare utilizate pot fi supuse modificărilor până la finalizarea primelor situații financiare ale Băncii, care includ data primei aplicări a standardului.

i) Clasificare și măsurare:

IFRS 9 cuprinde o nouă abordare de clasificare și măsurare a activelor financiare în funcție de modelul de afaceri al entității pentru administrarea activelor financiare și de caracteristicile fluxurilor de numerar contractuale.

Grupul va aplica 4 categorii de clasificare a activelor financiare:

- Active financiare evaluate la cost amortizat (AC)
- Active financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (FVOCI)
- Active financiare evaluate obligatoriu la valoarea justă prin profit sau pierdere (FVPL) și
- Active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (FVPL)

IFRS 9 va afecta clasificarea și evaluarea activelor financiare ale Grupului începând cu 1 ianuarie 2018 după cum urmează:

- Creditele și avansurile acordate băncilor și clienților care sunt clasificate drept împrumuturi și creanțe la cost amortizat conform IAS 39 în general vor fi măsurate la cost amortizat sub standardul IFRS 9. La data întocmirii acestor situații financiare testul care analizează diferențele între fluxurile de trezorerie contractuale și cele de referință este în curs de finalizare pentru o mică parte a portofoliului.
- Activele financiare deținute până la maturitate evaluate la cost amortizat conform IAS 39 în general vor fi măsurate la cost amortizat și sub standardul IFRS 9.
- Active financiare disponibile pentru vânzare evaluate la valoarea justă prin capitaluri proprii conform IAS 39 în general vor fi măsurate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global sub standardul IFRS 9.

ii) Contabilitatea de acoperire

Standardul IFRS 9 prevede opțiuni contabile în ceea ce privește contabilitatea de acoperire. În cazul în care Grupul va aplica pentru contabilitatea de acoperire în anul 2018, acesta intenționează să continue cu aplicarea dispozițiilor privind contabilitatea de acoperire în conformitate cu IAS 39 ținând cont, de asemenea, și de modificările prezentate în dispozițiile conforme cu IFRS 7.

iii) Deprecierea activelor financiare

Calcularea pierderilor din credit așteptate necesită utilizarea estimărilor contabile care, prin definiție, vor fi rareori egale cu rezultatele actuale efective. De asemenea, managementul trebuie să-și exercite judecata în aplicarea politicilor contabile de Grup.

Grupul evaluează prospectiv pierderile așteptate din instrumente financiare de datorie evaluate la AC și la FVOCI cât și din expuneri aferente angajamentelor de creditare, creanțelor care decurg din contracte de leasing și din contractele de garanție financiară.

Această secțiune oferă o imagine de ansamblu asupra aspectelor IFRS 9 care implică un grad ridicat de raționament sau complexitate și un nivel sporit de incertitudine a estimărilor cu risc semnificativ care pot conduce la o ajustare semnificativă în următorul exercițiu financiar.

Evaluarea pierderilor din credit așteptate

Evaluarea pierderilor din credit așteptate reflectă o valoare imparțială și ponderată cu probabilități, care

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

este determinată prin evaluarea unei serii de rezultate posibile, valoarea-timp a banilor și informații rezonabile și justificabile, disponibile fără costuri sau eforturi nejustificate la data de raportare privind evenimentele trecute, condițiile actuale și previziunile condițiilor economice viitoare.

Evaluarea pierderilor din credit așteptate aferentă activelor financiare măsurate la cost amortizat și la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global reprezintă o arie care necesită utilizarea unor modele complexe și ipoteze semnificative privind condițiile economice viitoare și comportamentul riscului de credit.

Aplicarea cerințelor contabile cu privire la evaluarea pierderilor din credite așteptate necesită judecăți semnificative, precum:

- Stabilirea criteriilor de determinare a creșterii semnificative a riscului de credit;
- Alegerea modelelor și ipotezelor adecvate pentru măsurarea pierderilor de credit așteptate;
- Stabilirea numărului și ponderilor relative ale scenariilor prospective pentru fiecare tip de produs/piață și a pierderilor de credit așteptate asociate acestora;
- Stabilirea de grupuri de active financiare similare în scopul măsurării pierderilor de credit așteptate.

Riscul de credit provine din riscul de a suferi pierderi financiare, în cazul în care oricare dintre clienții noștri, clienți sau contrapartidă de piață nu își îndeplinesc obligațiile contractuale față de Grup. Riscul de credit apare în principal din credite și avansuri interbancare, comerciale și de consum, precum și din angajamentele de credit ca rezultat din astfel de activități de creditare, dar pot apărea și din garanțiile financiare, acreditivile și scrisorile de acceptanță.

De asemenea, Grupul este expus altor riscuri de credit care rezultă din titluri de datorie și alte expuneri ce reies din activități de tranzacționare („expunerile deținute în vederea tranzacționării”), inclusiv activele din portofoliul de tranzacționare care nu sunt participații și instrumentele financiare derivate, precum și soldurile de decontare cu contrapartidele din piață și acordurile de reverse repo.

Estimarea expunerilor de credit în scopul gestionării riscurilor este complexă și necesită utilizarea de modele, deoarece expunerea la risc de credit variază în funcție de schimbările condițiilor pieței, de fluxurile de numerar preconizate și de trecerea timpului.

Evaluarea riscului de credit al unui portofoliu de active implică estimări suplimentare cu privire la apariția deprecierii, a ratelor de pierdere asociate și a corelațiilor

de default dintre contrapartide. Grupul măsoară riscul de credit prin utilizarea probabilității de neîndeplinire a obligațiilor (PD), a expunerii în caz de nerambursare (EAD) și a pierderii în caz de neîndeplinire a obligațiilor (LGD). Aceasta este abordarea predominantă utilizată în scopul măsurării pierderilor de credit așteptate în conformitate cu IFRS 9.

IFRS 9 prevede un model cu trei stadii de recunoaștere a pierderilor de risc de credit așteptate bazat pe modificările calității creditului de la data recunoașterii inițiale. Acest model impune ca un instrument financiar care nu este depreciat la recunoașterea inițială să fie clasificat în Stadiul 1 și riscul de credit să fie permanent monitorizat. Dacă se identifică o creștere semnificativă a riscului de credit după recunoașterea inițială, instrumentul financiar se transferă în Stadiul 2, dar nu se consideră că este depreciat.

Instrumentele financiare în Stadiul 1 înregistrează ajustări de depreciere măsurate la o valoare egală cu partea din pierderile din credit așteptate pe durata de viață care rezultă din evenimente de neîndeplinire a obligațiilor contractuale în următoarele 12 luni.

Instrumentele financiare în Stadiile 2 sau 3 înregistrează ajustări de depreciere măsurate pe baza pierderilor din credit așteptate pe întreaga durată de viață.

În conformitate cu IFRS 9, atunci când se măsoară pierderile de credit așteptate este necesar să se ia în considerare informații cu caracter previzional. Activele financiare achiziționate sau emise depreciate sunt acele active care sunt depreciate la recunoașterea inițială. Astfel, pierderile de credit așteptate sunt măsurate întotdeauna pe întreaga durată de viață.

Creșterea semnificativă a riscului de credit

Grupul consideră că un instrument financiar a înregistrat o creștere semnificativă a riscului de credit atunci când au fost îndeplinite unul sau mai multe dintre următoarele criterii cantitative, calitative sau de neîndeplinire a obligațiilor:

- Criterii cantitative

Grupul utilizează criteriile cantitative ca indicator principal al creșterii semnificative a riscului de credit pentru toate portofoliile materiale. Pentru criteriile cantitative Grupul compară curba probabilităților de neîndeplinire a obligațiilor pe întreaga durată de viață la data evaluării cu cea a probabilităților de neîndeplinire a obligațiilor previzionate la recunoașterea inițială. Pentru estimarea curbei probabilităților de neîndeplinire a obligațiilor pe

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

întreaga durată de viață la data recunoașterii inițiale se formulează ipoteze privind structura acesteia. Pe de o parte, în cazul instrumentelor financiare cu rating ridicat, se presupune că curba PD (probabilităților de neîndeplinire a obligațiilor) se va deteriora în timp. Pe de altă parte, în cazul instrumentelor financiare evaluate cu rating scăzut se estimează că curba PD se va îmbunătăți în timp. Gradul de îmbunătățire sau deteriorare va depinde de nivelul inițial de rating. Pentru ca cele două curbe să fie comparabile, PD-urile sunt reduse la PD-uri anualizate. Creșterea semnificativă a riscului de credit se consideră că a avut loc în general, odată cu creșterea relativă a PD-ului de până la 250%, deși această valoare poate fi mai mică datorită mai multor factori limitativi, cum ar fi apropierea de maturitate și portofoliile de produse.

Grupul nu are cunoștință de nicio practică general acceptată a pieței cu privire la nivelul la care trebuie transferat un instrument financiar către Stadiul 2. Din această perspectivă se așteaptă ca orice creștere considerată semnificativă a PD-ului la data de raportare să se realizeze de-a lungul unei perioade de timp ca urmare a unui proces iterativ între participanții la piață și autoritățile de supraveghere.

- Criterii calitative
Grupul utilizează criteriile calitative ca indicator secundar al creșterii semnificative a riscului de credit pentru toate portofoliile materiale. Transferul unui instrument financiar în Stadiul 2 are loc atunci când următoarele criterii sunt îndeplinite.

Pentru administrații centrale, bănci, corporații și protofolii de finanțare a proiectelor, dacă debitorul îndeplinește unul sau mai multe dintre următoarele criterii:

- Indicatori externi de piață
- Modificări ale clauzelor contractuale
- Modificări în abordările managementului
- Judecata profesională.

Evaluarea creșterii semnificative a riscului de credit încorporează informații de natură previzională și se realizează trimestrial la nivel de tranzacție pentru toate portofoliile non-retail deținute de Grup.

Pentru portofoliile retail, dacă debitorul îndeplinește unul sau mai multe dintre următoarele criterii:

- Restructurare
- Judecata profesională.

Evaluarea creșterii semnificative a riscului de credit încorporează informații așteptate și se realizează lunar la nivel de fiecare instrument financiar pentru toate portofoliile retail deținute de Grup.

- Criterii de protecție
Criteriile de protecție se aplică instrumentelor financiare considerate că au experimentat o creștere semnificativă a riscului de credit dacă debitorul a înregistrat mai mult de 30 de zile de întârziere la plată. În cazuri excepționale, este respinsă prezumția conform căreia activele financiare restante cu peste 30 de zile de întârziere trebuie să fie recunoscute în Stadiul 2 de depreciere
- Excepții privind riscul de credit scăzut
Grupul nu a utilizat exceptarea cu privire la riscul de credit scăzut pentru nicio activitate de creditare, însă utilizează în mod selectiv această exceptare doar pentru titlurile de datorie.

Definiția neîndeplinirii obligațiilor și a activelor financiare depreciate

Grupul definește un instrument financiar ca fiind cu risc de neîndeplinire a obligațiilor, care este pe deplin aliniat la definiția activelor financiare depreciate, atunci când îndeplinește unul sau mai multe dintre următoarele criterii:

- Criteriu cantitativ
Debitorul este restant cu peste 90 de zile la plata obligațiilor sale contractuale și nu există nicio încercare de respingere a prezumției că activul financiar depreciat cu peste 90 de zile de întârziere trebuie să fie prezentat în Stadiul 3 de depreciere.
- Criteriu calitativ
Debitorul se încadrează în criteriul de improbabilitate de plată, criteriu ce indică dificultatea financiară semnificativă a debitorului. Acest criteriu este îndeplinit atunci când:
  - Debitorul este restructurat pe o perioadă îndelungată;
  - Debitorul este decedat;
  - Debitorul este în insolvență;
  - Debitorul a încălcat clauzele financiare contractuale;
  - Dispariția unei piețe active pentru acel activ financiar din cauza dificultăților financiare;
  - Au fost făcute concesiile de către creditor în legătură cu dificultatea financiară a debitorului;
  - Devine probabil că debitorul va intra în faliment;
  - Activele financiare sunt achiziționate sau emise cu o reducere semnificativă, care reflectă pierderile din credit suportate.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

Criteriile de mai sus au fost aplicate tuturor instrumentelor financiare deținute de Grup și sunt în concordanță cu definiția neîndeplinirii obligațiilor utilizată în scopuri de gestionare a riscului de credit. Definiția neîndeplinirii obligațiilor a fost aplicată în calculul pierderilor de credit așteptate conform modelului „Probabilității de neplată/de neîndeplinire a obligațiilor” (PD), a „Expunerii în caz de nerambursare” (EAD) și a „Pierderii în caz de neîndeplinire a obligațiilor” (LGD).

Un instrument financiar nu se mai consideră a fi încadrat în categoria neîndeplinirii obligațiilor (ex: „vindicat”), atunci când nu mai îndeplinește niciun criteriu de neîndeplinire a obligațiilor de plată pe o perioadă consecutivă de minimum 3 luni sau mai mult pentru expunerile restructurate neperformante. Această perioadă de 3 luni a fost determinată pe baza unei analize care ia în considerare probabilitatea ca un instrument financiar să se întoarcă la starea de neîndeplinire a obligațiilor, după vindecare folosind diferite definiții posibile de remediere.

Datele de intrare, ipotezele și tehnicile de estimare

Pierderile de credit așteptate se măsoară fie pe o durată de 12 luni sau pe durata de viață, în funcție de situația în care s-a produs o creștere semnificativă a riscului de credit după recunoașterea inițială sau dacă un activ financiar este considerat a fi depreciat. De asemenea, caracterul previzional al informațiilor economice este folosit pentru determinarea duratei de 12 luni sau întreaga durată de viață a PD-ului, EAD-ului și LGD-ului. Aceste ipoteze variază în funcție de tipul de produs. Pierderile de credit așteptate reprezintă produsul actualizat al probabilității de neplată/de neîndeplinire a obligațiilor (PD), a pierderii în caz de neîndeplinire a obligațiilor (LGD), a expunerii în caz de nerambursare (EAD) și a factorului de discountare (D).

• Probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor

Probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor reprezintă probabilitatea ca un debitor să nu respecte obligația de plată fie în următoarele 12 luni, fie pe durata de viață rămasă a obligației. În general, probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor pe durata de viață se calculează folosind ca punct de plecare cele 12 luni de neîndeplinire a obligațiilor reglementate, eliminând ca punct de plecare orice marjă de conservatorism. În continuare, sunt utilizate diferite metode statistice pentru a genera o estimare a modului în care profilul de neîndeplinire a obligațiilor va evolua din momentul recunoașterii inițiale până la sfârșitul duratei de viață a împrumutului sau a portofoliului de împrumuturi. Profilul se bazează pe date istorice observabile și funcții parametrice.

În vederea estimării profilului de neîndeplinire a obligațiilor aferente expunerilor în sold au fost utilizate diverse modele și acestea pot fi grupate în următoarele categorii:

- Profilul de neîndeplinire a obligațiilor aferent administrațiilor centrale, locale și regionale, societăților de asigurare și organismelor de plasament colectiv este generat utilizând matricea de tranziție. Caracterul previzional al informațiilor este încorporat în probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor folosind modelul factorului Vasicek.
- Profilul de neîndeplinire a obligațiilor aferent clienților corporate, proiectelor de finanțare și instituțiilor financiare este generat utilizând abordarea de regresie parametrică (Weibull). Caracterul previzional al informațiilor este încorporat în probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor folosind modelul factorului Vasicek.
- Profilul de neîndeplinire a obligațiilor aferent clienților retail de tipul credite ipotecare sau alte forme de împrumut este generat folosind abordarea de regresie parametrică în cadrul politicilor de risc. Caracterul previzional al informațiilor este încorporat în probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor folosind modelul de tip satelit.

În circumstanțe excepționale, în care anumite date de intrare nu sunt disponibile la calculul probabilităților de neîndeplinire a obligațiilor se folosesc grupări, medii și analiza comparativă.

• Pierdere în caz de neîndeplinire a obligațiilor

Pierdere în caz de neîndeplinire a obligațiilor reprezintă așteptarea Grupului de a determina suma pierderii unei expuneri aflată în starea de neîndeplinire a obligațiilor. Pierdere în caz de neîndeplinire a obligațiilor variază în funcție de tipul de contrapartidă și de produs. Se exprimă ca pierdere procentuală pe unitate la data neîndeplinirii obligațiilor. Pierdere în caz de neîndeplinire a obligațiilor se calculează pe o durată de 12 luni, în cazul în care pierdere datorată neîndeplinirii obligațiilor pe durata de 12 luni reprezintă procentul pierderii preconizat dacă probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor se produce în următoarele 12 luni, sau pe întreaga durată de viață, în cazul în care pierdere datorată neîndeplinirii obligațiilor pe durata de viață reprezintă procentul pierderii așteptate dacă probabilitatea de neîndeplinire a obligațiilor se produce pe durata de viață rămasă așteptată a împrumutului.

Au fost utilizate diferite modele pentru a estima pierderile datorate în caz de nerambursare a sumelor în sold împrumutate și acestea pot fi grupate în următoarele categorii:

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

- Pierderea datorată în caz de nerambursare aferentă administrațiilor centrale poate fi indentificată utilizând sursele de piață aplicabile.
- Pierderea datorată neîndeplinirii obligațiilor aferentă clienților corporate, proiectelor de finanțare, instituțiilor financiare, administrațiilor locale și regionale și societăților de asigurare este obținută prin actualizarea fluxurilor de trezorerie din colectare în cadrul procesului de recuperare. Caracterul previzional al informațiilor este incorporat în pierderea în caz de neîndeplinire a obligațiilor folosind modelul factorului Vasicek.
- Pierderea datorată neîndeplinirii obligațiilor aferentă clienților retail de tipul credite ipotecare sau alte forme de împrumut este obținută prin eliminarea ajustărilor în caz de regresie și a altor marje de conservatorism din cadrul pierderii datorată neîndeplinirii obligațiilor reglementate. Caracterul previzional al informațiilor este incorporat în pierderea datorată neîndeplinirii obligațiilor folosind modelul de tip satelit.
- În circumstanțe excepționale, în care anumite date de intrare nu sunt disponibile la calculul pierderilor în caz de neîndeplinire a obligațiilor se folosesc modele alternative de recuperare, analiză comparativă și judecată profesională.

• *Expunere în caz de nerambursare*

Expunerea în caz de nerambursare reprezintă expunerile pe care Grupul se așteaptă să le dețină în momentul neîndeplinirii obligațiilor, în următoarele 12 luni sau peste durata de viață rămasă. Expunerea în caz de nerambursare în următoarele 12 luni sau peste durata de viață rămasă se determină în funcție de profilul de plată preconizat, care poate varia în funcție de tipul de produs. În cazul produselor ce presupun amortizare și rambursare la maturitate, expunerea în caz de nerambursare se calculează în funcție de rambursările contractuale datorate de debitor pe o perioadă de 12 luni sau pe întreaga durată de viață. De asemenea, acolo unde este relevant se ia în calculul expunerii în caz de nerambursare și ipotezele de rambursări/refinanțări anticipate.

Expunerea în caz de nerambursare pentru produsele reînnoibile se estimează luând în considerare soldul curent utilizat și adăugând un factor de conversie care permite determinarea limitei preconizate rămase de utilizat la momentul probabilității de neîndeplinire a obligațiilor. Marjele prudențiale regulatorii sunt excluse din factorul de conversie a împrumutului. În circumstanțe excepționale, în care anumite date de intrare nu sunt disponibile la calculul expunerii în caz de nerambursare se folosesc modele alternative de analiză comparative.

• *Factorul de discountare*

În general, pentru expunerile din bilanț care nu sunt expuneri din leasing sau active financiare achiziționate sau emise depreciate ca urmare a riscului de credit, rata de discountare utilizată la calculul pierderilor din credit așteptate este rata efectivă a dobânzii sau o aproximare a acesteia.

• *Calculul*

Pierderea din riscul de credit preconizată este produsul PD, LGD și EAD înmulțită cu probabilitatea de a nu intra în stare de neîndeplinire a obligațiilor înainte de perioada agreedă. Ultima este exprimată prin funcția „survivorship S”. Aceasta calculează efectiv valorile viitoare ale pierderilor de credit așteptate care sunt apoi discountate și însumate până la data raportării. Apoi valorile calculate ale pierderilor așteptate sunt ponderate cu scenarii cu caracter previzional.

Diferite modele au fost utilizate pentru a estima dispozițiile Stadiului 3 privind expunerile din credite în sold și acestea pot fi grupate în următoarele categorii:

- Stadiul 3 pentru administrațiilor centrale, clienților corporate, proiectelor de finanțare, instituțiilor financiare, administrațiilor locale și regionale, societăților de asigurare, organismelor de plasament colectiv se calculează la nivel managerial prin actualizarea fluxurilor de numerar preconizate cu rata dobânzii efective corespunzătoare.
- Stadiul 3 pentru împrumuturi ipotecare de tip retail se calculează prin actualizarea valorii realizabile a garanțiilor.
- Stadiul 3 pentru alte împrumuturi acordate clienților de tip retail se calculează prin determinarea celei mai bune estimări statistice a pierderii așteptate care a fost ajustată cu costurile indirect.

Nu există nicio încercare de respingere a prezumției că activul financiar depreciat cu peste 90 de zile de întârziere trebuie să fie prezentat în Stadiul 3 de depreciere.

Informații cu caracter previzional

Evaluarea creșterii semnificative a riscului de credit și calcularea pierderilor din credit așteptate includ informații cu caracter previzional. Grupul a efectuat o analiză istorică și a identificat variabilele economice cheie care afectează riscul de credit și pierderile de credit așteptate pentru fiecare portofoliu de credite. Aceste variabile economice cheie și impactul asociat acestora asupra probabilității de neîndeplinire

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

a obligațiilor, pierderilor în caz de neîndeplinire a obligațiilor și a expunerii în caz de nerambursare variază în funcție de tipul de categorie. De asemenea, judecățile profesionale se aplică în acest proces. Prognoze ale acestor variabile economice („scenariul economic de bază”) sunt furnizate de Raiffeisen Research trimestrial și oferă cea mai bună estimare a cadrului economic pe următorii trei ani. După 3 ani, pentru a proiecta variabilele economice pentru întreaga durată de viață rămasă a fiecărui instrument, a fost utilizată o abordare medie de reversiune, ceea ce înseamnă că variabilele economice tind fie spre o rată medie pe termen lung sau spre o rată de creștere pe termen lung până la maturitate. Impactul acestor variabile economice asupra probabilității de neîndeplinire a obligațiilor, a pierderilor în caz de neîndeplinire a obligațiilor și a expunerii în caz de nerambursare a fost determinat pe baza regresiei statistice, pentru a înțelege astfel impactul modificărilor istorice în aceste variabile asupra ratelor de nerambursare sau în componente ale pierderilor în caz de neîndeplinire a obligațiilor și ale expunerilor în caz de nerambursare.

În plus față de scenariul economic de bază, Raiffeisen Research furnizează, de asemenea, scenariul cel mai optimist și scenariul cel mai pesimist, împreună cu scenariul ponderilor pentru a se asigura că non-liniaritățile sunt incluse. Grupul a concluzionat că 3 scenarii au evidențiat în mod adecvat non-liniaritatea. Scenariul ponderilor este determinat de o combinație de analiză statistică și judecăți profesionale, ținând cont de o serie de rezultate pentru care fiecare scenariu este reprezentativ. Valorile pierderilor din credit așteptate ponderate cu probabilități se determină prin trecerea fiecărui scenariu printr-un model relevant de pierderi de credite așteptate și multiplicarea acestuia cu scenariul de ponderi corespunzător.

Ca în cazul oricărui previziuni economice, proiecțiile și probabilitățile de apariție sunt supuse unui grad ridicat de incertitudine și, prin urmare, rezultatele efective pot fi semnificativ diferite de cele prognozate. Grupul consideră că aceste previziuni reprezintă cea mai bună estimare a rezultatelor posibile și acoperă eventualele non-liniarități și asimetrii ale diferitelor portofolii din cadrul Grupului.

Analiza de sensibilitate

Cele mai semnificative ipoteze care afectează ajustările pentru pierdere aferente pierderilor din credit așteptate sunt următoarele:

- Portofoliul Corporate
  - Produsul intern brut
  - Rata șomajului
  - Rata obligațiunilor guvernamentale pe termen lung
  - Rata inflației
  -
- Portofoliul Retail
  - Produsul intern brut
  - Rata șomajului
  - Prețurile imobiliarelor

• IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții:

Standardul intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018. IFRS 15 stabilește un nou model în cinci etape, care se va aplica pentru veniturile provenind dintr-un contract încheiat cu un client (cu excepții limitate), indiferent de tipul tranzacției sau de industrie. De asemenea, cerințele standardului se vor aplica pentru recunoașterea și evaluarea câștigurilor și pierderilor din vânzarea anumitor active de altă natură decât cea financiară, care nu sunt rezultatul activității obișnuite a entității (de ex.: vânzare de imobilizări corporale și necorporale).

Va fi prevăzută prezentarea extinsă de informații, inclusiv dezagregarea venitului total, informații despre obligațiile de execuție, modificări ale soldurilor contractuale ale conturilor de active și datorii între perioade și raționamente și estimări-cheie. Grupul a estimat că nu este impact material asupra situațiilor financiare consolidate și separate.

• IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții (clarificări):

Clarificările se aplică pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018 și aplicarea timpurie este permisă. Obiectul clarificărilor este de a clarifica intențiile IASB atunci când a elaborat cerințele standardului IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții, în special contabilitatea identificării obligațiilor de performanță, modificând formularea principiului activelor „identificabile în mod distinct”, a considerațiilor privind mandatarul și mandantul, inclusiv evaluarea faptului că o entitate acționează în calitate de mandatar sau de mandant, precum și aplicarea principiului de control și de licențiere, furnizând îndrumare suplimentară cu privire la contabilizarea proprietății intelectuale și a redevențelor.

De asemenea, clarificările prevăd soluții practice suplimentare disponibile entităților care fie aplică IFRS 15 complet retrospectiv, fie aleg să aplice abordarea retrospectivă modificată. Grupul a estimat că nu este impact material asupra situațiilor financiare consolidate și separate.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

• *IFRS 16: Contracte de leasing*: Standardul intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2019. IFRS 16 stabilește principiile pentru recunoașterea, evaluarea, prezentarea și furnizarea informațiilor despre contractele de leasing ale celor două părți la un contract, și anume clientul („locatar”) și furnizorul („locator”). Noul standard prevede ca locatarii să recunoască majoritatea contractelor de leasing în cadrul situațiilor financiare. Locatarii vor dispune de un singur model contabil pentru toate contractele, cu anumite excepții. Contabilitatea locatorului rămâne în mod semnificativ neschimbată. Grupul se află în curs de evaluare a impactului asupra situațiilor financiare consolidate și separate.

• *IFRS 2: Clasificarea și evaluarea tranzacțiilor cu plată pe bază de acțiuni (modificări)*: Modificările intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018 și aplicarea timpurie este permisă. Modificările prevăd cerințele de contabilizare a efectelor condițiilor necesare pentru a intra în drepturi și a efectelor condițiilor revocabile de intrare în drepturi asupra evaluării plăților pe bază de acțiuni decontate în numerar, a tranzacțiilor cu plată pe bază de acțiuni cu caracteristică de decontare netă a obligațiilor de impozitare la sursă, precum și pentru modificările aduse termenilor și condițiilor aplicabile unei plăți pe bază de acțiuni care schimbă clasificarea tranzacției din tranzacție cu decontare în numerar în tranzacție cu decontare prin emiterea de instrumente de capitaluri proprii. Aceste modificări nu au fost încă adoptate de UE.

• *IAS 28: Interese pe termen lung în asociați și asocieri în participație (modificări)*: Modificările intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2019 și aplicarea timpurie este permisă. Modificările se referă la faptul dacă evaluarea și, în special, cerințele privind deprecierea intereselor pe termen lung în asociați și asocieri în participație care, în fond, fac parte din „investiția netă” în respectivul asociat sau asocierie în participație, ar trebui guvernate de IFRS 9, de IAS 28 sau de o combinație a acestor două standarde. Modificările clarifică faptul că o entitate aplică IFRS 9 Instrumente financiare înainte să aplice IAS 28, acelor interese pe termen lung cărora nu li se aplică metoda punerii în echivalență. În aplicarea IFRS 9, entitatea nu ține cont de ajustările valorii contabile a intereselor pe termen lung care sunt generate de aplicarea IAS 28. Aceste modificări nu au fost încă adoptate de UE.

• *Interpretarea IFRIC 22*: Tranzacții în valută și sume în avans: Interpretarea intră în vigoare pentru perioade

anuale începând la sau după 1 ianuarie 2018 și aplicarea timpurie este permisă. Interpretarea clarifică modul de contabilizare a tranzacțiilor care includ primirea sau plata unor sume în avans în valută. Interpretarea acoperă tranzacții în valută pentru care entitatea recunoaște un activ nemonetar sau o datorie nemonetară rezultate din plata sau primirea unei sume în avans înainte ca entitatea să recunoască activul, cheltuiala sau venitul aferent.

Interpretarea prevede că, pentru a determina cursul de schimb, data tranzacției este data recunoașterii inițiale a activului nemonetar plătit în avans sau a datoriei din venitul amânat. În cazul în care există mai multe plăți sau încasări efectuate în avans, atunci entitatea trebuie să determine o dată a tranzacției pentru fiecare plată sau încasare a sumei în avans. Această interpretare nu a fost încă adoptată de UE.

• *Interpretarea IFRIC 23*: Incertitudine cu privire la tratamentele aplicate pentru impozitul pe profit. Interpretarea intră în vigoare pentru perioade anuale începând la sau după 1 ianuarie 2019 și aplicarea timpurie este permisă. Interpretarea abordează contabilitatea impozitelor pe profit în situația în care tratamentele fiscale implică un grad de incertitudine care afectează aplicarea standardului IAS 12. Interpretarea furnizează îndrumare cu privire la analizarea anumitor tratamente fiscale la nivel individual sau împreună, verificările autorităților fiscale, metoda adecvată care să reflecte incertitudinea și contabilitatea modificării evenimentelor și împrejurărilor. Această interpretare nu a fost încă adoptată de UE.

x) Raportarea pe segmente

Grupul prezintă informații la nivel de segmente pentru a da posibilitatea utilizatorilor situațiilor sale financiare să evalueze natura și efectele financiare ale activităților în care se angajează, precum și mediile economice în care își desfășoară activitatea.

Un segment operațional este o componentă a Grupului:

- (a) care se angajează în activități din care poate obține venituri și de pe urma cărora poate suporta cheltuieli (inclusiv venituri și cheltuieli aferente tranzacțiilor cu alte componente ale Grupului);
- (b) ale cărei rezultate din activitate sunt examinate în mod periodic de către principalul factor decizional operațional al entității în vederea luării de decizii cu privire la alocarea resurselor pe segment și a evaluării performanței acestuia și
- (c) pentru care sunt disponibile informații financiare distincte. Raportarea pe segmente se bazează pe

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

următoarele linii de business ale Grupului: clienți corporativi, persoane fizice, întreprinderi mici și mijlocii (denumite în continuare IMM) și trezorerie, ultima incluzând și instituții financiare.

4. POLITICI DE GESTIONARE A RISCULUI FINANCIAR

a) Introducere și prezentare generală

Grupul este expus următoarelor riscuri ca rezultat al folosirii instrumentelor financiare:

- Riscul de credit
- Riscul de lichiditate
- Riscul de piață
- Riscul operațional

Această notă prezintă informații referitoare la expunerea Grupului față de fiecare risc menționat mai sus, precum și politicile și procesele de evaluare și gestionare a riscului.

Cele mai importante riscuri financiare la care este expus Grupul sunt riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață și riscul operațional. Riscul de piață include riscul valutar, riscul de rată a dobânzii și riscul privind prețul instrumentelor de capital.

Cerințele de publicare prevăzute în partea a opta a Regulamentului nr. 575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții se publică pe pagina de internet a Băncii.

Cadrul gestionării riscurilor

Directoratul Grupului este responsabil pentru implementarea și monitorizarea cadrului de gestionare al riscurilor. Comitetul de Gestionare a Activelor și Pasivelor (ALCO), Comitetul de Credit, Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative și Comitetul de Credite Problematică sunt responsabile pentru dezvoltarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscului Grupului în ariile specificate de acestea.

Toate comitetele raportează cu regularitate Directoratului. Cadrul de gestionare al riscurilor este definit în strategia de risc, elaborată și revizuită cu o frecvență anuală. Profilul de risc este de asemenea revizuit cu o frecvență anuală și cuprinde evaluarea tuturor riscurilor considerate semnificative. Politicile Grupului de gestionare a riscului sunt stabilite pentru a identifica și analiza riscurile la care este expus Grupul, pentru a stabili limitele adecvate de risc și control și a monitoriza riscurile și respectarea limitelor de risc.

Politicile și sistemul de gestionare a riscurilor sunt revizuite periodic pentru a reflecta schimbările în

condițiile pieții, produselor și serviciilor oferite. Grupul își propune să dezvolte un mediu de control disciplinat și constructiv, în care toți angajații își înțeleg rolurile și obligațiile, prin intermediul cursurilor de instruire, standardelor și procedurilor de conducere implementate. Acest proces de gestionare a riscurilor este esențial pentru profitabilitatea continuă a Grupului și fiecare angajat din cadrul Grupului este responsabil pentru expunerile la risc legate de activitatea sa sau de responsabilitățile sale.

Comitetul de Audit al Grupului raportează Consiliului de Supraveghere și are responsabilitatea de a monitoriza respectarea procedurilor de gestiune ale riscului. Comitetul de Audit este asistat în îndeplinirea funcțiilor sale de către departamentul de Audit Intern. Auditul Intern efectuează atât revizuri regulate, cât și ad-hoc asupra controalelor și procedurilor de gestiune a riscurilor, iar rezultatele revizuirilor sunt raportate Comitetului de Audit.

Exercițiile de *stress testing* sunt o practică comună în Grup. Testele de stres de efectuat sunt fie dezvoltate local, fie sunt dezvoltate și efectuate la nivelul Grupului Raiffeisen Bank International. Grupul a pus în aplicare un *Manual de stress testing* care stabilește pașii, conceptele, metodologiile și termenii în procesul de *stress testing*. Toate testele de stres sunt analizate și raportate către management.

b) Riscul de credit

(i) Gestionarea riscului de credit

Riscul de credit este riscul ca Grupul să suporte pierderea generată de neîndeplinirea obligațiilor contractuale ale clienților săi sau ale contrapartidelor. Grupul gestionează și controlează riscul de credit prin stabilirea de limite privind dimensiunea riscului acceptat, atât pentru contrapartidele individuale, cât și pentru concentrațiile geografice sau industriale, precum și prin monitorizarea acestor limite. Grupul este expus la riscul de credit atât prin activitățile sale de creditare, de tranzacționare și investiție, cât și prin situațiile în care acționează ca intermediar în numele clienților sau a terțelor părți, în situația în care desfășoară activități de finanțare a operațiunilor de leasing financiar sau în calitatea sa de emitent de garanții.

Riscul de credit asociat activităților de tranzacționare și investiție este gestionat prin intermediul proceselor de management al riscului de credit ale Grupului. Riscul este diminuat prin selectarea unor parteneri cu performanțe financiare solide, prin monitorizarea

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

activității acestora, prin folosirea de limite de expunere și, acolo unde este necesar, prin solicitarea de garanții. Expunerea principală a Grupului la riscul de credit ia naștere din acordarea de credite și avansuri clienților și din desfășurarea activităților de acordare de finanțări prin leasing financiar. În aceste cazuri, expunerea este reprezentată de valoarea contabilă a activelor din situația consolidată a poziției financiare. Grupul este expus la riscul de credit pe diferite active financiare, incluzând instrumente derivate și de datorie, expunerea în cazul acestor instrumente fiind egală cu valoarea contabilă a acestora prezentată în situația consolidată a poziției financiare. Pe lângă cele menționate mai sus, Grupul este expus la riscul de credit extrabilanțier, din angajamentele de finanțare și emiterea de garanții (vezi Nota 35). Pentru a minimiza riscul, Grupul are anumite proceduri menite să evalueze clienții înaintea acordării creditelor și a finanțării operațiunilor de leasing, să monitorizeze capacitatea acestora de a rambursa principalul și dobânzile aferente pe perioada derulării împrumuturilor și a contractelor de leasing și să stabilească limite de expunere.

Directoratul a delegat responsabilitatea gestionării riscului de credit către Comitetul de Credite. Divizia Risc, care raportează Vicepreședintelui de Ris, este responsabilă cu supravegherea riscului de credit al Grupului, incluzând:

- Formularea politicilor de creditare, prin care se urmărește asigurarea menținerii unui portofoliu de credite sănătos, prin stabilirea unor limite corespunzătoare și definirea unor criterii specifice de creditare pentru anumite produse, categorii de clienți etc.
- Stabilirea și implementarea unor proceduri privind: tratamentul și evaluarea garanțiilor, revizuirea periodică a creditelor, clasificarea și raportarea portofoliului de credite, documentația juridică aferentă activității de creditare, urmărirea și tratamentul creditelor neperformante, asigurarea conformității cu cerințele organelor de reglementare.
- Stabilirea structurii de autorizare a aprobării și reînnoirii facilităților de credit: limitele de autorizare pot fi stabilite la nivelul individual al unor analiști de risc desemnați sau la nivelul Comitetului de Credit sau al organului de aprobare desemnat la nivel de Grup. Limitele de autorizare sunt stipulate în regulamentul de funcționare al Comitetului de Credit și sunt stabilite în funcție de criterii precum valoarea creditului și concordanța cu politica de creditare.
- Evaluarea și revizuirea riscului de credit are loc în conformitate cu limitele de autorizare stabilite în regulamentul de funcționare al Comitetului de Credit și cu cerințele regulatorii.
- Limitarea concentrării expunerii pe terți, arii geogra-

fiice, industriei și pe emitent, categoria de clasificare a creditului, lichiditatea pieței și țara (pentru titluri deținute ca investiții). Riscul de concentrare este monitorizat în cadrul activității de management al portofoliului și este analizat lunar prin rapoarte prezentate către personalul angajat în activitatea de creditare și către management.

- Dezvoltarea și menținerea sistemelor de clasificare a clienților în funcție de gradul de risc. La nivel de Grup se utilizează sisteme unitare de clasificare a clienților în funcție de gradul de risc. Aceste sisteme cuprind atât metodologii de atribuire de rating-uri, cât și bazate pe utilizarea de scoring-uri. Grupul efectuează periodic revizuirea sistemelor de clasificare a clienților. Gradul de risc măsurat prin intermediul sistemelor menționate stă la baza stabilirii cuantumului de provizioane necesare acoperirii riscului de neplată.
- Revizuirea, verificarea conformității unității cu limitele stabilite conform politicilor de creditare și a procedurilor interne.
- Raportări periodice despre calitatea portofoliului de credite sunt prezentate Comitetului de Credite și sunt propuse măsuri adecvate de rectificare.
- Furnizarea de informații, îndrumări și expertize punctelor de lucru pentru a promova practica cea mai adecvată în Grup în ceea ce privește gestionarea riscului de credit.

Grupul a implementat un sistem de avertizare timpurie (Early Warning Signs), care este folosit pentru screeningul lunar al portofoliului de credite și vizează identificarea expunerilor problematice viitoare cât mai curând posibil. Sistemul se bazează pe evenimente declanșatoare detectate automat pentru fiecare client cu frecvență lunară, dar se bazează și pe introduceri manuale ad-hoc, dacă este cunoscut un eveniment advers.

Implementarea politicilor de credit și a procedurilor este realizată la nivel centralizat. Fiecare sucursală/agenție trebuie să implementeze politicile și procedurile de credit ale Grupului. Fiecare sucursală este responsabilă de calitatea și performanța portofoliului propriu de credite. Grupul are un proces de centralizare atât al aprobării, cât și al administrării tuturor creditelor, fapt care duce la îmbunătățirea calității portofoliului de credite și la o mai bună monitorizare.

Departamentul de Audit Intern efectuează verificări periodice ale fiecărei agenții și ale proceselor de creditare ale Grupului.

Concentrările de risc de credit semnificative iau naștere pe tipuri de clienți în funcție de creditele, avansurile și

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

089

angajamentele de credit acordate de Grup. Concentrarea riscului de credit aferent instrumentelor financiare apare atunci când anumite segmente de clienți prezintă caracteristici economice similare și capacitatea de rambursare este similar afectată de schimbările din mediul economic. Principala concentrare a riscului de credit derivă din expunerea individuală, pe segmente de clienți în ceea ce privește creditele și avansurile acordate de Grup, angajamentele de credit și garanțiile emise.

(ii) Expunerea la riscul de credit

În tabelul de mai jos sunt prezentate concentrările de risc pe produs pentru clienții de tip retail și pe sectoare economice pentru clienții de tip non-retail. În tabel sunt prezentate atât expuneri brute bilanțiere, cât și extrabilanțiere:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
CLIEȚI RETAIL*, DIN CARE:				
Credit de nevoi personale	5.244.732	4.645.085	5.244.732	4.645.085
Credit pentru investiții imobiliare	4.622.010	4.040.945	4.622.010	4.040.945
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	1.662.033	1.944.249	1.662.033	1.944.249
Card de credit	2.516.014	2.152.308	2.516.014	2.152.308
Descoperit de cont	1.596.525	1.440.046	1.596.525	1.440.046
Finanțarea investițiilor	861.496	520.966	514.190	520.966
Altele	9.897	6.377	9.897	6.377
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:				
Agricultură	701.685	628.031	682.805	628.031
Electricitate, petrol și gaze naturale	1.713.364	1.010.665	1.713.188	1.010.665
Producție	2.636.142	2.313.557	2.528.280	2.313.557
Construcții	3.039.688	2.196.387	2.987.227	2.196.387
Comerț cu amănuntul și en-gros	4.110.003	3.819.098	3.996.636	3.819.098
Servicii	3.456.181	3.037.247	3.288.708	3.037.221
Sector public	573.966	707.999	573.088	707.999
Total **	32.743.736	28.462.960	31.935.333	28.462.934

* Clienții retail includ persoane fizice și IMM-uri cu cifra de afaceri sub 1.000.000 EUR și expunere de maxim 200.000 EUR.

** Din totalul expunerii la riscul de credit, la nivel de Grup suma de 9.511.125 mii RON reprezintă expunere extrabilanțieră (2016: 7.466.857 mii RON), iar la nivel de Bancă suma de 9.470.420 mii RON reprezintă expunere extrabilanțieră (2016: 7.466.857 mii RON).

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

090

În tabelul de mai jos este prezentată împărțirea creditelor și avansurilor acordate clienților în funcție de calitatea creditelor:

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
CREDITE DEPRECIATE					
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:					
		50.895	891	50.895	891
		44.172	1.187	44.172	1.187
		15.491	358	15.491	358
		7.643	757	7.643	757
		11.334	1.835	11.334	1.835
		16.694	1.405	16.694	1.405
		10.257	1.606	10.257	1.606
		7.140	521	7.140	521
		24.768	5.987	24.768	5.987
		859.418	853.870	859.418	853.870
		17.719	5.161	8.561	5.161
		1.065.531	873.578	1.056.373	873.578
	20	-616.235	-556.320	-609.474	-556.320
		449.296	317.258	446.899	317.258
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:					
		0	551	0	551
		0	8.048	0	8.048
		342.888	562.770	314.736	562.744
		88.525	149.515	88.525	149.515
		0	12	0	12
		431.413	720.896	403.261	720.870
	20	-246.049	-390.888	-227.659	-390.888
		185.364	330.008	175.602	329.982

*Modelul de rating dedicat finanțării de proiecte este un instrument utilizat la nivel de grup pentru clienții non-retail.
continuarea pe pagina următoare

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

091

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
RESTANTE, DAR NEDEPRECIATE					
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:					
		3.394	7.790	3.394	7.790
		12.595	28.210	12.595	28.210
		41.548	57.730	41.548	57.730
		90.728	118.637	90.728	118.637
		217.306	281.157	217.306	281.157
		246.878	215.140	246.878	215.140
		161.204	155.822	161.204	155.822
		79.577	98.069	79.577	98.069
		197.055	242.309	197.055	242.309
		22.964	37.149	22.964	37.149
		42.765	11.403	15.406	11.403
		1.116.014	1.253.416	1.088.655	1.253.416
	20	-63.807	-89.604	-63.289	-89.604
		1.052.207	1.163.812	1.025.366	1.163.812
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:					
		2.255	319	2.255	319
		3.465	0	3.465	0
		203.337	107.314	203.337	107.314
		24.794	18.999	18.626	18.999
		24.054	37.987	23.898	37.987
		9.589	2.514	16.185	2.514
		1.673	2.633	730	2.633
		9.686	2.595	9.686	2.595
		120.685	243.620	120.685	243.620
		1.054	253	1.054	253
		400.592	416.234	399.921	416.234
	20	-2.303	-1.613	-2.204	-1.613
		398.289	414.621	397.717	414.621

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

continuarea pe pagina următoare

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

092

MII RON	NOTA	GRUP		BANCĂ	
		31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
NICI RESTANTE, NICI DEPRECIATE					
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:					
		2.507.149	3.694.531	2.507.149	3.694.531
Clasa 1 (creanță cu risc minim)					
Clasa 2 (creanță excelentă)		3.649.357	2.380.723	3.649.357	2.380.723
Clasa 3 (creanță foarte bună)		2.427.287	1.585.503	2.427.287	1.585.503
Clasa 4 (creanță bună)		1.002.974	1.007.027	1.002.974	1.007.027
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)		941.926	849.078	941.926	849.078
Clasa 6 (creanță cu risc mediu-cru)		534.230	534.131	534.230	534.131
Clasa 7 (creanță slabă)		250.043	244.623	250.043	244.623
Clasa 8 (creanță foarte slabă)		77.248	86.678	77.248	86.678
Clasa 9 (creanță îndoielnică)		48.392	65.771	48.392	65.771
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)*		11.932	14.377	11.932	14.377
Fără rating		406.848	91.852	109.298	91.853
Valoare brută		11.857.386	10.554.294	11.559.836	10.554.295
Ajustări colective	20	-106.624	-157.720	-106.441	-157.720
Valoare contabilă netă		11.750.762	10.396.574	11.453.395	10.396.575
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:					
		13.343	35.751	13.295	35.751
Clasa 1 (risc scăzut)					
Clasa 2 (credit excelent)		124.342	374.106	124.104	374.106
Clasa 3 (credit foarte bun)		198.365	134.955	324.184	134.955
Clasa 4 (credit bun)		423.467	366.353	356.362	366.353
Clasa 5 (credit stabil)		1.656.527	1.405.471	1.545.411	1.405.471
Clasa 6 (rating de credit acceptabil)		2.752.139	2.339.194	2.636.731	2.339.194
Clasa 7 (credit marginal)		1.532.577	1.414.159	1.354.090	1.414.159
Clasa 8 (credit slab – sub-standard)		176.817	305.551	138.776	305.551
Clasa 9 (credit foarte slab – îndoielnic)		83.579	73.962	63.471	73.962
Clasa 10 (credit default)*		17.285	10.098	17.285	10.098
Finanțarea proiectelor		1.379.436	717.143	1.379.436	717.143
Fără rating		3.798	942	3.722	942
Valoare brută		8.361.675	7.177.685	7.956.867	7.177.685
Ajustări colective	20	-36.319	-38.916	-32.914	-38.916
Valoare contabilă netă		8.325.356	7.138.769	7.923.953	7.138.769
Total valoare contabilă netă credite și avansuri acordate clienților		22.161.274	19.761.042	21.422.932	19.761.017

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

093

La nivel de Grup, creditele și avansurile acordate băncilor în valoare de 89.168 RON (31 decembrie 2016: 546.165 mii RON), active financiare deținute pentru tranzacționare în valoare de 86.298 mii RON (31 decembrie 2016: 443.694 mii RON), derivate deținute pentru managementul riscului în valoare de 35.237 RON (31 decembrie 2016: 1.013 mii RON), precum și titlurile de valoare în sumă de 5.249.814 mii RON (31 decembrie 2016: 3.849.590 mii RON) sunt încadrate toate în categoria curente.

La nivel de Bancă, creditele și avansurile acordate băncilor în valoare de 85.641 mii RON (31 decembrie 2016: 546.165 mii RON), active financiare deținute pentru tranzacționare în valoare de 86.775 mii RON (31 decembrie 2016: 443.758 mii RON), derivate deținute pentru managementul riscului în valoare de 35.237 mii RON (31 decembrie 2016: 1.013 mii RON), precum și titlurile de valoare în sumă de 5.210.494 mii RON (31 decembrie 2016: 3.812.486 mii RON) sunt încadrate toate în categoria curente.

La 31 decembrie 2017, creditele și avansurile către bănci sunt reprezentate în mare parte din solduri la conturi corespondente și depozite de garanție. Conturile curente deschise la bănci sunt în permanență la dispoziția Grupului, nu sunt restricționate, nu sunt

restante și nici depreciate. Contrapartidele bancare sunt instituții financiare de prim rang care prezintă soliditate financiară.

Pentru clienții corporativi, întreprinderi mici și mijlocii, instituții financiare, autorități locale și centrale, Grupul folosește sisteme de rating asociate performanței financiare atât pentru creditele provizionate individual, cât și pentru cele evaluate colectiv. Conform politicilor aplicate de Grup, fiecărui grad de risc de credit i se poate asocia un rating corespunzător, de la gradul de risc cel mai scăzut (Clasă 1) până la categoria creditelor default (Clasă 10). În cazul persoanelor fizice și al întreprinderilor foarte mici (micro), riscul de credit asociat este cuantificat pe baza modelelor interne de rating și este consistent cu cerințele reglementate de Basel. Banca asociază clienților un rating la nivel de facilitate pentru persoanele fizice și un rating la nivel de client pentru clienții micro. În urma procesului de calibrare se asignează o probabilitate de nerambursare pentru clasele de rating asociate.

O analiză a valorii juste a garanțiilor (prezentată ca fiind valoarea minimă dintre expunere și valoarea realizabilă netă a garanțiilor pe fiecare credit în parte) aferente creditelor acordate clienților se prezintă după cum urmează:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
VALOAREA GARANȚIILOR AFERENTE CREDITELOR DEPRECIATE				
Proprietăți	532.738	500.517	532.738	500.517
Echipamente, mijloace de transport și alte garanții	8.174	7.080	1.184	7.080
Depozite colaterale	2.734	2.462	2.734	2.462
Scrisori de garanție	18.749	17.326	15.964	17.326
Titluri de datorie	8	36	8	36
Total	562.403	527.421	552.628	527.421
VALOAREA GARANȚIILOR AFERENTE CREDITELOR NEDEPRECIATE				
Proprietăți	5.969.156	5.449.804	5.967.648	5.449.804
Echipamente, mijloace de transport și alte garanții	1.444.153	1.119.692	810.640	1.119.692
Depozite colaterale	92.927	98.897	90.915	98.897
Scrisori de garanție	1.961.662	1.848.463	1.961.662	1.848.463
Titluri de datorie	44.948	36.441	44.948	36.441
Total	9.512.846	8.553.297	8.875.813	8.553.297

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

094

Grupul deține garanții pentru credite și avansuri acordate clienței sub formă de depozite bancare, ipoteci asupra proprietăților imobiliare, garanții și alte gajuri asupra echipamentelor și/sau alte creanțe.

Garanțiile de tip ipotecar executate de Grup sunt în sumă de 73.044 mii RON (2016: 95.737 mii RON).

Următorul tabel prezintă sumele aferente expunerilor supragarantate și valoarea garanțiilor aferente la nivel de Grup:

MII RON	31 DECEMBRIE 2017			31 DECEMBRIE 2016		
	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:	2.071.911	3.528.051	1.456.140	1.672.414	2.833.219	1.160.805
Credit de nevoi personale	1.563	3.859	2.296	2.357	4.379	2.022
Credit pentru investiții imobiliare	1.119.397	1.616.890	497.493	797.154	1.101.636	304.482
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	572.165	1.148.004	575.839	595.117	1.151.973	556.856
Descoperit de cont	96.591	227.105	130.514	97.879	220.654	122.775
Finanțarea investițiilor	276.083	521.857	245.774	179.795	354.299	174.504
Altele	6.112	10.336	4.224	112	278	166
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	2.116.904	3.859.876	1.742.972	2.408.185	3.727.287	1.319.102
Agricultură	101.461	231.784	130.323	91.600	162.434	70.834
Electricitate, petrol și gaze naturale	66.024	112.795	46.771	59.941	112.108	52.167
Producție	331.821	603.110	271.289	253.165	508.977	255.812
Construcții	555.297	908.013	352.716	688.347	888.074	199.727
Comerț cu amănuntul și en-gros	467.579	890.924	423.345	407.825	812.332	404.507
Servicii	586.002	1.102.769	516.767	843.877	1.119.362	275.485
Sector public	8.720	10.481	1.761	63.430	124.000	60.570
TOTAL	4.188.815	7.387.927	3.199.112	4.080.599	6.560.506	2.479.907

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

095

Tabelul de mai jos prezintă sumele aferente expunerilor supragarantate și valoarea garanțiilor aferente la nivel de Bancă:

BANCĂ

MII RON	31 DECEMBRIE 2017			31 DECEMBRIE 2016		
	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚIILOR	DIFERENȚĂ
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:	1.980.611	3.394.030	1.413.419	1.672.414	2.833.219	1.160.805
Credit de nevoi personale	1.563	3.859	2.296	2.357	4.379	2.022
Credit pentru investiții imobiliare	1.119.397	1.616.890	497.493	797.154	1.101.636	304.482
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	572.165	1.148.004	575.839	595.117	1.151.973	556.856
Descoperit de cont	96.591	227.105	130.514	97.879	220.654	122.775
Finanțarea investițiilor	190.895	398.172	207.277	179.795	354.299	174.504
Altele	0	0	0	112	278	166
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	2.029.734	3.719.846	1.690.112	2.408.185	3.727.287	1.319.102
Agricultură	97.691	225.797	128.106	91.600	162.434	70.834
Electricitate, petrol și gaze naturale	66.024	112.795	46.771	59.941	112.108	52.167
Producție	301.837	560.065	258.228	253.165	508.977	255.812
Construcții	550.854	901.642	350.788	688.347	888.074	199.727
Comerț cu amănuntul și en-gros	456.012	872.077	416.065	407.825	812.332	404.507
Servicii	548.776	1.037.221	488.445	843.877	1.119.362	275.485
Sector public	8.540	10.249	1.709	63.430	124.000	60.570
TOTAL	4.010.345	7.113.876	3.103.531	4.080.599	6.560.506	2.479.907

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

096

Expunerile de credit subgarantate la nivel de Grup sunt prezentate în tabelul de mai jos:

MII RON	31 DECEMBRIE 2017			31 DECEMBRIE 2016		
	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚILOR	DIFERENȚĂ
GRUP						
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:	11.967.020	3.803.834	-8.163.186	11.008.874	3.402.637	-7.606.237
Credit de nevoi personale	5.243.169	5	-5.243.164	4.642.728	5	-4.642.723
Credit pentru investiții imobiliare	3.502.614	2.781.193	-721.421	3.243.791	2.456.412	-787.379
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	1.089.869	603.585	-486.284	1.345.449	689.918	-655.531
Credit Card	824.394	0	-824.394	733.075	0	-733.075
Descoperit de cont	732.478	86.782	-645.696	701.520	62.385	-639.135
Finanțarea investițiilor	564.271	328.671	-235.600	341.171	193.629	-147.542
Altele	10.225	3.598	-6.627	1.140	288	-852
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	7.076.776	2.546.130	-4.530.646	5.906.630	1.473.395	-4.433.235
Agricultură	377.676	140.975	-236.701	326.435	137.500	-188.935
Electricitate, petrol și gaze naturale	282.960	47.111	-235.849	210.524	25.130	-185.394
Producție	1.325.790	433.496	-892.294	1.234.187	364.703	-869.484
Construcții	1.123.009	567.538	-555.471	613.092	161.517	-451.575
Comerț cu amănuntul și en-gros	1.872.288	694.387	-1.177.901	1.754.050	479.983	-1.274.067
Servicii	1.678.917	629.470	-1.049.447	1.212.839	265.195	-947.644
Sector public	416.136	33.153	-382.983	555.503	39.367	-516.136
TOTAL	19.043.796	6.349.964	-12.693.832	16.915.504	4.876.032	-12.039.472

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

097

Expunerile de credit subgarantate la nivel de Bancă sunt prezentate în tabelul de mai jos:

BANCĂ

MII RON	31 DECEMBRIE 2017			31 DECEMBRIE 2016		
	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚILOR	DIFERENȚĂ	EXPUNERE BRUTĂ	VALOAREA GARANȚILOR	DIFERENȚĂ
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:	11.724.253	3.644.918	-8.079.335	11.008.874	3.402.637	-7.606.237
Credit de nevoi personale	5.243.169	5	-5.243.164	4.642.728	5	-4.642.723
Credit pentru investiții imobiliare	3.502.614	2.781.193	-721.421	3.243.791	2.456.412	-787.379
Credit de consum garantat cu ipotecă imobiliară	1.089.869	603.585	-486.284	1.345.449	689.918	-655.531
Credit Card	824.394	0	-824.394	733.075	0	-733.075
Descoperit de cont	732.478	86.782	-645.696	701.520	62.385	-639.135
Finanțarea investițiilor	323.295	170.697	-152.598	341.171	193.629	-147.542
Altele	8.434	2.656	-5.778	1.140	288	-852
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:	6.730.315	2.238.943	-4.491.372	5.906.605	1.473.395	-4.433.210
Agricultură	362.989	132.232	-230.757	326.435	137.500	-188.935
Electricitate, petrol și gaze naturale	282.784	47.089	-235.695	210.524	25.130	-185.394
Producție	1.260.995	397.292	-863.703	1.234.187	364.703	-869.484
Construcții	1.072.274	530.027	-542.247	613.092	161.517	-451.575
Comerț cu amănuntul și en-gros	1.774.368	632.663	-1.141.705	1.754.050	479.983	-1.274.067
Servicii	1.561.467	466.994	-1.094.473	1.212.814	265.195	-947.619
Sector public	415.438	32.646	-382.792	555.503	39.367	-516.136
TOTAL	18.454.568	5.883.861	-12.570.707	16.915.479	4.876.032	-12.039.447

Credite și titluri de valoare depreciate

Creditele și titlurile de valoare depreciate sunt acelea pentru care Grupul consideră că este probabil că nu va putea colecta principalul și dobânda de plată în conformitate cu termenii contractuali ai contractului de credit/titlului de valoare.

Credite restante, dar nedepreciate

Creditele și valorile mobiliare pentru care dobânda și principalul de plată sunt restante, dar Grupul consideră că nu este cazul să le deprecieze, deoarece nu există indicii obiective pentru depreciere sau există indicii pentru depreciere, însă nu există o pierdere identificabilă la nivelul acestor clienți.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

098

GRUP

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2017, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	390.463	2.021	3.201	3.606	981	320	400.592
Clienți retail	902.569	121.431	67.932	9.477	4.252	10.353	1.116.014
Total	1.293.032	123.452	71.133	13.083	5.233	10.673	1.516.606

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2016, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	392.294	20.814	1.416	892	357	462	416.235
Clienți retail	980.626	168.116	78.929	9.595	3.927	12.723	1.253.916
Total	1.372.920	188.930	80.345	10.487	4.284	13.185	1.670.151

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

BANCĂ

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2017, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	390.023	2.021	3.137	3.439	981	320	399.921
Clienți retail	883.503	121.053	60.718	8.776	4.252	10.353	1.088.655
Total	1.273.526	123.074	63.855	12.215	5.233	10.673	1.488.576

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Situația creditelor restante, dar nedepreciate la 31 decembrie 2016, este după cum urmează:

MII RON	< 30 ZILE	31 – 60 ZILE	61 – 90 ZILE	91 – 180 ZILE	181 ZILE – 1 AN	>1 AN*	TOTAL
Clienți non-retail	392.294	20.814	1.416	892	357	462	416.235
Clienți retail	980.626	168.116	78.929	9.595	3.927	12.723	1.253.916
Total	1.372.920	188.930	80.345	10.487	4.284	13.185	1.670.151

*Expuneri supragarantate care sunt analizate individual.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

099

Ajustări pentru deprecierea creditelor

Grupul stabilește o ajustare pentru depreciere care reprezintă o estimare a unei pierderi în valoarea portofoliului de credite. Componentele principale ale acestui provizion sunt o componentă specifică de risc care se referă la expuneri individuale și o componentă colectivă stabilită pentru un grup de active omogene din punctul de vedere al probabilității de neplată, dar pentru care nu pot fi identificate pierderi și, drept urmare, nu fac subiectul deprecierei individuale.

Analiza valorilor brute și nete (ținând seama de depreciere) a activelor provizionate individual pe grade de risc este prezentată mai jos:

31 DECEMBRIE 2017 MII RON	GRUP		BANCĂ	
	BRUT	NET	BRUT	NET
AJUSTĂRI INDIVIDUALE PENTRU CREDITE ȘI AVANSURI CLIENȚI				
CLIENȚI RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 1 (creanță cu risc minim)	50.895	29.852	50.895	29.852
Clasa 2 (creanță excelentă)	44.172	17.772	44.172	17.772
Clasa 3 (creanță foarte bună)	15.491	5.341	15.491	5.341
Clasa 4 (creanță bună)	7.643	2.650	7.643	2.650
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)	11.334	4.310	11.334	4.310
Clasa 6 (creanță cu risc mediocru)	16.694	6.393	16.694	6.393
Clasa 7 (creanță slabă)	10.257	2.917	10.257	2.917
Clasa 8 (creanță foarte slabă)	7.140	2.735	7.140	2.735
Clasa 9 (creanță îndoielnică)	24.768	7.543	24.768	7.543
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)	859.418	365.607	859.418	365.607
Fără rating	17.719	4.176	8.561	1.779
Total clienți retail	1.065.531	449.296	1.056.373	446.899
CLIENȚI NON-RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 10 (credit default)	342.888	155.131	314.736	145.369
Finanțarea proiectelor	88.525	30.233	88.525	30.233
Fără rating	0	0	0	0
Total clienți non-retail	431.413	185.364	403.261	175.602
Total	1.496.944	634.660	1.459.634	622.501

continuarea pe pagina următoare

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

100

31 DECEMBRIE 2016 MII RON	GRUP		BANCĂ	
	BRUT	NET	BRUT	NET
AJUSTĂRI INDIVIDUALE PENTRU CREDITE ȘI AVANSURI CLIENȚI				
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 1 (creanță cu risc minim)	891	426	891	426
Clasa 2 (creanță excelentă)	1.187	620	1.187	620
Clasa 3 (creanță foarte bună)	358	169	358	169
Clasa 4 (creanță bună)	757	297	757	297
Clasa 5 (creanță cu risc mediu)	1.835	611	1.835	611
Clasa 6 (creanță cu risc mediocru)	1.405	549	1.405	549
Clasa 7 (creanță slabă)	1.606	744	1.606	744
Clasa 8 (creanță foarte slabă)	521	323	521	323
Clasa 9 (creanță îndoielnică)	5.987	2.420	5.987	2.420
Clasa 10 (creanță în stare de nerambursare)	853.870	309.659	853.870	309.659
Fără rating	5.161	1.440	5.161	1.439
Total clienți retail	873.578	317.258	873.578	317.257
CLIEȚI NON-RETAIL, DIN CARE:				
Clasa 8 (credit slab – sub-standard)	551	443	551	443
Clasa 9 (credit foarte slab – îndoielnic)	8.048	6.943	8.048	6.943
Clasa 10 (credit default)	562.770	266.749	562.744	266.748
Finanțarea proiectelor	149.515	55.870	149.515	55.846
Fără rating	12	3	12	3
Total clienți non-retail	720.896	330.008	720.870	329.983
TOTAL	1.594.474	647.266	1.594.448	647.240

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

Credite neperformante, dar care nu sunt în stare de nerambursare

Expuneri restructurate și neperformante conform reglementării EBA

La nivel de Grup, s-a implementat regulamentul aferent creditelor restructurate și neperformante conform EBA/ITS/2013/03/rev1 din 24 iulie 2014 și revizuit în 10 martie 2015.

În scopul raportării conform EBA ITS, expunerile neperformante sunt considerate cele care satisfac cel puțin una din următoarele condiții:

- expunerea a fost clasificată ca fiind în stare de nerambursare;
- expunerea a fost depreciată conform IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”;
- expunere restructurată performantă reclasificată din neperformantă, căreia în perioada de monitorizare i-au fost extinse măsurile de restructurare;
- expunere restructurată performantă reclasificată din neperformantă, care în perioada de monitorizare a atins mai mult de 30 de zile de întârziere.

Non-retail

Pentru clienții non-retail, atunci când termenii și condițiile contractului de credit sunt modificate în favoarea clientului, Grupul face diferența între renegocierile uzuale și creditele restructurate conform definiției emise de EBA în documentul „Implementarea standardelor tehnice (ITS) privind supervizarea raportării expunerilor restructurate și neperformante”. Expunerile neperformante conform definiției EBA includ și expuneri care nu prezintă niciun motiv de stare de nerambursare conform articolului 178 din CRR.

Un credit este considerat restructurat dacă debitorul este în dificultate financiară și modificarea condițiilor/ termenilor creditului reprezintă o concesie.

Pentru clienții non-retail dificultatea financiară este evaluată prin intermediul Sistemului de Avertizare Timpurie care se bazează pe numeroși factori reprezentativi și acceptați în cadrul clasificării de risc a clientului (ex. serviciul datoriei, scăderea ratingului etc.).

Conform IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”, ajustările pentru depreciere provin în urma apariției unui eveniment de pierdere; starea de nerambursare, conform articolului 178 CRR, reprezintă principalul indicator pentru ajustările pentru depreciere individuale și colective.

Retail

Pentru clienții retail, creditele restructurate sunt monitorizate cel puțin trei luni, cu extinderea perioadei de monitorizare până la un an în cazul în care clientul nu trece de perioada de observație. Pe durata perioadei de monitorizare, în recunoașterea stării de nerambursare este folosit serviciul datoriei, calculat pe baza datoriilor anterioare restructurării și a celor survenite după momentul restructurării. Pierderea în urma restructurării este provizionată și se calculează ca diferență între fluxurile viitoare de numerar în urma restructurării discountate la rata dobânzii efective de dinainte de restructurare și expunerea creditului (principal, dobândă și comisioane).

În cazul unei expuneri neperformante micro și IMM, starea de neperformant se aplică la nivelul debitorului. În cazul unei expuneri neperformante PI, toate expunerile clientului vor fi contaminate de starea de neperformanță la nivelul aceluiași produs.

Datorită efectului de contaminare la nivel de client, atunci când un client PI deține expuneri brute bilanțiere restante mai vechi de 90 zile și dacă valoarea contabilă brută restantă reprezintă 20% din totalul valorii contabile brute bilanțiere, atunci toate expunerile bilanțiere și extrabilanțiere ale acestui debitor vor fi considerate neperformante și, ca urmare, facilitățile performante pot fi reclasificate ca neperformante datorită contaminării la nivel de produs și debitor.

c) Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate este generat pe parcursul desfășurării normale a activității bancare, prin acoperirea nevoilor clienților. În timp ce deponenții au nevoie de acces la fondurile lor într-un interval de timp scurt, cei care se împrumută au nevoie să ramburseze creditele într-un termen mediu și lung. Răspunzând acestor nevoi, Banca acceptă un grad de risc de lichiditate care trebuie să fie administrat activ.

Directoratul definește strategia administrării riscului de lichiditate în funcție de recomandările făcute de unitățile responsabile de managementul lichidității și al finanțării în cooperare cu aria responsabilă pentru monitorizarea și controlul riscului de lichiditate. Directoratul aprobă în fiecare an un set de limite care sunt utilizate pentru măsurarea și controlul riscului de lichiditate, precum și planul de finanțare al Băncii.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

Toleranța la riscul de lichiditate reprezintă fundația cadrului de administrare a riscului de lichiditate și este definită astfel:

- în ceea ce privește activitatea în condiții normale, este folosit un set de limite pentru riscul de lichiditate pe termen lung. Limitele au rolul de a preveni acumularea riscului de lichiditate din activitatea curentă a Băncii.
- în condiții de stres, toleranța este dată de capacitatea Băncii de a opera pentru o perioadă acceptabilă de timp fără să fie nevoită să-și modifice fundamental strategia sau modelul de afaceri.

Divizia Trezorerie și Piețe de Capital este responsabilă pentru managementul riscului de lichiditate și de finanțare al băncii, iar Divizia Risc este responsabilă pentru monitorizarea și controlul riscului de lichiditate, așa cum este definit în strategiile de lichiditate și finanțare.

În cadrul administrării lichidității, Banca analizează, monitorizează și previzionează comportamentul lichidității produselor și segmentelor de afaceri, menținând o lichiditate pe termen lung, inclusiv depozite stabile, în exces față de activele care nu sunt lichide, la un cost optim, așa cum este definit în apetitul la risc.

Diversificarea profilului de finanțare ține cont de tipul de investitori, produse și instrumente și este un element important al cadrului de administrare a lichidității. Sursele de finanțare de bază sunt clienții retail, în timp ce depozitele de la alți clienți, depozitele interbancare și împrumuturile sunt surse suplimentare. Astfel, flexibilitatea Băncii este îmbunătățită, iar costul de lichiditate este în general diminuat.

Mecanismul de determinare a prețurilor de transfer al fondurilor reprezintă un instrument-cheie pentru administrarea riscului de lichiditate. Acest mecanism acoperă elementele bilanțiere și extrabilanțiere și are ca scop alocarea tuturor costurilor și beneficiilor la nivelul segmentelor de afaceri, astfel încât să fie stimulată utilizarea eficientă a lichidității.

Principalele instrumente utilizate în managementul lichidității și al finanțării sunt:

- raportul de tip ecart de lichiditate: identifică și măsoară necesarul sau surplusul de lichiditate pe benzi de maturitate;
- scorecard-ul de lichiditate: instrument care cuantifică riscul de lichiditate din punct de vedere al structurii bilanțiere (rata credite/depozite, concentrarea

finanțării, dimensiunea activelor lichide comparativ cu total împrumuturi etc);

- ecartul de lichiditate statutar: Banca trebuie să îndeplinească un indicator de lichiditate definit de către autoritatea de supraveghere care stabilește standardele minime ale riscului de lichiditate la nivelul sistemului bancar;
- scorecard-ul de finanțare: Banca se asigură că riscul de finanțare este controlat prin monitorizarea mai multor factori-cheie, cum ar fi: concentrarea surselor de finanțare non-retail, concentrarea pe maturități, dependența de finanțarea pe termen scurt și procentul de active lichide libere de gaș.

La nivelul Băncii sunt prestabilite praguri de avertizare pentru principalii factori monitorizați și, în cazul în care depășirea acestor praguri este observată sau anticipată, este activat un plan specific de acțiune stabilit în baza deciziilor luate de conducerea Băncii.

Pentru condiții de criză, Banca menține o rezervă de lichiditate suficientă, care poate fi utilizată pentru a compensa accesul limitat la resursele de finanțare și la ieșirile de lichiditate. Banca determină necesarul rezervei de lichiditate ținând cont de rezultatele simulărilor de stres. De asemenea, Banca definește un plan alternativ de finanțare care stabilește responsabilitățile și acțiunile specifice care pot fi luate pentru a întări poziția lichidității pe termen scurt, și pentru a reduce riscul de lichiditate pe termen mediu și lung.

Principalele instrumente folosite pentru condiții de criză sunt:

- sistemul de avertizare timpurie: utilizat pentru a monitoriza piețele financiare și indicatorii de lichiditate interni cu scopul anticipării unor acumulări de risc și a unor potențiale condiții de criză;
- testarea internă a poziției de lichiditate în condiții de criză: analiza bazată pe scenariile folosite pentru a evalua capacitatea băncii de a opera în condiții de criză;
- cerință de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR – liquidity coverage ratio): analiza bazată pe scenariile standardizate la nivelul sistemului bancar, folosită pentru a evalua abilitatea de a opera în condiții de criză, în conformitate cu CRR/CRD IV. Conform cerințelor, băncile trebuie să mențină un nivel adecvat de active lichide de calitate ridicată pentru acoperirea eventualelor ieșiri de lichiditate în situații de criză.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

103

GRUP

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2017 distribuită pe benzi de scadență în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1 AN – 5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE*	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.471.977	0	0	0	0	8.471.977
Active financiare deținute pentru tranzacționare	9.090	14.777	51.491	10.940	0	86.298
Derivative deținute pentru managementul riscului	23.450	2.303	7.438	2.046	0	35.237
Credite și avansuri acordate băncilor	89.168	0	0	0	0	89.168
Credite și avansuri acordate clienților	2.869.409	4.519.446	9.192.297	5.580.122	0	22.161.274
Titluri de valoare	979.449	1.012.929	2.671.036	552.856	33.544	5.249.814
Total active financiare	12.442.543	5.549.455	11.922.262	6.145.964	33.544	36.093.768
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	8.361	9.631	10.221	1.078	0	29.291
Derivative deținute pentru managementul riscului	21.621	25.912	3.245	66	0	50.844
Depozite de la bănci	500.439	0	7.850	0	0	508.289
Depozite de la clienți	25.899.848	3.549.750	212.891	33.510	0	29.695.999
Credite de la bănci și alte instituții financiare	118.867	291.650	515.546	5.895	0	931.958
Obligațiuni emise	0	16.613	495.888	0	0	512.501
Datorii subordonate	5.791	116.483	726.743	0	0	849.017
Total datorii financiare	26.554.927	4.010.039	1.972.384	40.549	0	32.577.899
Surplus/(deficit) de lichiditate	-14.112.384	1.539.416	9.949.878	6.105.415	33.544	3.515.869

*Poziția „Fără maturitate” include titluri de capital.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

104

GRUP

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2016, distribuită pe benzi de scadență în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală, este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1 AN – 5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.203.157	0	0	0	0	8.203.157
Active financiare deținute pentru tranzacționare	26.805	43.900	317.251	55.738	0	443.694
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	0	1.013	0	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	3.769.230	3.730.445	7.162.371	5.098.996	0	19.761.042
Titluri de valoare	270.878	1.187.223	2.128.711	235.418	27.360	3.849.590
Total active financiare	12.816.235	4.961.568	9.609.346	5.390.152	27.360	32.804.661
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	25.402	13.689	18.602	2.431	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	19	4.101	0	0	4.120
Depozite de la bănci	568.545	0	14.469	0	0	583.014
Depozite de la clienți	22.559.236	3.594.078	190.751	30.879	0	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	86.855	564.773	485.959	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.482	495.757	0	0	512.239
Datorii subordonate	119.086	0	835.887	0	0	954.973
Total datorii financiare	23.359.124	4.189.041	2.045.526	33.310	0	29.627.001
Surplus/(deficit) de lichiditate	-10.542.889	772.527	7.563.820	5.356.842	27.360	3.177.660

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

105

BANCĂ

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2017, distribuită pe benzi de scadență în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală, este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1 – 5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.471.851	0	0	0	0	8.471.851
Active financiare deținute pentru tranzacționare	9.567	14.777	51.491	10.940	0	86.775
Derivative deținute pentru managementul riscului	23.450	2.303	7.438	2.046	0	35.237
Credite și avansuri acordate băncilor	85.641	0	0	0	0	85.641
Credite și avansuri acordate clienților	2.758.230	4.306.067	8.796.058	5.562.577	0	21.422.932
Titluri de valoare	958.879	999.884	2.665.336	552.851	33.544	5.210.494
Total active financiare	12.307.618	5.323.031	11.520.323	6.128.414	33.544	35.312.930
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	8.673	9.631	10.221	1.078	0	29.603
Derivative deținute pentru managementul riscului	21.183	25.751	3.245	66	0	50.245
Depozite de la bănci	500.439	0	7.850	0	0	508.289
Depozite de la clienți	25.940.597	3.549.750	212.891	33.510	0	29.736.748
Credite de la bănci și alte instituții financiare	40.243	87.058	107.404	5.895	0	240.600
Obligațiuni emise	0	16.734	499.489	0	0	516.223
Datorii subordonate	5.791	116.483	726.743	0	0	849.017
Total datorii financiare	26.516.926	3.805.407	1.567.843	40.549	0	31.930.725
Surplus/(deficit) de lichiditate	-14.209.308	1.517.624	9.952.480	6.087.865	33.544	3.382.205

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

106

BANCĂ

Valoarea activelor și pasivelor financiare la data de 31 decembrie 2016, distribuită pe benzi de scadență în funcție de perioada rămasă până la maturitatea contractuală, este prezentată în tabelul următor:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3 – 12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE FINANCIARE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.203.153	0	0	0	0	8.203.153
Active financiare deținute pentru tranzacționare	26.869	43.900	317.251	55.738	0	443.758
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	0	1.013	0	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	3.769.205	3.730.445	7.162.371	5.098.996	0	19.761.017
Titluri de valoare	254.941	1.186.693	2.108.079	235.418	27.355	3.812.486
Total active financiare	12.800.333	4.961.038	9.588.714	5.390.152	27.355	32.767.592
DATORII FINANCIARE						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	25.402	13.689	18.602	2.431	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	0	0	4.101	0	0	4.101
Depozite de la bănci	568.545	0	14.469	0	0	583.014
Depozite de la clienți	22.566.133	3.594.078	190.751	30.879	0	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	86.855	564.773	485.959	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.483	499.478	0	0	515.961
Datorii subordonate	119.086	0	835.887	0	0	954.973
Total datorii financiare	23.366.021	4.189.023	2.049.247	33.310	0	29.637.601
Surplus/(deficit) de lichiditate	-10.565.688	772.015	7.539.467	5.356.842	27.355	3.129.991

În mod uzual, cel mai important ecart de lichiditate este înregistrat pe prima bandă de scadență (până la 3 luni), în principal datorită depozitelor de la clientela nebancaară, care au tendința de a fi concentrate pe benzi de scadență scurte, și creditelor acordate clientelei nebancaare, care sunt concentrate pe benzi de scadență mai lungi.

Acest comportament al populației și al agenților comerciali determină ecartul negativ pe prima bandă de scadență și un ecart pozitiv pe celelalte benzi de scadență (peste 3 luni). În practică, ecartul negativ de pe prima bandă nu reprezintă ieșiri efective de fonduri, întrucât depozitele care ajung la scadență sunt reînnoite într-o proporție foarte mare sau sunt înlocuite de depozite noi.

În același timp, portofoliul de titluri ale Grupului poate fi transformat în numerar într-un termen scurt (prin repo sau vânzare) și constituie astfel o rezervă care diminuează riscul de lichiditate pe prima bandă de scadență.

Ecartul negativ înregistrat în prima bandă de scadență a crescut în 2017 cu 3.569.495 mii RON comparativ cu 2016, fiind generat de creșterea depozitelor atrase de la clienți.

În ceea ce privește ecartul pe celelalte benzi de scadență, se observă o creștere a ecartului pozitiv pe banda 1-5 ani cu 2.386.058 mii RON, datorită creșterii creditelor și avansurilor acordate clienților cu 2.029.926 mii RON și creșterii titlurilor de valoare cu 542.325 mii.

Sumele prezentate în tabelul de mai jos reprezintă o analiză a maturităților contractuale aferente datoriilor financiare prezentate în conformitate cu IFRS 7, în timp ce fluxurile de numerar neactualizate la valoare prezentă sunt distribuite pe benzi de maturitate predefinite și diferă de sumele incluse în bilanț datorită faptului că sumele din bilanț sunt prezentate la valoare actualizată.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

107

GRUP

Datoriile financiare ale Grupului analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2017 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.729	5.235	4.297	0	11.261
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	1.578.364	1.258.826	0	0	2.837.190
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare netă	12	587	598	0	1.197
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare brută	11.122.767	3.708.047	0	0	14.830.814
Depozite de la bănci	500.455	0	8.196	0	508.651
Depozite de la clienți	25.937.679	3.554.670	214.323	33.650	29.740.322
Credite de la bănci	40.252	87.378	107.542	5.895	241.067
Obligațiuni emise	0	26.770	523.147	0	549.917
Datorii subordonate	10.409	147.169	799.925	0	957.503
Angajamente de credit irevocabile	627.046	459.173	1.760.552	903.874	3.750.645
Datorii contingente	19.111	25.815	31.943	3.685	80.554
Total datorii financiare	39.837.824	9.273.670	3.450.523	947.104	53.509.121

Datoriile financiare ale Grupului analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2016 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1- 5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.309	5.298	11.128	0	17.735
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	2.543.276	1.808.276	2.722	1.115	4.355.389
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare netă	603	56	1.173	0	1.832
Derivate deținute pentru managementul riscului decontare brută	830	3.156	5.932	0	9.918
Depozite de la bănci	570.776	0	14.469	0	585.245
Depozite de la clienți	22.591.593	3.573.335	216.059	8.641	26.389.628
Credite de la bănci	88.071	567.547	487.134	0	1.142.752
Obligațiuni emise	0	26.774	549.778	0	576.552
Datorii subordonate	11.208	145.247	949.169	0	1.105.624
Angajamente de credit irevocabile	618.631	332.266	1.587.119	246.276	2.784.292
Datorii contingente	5.270	47.608	29.738	6.218	88.834
Total datorii financiare	26.431.567	6.509.563	3.854.421	262.250	37.057.801

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

108

BANCĂ

Datoriile financiare ale Băncii analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2017 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.728	5.235	4.297	0	11.260
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	1.578.364	1.267.502	0	0	2.845.866
Derivate deținute pentru managementul riscului decontate netă	12	587	598	0	1.197
Derivate deținute pentru managementul riscului decontate brută	11.122.767	3.708.047	0	0	14.830.814
Depozite de la bănci	500.455	0	8.196	0	508.651
Depozite de la clienți	25.942.032	3.554.670	214.323	33.650	29.744.675
Credite de la bănci	40.251	87.378	107.542	5.896	241.067
Obligațiuni emise	0	26.891	526.750	0	553.641
Datorii subordonate	10.409	147.169	799.925	0	957.503
Angajamente de credit irevocabile	627.046	459.173	1.760.552	903.874	3.750.645
Datorii contingente	19.111	25.815	31.943	3.685	80.554
Total datorii financiare	39.842.175	9.282.467	3.454.126	947.105	53.525.873

Datoriile financiare ale Băncii analizate pe perioada rămasă de la data raportării folosind fluxuri de numerar nediscountate la 31 decembrie 2016 sunt după cum urmează:

MII RON	PÂNĂ LA 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	TOTAL
DATORII FINANCIARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate net	1.309	5.298	10.864	263	17.733
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare decontate brut	2.543.276	1.808.267	2.722	1.115	4.355.380
Derivate deținute pentru managementul riscului decontate net	603	56	1.173	0	1.832
Derivate deținute pentru managementul riscului decontate brut	830	3.156	5.932	0	9.918
Depozite de la bănci	570.775	0	14.469	0	585.244
Depozite de la clienți	22.598.489	3.573.335	216.059	8.641	26.396.524
Credite de la bănci	88.071	567.547	487.134	1	1.142.753
Obligațiuni emise	0	26.771	553.504	0	580.275
Datorii subordonate	11.208	145.247	949.169	0	1.105.624
Angajamente de credit irevocabile	618.631	332.266	1.587.119	246.276	2.784.292
Datorii contingente	5.270	47.608	29.738	6.218	88.834
Total datorii financiare	26.438.461	6.509.551	3.857.883	262.514	37.068.409

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

d) Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca veniturile Grupului sau valoarea instrumentelor financiare deținute de acesta să fie afectate de modificări ale variabilelor de piață, cum ar fi rate ale dobânzii, cursuri de schimb sau alți indicatori financiari. Managementul riscului de piață are ca obiectiv monitorizarea și menținerea expunerilor în parametri acceptabili la riscul de piață, concomitent cu optimizarea randamentului la riscurile asumate.

Grupul administrează expunerea la riscul de piață a portofoliului deținut pentru tranzacționare separat de cea a activităților din afara portofoliului de tranzacționare.

Instrumentul principal folosit în măsurarea și controlul expunerii la riscul de piață aferent portofoliului de tranzacționare este valoarea la risc (VaR).

VaR a unui portofoliu deținut pentru tranzacționare este valoarea maximă a pierderii estimate care ar putea apărea într-o anumită perioadă de timp (perioadă de deținere) ca urmare a mișcărilor nefavorabile din piață cu o probabilitate specifică (nivel de încredere). Pe parcursul anului 2017, modelul utilizat de Grup a folosit un nivel de încredere de 99% și o perioadă de deținere de o zi.

Deși modelul VaR este un instrument important în măsurarea expunerii la riscul de piață, ipotezele pe care se bazează modelul conduc la unele limitări, printre care:

- O perioadă de deținere de o zi implica faptul că este posibilă acoperirea sau închiderea poziției în acest interval. Această ipoteză este una realistă în aproape toate cazurile, dar ea nu poate să fie validă în situațiile în care în piață există o lipsă severă de lichiditate pentru o perioadă prelungită;
- Nivelul de încredere de 99% nu reflectă pierderile care pot apărea dincolo de acest nivel. Chiar și în acest model folosit, există o probabilitate de 1% ca pierderile să depășească valoarea la risc;
- Valoarea la risc se calculează luând în considerare expunerea de la sfârșitul zilei de tranzacționare și nu reflectă expunerea care poate apărea în cursul zilei de tranzacționare;
- Utilizarea datelor istorice ca bază pentru determinarea scenariilor viitoare posibile nu acoperă toate scenariile posibile, în special cele cu caracter excepțional.

Grupul utilizează limite pentru VaR pentru riscul de piață total și, în particular, pentru riscul valutar și riscul ratei dobânzii. Structura generală a limitelor pentru VaR este revizuită și aprobată de către Comitetul pentru Active și Pasive. VaR este calculat zilnic. Rapoarte ale utilizării limitelor pentru VaR sunt prezentate zilnic conducerii grupului și lunar Comitetului pentru Active și Pasive.

Mai jos este prezentat un sumar al analizei de VaR aferent portofoliului de tranzacționare al Grupului la 31 decembrie 2017, respectiv 2016 (portofoliul de tranzacționare cuprinde active și datorii deținute pentru tranzacționare cât și poziția valutară a Grupului):

MII RON	LA 31 DECEMBRIE	RISC MEDIU	RISC MAXIM	RISC MINIM
2017				
Risc valutar*	669	427	1.046	25
Risc de dobândă	360	1.014	5.982	113
Total	1.030	1.442	7.028	138
2016				
Risc valutar*	642	460	1.775	44
Risc de dobândă	1.107	542	1.638	161
Total	1.749	1.002	3.412	204

*Riscul valutar este calculat în baza întregii poziții valutare a Grupului.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

Mai jos este prezentat un sumar al analizei de VaR aferent portofoliului de tranzacționare al Băncii la 31 decembrie 2017, respectiv 2016 (portofoliul de tranzacționare cuprinde active și datorii deținute pentru tranzacționare, cât și poziția valutară a Băncii):

MII RON	LA 31 DECEMBRIE	RISC MEDIU	RISC MAXIM	RISC MINIM
2017				
Risc valutar*	642	427	1.046	25
Risc de dobândă	360	1.014	5.982	113
Total	1.002	1.442	7.028	138
2016				
Risc valutar*	634	460	1.775	44
Risc de dobândă	1.090	542	1.638	161
Total	1.723	1.002	3.412	204

*Riscul valutar este calculat în baza întregii poziții valutare a Băncii.

Gestionarea riscului de rată a dobânzii – activitățile din afara portofoliului de tranzacționare

Riscul principal la care sunt expuse activitățile din afara portofoliului de tranzacționare este riscul de rata dobânzii. Riscul de rata dobânzii reprezintă riscul de pierdere ca urmare a modificărilor adverse și neașteptate ale ratelor dobânzilor. Pe de o parte, mișcările de dobândă pot afecta veniturile băncii prin modificarea venitului net din dobândă (perspectiva câștigurilor). Pe de altă parte, modificările dobânzilor de piață afectează și valoarea intrinsecă a activelor, pasivelor și elementelor extrabilanțiere, deoarece valoarea prezentă a fluxurilor de numerar viitoare (și, în unele cazuri, chiar fluxurile de numerar) se schimbă în urma mișcării ratelor de dobândă (perspectiva valorii economice). Riscul ratei dobânzii este gestionat în principal prin monitorizarea ecartului

(gap-ului) privind rata dobânzii și printr-un sistem de limite pre-aprobate. Comitetul pentru Active și Pasive (ALCO) este organismul care este responsabil pentru respectarea acestor limite, fiind asistat în monitorizarea zilnică a acestor limite de către Managementul Riscului.

Instrumentele financiare derivate utilizate de Grup pentru reducerea riscului de rată a dobânzii includ swap-uri a căror valoare fluctuează în funcție de variațiile ratelor de dobândă.

Swap-urile sunt angajamente pe piața extrabursieră încheiate între Grup și terțe părți cu scopul de a schimba fluxuri de numerar viitoare la sume agreeate. Prin angajamentele de swap pe rata de dobândă, Grupul agreează să schimbe cu terțe părți, la intervale determinate de timp, diferența între rata fixă și o rată variabilă de dobândă.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

111

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Grupului privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2017:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.391.893	0	0	0	2.080.084	8.471.977
Credite și avansuri acordate băncilor	89.168	0	0	0	0	89.168
Credite și avansuri acordate clienților	14.701.947	4.931.736	2.403.821	123.770	0	22.161.274
Titluri de valoare	1.319.727	1.154.567	2.538.119	237.401	0	5.249.814
	22.502.735	6.086.303	4.941.940	361.171	2.080.084	35.972.233
DATORII						
Depozite de la bănci	501.239	0	7.050	0	0	508.289
Depozite de la clienți	15.501.332	5.848.909	8.342.837	2.921	0	29.695.999
Credite de la bănci și alte instituții financiare	690.170	85.701	150.191	5.896	0	931.958
Obligațiuni emise	0	16.808	495.693	0	0	512.501
Datorii subordonate	849.017	0	0	0	0	849.017
	17.541.758	5.951.418	8.995.771	8.817	0	32.497.764
Efectul derivatelor deținute pentru managementul riscului	289.922	-22.080	-172.214	-87.945	0	7.683
Poziție netă	5.250.899	112.805	-4.226.045	264.409	2.080.084	3.482.152

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Grupului privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2016:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.675.371	0	0	0	1.527.786	8.203.157
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	12.640.363	4.833.969	2.189.409	97.301	0	19.761.042
Titluri de valoare	419.902	1.226.351	2.059.197	144.140	0	3.849.590
	20.281.801	6.060.320	4.248.606	241.441	1.527.786	32.359.954
DATORII						
Depozite de la bănci	569.644	0	13.370	0	0	583.014
Depozite de la clienți	15.732.521	4.351.917	6.287.071	3.435	0	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	1.122.450	7.568	7.569	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.356	495.883	0	0	512.239
Datorii subordonate	954.973	0	0	0	0	954.973
	18.379.588	4.375.841	6.803.893	3.435	0	29.562.757
Efectul derivatelor deținute pentru managementul riscului	196.644	0	-193.108	0	0	3.536
Poziție netă	2.098.857	1.684.479	-2.748.395	238.006	1.527.786	2.800.733

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

112

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Băncii privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2017:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.391.767	0	0	0	2.080.084	8.471.851
Credite și avansuri acordate băncilor	85.641	0	0	0	0	85.641
Credite și avansuri acordate clienților	14.166.044	4.866.328	2.266.799	123.761	0	21.422.932
Titluri de valoare	1.299.323	1.141.473	2.532.297	237.401	0	5.210.494
	21.942.775	6.007.801	4.799.096	361.161	2.080.084	35.190.917
DATORII						
Depozite de la bănci	501.239	0	7.050	0	0	508.289
Depozite de la clienți	15.542.081	5.848.909	8.342.837	2.921	0	29.736.748
Credite de la bănci și alte instituții financiare	99.934	61.570	73.201	5.895	0	240.600
Obligațiuni emise	0	16.929	499.294	0	0	516.223
Datorii subordonate	849.017	0	0	0	0	849.017
	16.992.271	5.927.408	8.922.381	8.817	0	31.850.877
Efectul derivatelor deținute pentru managementul riscului	289.922	-22.080	-172.214	-87.945	0	7.683
Poziție netă	5.240.426	58.313	-4.295.499	264.399	2.080.084	3.347.723

În tabelul de mai jos este detaliat ecartul Băncii privind rata dobânzii pentru portofoliul de active și datorii financiare din afara portofoliului de tranzacționare la data de 31 decembrie 2016:

MII RON	SUB 3 LUNI	3-12 LUNI	1-5 ANI	PESTE 5 ANI	FĂRĂ MATURITATE	TOTAL
ACTIVE						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	6.675.367	0	0	0	1.527.786	8.203.153
Credite și avansuri acordate băncilor	546.165	0	0	0	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	12.640.339	4.833.969	2.189.409	97.300	0	19.761.017
Titluri de valoare	403.964	1.225.937	2.038.444	144.141	0	3.812.486
	20.265.835	6.059.906	4.227.853	241.441	1.527.786	32.322.821
DATORII						
Depozite de la bănci	569.645	0	13.369	0	0	583.014
Depozite de la clienți	15.739.418	4.351.917	6.287.071	3.435	0	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	1.122.450	7.568	7.569	0	0	1.137.587
Obligațiuni emise	0	16.478	499.483	0	0	515.961
Datorii subordonate	954.973	0	0	0	0	954.973
	18.386.486	4.375.963	6.807.492	3.435	0	29.573.376
Efectul derivatelor deținute pentru managementul riscului	196.644	0	-193.108	0	0	3.536
Poziție netă	2.075.993	1.683.943	-2.772.747	238.006	1.527.786	2.752.981

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

113

Gestionarea riscului de rată a dobânzii prin limitele aplicabile ecartului (gap-ului) de rată a dobânzii este suplimentat de monitorizarea sensibilității activelor și pasivelor financiare ale Grupului la diferite scenarii standard și nonstandard de rate de dobândă. Din perspectiva valorii economice a portofoliului de tranzacționare, scenariile standard includ modificarea paralelă a curbelor de randament pentru toate valutele cu 200 puncte de bază.

Scenariile sensibilității reflectă modificările survenite în valoarea economică a activelor și pasivelor din afara portofoliului de tranzacționare pornind de la prezumția că ratele dobânzilor se schimbă în funcție de scenariile menționate mai sus. Rezultatul de sensibilitate în cadrul fiecărui scenariu este calculat prin compararea valorii prezente a activelor și pasivelor din afara portofoliului de tranzacționare discountate utilizând curba de rate de dobândă corespunzătoare scenariului de stress cu valoarea prezentă a activelor și pasivelor din afara

portofoliului de tranzacționare discountate folosind curba de rate de dobândă de bază. Valoarea prezentă a activelor și pasivelor din afara portofoliului de tranzacționare este calculată prin discountarea fluxurilor viitoare generate de activele și pasivele sensibile la rata dobânzii, acestea fiind distribuite pe benzi de refixare a ratei dobânzii în funcție de următoarea dată de modificare a ratei dobânzii – în cazul elementelor purtătoare de rată dobândă variabilă – sau în funcție de maturitate – în cazul elementelor purtătoare de rată de dobândă fixă.

În ceea ce privește Grupul, mai jos este prezentat un rezumat al sensibilității valorii economice a activelor și pasivelor purtătoare de dobândă din afara portofoliului de tranzacționare la creșterile sau descreșterile ratelor de piață ale dobânzii (presupunând că nu există mișcări asimetrice în curba dobânzii și o poziție bilanțieră constantă):

MII RON	200 BP CREȘTERI	200 BP DESCREȘTERI
LA 31 DECEMBRIE 2017	155.610	-167.520
Media perioadei	154.630	-163.800
Minimul perioadei	140.223	-148.029
Maximul perioadei	168.947	-180.095
LA 31 DECEMBRIE 2016	192.129	-216.617
Media perioadei	166.095	-184.524
Minimul perioadei	131.051	-140.145
Maximul perioadei	192.129	-216.617

În ceea ce privește Banca, mai jos este prezentat un rezumat al sensibilității valorii economice a activelor și pasivelor purtătoare de dobândă din afara portofoliului de tranzacționare la creșterile sau descreșterile ratelor de piață ale dobânzii (presupunând că nu există mișcări asimetrice în curba dobânzii și o poziție bilanțieră constantă):

MII RON	200 BP CREȘTERI	200 BP DESCREȘTERI
LA 31 DECEMBRIE 2017	156.103	-168.038
Media perioadei	154.717	-164.573
Minimul perioadei	140.878	-148.719
Maximul perioadei	169.605	-180.787
LA 31 DECEMBRIE 2016	193.240	-217.807
Media perioadei	166.128	-185.916
Minimul perioadei	127.627	-141.890
Maximul perioadei	193.240	-217.807

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

114

În conformitate cu recomandările Autorității Bancare Europene (ABE/ GL/2015/08), cuantificarea și monitorizarea riscului de dobândă din activități în afara portofoliului de tranzacționare se realizează atât din perspectiva economică, cât și din perspectiva volatilității venitului net din dobânzi.

Pentru estimarea impactului modificării curbelor de randamente asupra venitului net din dobânzi s-au definit o serie de scenarii de modificare ale acestor curbe, considerând un bilanț constant (fiecare element bilanțier care ajunge la maturitate este înlocuit cu un element bilanțier cu caracteristici similare), un orizont de timp de un an și șocuri simultane.

Mai jos este prezentat impactul șocurilor curbelor de dobândă asupra venitului net din dobânzi în 2017 și 2016:

MILIOANE RON

ȘOCUL APLICAT VENITULUI NET DIN DOBÂNZI*	2017	2016
Șoc paralel +200 bp	217	189
Șoc paralel -200 bp	-266	-218
Șoc gradual aplicat maturităților mari, maxim +200 bp la 5 ani	25	21
Șoc gradual aplicat maturităților mari, maxim -200 bp la 5 ani	-28	-22
Șoc aplicat maturităților mici de până la un an începând cu +200 bp la 1 zi	192	168
Șoc aplicat maturităților mici de până la un an începând cu +200 bp la 1 zi	-233	-193
Impactul maxim pozitiv în 2017	273	273
Impactul maxim negativ în 2017	-316	-295

*Volatilitatea venitului net din dobânzi considerând un orizont de timp de 12 luni, bilanț constant (fiecare element bilanțier care ajunge la maturitate este înlocuit cu un element bilanțier cu caracteristici similare) și șocuri instantanee.

Ratele de dobândă pentru moneda locală și principalele monede străine la 31 decembrie 2017 și 2016 au fost următoarele:

MONEDA	RATA DOBÂNZII	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
RON	ROBOR 3 luni	2,05%	0,90%
EUR	EURIBOR 3 luni	-0,33%	-0,32%
EUR	EURIBOR 6 luni	-0,27%	-0,22%
USD	LIBOR 6 luni	1,84%	1,32%

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

115

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Grup pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2017:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,09%	0,04%	0,07%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	3,90%	0,72%	1,86%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,65%	-0,44%	0,95%
Titluri de valoare	1,96%	4,09%	1,80%
Credite și avansuri acordate clienților	6,52%	3,66%	3,99%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,53%	0,96%	1,59%
Depozitele clienților	0,33%	0,40%	0,12%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	3,66%	0,85%	N/A
Datorii subordonate	N/A	4,81%	N/A

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Grup pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2016:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,12%	0,07%	0,06%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	3,40%	2,20%	0,09%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,37%	-0,42%	0,44%
Titluri de valoare	2,52%	2,28%	4,46%
Credite și avansuri acordate clienților	5,78%	4,03%	3,75%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,21%	1,59%	1,03%
Depozitele clienților	0,54%	0,52%	0,23%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	3,92%	0,99%	N/A
Datorii subordonate	N/A	4,76%	N/A

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

116

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Bancă pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2017:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,09%	0,04%	0,07%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	3,90%	0,72%	1,86%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,65%	-0,44%	0,95%
Titluri de valoare	1,96%	4,09%	1,80%
Credite și avansuri acordate clienților	6,52%	3,66%	3,99%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,53%	0,96%	1,59%
Depozitele clienților	0,33%	0,40%	0,12%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	3,66%	0,85%	N/A
Datorii subordonate	N/A	4,81%	N/A

Tabelul următor detaliază ratele de dobândă anuale medii obținute sau oferite de către Bancă pentru activele și datoriile purtătoare de dobândă în cursul anului 2016:

	RATE MEDII DE DOBÂNDĂ		
	RON	EUR	USD
ACTIVE			
Cont curent la Banca Națională a României	0,12%	0,07%	0,06%
Active financiare deținute pentru tranzacționare	3,40%	2,20%	0,09%
Credite și avansuri acordate băncilor	0,37%	-0,42%	0,44%
Titluri de valoare	2,52%	2,28%	4,46%
Credite și avansuri acordate clienților	5,78%	4,03%	3,75%
DATORII			
Depozite de la bănci	0,21%	1,59%	1,03%
Depozitele clienților	0,54%	0,52%	0,23%
Credite de la bănci și alte instituții financiare	3,92%	0,99%	N/A
Datorii subordonate	N/A	4,76%	N/A

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

117

Riscul valutar

Grupul este expus riscului valutar din cauza tranzacțiilor de schimb valutar pe care le realizează. Există, de asemenea, un risc bilanțier legat de faptul că activele monetare nete denominate în valute vor avea o valoare mai mică exprimată în RON ca rezultat al mișcărilor cursurilor valutare sau datoriile monetare nete în valute vor avea o valoare mai mare exprimată în RON ca rezultat al acestor mișcări.

GRUP

Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2017 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	4.950.531	30.999	3.447.952	42.495	8.471.977
Active financiare deținute pentru tranzacționare	58.745	1.936	25.617	0	86.298
Derivative deținute pentru managementul riscului	23.801	0	11.436	0	35.237
Credite și avansuri acordate băncilor	27.573	6.447	48.866	6.282	89.168
Credite și avansuri acordate clienților*	14.431.593	551.862	6.543.078	634.741	22.161.274
Titluri de valoare	4.010.332	156.068	1.083.190	224	5.249.814
Investiții în asociați și asocieri în participații	23.911	0	0	0	23.911
Creanțe privind impozitul pe profit curent	541	0	0	0	541
Alte active	183.146	1.116	57.885	937	243.084
Total active monetare	23.710.173	748.428	11.218.024	684.679	36.361.304
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	15.847	1794	11.650	0	29.291
Derivative deținute pentru managementul riscului	3.407	0	43.317	4.120	50.844
Depozite de la bănci	478.983	8.126	20.900	280	508.289
Depozite de la clienți	18.686.237	1.471.388	9.261.366	277.008	29.695.999
Credite de la bănci și alte instituții financiare	195.928	0	736.013	17	931.958
Obligațiuni emise	512.501	0	0	0	512.501
Datorii subordonate	0	0	681.374	167.643	849.017
Alte datorii	258.541	46.219	180.732	5.437	490.929
Total datorii monetare	20.151.444	1.527.527	10.935.352	454.505	33.068.828
Poziția valutară netă	3.558.729	-779.099	282.672	230.174	3.292.476

*Poziția „Altele” include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

118

GRUP

Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2016 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	4.843.585	32.051	3.276.105	51.416	8.203.157
Active financiare deținute pentru tranzacționare	429.134	73	14.487	0	443.694
Derivative deținute pentru managementul riscului	15	0	998	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	168.274	5.721	364.923	7.247	546.165
Credite și avansuri acordate clienților*	12.542.659	710.854	5.614.791	892.738	19.761.042
Titluri de valoare	3.063.900	73.556	712.134	0	3.849.590
Investiții în asociați și asocieri în participații	69.122	0	0	0	69.122
Creanțe privind impozitul pe profit current	12.775	0	0	0	12.775
Alte active	105.101	2.369	21.700	34.183	163.353
Total active monetare	21.234.565	824.624	10.005.138	985.584	33.049.911
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	58.342	73	1.709	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.247	0	2.873	0	4.120
Depozite de la bănci	423.423	9.948	148.704	939	583.014
Depozite de la clienți	16.779.455	1.352.496	8.019.774	223.219	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	299.673	0	635.057	202.857	1.137.587
Obligațiuni emise	512.239	0	0	0	512.239
Datorii subordonate	0	0	777.499	177.474	954.973
Alte datorii	296.815	18.622	120.581	4.567	440.585
Total datorii monetare	18.371.194	1.381.139	9.706.197	609.056	30.067.586
Poziția valutară netă	2.863.371	-556.515	298.941	376.528	2.982.325

*Poziția „Altele” include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

Instrumentele financiare derivate folosite de Grup în scopul acoperirii riscului valutar includ și swap-uri pe valute.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

119

BANCĂ

Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2017 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	4.950.405	30.999	3.447.952	42.495	8.471.851
Active financiare deținute pentru tranzacționare	59.222	1.936	25.617	0	86.775
Derivative deținute pentru managementul riscului	23.801	0	11.436	0	35.237
Credite și avansuri acordate băncilor	27.516	6.447	47.698	3.980	85.641
Credite și avansuri acordate clienților*	14.323.809	551.862	5.912.521	634.740	21.422.932
Titluri de valoare	3.984.496	156.068	1.069.930	0	5.210.494
Investiții în filiale, asociați și asocieri în participație	105.379	0	0	0	105.379
Alte active	171.833	1.116	51.655	511	225.115
Total active monetare	23.646.461	748.428	10.566.809	681.726	35.643.424
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	16.159	1.794	11.650	0	29.603
Derivative deținute pentru managementul riscului	3.299	0	42.826	4.120	50.245
Depozite de la bănci	478.983	8.126	20.900	280	508.289
Depozite de la clienți	18.702.498	1.471.411	9.285.831	277.008	29.736.748
Credite de la bănci și alte instituții financiare	163.740	0	76.842	18	240.600
Obligațiuni emise	516.223	0	0	0	516.223
Datorii subordonate	0	0	681.374	167.643	849.017
Alte datorii	254.016	46.219	179.936	5.975	486.146
Total datorii monetare	20.134.918	1.527.550	10.299.359	455.044	32.416.871
Poziția valutară netă	3.511.543	-779.122	267.450	226.682	3.226.553

*Poziția „Altele” include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

120

BANCĂ

Activele și datoriile monetare exprimate în RON și în monedă străină la 31 decembrie 2016 sunt prezentate mai jos:

MII RON	RON	USD	EUR	ALTELE	TOTAL
ACTIVE MONETARE					
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	4.843.581	32.051	3.276.105	51.416	8.203.153
Active financiare deținute pentru tranzacționare	429.198	73	14.487	0	443.758
Derivative deținute pentru managementul riscului	15	0	998	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	168.274	5.721	364.923	7.247	546.165
Credite și avansuri acordate clienților*	12.542.486	710.854	5.614.939	892.738	19.761.017
Titluri de valoare	3.039.934	73.556	698.996	0	3.812.486
Investiții în subsidiare, asociați și asocieri în participație	62.655	0	0	0	62.655
Creanțe privind impozitul pe profit curent	12.775	0	0	0	12.775
Alte active	108.504	2.369	21.700	34.183	166.756
Total active monetare	21.207.422	824.624	9.992.148	985.584	33.009.778
DATORII MONETARE					
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	58.342	73	1.709	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.228	0	2.873	0	4.101
Depozite de la bănci	423.423	9.948	148.704	939	583.014
Depozite de la clienți	16.785.935	1.352.522	8.020.165	223.219	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	299.673	0	635.057	202.857	1.137.587
Obligațiuni emise	515.961	0	0	0	515.961
Datorii subordonate	0	0	777.499	177.474	954.973
Alte datorii	295.456	18.622	120.581	4.567	439.226
Total datorii monetare	18.380.018	1.381.165	9.706.588	609.056	30.076.827
Poziția valutară netă	2.827.404	-556.541	285.560	376.528	2.932.951

*Poziția „Altele” include în principal credite și avansuri acordate clienților în valută CHF.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

121

e) Riscul operațional

Riscul operațional este riscul înregistrării de pierderi directe sau indirecte rezultând dintr-o gamă largă de factori asociați cu procesele, personalul, tehnologia sau infrastructura Grupului sau din factori externi alții decât cei asociați riscurilor de credit, piață sau lichiditate, cum ar fi cei care rezultă din cerințele legale și regulatorii sau din standarde general acceptate de politici corporative. Riscul operațional provine din toate activitățile Grupului și apare la nivelul tuturor entităților. Această definiție include riscul juridic, dar exclude riscul strategic și reputațional.

Riscul juridic este o componentă a riscului operațional, apărut ca urmare a neaplicării și/sau aplicării defectuoase a dispozițiilor legale sau contractuale ca urmare a lipsei de diligență în aplicarea legii sau o întârziere în a reacționa la schimbările condițiilor privind cadrul legal.

Obiectivul Grupului este de a gestiona riscul operațional pentru a evita înregistrarea de pierderi financiare cu impact negativ asupra reputației Grupului, dar și de a asigura o eficiență a costurilor prin evitarea procedurilor excesive de control care restricționează inițiativa și creativitatea.

Responsabilitatea principală a dezvoltării și implementării controalelor legate de riscul operațional revine conducerii fiecărei unități. Responsabilitatea este sprijinită de dezvoltarea standardelor generale ale Grupului de gestionare a riscului operațional pe următoarele domenii:

- Cerințe de separare a responsabilităților, inclusiv autorizarea independentă a tranzacțiilor;
- Cerințe privind responsabilizarea angajaților prin introducerea în fișa postului a unor responsabilități privind gestiunea riscului operațional;
- Cerințe de reconcilire și monitorizare a tranzacțiilor;
- Alinierea la cerințele regulatorii și legale;
- Documentarea controalelor și procedurilor;
- Cerințe de analiză periodică a riscului operațional la care este expus Grupul și adecvarea controalelor și procedurilor pentru a preveni riscurile identificate;
- Cerințe de raportare a pierderilor operaționale și propuneri de remediere a acestora;
- Dezvoltarea unor planuri contingente;
- Dezvoltarea și instruirea profesională;
- Stabilirea unor standarde de etică;
- Diminuarea riscului, inclusiv asigurarea împotriva acestuia, acolo unde este cazul.

f) Gestionarea capitalului

Banca Națională a României (BNR) reglementează și monitorizează cerințele de capital atât la nivel individual, cât și la nivel de Grup.

Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului impune menținerea indicatorului de adecvare a capitalului la riscuri la un nivel minim de 4,5% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază, de 6% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 și de minimum 8% pentru rata fondurilor proprii totale. Indicatorul de adecvare a capitalului la riscuri se calculează ca raport între fondurile proprii ale Grupului și totalul activelor ponderate la risc (Nota 37).

Alocarea necesarului de capital

- a) Riscul de credit: Începând cu 1 iulie 2009 metoda de calcul a activelor ponderate la risc aplicată de Grup este abordarea bazată pe modele interne de rating pentru portofoliul non-retail al Raiffeisen Bank. Începând cu 1 decembrie 2013, Grupul a primit aprobarea Băncii Naționale a României (BNR) pentru calcularea cerințelor de capital pentru riscul de credit pentru portofoliul de retail conform abordării bazate pe modele interne avansate de rating (AIRB). Pentru portofoliile celorlalte subsidiare se utilizează metoda de calcul bazată pe abordarea standard.
- b) Riscul de piață: Grupul calculează cerința de capital pentru riscul valutar și pentru portofoliul de tranzacționare pe baza modelului standard.
- c) Riscul operațional: Începând cu 2010 Grupul calculează cerințele de capital pentru riscul operațional utilizând abordarea standard.

Grupul respectă reglementările de mai sus privind cerințele de capital atât la 31 decembrie 2017, cât și la 31 decembrie 2016, indicatorul de adecvare a capitalului la riscuri fiind peste procentele minime prevăzute de legislație.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

5. ESTIMĂRI CONTABILE ȘI RAȚIONAMENTE SEMNIFICATIVE

Grupul face estimări și ipoteze care afectează valoarea activelor și datorilor raportate. Estimările și raționamentele sunt evaluate continuu și sunt bazate pe experiența anterioară și pe alți factori, incluzând așteptări cu privire la evenimentele viitoare considerate a fi rezonabile în circumstanțele date.

Pierderi din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților

Grupul revizuieste portofoliul de credite pentru a evalua deprecierea acestor active lunar. Pentru a determina dacă ar trebui înregistrată o pierdere din depreciere în situația consolidată a rezultatului global, Grupul emite judecăți cu privire la existența de date observabile care să indice o diminuare a fluxurilor de numerar viitoare estimate ale unui portofoliu de credite înainte ca diminuarea să poată fi identificată pentru un credit individual din portofoliu. De exemplu, datele observabile pot fi de tipul schimbărilor nefavorabile în comportamentul de plată al unor debitori dintr-un grup sau ale condițiilor economice, naționale sau locale care se corelează cu incidente de plată din partea grupului de debitori.

Conducerea folosește estimări bazate pe experiența din trecut a pierderilor din credite cu caracteristici similare ale riscului de credit atunci când își programează fluxurile viitoare de numerar. Metodologia și ipotezele folosite pentru a estima atât suma, cât și data realizării fluxurilor viitoare de numerar sunt revizuite regulat pentru a reduce decalajele existente între datele estimate și valorile actuale. Estimarea pierderilor din credite ține cont de efectele vizibile ale condițiilor pieței actuale asupra estimărilor individuale/colective a pierderilor din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților. Prin urmare, Grupul a estimat pierderile din deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților bazându-se pe metodologia armonizată cu politicile Grupului și a stabilit că nu mai sunt necesare și alte provizioane pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor decât cele prezentate deja în situațiile financiare.

Evaluarea pierderilor în cazul activelor contabilizate la cost amortizat se face pe baza politicii contabile descrise la punctul 3(i) (vii).

Din totalul provizioanelor de depreciere, analiza specifică de contrapartidă se aplică în cazul unor deprecieri identificate la nivel individual și se bazează pe estimarea optimă de către conducere a valorii actualizate a fluxurilor viitoare de numerar. În estimarea acestor

fluxuri de numerar, conducerea analizează situația financiară a contrapartidei și valoarea realizabilă netă a garanțiilor. Evaluarea deprecierei fiecărui activ se stabilește în funcție de valoarea actuală a acestuia, iar strategia de lucru și estimarea fluxurilor de numerar considerate recuperabile sunt aprobate independent prin funcția de Risc de Credit.

Ajustările pentru depreciere se constituie la nivel colectiv pentru deprecierea unui grup de active omogene din punct de vedere al pierderilor care au fost realizate și pentru care nu există un indiciu obiectiv de depreciere individuală. Riscul de țară este o componentă în determinarea ajustărilor colective.

În evaluarea colectivă a deprecierei creditelor, conducerea ia în considerare ca factori determinanți calitatea creditului, mărimea portofoliului, concentrările și factorii economici. Pentru a determina necesarul de provizioane, se stabilesc modele de estimări cu privire la deprecierea inerentă și la necesarul de parametri utilizați, modele ce se bazează pe experiențele anterioare, dar și pe condițiile economice actuale.

Nivelul efectiv al provizioanelor este determinat de acuratețea estimării fluxurilor de numerar viitoare în cazul componentei individuale de provizioane și de modelele de estimări și parametri utilizați în evaluarea colectivă a deprecierei.

Pentru a determina sensibilitatea provizioanelor la variațiile parametrilor de risc (valoarea ajustată a garanțiilor imobiliare, probabilitatea de nerambursare) ce stau la baza calculelor de provizioane, Grupul a întocmit următoarele scenarii:

Scenariul 1 presupune modificări ale pierderii în caz de nerambursare pentru portofoliul retail și ale prețurilor garanțiilor imobiliare pentru întreg portofoliul, ținând cont de o variație de +/-5%. În cadrul acestui scenariu, provizionul pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor ar fi majorat cu 31.632 mii RON (2016: majorat cu 15.235 mii RON) sau diminuat cu 27.027 mii RON (2016: diminuat cu 14.791 mii RON).

Scenariul 2 presupune variația probabilității de nerambursare cu +/-5%. În cadrul acestui scenariu, provizionul pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor ar fi majorat cu 10.303 mii RON (2016: majorat cu 10.589 mii RON) sau diminuat cu 10.582 mii RON (2016: diminuat cu 10.598 mii RON).

Scenariul 3 presupune cumularea ipotezelor din scenariile anterioare. În cadrul acestui scenariu, provizionul pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor ar fi majorat cu 42.355 mii RON (2016: majorat cu

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

26.250 mii RON) sau diminuat cu 37.175 mii RON (2016: diminuat cu 24.963 mii RON).

Modificările de parametri cu +/-5% se realizează în raport cu valorile utilizate în calculul provizionului raportat la data de 31 decembrie 2017 (31 decembrie 2016).

Valoarea justă a instrumentelor financiare

Valoarea justă a instrumentelor financiare care nu sunt tranzacționate pe o piață activă (spre exemplu, titluri de stat, obligațiuni și certificate de depozit nelistate) este determinată folosind tehnici de evaluare.

Grupul folosește judecăți pentru a selecta metoda de evaluare și emite ipoteze bazate în principal pe condițiile pieței existente la data întocmirii situației consolidate a poziției financiare. Grupul a folosit analiza fluxurilor de numerar actualizate pentru activele financiare disponibile pentru vânzare care nu au fost tranzacționate pe piețe active.

Evaluarea instrumentelor financiare

Grupul măsoară valoarea justă a instrumentelor financiare folosind una dintre următoarele metode de ierarhizare:

- Nivelul 1: Cotații de pe o piață activă pentru instrumente similare;
- Nivelul 2: Tehnici de evaluare bazate pe date observabile pe piață. Această categorie include instrumente evaluate, folosind: cotații de pe o piață activă pentru instrumente similare; cotații de piață pentru instrumente similare pe piețe care sunt considerate mai puțin active; sau alte tehnici de evaluare, unde datele semnificative pot fi direct sau indirect observate în datele de pe piață;
- Nivelul 3: Tehnici de evaluare bazate pe date care nu pot fi observate în piață. Această categorie include toate instrumentele a căror metodă de evaluare nu include date observabile și datele neobservabile au o influență semnificativă asupra evaluării instrumentului. Această categorie include instrumente care se evaluează pe baza unor cotații de piață pentru instrumente similare unde ajustări neobservabile sau presupuneri sunt necesare pentru a reflecta diferența dintre instrumente.

Grupul determină valoarea justă folosind, în principal, tehnici bazate pe elementele observabile, toate elementele semnificative fiind direct sau indirect observabile pe piață. Tehnicile de evaluare includ modelul valorii actualizate nete și al fluxurilor viitoare de numerar, modelele Black Scholes aplicabile, modelele de stabilire a prețului opțiunilor, dar și alte modele de evaluare. Ipotezele și datele folosite în tehnicile de

evaluare includ rate de dobândă fără risc și rate de referință, randamente ale obligațiunilor, cursuri valutare de schimb, volatilități și corelații de preț. Scopul tehnicilor de evaluare este acela de a determina valoarea justă care să reflecte prețul instrumentelor financiare la data raportării, preț care ar fi determinat în condiții normale de participanții la piață.

Grupul folosește modele de evaluare cunoscute pentru a determina valoarea justă a instrumentelor financiare simple, cum ar fi swap-urile pe rata dobânzii și swap-uri valutare, tranzacțiile forward și swap-uri pe curs de schimb, care folosesc doar date observabile de pe piață și solicită foarte puține estimări și analize din partea conducerii.

Pentru obligațiuni și derivatele simple extrabursiere, prețurile și alte date folosite în evaluare sunt de obicei disponibile pe piață. Disponibilitatea acestora reduce necesitatea estimărilor și analizelor conducerii și incertitudinea asociată determinării valorii juste.

Pentru evaluarea titlurilor cu venit fix, Grupul utilizează prețuri sau randamente care sunt observabile direct în piață, randamente publicate de Banca Centrală sau cotații primite la cerere de la contrapartide.

Pentru instrumente financiare mai complexe, cum ar fi opțiunile pe curs de schimb extrabursiere sau opțiunile pe rata dobânzii, Grupul folosește modele de evaluare dezvoltate de obicei din modele cunoscute de evaluare. Aceste modele folosesc, de asemenea, date ce sunt observabile pe piață.

Tehnicile de evaluare utilizate pentru determinarea valorii juste a creditelor și depozitelor clienților care nu sunt măsurate la valoarea justă și prezentate în note iau în considerare date neobservabile și ipoteze cum ar fi riscul specific de credit și caracteristicile contractuale ale portofoliilor, dar și elemente observabile, cum sunt ratele dobânzii aferente portofoliilor comparabile originare recent.

Valoarea justă a creditelor nedepreciate a fost determinată pe baza fluxurilor de numerar pe care acestea se estimează că le vor genera. Aceste fluxuri de numerar au fost actualizate cu dobânda cu care tipurile de credite respective ar fi fost acordate în condițiile curente (oferta disponibilă la data calculului de valoare justă sau creditele acordate în ultimele 6 luni), cu luarea în calcul a caracteristicilor specifice fiecărui credit în parte, respectiv tipul de credit, valută, termenul până la maturitate, tipul de rată de dobândă, segmentul de clienți. Pentru produsele care nu mai sunt oferite de Grup și pentru care nu mai este disponibilă o dobândă de piață au fost făcute următoarele presupuneri:

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

s-a folosit marja de dobândă practică la produse similare, ajustată cu valoarea indexului corespunzător valutei, punctele de SWAP aferente transformării valutare (dacă este cazul) și maturitatea creditelor.

Pentru portofoliul de credite depreciate, valoarea justă a fost determinată folosind o metodologie similară de actualizare a fluxurilor viitoare de numerar, concluzia fiind aceea că valoarea netă contabilă este o bună aproximare a valorii juste.

Valoarea justă a portofoliului de depozite de la clienți a fost determinată având în vedere diferențialul dintre ratele de dobândă contractuale ale portofoliului de depozite existent în sold la data situațiilor financiare și, respectiv, nivelul ratelor de dobândă practicate de Grup pentru depozite în decursul ultimei luni calendaristice din anul pentru care s-a calculat valoarea justă.

Pentru depozitele la termen a fost făcut un calcul de fluxuri de numerar actualizate, folosind ca rată de oportunitate nivelul dobânzilor aferente originărilor din ultima lună aferentă exercițiului financiar, pe termene, valute și tipuri de clienți, similare structurii portofoliului de depozite supus calculului de valoare justă.

Valoarea justă pentru conturile curente și de economii de la clienți este estimată la nivelul costului amortizat, neexistând niciun indiciu că sumele din produsele respective au caracteristici care să justifice o valoare diferită de cea reflectată de nivelul curent al soldului

bilanțier. Astfel calculată, valoarea justă a portofoliului de depozite este mai mare decât cea contabilă, reflectând un mediu de dobânzi în continuă scădere în întregul sistem bancar local, dar în contextul unui termen relativ redus de reînnoire a portofoliului de depozite al Grupului.

Pentru portofoliul de împrumuturi interbancare și obligațiuni emise, a fost făcută o analiză a fluxurilor de numerar actualizate pentru a estima valoarea justă. Pentru actualizare au fost folosite cele mai recente cotații din piață pentru instrumente similare, ținând cont de termenul rămas până la maturitate, periodicitatea actualizării ratei de dobândă și valuta instrumentului.

Instrumente financiare deținute până la maturitate

În conformitate cu IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”, Grupul clasifică activele financiare ne-derivate cu plăți fixe sau determinabile și maturități fixe ca instrumente deținute până la maturitate. Această clasificare presupune exercitarea de judecăți semnificative. La emiterea unor asemenea judecăți, Grupul își evaluează intenția și capacitatea sa de a păstra instrumentele financiare până la maturitate.

În cazul în care instrumentele astfel clasificate nu sunt ținute până la maturitate, exceptând condițiile specifice menționate în IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”, Grupul este obligat să reclasifice întreaga clasă ca disponibilă pentru vânzare.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

125

6. ACTIVE ȘI DATORII FINANCIARE

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

GRUP						
MII RON	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILĂ
31 DECEMBRIE 2017						
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	54.594	31.704	0	86.298	86.298
Din care:						
Titluri de Stat		54.594	0	0	54.594	54.594
Swap financiar pe valute		0	18.373	0	18.373	18.373
Swap pe rată a dobânzii		0	13.330	0	13.330	13.330
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	35.237	0	35.237	35.237
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		2.614.464	295.899	16.019	2.926.382	2.926.382
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere		884.880	109.967	9.511	1.004.358	1.004.358
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		8.471.977	0	0	8.471.977	8.471.977
Credite și avansuri acordate băncilor	19	89.168	0	0	89.168	89.168
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	22.172.123	22.172.123	22.161.274
Titluri de valoare deținute până la maturitate		1.308.646	0	0	1.308.646	1.297.233
Fonduri mutuale		17.589	0	0	17.589	17.589
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.252	4.252	4.252
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație		0	0	23.911	23.911	23.911
Alte active		0	0	243.079	243.079	243.079
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	29.291	0	29.291	29.291
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	50.844	0	50.844	50.844
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	508.289	0	0	508.289	508.289
Depozite de la clienți		0	0	29.698.024	29.698.024	29.695.999
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	931.333	931.333	931.958
Obligațiuni emise		0	527.378	0	527.378	512.501
Datorii subordonate	29	0	0	849.017	849.017	849.017
Alte pasive		0	0	490.927	490.927	490.927

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

126

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

GRUP						
MII RON	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILA
31 DECEMBRIE 2016						
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	384.206	59.488	0	443.694	443.694
Din care:						
Titluri de Stat		384.206	0	0	384.206	384.206
Swap financiar pe valute		0	41.463	0	41.463	41.463
Swap pe rată a dobânzii		0	18.025	0	18.025	18.025
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	1.013	0	1.013	1.013
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		1.851.912	72.043	16.002	1.939.957	1.939.957
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere		1.197.222	127.556	9.501	1.334.279	1.334.279
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		8.203.157	0	0	8.203.157	8.203.157
Credite și avansuri acordate băncilor	19	546.165	0	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	19.826.503	19.826.503	19.761.042
Titluri de valoare deținute până la maturitate		573.634	0	0	573.634	555.639
Fonduri mutuale		15.687	0	0	15.687	15.687
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.028	4.028	4.028
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație		0	0	69.122	69.122	69.122
Alte active		0	0	163.353	163.353	163.353
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	60.124	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	4.120	0	4.120	4.120
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	583.014	0	0	583.014	583.014
Depozite de la clienți		0	0	26.378.802	26.378.802	26.374.944
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	1.139.564	1.139.564	1.137.587
Obligațiuni emise		554.483	0	0	554.483	512.239
Datorii subordonate	29	0	0	954.973	954.973	954.973
Alte pasive		0	0	440.587	440.587	440.587

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

127

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

BANCĂ

MII RON	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILĂ
31 DECEMBRIE 2017						
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	54.594	32.181	0	86.775	86.775
Din care:						
Titluri de Stat		54.594	0	0	54.594	54.594
Swap financiar pe valute		0	18.851	0	18.851	18.851
Swap pe rată a dobânzii		0	13.330	0	13.330	13.330
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	35.237	0	35.237	35.237
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		2.614.465	295.899	16.019	2.926.383	2.926.383
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere		884.880	109.967	9.511	1.004.358	1.004.358
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		8.471.851	0	0	8.471.851	8.471.851
Credite și avansuri acordate băncilor	19	85.641	0	0	85.641	85.641
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	21.433.782	21.433.782	21.422.932
Titluri de valoare deținute până la maturitate		1.286.769	0	0	1.286.769	1.275.730
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.023	4.023	4.023
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație		0	0	105.379	105.379	105.379
Alte active		0	0	225.116	225.116	225.116
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	29.603	0	29.603	29.603
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	50.245	0	50.245	50.245
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	508.289	0	0	508.289	508.289
Depozite de la clienți		0	0	29.738.773	29.738.773	29.736.748
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	239.975	239.975	240.600
Obligațiuni emise		0	531.223	0	531.223	516.223
Datorii subordonate	29	0	0	849.017	849.017	849.017
Alte pasive		0	0	486.147	486.147	486.147

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

128

Tabelul de mai jos analizează instrumentele financiare evaluate la valoarea justă folosind metodele de evaluare descrise în Nota 5:

BANCĂ

MII RON	NOTA	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3	TOTAL	VALOARE CONTABILĂ
31 DECEMBRIE 2016						
ACTIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	384.206	59.552	0	443.758	443.758
Din care:						
Titluri de Stat		384.206	0	0	384.206	384.206
Swap financiar pe valute		0	41.527	0	41.527	41.527
Swap pe rată a dobânzii		0	18.025	0	18.025	18.025
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	1.013	0	1.013	1.013
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		1.851.912	72.043	16.002	1.939.957	1.939.957
Titluri la valoarea justă prin contul de profit și pierdere		1.197.222	127.556	9.501	1.334.279	1.334.279
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală		8.203.153	0	0	8.203.153	8.203.153
Credite și avansuri acordate băncilor	19	546.165	0	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților		0	0	19.826.477	19.826.477	19.761.017
Titluri de valoare deținute până la maturitate		551.179	0	0	551.179	534.227
Titluri de valoare disponibile pentru vânzare		0	0	4.023	4.023	4.023
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație		0	0	62.655	62.655	62.655
Alte active		0	0	166.757	166.757	166.757
PASIVE						
Instrumente financiare evaluate la valoarea justă						
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	0	60.124	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	0	4.101	0	4.101	4.101
Instrumente financiare pentru care valoarea justă este prezentată						
Depozite de la bănci	27	583.014	0	0	583.014	583.014
Depozite de la clienți		0	0	26.385.698	26.385.698	26.381.841
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	1.139.564	1.139.564	1.137.587
Obligațiuni emise		558.511	0	0	558.511	515.961
Datorii subordonate	29	0	0	954.973	954.973	954.973
Alte pasive		0	0	439.224	439.224	439.224

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

129

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

GRUP

MII RON	NOTA	TRANZAC- ȚIONABILE	LA VALOARE JUSTA	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI- TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI- LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABI- LĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTA
31 DECEMBRIE 2017								
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	86.298	0	0	0	0	86.298	86.298
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	35.237	0	0	0	0	35.237	35.237
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	89.168	0	89.168	89.168
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	22.161.274	0	22.161.274	22.172.123
Titluri de valoare	21	0	1.021.947	1.297.233	0	2.930.634	5.249.814	5.261.227
Total active financiare		121.535	1.021.947	1.297.233	22.250.442	2.930.634	27.621.791	27.644.053
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	29.291	0	0	0	0	29.291	29.291
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	50.844	0	0	0	0	50.844	50.844
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	508.289	0	508.289	508.289
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	29.695.999	0	29.695.999	29.698.024
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	931.958	0	931.958	931.333
Obligațiuni emise	29	0	0	0	512.501	0	512.501	527.378
Datorii subordonate	32	0	0	0	849.017	0	849.017	849.017
Total datorii financiare		80.135	0	0	32.497.764	0	32.577.899	32.594.176

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

130

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

GRUP								
MII RON	NOTA	TRANZAC- TIONABILE	LA VALOARE JUSTĂ	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI- TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI- LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABILĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTĂ
31 DECEMBRIE 2016								
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	443.694	0	0	0	0	443.694	443.694
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	1.013	0	0	0	0	1.013	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	546.165	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	19.761.042	0	19.761.042	19.826.503
Titluri de valoare	21	0	1.349.966	555.639	0	1.943.985	3.849.590	3.867.585
Total active financiare		444.707	1.349.966	555.639	20.307.207	1.943.985	24.601.504	24.684.960
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	60.124	0	0	0	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	4.120	0	0	0	0	4.120	4.120
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	583.014	0	583.014	583.014
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	26.374.944	0	26.374.944	26.378.802
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	1.137.587	0	1.137.587	1.139.564
Obligațiuni emise	29	0	0	0	512.239	0	512.239	554.483
Datorii subordonate	32	0	0	0	954.973	0	954.973	954.973
Total datorii financiare		64.244	0	0	29.562.757	0	29.627.001	29.675.080

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

131

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

BANCĂ

MII RON	NOTA	TRANZAC- ȚIONABILE	LA VALOARE JUSTĂ	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI- TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI- LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABILĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTĂ
31 DECEMBRIE 2017								
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	86.775	0	0	0	0	86.775	86.775
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	35.237	0	0	0	0	35.237	35.237
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	85.641	0	85.641	85.641
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	21.422.932	0	21.422.932	21.433.782
Titluri de valoare	21	0	1.004.358	1.275.730	0	2.930.406	5.210.494	5.221.533
Total active financiare		122.012	1.004.358	1.275.730	21.508.573	2.930.406	26.841.079	26.862.968
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	29.603	0	0	0	0	29.603	29.603
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	50.245	0	0	0	0	50.245	50.245
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	508.289	0	508.289	508.289
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	29.736.748	0	29.736.748	29.738.773
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	240.600	0	240.600	239.975
Obligațiuni emise	29	0	0	0	516.223	0	516.223	531.223
Datorii subordonate	32	0	0	0	849.017	0	849.017	849.017
Total datorii financiare		79.848	0	0	31.850.877	0	31.930.725	31.947.125

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

132

Tabelul de mai jos prezintă instrumentele financiare evaluate la valoarea contabilă și valoarea justă:

BANCĂ

MII RON	NOTA	TRANZAC- ȚIONABILE	LA VALOARE JUSTĂ	DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURI- TATE	CREDITE ȘI AVANSURI	DISPONIBI- LE PENTRU VÂNZARE	VALOARE CONTABI- LĂ TOTALĂ	VALOARE JUSTĂ
31 DECEMBRIE 2016								
ACTIVE FINANCIARE								
Active financiare deținute pentru tranzacționare	17	443.758	0	0	0	0	443.758	443.758
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	1.013	0	0	0	0	1.013	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	19	0	0	0	546.165	0	546.165	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	20	0	0	0	19.761.017	0	19.761.017	19.826.477
Titluri de valoare	21	0	1.334.279	534.227	0	1.943.980	3.812.486	3.829.438
Total active financiare		444.771	1.334.279	534.227	20.307.182	1.943.980	24.564.439	24.646.851
DATORII FINANCIARE								
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	17	60.124	0	0	0	0	60.124	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	18	4.101	0	0	0	0	4.101	4.101
Depozite atrase de la bănci	27	0	0	0	583.014	0	583.014	583.014
Depozite atrase de la clienți	28	0	0	0	26.381.841	0	26.381.841	26.385.698
Credite de la bănci și alte instituții financiare	29	0	0	0	1.137.587	0	1.137.587	1.139.564
Obligațiuni emise	29	0	0	0	515.961	0	515.961	558.511
Datorii subordonate	32	0	0	0	954.973	0	954.973	954.973
Total datorii financiare		64.225	0	0	29.573.376	0	29.637.601	29.685.985

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

133

7. VENITURI NETE DIN DOBÂNZI

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
VENITURI DIN DOBÂNZI:				
Conturi curente, credite și avansuri acordate băncilor	9.171	11.716	11.106	11.716
Credite și avansuri acordate clienților (i)	1.217.773	1.212.388	1.217.773	1.212.388
Venituri din derivate deținute pentru acoperirea riscului	61	124	61	124
Investiții disponibile pentru vânzare	22.896	18.313	22.896	18.313
Investiții deținute până la maturitate	16.966	11.608	16.966	11.608
Alte titluri de valoare	9.516	15.800	8.738	15.035
Dobânzi negative	-12.975	-5.700	-12.975	-5.700
Altele	68	11	68	11
Activitate de leasing	33.271	0	0	0
TOTAL VENITURI DIN DOBÂNZI	1.296.747	1.264.260	1.264.633	1.263.495
Cheltuieli cu dobânzi:				
Depozite de la bănci	-1.007	-906	-1.007	-906
Depozite de la clienți	-40.294	-58.132	-34.102	-58.132
Obligațiuni emise	-26.719	-33.454	-26.912	-33.732
Credite de la bănci și datorii subordonate	-45.426	-54.629	-45.426	-54.629
Altele	-5.253	-5.035	-5.253	-5.034
Total cheltuieli cu dobânzi	-118.699	-152.156	-112.700	-152.433
Venituri nete din dobânzi	1.178.048	1.112.104	1.151.933	1.111.062

(i) Veniturile din dobânzi generate de credite depreciate sunt în sumă de 47.855 mii RON (31 decembrie 2016: 71.759 mii RON).

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

134

8. VENITURI NETE DIN SPEZE ȘI COMISIOANE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
VENITURI DIN SPEZE ȘI COMISIOANE				
Operațiuni de plăți	557.359	573.394	557.576	573.394
Administrare credite și emitere de garanții	57.938	53.052	57.938	53.052
Comisioane administrare fonduri de investiții și fonduri de pensii	50.171	48.745	0	0
Comisioane din colectarea primelor de asigurări	49.325	57.719	49.325	57.719
Comisioane din activități de leasing	3.603	0	0	0
Comisioane din cumpărarea/vânzarea de numerar	2.503	4.090	2.503	4.090
Altele	39.090	35.471	74.204	70.441
Total venituri din speze și comisioane	759.989	772.471	741.546	758.696
CHELTUIELI CU SPEZE ȘI COMISIOANE				
Comisioane din transferuri	-148.540	-129.094	-148.478	-129.094
Credite și garanții primite de la bănci	-13.195	-10.222	-13.107	-10.222
Operațiuni cu valori mobiliare	-181	-1.040	-1.106	-670
Altele	-11.756	-10.733	-10.565	-10.733
Total cheltuieli cu speze și comisioane	-173.672	-151.089	-173.256	-150.719
Venituri nete din speze și comisioane	586.317	621.382	568.290	607.977

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

135

9. VENITURI NETE DIN TRANZACȚIONARE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
VENITURILE NETE DIN TRANZACȚIONARE PROVIN DIN:				
Instrumente financiare pe curs de schimb (i), din care:	325.710	283.086	325.223	282.978
Câștig/(Pierdere) din tranzacții cu instrumente derivate pe curs valutar	-7.792	-1.915	-7.792	-1.915
Câștigul net din reevaluarea activelor monetare și a tranzacțiilor în valută	333.502	285.001	333.015	284.893
Instrumente financiare pe rata dobânzii (ii), din care:	-14.442	17.655	-14.442	17.655
Venituri nete din tranzacționarea titlurilor de stat și corporative	-16.641	13.448	-16.641	13.448
Câștigul/(Pierdere) din tranzacții swap pe rata dobânzii	2.199	4.207	2.199	4.207
Venit net din tranzacționare	311.268	300.741	310.781	300.633

(i) Veniturile nete din tranzacțiile cu instrumente financiare pe curs de schimb includ câștiguri și pierderi realizate din contracte spot și forward, din instrumente ale pieței interbancare, din swap-uri pe valute și din translatarea activelor și pasivelor exprimate în monedă străină.

(ii) Veniturile nete din instrumentele financiare pe rata dobânzii provin din tranzacțiile cu titluri de stat, obligațiuni corporative și swap-uri de dobândă.

10. ALTE VENITURI OPERAȚIONALE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
Câștiguri nete din vânzarea instrumentelor deținute în vederea vânzării*	153	99.824	153	99.824
Venit/cheltuiala cu deprecierea investițiilor în filiale, entități asociate și asocieri în participație (Nota 22)	1.692	-16.771	0	-14.106
Reluarea provizioanelor pentru litigii	0	7.573	0	7.573
Câștiguri din servicii adiționale de leasing	2.203	425	410	425
Reluarea altor provizioane	16.826	19.743	16.826	19.743
Venit din dividende	1.778	1.501	6.711	15.992
Alte servicii informatice	2.478	2.491	2.478	2.491
Venituri din despăgubiri din asigurări	0	3.770	0	3.770
Venituri din vânzarea activelor preluate în contul creanței	4.792	2.288	4.792	2.288
Alte venituri	15.024	9.564	17.193	10.303
Total	44.946	130.408	48.563	148.303

* Câștiguri nete din vânzarea instrumentelor deținute în vederea vânzării pentru perioada încheiată la 31 decembrie 2016 includ câștigul din vânzarea acțiunilor Visa Europe (Nota 21).

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

136

11. CHELTUIELI OPERAȚIONALE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
Cheltuieli cu închirierea spațiului de birouri	150.264	157.599	150.494	157.249
Reparații și mentenanță IT	78.328	76.411	77.063	75.867
Depreciere și amortizare (Nota 23, Nota 24)	100.603	80.362	99.552	80.238
Contribuția la Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar*	5.147	32.194	5.147	32.194
Contribuția la Fondul de Rezoluție**	38.433	10.704	38.433	10.704
Cheltuieli cu securitatea	84.959	54.557	84.959	54.557
Publicitate	78.531	57.035	77.530	56.830
Constituire provizioane litigii	6.697	0	6.697	0
Cheltuieli cu servicii profesionale (consultanță, audit, asistență juridică)	42.811	46.128	42.299	45.973
Poștă și telecomunicații	32.550	30.498	32.186	30.468
Birotică	34.241	29.173	34.119	29.159
Alte costuri operaționale	40.753	20.262	39.260	20.552
Constituirea altor provizioane	3.449	12.766	3.449	12.766
Cheltuieli cu instruirea angajaților	8.980	11.694	8.700	11.657
Cheltuieli cu deplasarea	10.707	7.570	10.454	7.495
Cheltuieli cu mijloacele de transport	5.464	5.054	5.101	5.043
Alte taxe	5.827	6.716	3.851	5.234
Total	727.744	638.723	719.294	635.986

*Banca plătește anual către Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare contribuția aferentă depozitelor acoperite. Depozitul este orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, rezultat din fonduri aflate într-un cont sau din situații tranzitorii derivând din operațiuni bancare curente, conform prevederilor contractuale. Exemple de depozite garantate sunt: depozite la termen, conturi curente, conturi de economii, carduri de debit/credit.

**Banca trebuie să plătească contribuția anuală la fondul de rezoluție pentru pasivul neacoperit, respectiv pentru valoarea pasivelor sale (cu excepția fondurilor proprii) minus depozitele acoperite. Datoria cu privire la plata acestor taxe este recunoscută în momentul în care acestea devin implicite. În acest caz, obligația apare anual la 1 ianuarie, cand Banca efectuează activități legate de atragerea depozitelor.

Banca înregistrează cheltuiala cu contribuția la fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar și cheltuiala cu contribuția la fondul de rezoluție în anul în care este făcută plata.

Bancă: În anul 2017 cheltuiala cu auditul statutar al situațiilor financiare a fost în sumă de 794 mii RON, cheltuiala cu serviciile de asigurare a fost în sumă de 221 mii RON și cheltuiala cu alte servicii a fost în sumă de 391 mii RON.

Grup: În anul 2017 cheltuiala cu auditul statutar al situațiilor financiare a fost în sumă de 732 mii RON, cheltuiala cu serviciile de asigurare a fost în sumă de 264 mii RON și cheltuiala cu alte servicii a fost în sumă de 491 mii RON.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

137

12. CHELTUIELI SALARIALE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
Cheltuieli cu salariile (i)	442.945	431.636	428.913	427.433
Contribuții aferente salariilor (ii)	100.758	93.319	97.760	92.444
Alte cheltuieli de natură salarială	9.652	6.206	9.260	6.183
Beneficii pe termen lung acordate angajaților (iii)	2.451	1.652	2.431	1.652
Total	555.806	532.813	538.364	527.712

Numărul de angajați ai Grupului la 31 decembrie 2017 a fost de 5.314 (31 decembrie 2016: 5.265). Numărul de angajați ai Băncii la 31 decembrie 2017 a fost de 5.190 (31 decembrie 2016: 5.235).

(i) Din totalul cheltuielilor cu salariile, Grupul a înregistrat în anul 2017 suma de 3.885 mii RON, reprezentând contribuții pentru angajați la Pilonul 3 de pensii (31 decembrie 2016: 3.978 mii RON).

(ii) Din totalul contribuțiilor aferente salariilor, contribuția la Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale este 67.064 mii RON (2016: 63.700 mii RON).

(iii) Beneficiile pe termen lung acordate angajaților includ provizionul pentru beneficii acordat o singură dată la pensionare și bonusul de performanță cu plată amânată. Din totalul beneficiilor pe termen lung acordate angajaților, Grupul a înregistrat în anul 2017 suma de 563 mii RON, reprezentând cheltuiela aferentă programului de fidelizare prin acțiuni în Raiffeisen Bank International (2016: 287 mii RON).

Tranzacții cu plată pe bază de acțiuni

Directoratul, cu avizul Consiliului de Supraveghere al Raiffeisen Bank International, a aprobat înființarea unui program de stimulare a personalului prin plata pe bază de acțiuni (SIP), care putea permite alocarea de acțiuni angajaților eligibili din țară sau detașați în străinătate pentru o anumită perioadă. Angajații eligibili au fost membrii Directoratului și personalul executiv selectat al Raiffeisen Bank International, precum și personalul executiv al băncilor subsidiare și companiilor afiliate.

Numărul acțiunilor ordinare ale Raiffeisen Bank International ce vor fi transferate în final depinde de îndeplinirea a două criterii de performanță: atingerea rentabilității așteptate a capitalului (ROE) și randamentul acțiunilor Raiffeisen Bank International AG comparativ cu randamentul total al investiției în acțiunile companiilor incluse în indicele DJ EURO STOXX Banks după o perioadă de deținere de 3 ani. Participarea la programul de stimulare a personalului prin plata pe bază de acțiuni este voluntară.

Cheltuielile aferente programului de fidelizare prin acțiuni sunt recunoscute în cheltuielile cu salariile conform IFRS 2 pentru tranzacțiile de plată pe bază de acțiuni decontate în numerar și datorii aferente înregistrată la valoarea justă. Programul de stimulare a personalului prin plata pe bază de acțiuni a fost în vigoare până la 31 decembrie 2013 și, începând cu 2014, Grupul a anulat această formă de remunerare. Numărul de acțiuni contingente alocate este: SIP 2011: 9.581, SIP 2012: 12.143, SIP 2013: 18.075.

Numărul de acțiuni prezentat mai sus ia în considerare îndeplinirea în totalitate a obiectivelor de performanță. Valoarea finală a acțiunilor Raiffeisen Bank International plătită salariaților depinde de valoarea acțiunilor la data plății. Pentru fiecare SIP anual există o perioadă de intrare în drepturi de 5 ani.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

138

13. CHELTUIELI NETE CU AJUSTĂRILE PENTRU DEPRECIEREA VALORII ACTIVELOR FINANCIARE

GRUP		
MII RON	2017	2016
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	688.505	895.960
Venituri din ajustări pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	-369.361	-376.371
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	11.723	7.880
Venituri din ajustările pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	-10.438	-13.598
Pierderi din creanțe neacoperite de provizion	150.410	97.228
Recuperări din creditele și avansurile acordate clienților	-225.216	-141.830
Cheltuieli nete cu provizionul pentru deprecierea valorii activelor financiare	245.623	469.269

BANCĂ		
MII RON	2017	2016
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	679.608	895.960
Venituri din ajustări pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților (Nota 20)	-362.485	-376.371
Cheltuieli cu ajustările pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	11.723	7.880
Venituri din ajustări pentru deprecierea angajamentelor de credit (Nota 30)	-10.438	-13.598
Pierderi din creanțe neacoperite de provizion	151.085	97.228
Recuperări din creditele și avansurile acordate clienților	-225.216	-141.830
Cheltuieli nete cu provizionul pentru deprecierea valorii activelor financiare	244.277	469.269

*Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, a generat o reversare în suma de 97.621 mii lei.

14. IMPOZITUL PE PROFIT

GRUP		
MII RON	2017	2016
Cheltuiala cu impozitul pe profit curent de 16% (2016: 16%) calculat în conformitate cu legislația românească	97.401	78.698
Venit/cheltuiala cu impozitul pe profit amânat (Nota 25)	-2.263	13.200
Total	95.138	91.898

BANCĂ		
MII RON	2017	2016
Cheltuiala cu impozitul pe profit curent de 16% (2016: 16%) calculat în conformitate cu legislația românească	94.350	77.740
Venit/cheltuiala cu impozitul pe profit amânat (Nota 25)	-1.767	13.210
Total	92.583	90.950

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

139

15. RECONCILIAREA PROFITULUI ÎNAINTE DE IMPOZITARE CU IMPOZITUL PE PROFIT DIN CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
Profit brut înainte de impozitare	604.038	535.714	583.763	542.579
Impozit în conformitate cu cota statutară de 16% (2016: 16%)	96.646	85.714	93.402	86.812
Efectul fiscal al cheltuielilor nedeductibile	51.155	36.807	51.106	36.886
Efectul fiscal al veniturilor neimpozabile	-37.628	-34.214	-37.511	-36.350
Impozitul pe profit înainte de credit fiscal	110.173	88.307	106.997	87.348
Credit fiscal	-9.982	-10.007	-9.857	-10.006
Ajustări ale impozitului pe venit recunoscute în perioada curentă aferente perioadelor anterioare	-2.790	398	-2.790	398
Impozit pe profit	97.401	78.698	94.350	77.740
Efectul originării și reluării diferențelor temporare	-2.263	13.200	-1.767	13.210
Impozitul pe profit înregistrat în contul de profit și pierdere	95.138	91.898	92.583	90.950

Principalele venituri neimpozabile provin din reversarea de provizioane nedeductibile și din dividendele primite, iar principalele cheltuieli nedeductibile din provizioane, sponsorizări, facturi nesosite și alte cheltuieli nedeductibile conform Codului Fiscal.

Creditul fiscal reprezintă cheltuielile cu sponsorizarea din an conform reglementărilor fiscale aplicabile.

16. NUMERAR ȘI DISPONIBILITĂȚI LA BANCA CENTRALĂ

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Numerar în casierie	4.516.070	3.502.500	4.515.944	3.502.496
Rezerva minimă obligatorie	3.955.907	3.000.633	3.955.907	3.000.633
Depozite la vedere cu Banca Centrală	0	1.700.024	0	1.700.024
Total	8.471.977	8.203.157	8.471.851	8.203.153

Banca menține în conturile curente ale Băncii Naționale a României rezerva minimă obligatorie constituită conform Regulamentului nr. 6/2002 emis de Banca Națională a României, cu modificările și completările ulterioare. La 31 decembrie 2017, rata rezervei minime obligatorii pentru fondurile atrase în RON și valută cu scadență reziduală mai mică de 2 ani la finele perioadei de observare a fost de 8% (31 decembrie 2016: 8%). Pentru pasivele cu scadență reziduală mai mare de 2 ani la finele perioadei de observare, fără clauză de rambursare, transformare sau retragere anticipată, rata rezervei minime obligatorii a fost stabilită la 0% (31 decembrie 2016: 0%).

Rezerva obligatorie poate fi folosită de către Grup pentru activități zilnice cu condiția ca soldul mediu lunar să fie menținut în limitele prevăzute de lege.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

140

17. ACTIVE ȘI DATORII FINANCIARE DEȚINUTE PENTRU TRANZACȚIONARE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
ACTIVE FINANCIARE DEȚINUTE PENTRU TRANZACȚIONARE				
Obligațiuni (i)	54.594	384.206	54.594	384.206
Instrumente financiare derivate	31.704	59.488	32.181	59.552
Total	86.298	443.694	86.775	443.758
DATORII FINANCIARE DEȚINUTE PENTRU TRANZACȚIONARE				
Instrumente financiare derivate	29.291	60.124	29.603	60.124
Total	29.291	60.124	29.603	60.124

(i) Obligațiunile în sold la 31 decembrie 2017 și 31 decembrie 2016 includ certificate de trezorerie cu discount și obligațiuni.

18. INSTRUMENTE FINANCIARE DERIVATE DEȚINUTE PENTRU MANAGEMENTUL RISCULUI

GRUP				
31 DECEMBRIE 2017	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap pe rata dobânzii în valute diferite	167.749	160.067	9.144	108
Swap valutar	14.822.764	14.830.813	25.845	49.042
Swap-uri pe rata dobânzii	122.173	122.173	248	1.694
Total			35.237	50.844

GRUP				
31 DECEMBRIE 2016	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap pe rata dobânzii în valute diferite	136.233	132.698	998	2.282
Swap-uri pe rata dobânzii	60.411	60.411	15	1.838
Total			1.013	4.120

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

141

BANCĂ

31 DECEMBRIE 2017	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap pe rata dobânzii în valute diferite	167.749	160.067	9.144	0
Swap valutar	14.822.764	14.830.813	25.845	49.042
Swap-uri pe rata dobânzii	122.173	122.173	248	1.203
Total			35.237	50.245

31 DECEMBRIE 2016	NOȚIONAL	NOȚIONAL	VALOARE JUSTĂ	
MII RON	CUMPĂRARE	VÂNZARE	ACTIVE	DATORII
PRODUSE OTC:				
Swap pe rata dobânzii în valute diferite	136.233	132.698	998	2.263
Swap-uri pe rata dobânzii	60.411	60.411	15	1.838
Total			1.013	4.101

Contractele de swap valutar sunt utilizate de bancă, în principal, pentru administrarea lichidității. Cu ajutorul acestor operațiuni banca plasează pentru o perioadă de timp lichiditatea disponibilă într-o monedă și obține în schimb lichiditate într-o altă monedă. Din noționalul de vânzare brut de 14.831 milioane RON, perechea de valută EUR/RON contribuie cu o valoare brută de 14.314 milioane RON, reprezentând plasamente nete în moneda locală de 1.026 milioane RON.

Grupul nu utilizează contabilitatea de acoperire pentru instrumentele financiare derivate pe curs de schimb și rate de dobândă.

Valoarea justă a instrumentelor financiare derivate se determină pe baza cotațiilor existente în piață la data evaluării prin metoda fluxurilor de numerar actualizate.
Tranzacțiile de schimb valutar sunt evaluate prin actualizarea fluxurilor de numerar viitoare la ratele de piață; site-urile Reuters și cotațiile Băncii Naționale a României reprezintă sursele Grupului pentru determinarea ratelor de piață.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

142

19. CREDITE ȘI AVANSURI ACORDATE BĂNCILOR

Grup: La 31 decembrie 2017, din totalul creditelor și avansurilor acordate băncilor în valoare de 89.168 mii RON (31 decembrie 2016: de 546.165 mii RON), depozitele la termen la bănci comerciale sunt în valoare de 1.153 mii RON (31 decembrie 2016: 412.720 mii RON). Creditele și avansurile acordate băncilor includ, de asemenea, depozite colaterale în sumă de 41.074 mii RON (31 decembrie 2016: 16.056 mii RON), restul sumei reprezintă conturi curente și depozite la vedere.

Bancă: La 31 decembrie 2017, din totalul creditelor și avansurilor acordate băncilor în valoare de 85.641 mii RON (31 decembrie 2016: 546.165 mii RON), depozitele la termen la bănci comerciale sunt în valoare de 1.153 mii RON (31 decembrie 2016: 412.720 mii RON). Creditele și avansurile acordate băncilor includ, de asemenea, depozite colaterale în sumă de 41.074 mii RON (31 decembrie 2016: 16.056 mii RON), restul sumei reprezintă conturi curente și depozite la vedere.

20. CREDITE ȘI AVANSURI ACORDATE CLIENȚILOR

Activitatea de creditare comercială a Grupului se concentrează pe acordarea de împrumuturi persoanelor fizice și juridice. Riscurile de concentrare pe sectoare economice asociate portofoliului de credite la data de raportare se prezintă în felul următor:

	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
MII RON				
Clienți retail	14.038.931	12.681.288	13.704.864	12.681.288
Clienți non-retail din care:				
Agricultură și industria alimentară	479.137	418.035	460.680	418.035
Electricitate, petrol și gaze naturale	348.984	270.465	348.808	270.465
Producție	1.657.611	1.487.352	1.562.832	1.487.352
Construcții	1.678.306	1.301.440	1.623.128	1.301.440
Comerț cu amănuntul și en-gross	2.339.867	2.161.874	2.230.380	2.161.874
Servicii	2.264.919	2.056.716	2.110.243	2.056.691
Sector public	424.856	618.933	423.978	618.933
Total credite și avansuri acordate clienților înainte de ajustări pentru depreciere	23.232.611	20.996.103	22.464.913	20.996.078
Minus ajustarea pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților	-1.071.337	-1.235.061	-1.041.981	-1.235.061
Credite și avansuri acordate clienților, nete de ajustări pentru depreciere	22.161.274	19.761.042	21.422.932	19.761.017

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

143

Ajustările pentru deprecierea creditelor și avansurilor acordate clienților pot fi analizate după cum urmează:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
CLIEȚI RETAIL, DIN CARE:				
Ajustări pentru depreciere evaluate individual				
Sold la începutul perioadei	556.320	527.055	556.320	527.055
<i>Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere</i>				
Cheltuiala anului	464.377	535.037	459.346	535.037
Venituri din reluarea provizioanelor	-126.172	-251.798	-122.581	-251.798
Utilizări de ajustări pentru depreciere	-274.783	-255.194	-280.146	-255.194
Efectul variației de curs de schimb	-3.507	1.220	-3.465	1.220
Sold la sfârșitul anului	616.235	556.320	609.474	556.320
Ajustări pentru depreciere evaluate colectiv				
Sold la începutul anului	247.324	118.632	247.324	118.632
<i>Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere</i>				
Cheltuiala anului	103.125	165.537	103.448	165.537
Venituri din reluarea provizioanelor	-179.166	-37.144	-179.705	-37.144
Efectul variației de curs de schimb	-1.337	299	-1.337	299
Alte ajustări	485	0	0	0
Sold la sfârșitul anului	170.431	247.324	169.730	247.324
Total clienți retail	786.666	803.644	779.204	803.644
CLIEȚI CORPORATIVI, DIN CARE:				
Ajustări pentru depreciere evaluate individual				
Sold la începutul perioadei	390.888	350.444	390.888	350.444
<i>Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere</i>				
Cheltuiala anului	96.689	171.274	93.597	171.274
Venituri din reluarea provizioanelor	-34.365	-62.607	-31.620	-62.607
Utilizări de ajustări pentru depreciere	-210.690	-71.334	-228.468	-71.334
Efectul variației de curs de schimb	3.527	3.111	3.262	3.111
Sold la sfârșitul anului	246.049	390.888	227.659	390.888
Ajustări pentru depreciere evaluate colectiv				
Sold la începutul anului	40.529	38.755	40.529	38.755
<i>Efectul în contul de profit și pierdere privind provizioanele de depreciere</i>				
Cheltuiala anului	24.314	24.112	23.217	24.112
Venituri din reluarea provizioanelor	-29.658	-24.822	-28.579	-24.822
Efectul variației de curs de schimb	-41	2.484	-49	2.484
Alte ajustări	3.478	0	0	0
Sold la sfârșitul anului	38.622	40.529	35.118	40.529
Total clienți corporativi	284.671	431.417	262.777	431.417
Total ajustări pentru depreciere	1.071.337	1.235.061	1.041.981	1.235.061

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

144

Următorul tabel prezintă expunerea neperformantă definită conform regulamentului EBA/ITS/2013/03/rev1 din 24 iulie 2014, actualizat cu modificările și completările ulterioare:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Expunere brută	1.714.857	1.918.049	1.678.681	1.918.049
din care retail:	1.225.751	1.174.675	1.225.721	1.174.675
din care non-retail:	489.106	743.374	452.960	743.374
Ajustarea pentru deprecierea creditelor	861.106	992.894	836.462	992.894
din care retail:	607.640	596.506	607.639	596.506
din care non-retail:	253.466	396.388	228.823	396.388
Expunere netă	853.751	925.155	842.219	925.155
din care retail:	618.111	578.169	618.082	578.169
din care non-retail:	235.640	346.986	224.137	346.986

Creanțe din leasing financiar

Grupul acționează ca locator în contracte de leasing financiar pentru autovehicule, bunuri imobile și echipament; dar și în calitate de creditor în contractele de împrumut. Contractele de leasing și contractele de împrumut sunt exprimate în EUR sau RON și se desfășoară pe perioade cuprinse între un an și opt ani în cazul contractelor având ca obiect autovehicule și echipamente, și între un an și zece ani în cazul contractelor având ca obiect bunuri imobile. Transferarea dreptului de proprietate asupra activului are loc la terminarea contractului de leasing. Dobânda aplicabilă este variabilă sau fixă și se percepe pe toată perioada contractului. Creanțele rezultate sunt garantate cu activul care face obiectul contractului, precum și prin alte garanții. Creditele și avansurile acordate clienților Grupului includ următoarele creanțe din leasing financiar:

MII RON	31 DECEMBRIE 2017
Investiția brută în leasing financiar:	959.870
Venituri amânate:	-57.666
Investiția netă în leasing financiar	902.204
Investiția brută în leasing financiar, cu scadențe reziduale	
Sub un an	89.606
Între un an și cinci ani	805.846
Peste cinci ani	64.418
	959.870
Investiția netă în leasing financiar împărțită pe scadențe reziduale	
Sub un an	87.992
Între un an și cinci ani	756.648
Peste cinci ani	57.564
	902.204

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

145

21. TITLURI DE VALOARE

MII RON	GRUP		BANCA	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
TITLURI DE VALOARE LA VALOARE JUSTĂ PRIN CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE				
Certificate de trezorerie emise de Guvernul României (i)	610.812	246.068	610.812	246.068
Obligațiuni emise de Guvernul României (ii)	235.032	951.154	235.032	951.154
Obligațiuni emise de sectorul public	149.003	127.556	149.003	127.556
Obligațiuni emise de bănci multilaterale de dezvoltare	9.511	9.501	9.511	9.501
Unități de fond	17.589	15.687	0	0
Total investiții la valoare justă prin contul de profit și pierdere	1.021.947	1.349.966	1.004.358	1.334.279
TITLURI DE VALOARE DISPONIBILE PENTRU VÂNZARE				
Obligațiuni emise de sectorul public	289.003	47.884	289.003	47.884
Certificate de trezorerie emise de Guvernul României (i)	629.583	708.622	629.583	708.622
Obligațiuni emise de Guvernul României (ii)	1.893.110	1.088.917	1.893.111	1.088.917
Titlurile de capital necotate (iii)	4.252	4.028	4.023	4.023
Titluri de capital cotate	29.522	23.333	29.522	23.333
Obligațiuni emise de bănci multilaterale de dezvoltare	85.164	71.201	85.164	71.201
Total titluri de valoare disponibile pentru vânzare	2.930.634	1.943.985	2.930.406	1.943.980
TITLURI DE VALOARE DEȚINUTE PÂNĂ LA MATURITATE(ii)				
Obligațiuni emise de sectorul privat	5.155	5.155	0	0
Obligațiuni emise de Guvernul României (ii)	1.292.078	550.484	1.275.730	534.227
Total titluri de valoare deținute până la maturitate	1.297.233	555.639	1.275.730	534.227
Total titluri de valoare	5.249.814	3.849.590	5.210.494	3.812.486

(i) Certificatele de trezorerie emise de Guvernul României includ titluri emise cu discount denumite în RON. Certificatele de trezorerie cu discount sunt remunerate la o rată fixă de dobândă.

(ii) Obligațiunile emise de Guvernul României includ titluri de valori emise de Ministerul de Finanțe în RON, EUR și USD purtătoare de rate fixe de dobândă între 1,25% p.a și 6,75% p.a. La 31 decembrie 2017, obligațiunile emise de Guvernul României în sumă de 59.880 mii RON (31 decembrie 2016: 60.732 mii RON) sunt gajate în vederea respectării reglementărilor prudențiale ale Băncii Naționale a României pentru decontarea operațiunilor inter-bancare.

(iii) Titlurile de capital necotate la bursă reprezintă instrumente de capitaluri proprii pentru care nu există o piață activă pentru un instrument identic și a căror valoare justă nu poate fi determinată în mod credibil. Orice evaluare la valoarea justă necesită judecăți semnificative din partea managementului, ca urmare a dificultăților în obținerea de informații ce ar putea fi utilizate în evaluare. Prin urmare, aceste titluri de capital sunt deținute la cost, mai puțin eventuale depreciări.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

146

La 31 decembrie 2017 valoarea contabilă a instrumentelor de capitaluri proprii necotate la bursă deținute de Grup este în sumă de 4.252 mii RON (31 decembrie 2016: 4.028 mii RON). În ceea ce privește aceste instrumente, nu au fost recunoscute pierderi din depreciere (31 decembrie 2016: 0 mii RON).

La 31 decembrie 2015, Banca, în calitate de membru principal al Visa Europe Limited, deținea o acțiune în capitalul social al acestei companii. Până în anul 2015, Banca a înregistrat această participație la cost, deoarece nu a existat un preț cotate pe o piață activă și valoarea justă nu putea fi măsurată în mod credibil.

În noiembrie 2015, Visa Inc. și Visa Europe Limited au încheiat un contract în conformitate cu care Visa Inc. achiziționează 100% din capitalul social al Visa Europe. În iunie 2016 a fost finalizată tranzacția de

achiziție a Visa Europe. Pentru acțiunea deținută de către Bancă în Visa Europe, aceasta a realizat venituri sub formă de: numerar, acțiuni în Visa Inc. și o componentă de plată în numerar amânată.

Grup: Veniturile nete din alte instrumente financiare desemnate ca fiind evaluate la valoare justă prin profit sau pierdere la 2017 sunt în sumă de 5.921 mii RON (2016: 7.784 mii RON).

Bancă: Veniturile nete din alte instrumente financiare desemnate ca fiind evaluate la valoare justă prin profit sau pierdere la 2017 sunt în sumă de 6.128 mii RON (2016: 7.571 mii RON).

Creșterea veniturilor nete din investiții financiare se datorează tranzacției Visa, explicată mai sus.

22. INVESTIȚII ÎN FILIALE, ENTITĂȚI ASOCIATE ȘI ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE

i) Entități asociate și asocieri în participație

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
Sold la 1 ianuarie	85.893	102.192	123.799	123.799
Intrări	0	0	42.725	0
Ieșiri	0	-25.824	0	0
Reclasificări	-47.969	0	0	0
Alte elemente ale rezultatului global	-419	-37	0	0
Partea Grupului din câștigul/(pierderea) entităților asociate	1.485	9.562	0	0
Total	38.990	85.893	166.524	123.799
Provizion pentru depreciere	-15.079	-16.771	-61.145	-61.144
Sold la 31 decembrie	23.911	69.122	105.379	62.655

Începând cu anul 2016, Grupul a reclasificat investițiile în unități de fond din investiții în asociați în titluri de valoare. Motivul acestei reclasificări este faptul că procentul deținut în ultimii ani a scăzut constant, la data acestor situații financiare devenind nesemnificativ. În plus, datorită procentului mic de deținere, aceste investiții în unități de fond nu se mai califică pentru clasificarea în categoria investiții în entități asociate.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

147

ii) Combinări de întreprinderi

În martie 2017, Banca a obținut controlul asupra Raiffeisen Leasing IFN S.A și asupra ICS Raiffeisen Leasing S.R.L. prin achiziția participației adiționale în procent de 49,99% în Raiffeisen Leasing IFN S.A. Contractul a fost semnat în data de 8 august 2016 și toate aprobările/condițiile contractuale au fost obținute/îndeplinite în martie 2017. Suma plătită în cadrul contractului a fost de 9.378 mii EURO (42.724 mii RON) și valoarea de piață a grupului Raiffeisen Leasing a fost în sumă de 47.969 mii RON, generând astfel un fond comercial negativ în sumă de 5.245 mii RON.

Pentru această combinare de întreprindere a fost contractat un evaluator extern și raportul emis a stat la baza stabilirii obiective a prețului.

Tranzacția de achiziție face parte din strategia grupului Raiffeisen Bank International de a simplifica structura organizatorică.

VALOAREA DE PIAȚĂ LA ACHIZIȚIE

MII RON	RAIFFEISEN LEASING IFN S.A.	ICS RAIFFEISEN LEASING S.R.L	RAIFFEISEN LEASING GROUP
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	5	0	5
Credite și avansuri acordate băncilor	18.594	3.448	22.042
Credite și avansuri acordate clienților	828.301	17.896	846.197
Titluri de valoare	1	222	223
Creanțe privind impozitul pe profit curent	1.997	288	2.285
Alte active	22.629	862	23.491
Imobilizări corporale	876	26	902
Imobilizări necorporale	1.900	46	1.946
Total active	874.303	22.788	897.091
Derivative deținute pentru managementul riscului	40	0	40
Credite de la bănci și alte instituții financiare	768.607	15.329	783.936
Depozite de la clienți	9.172	1.422	10.594
Datorii privind impozitul pe profit curent	530	0	530
Alte datorii	4.503	0	4.503
Provizioane	1.456	95	1.551
Total datorii	784.308	16.846	801.154
Valoare justă a activelor nete contabile			95.937
Valoare justă a activelor nete contabile achiziționate			47.969
Preț			42.724
Fond comercial negativ			-5.245

Raiffeisen Leasing IFN S.A. și ICS Raiffeisen Leasing S.R.L. au generat în perioada de raportare 2017 un profit în sumă de 12.878 mii RON și venituri operaționale în sumă de 36.826 mii RON. Dacă achiziția Raiffeisen Leasing IFN S.A. și ICS Raiffeisen Leasing S.R.L. ar fi avut loc la începutul anului, atunci aceste companii ar fi generat un profit în sumă 14.352 mii RON și venituri operaționale în sumă de 49.083 mii RON.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

148

Volumul brut de contracte noi de leasing acordat de Grupul Raiffeisen Leasing în perioada de raportare a fost în sumă de 344.381 mii RON.

Valoarea contractuală brută a creanțelor din leasing achiziționate a fost în sumă de 889.344 mii RON. Fluxurile contractuale de numerar pe care Banca nu se așteaptă să le încaseze la data achiziției sunt în sumă de 43.148 mii RON.

Interesul Grupului în entitățile asociate și asocieri în participație nelistate este următorul:

INVESTIȚII ÎN ENTITĂȚI ASOCIATE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂN-ZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPATIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2017										
Fondul de Garantare a Creditului Rural IFN S.A.	734.525	683.711	22.060	761	-318	-205	4.092	50.814	33,33%	16.936

INVESTIȚII ÎN ENTITĂȚI ASOCIATE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂN-ZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPATIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2016										
Fondul de Garantare a Creditului Rural IFN S.A.	724.282	677.560	25.746	511	-65	-1.253	3.834	46.722	33,33%	15.572

ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂN-ZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPATIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2017										
Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A.	625.246	559.048	28.247	23.014	-10.956	-411	-5.140	66.198	33,33%	22.060

ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE

MII RON	ACTIVE	DATORII	VENITURI	VENITURI DIN DOBÂNZI	CHELTUIELI CU DOBÂN-ZILE	IMPOZIT PE PROFIT	PROFIT	ACTIVE NETE	PARTICIPATIE DEȚINUTĂ%	% DIN ACTIVE NETE
31 DECEMBRIE 2016										
Raiffeisen Leasing IFN S.A.	935.305	846.487	107.727	42.667	-10.760	-3.256	16.222	88.818	50,00%	44.409
ICS Raiffeisen Leasing S.R.L.	26.895	21.638	3.739	3.311	-844	794	-94	5.258	50,00%	2.629
Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A.	744.827	672.308	33.774	25.720	-11.794	-493	2.062	72.519	33,33%	24.167

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

149

23. IMOBILIZĂRI CORPORALE

GRUP

MII RON	TERENURI ȘI CONSTRUCȚII	MOBIER ȘI CALCULĂ- TOARE	MAȘINI	MIJLOACE FIXE ÎN CURS	TOTAL
COST					
Sold la 1 ianuarie 2016	204.706	436.669	43.674	5.874	690.923
Intrări	0	21.092	5.318	67.075	93.485
Transferuri	5.984	26.640	3.378	-36.002	0
leșiri	-8.304	-13.644	-18.974	-7.174	-48.096
Sold la 31 decembrie 2016	202.386	470.757	33.396	29.773	736.312
Sold la 1 ianuarie 2017	202.386	470.757	33.396	29.773	736.312
Intrări	0	9.339	1.943	44.288	55.570
Transferuri	6.133	42.464	5.398	-53.995	0
leșiri	-5.154	-39.610	-5.926	-1.180	-51.870
Schimbare în consolidare	39	158	754	0	951
Sold la 31 decembrie 2017	203.404	483.108	35.565	18.886	740.963
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE					
Sold la 1 ianuarie 2016	152.284	306.124	19.557	0	477.965
Cheltuiala anului	9.628	34.067	5.252	0	48.947
leșiri	-6.558	-11.482	-8.652	0	-26.692
Sold la 31 decembrie 2016	155.354	328.709	16.157	0	500.220
Sold la 1 ianuarie 2017	155.354	328.709	16.157	0	500.220
Cheltuiala anului	8.773	46.372	5.296	0	60.441
leșiri	-4.916	-31.123	-4.741	0	-40.780
Sold la 31 decembrie 2017	159.211	343.958	16.712	0	519.881
VALOARE CONTABILĂ NETĂ					
La 1 ianuarie 2016	52.422	130.545	24.117	5.874	212.958
La 31 decembrie 2016	47.032	142.048	17.239	29.773	236.092
La 1 ianuarie 2017	47.032	142.048	17.239	29.773	236.092
La 31 decembrie 2017	44.193	139.150	18.853	18.886	221.082

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

150

BANCĂ

MII RON	TERENURI ȘI CONSTRUCȚII	MOBILIER ȘI CALCULATOARE	MAȘINI	MIJLOACE FIXE ÎN CURS	TOTAL
COST					
Sold la 1 ianuarie 2016	205.313	442.770	31.875	9.645	689.603
Intrări	0	14.979	5.092	63.305	83.376
Transferuri	5.984	26.640	3.378	-36.002	0
Ieșiri	-8.911	-13.644	-7.685	-7.175	-37.415
Sold la 31 decembrie 2016	202.386	470.745	32.660	29.773	735.564
Sold la 1 ianuarie 2017	202.386	470.745	32.660	29.773	735.564
Intrări	0	8.328	1.205	44.288	53.821
Transferuri	6.133	42.464	5.398	-53.995	0
Ieșiri	-5.137	-38.368	-5.359	-1.180	-50.044
Sold la 31 decembrie 2017	203.382	483.169	33.904	18.886	739.341
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE					
Sold la 1 ianuarie 2016	152.164	306.648	18.096	0	476.908
Cheltuiala anului	9.628	34.065	5.176	0	48.869
Ieșiri	-6.438	-12.008	-7.446	0	-25.892
Sold la 31 decembrie 2016	155.354	328.705	15.826	0	499.885
Sold la 1 ianuarie 2017	155.354	328.705	15.826	0	499.885
Cheltuiala anului	8.756	46.550	4.794	0	60.100
Ieșiri	-4.984	-29.258	-5.887	0	-40.129
Sold la 31 decembrie 2017	159.126	345.997	14.733	0	519.856
VALOARE CONTABILĂ NETĂ					
La 1 ianuarie 2016	53.149	136.122	13.779	9.645	212.695
La 31 decembrie 2016	47.032	142.040	16.834	29.773	235.679
La 1 ianuarie 2017	47.032	142.040	16.834	29.773	235.679
La 31 decembrie 2017	44.256	137.172	19.171	18.886	219.485

Grup: Transferurile între grupele de mijloace fixe sunt incluse în intrări și ieșiri. Achizițiile de terenuri și construcții, mobilier și calculatoare în cursul anului 2017 au însumat 55.570 mii RON (2016: 93.485 mii RON).

Bancă: Transferurile între grupele de mijloace fixe sunt incluse în intrări și ieșiri. Achizițiile de terenuri și construcții, mobilier și calculatoare în cursul anului 2017 au însumat 53.821 mii RON (2016: 83.376 mii RON).

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

151

24. IMOBILIZĂRI NECORPORALE

GRUP

MII RON	APLICAȚII INFORMATICE ACHIZIȚIONATE	ACTIVE ÎN CURS DE CONSTRUCȚIE	TOTAL
COST			
Sold la 1 ianuarie 2016	328.059	41.512	369.571
Intrări	7.337	56.311	63.648
Transferuri	53.230	-53.230	0
leșiri	-238	-16	-254
Sold la 31 decembrie 2016	388.388	44.577	432.965
Sold la 1 ianuarie 2017	388.388	44.577	432.965
Intrări	518	81.270	81.788
Transferuri	45.536	-45.536	0
Schimbare în consolidare	1.956	84	2.040
leșiri	-17.950	-705	-18.655
Sold la 31 decembrie 2017	418.448	79.690	498.138
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE			
Sold la 1 ianuarie 2016	282.348	0	282.348
Cheltuiala anului	31.415	0	31.415
leșiri	-212	0	-212
Sold la 31 decembrie 2016	313.551	0	313.551
Sold la 1 ianuarie 2017	313.551	0	313.551
Cheltuiala anului	40.162	0	40.162
leșiri	-17.693	0	-17.693
Sold la 31 decembrie 2017	336.020	0	336.020
VALOARE CONTABILĂ NETĂ			
La 1 ianuarie 2016	45.711	41.512	87.223
La 31 decembrie 2016	74.837	44.577	119.414
La 1 ianuarie 2017	74.837	44.577	119.414
La 31 decembrie 2017	82.428	79.690	162.118

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

152

BANCĂ

MII RON	APLICAȚII INFORMATICE ACHIZIȚIONATE	ACTIVE ÎN CURS DE CONSTRUCȚIE	TOTAL
COST			
Sold la 1 ianuarie 2016	327.647	41.106	368.753
Intrări	7.177	56.311	63.488
Transferuri	53.230	-53.230	0
Ieșiri	-238	-16	-254
Sold la 31 decembrie 2016	387.816	44.171	431.987
Sold la 1 ianuarie 2017	387.816	44.171	431.987
Intrări	0	80.909	80.909
Transferuri	45.536	-45.536	0
Ieșiri	-14.835	-439	-15.274
Sold la 31 decembrie 2017	418.517	79.105	497.622
AMORTIZARE ȘI PIERDERI DIN DEPRECIERE			
Sold la 1 ianuarie 2016	281.594	0	281.594
Cheltuiala anului	31.369	0	31.369
Ieșiri	-212	0	-212
Sold la 31 decembrie 2016	312.751	0	312.751
Sold la 1 ianuarie 2017	312.751	0	312.751
Cheltuiala anului	39.452	0	39.452
Ieșiri	-14.578	0	-14.578
Sold la 31 decembrie 2017	337.625	0	337.625
VALOARE CONTABILĂ NETĂ			
La 1 ianuarie 2016	46.053	41.106	87.159
La 31 decembrie 2016	75.065	44.171	119.236
La 1 ianuarie 2017	75.065	44.171	119.236
La 31 decembrie 2017	80.892	79.105	159.997

Grup: Incluse în intrări și ieșiri sunt transferurile între grupele de active necorporale. Cumpărările de active necorporale în anul 2017 au fost în valoare de 81.788 mii RON (2016: 63.648 mii RON).

Bancă: Incluse în intrări și ieșiri sunt transferurile între grupele de active necorporale. Cumpărările de active necorporale în anul 2017 au fost în valoare de 80.909 mii RON (2016: 63.488 mii RON).

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

153

25. IMPOZITUL AMÂNAT

Creanțele privind impozitul amânat la 31 decembrie 2017 sunt atribuibile elementelor detaliate în tabelul următor:

GRUP	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
MII RON				
Imobilizări corporale și necorporale	1.174	89.313	-88.139	-14.103
Alte datorii	107.900	2.586	105.314	16.850
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	17.270	8.588	8.682	1.389
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	81.732	291	81.441	13.031
Total	208.076	100.778	107.298	17.167

BANCĂ	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
MII RON				
Imobilizări corporale și necorporale	1.174	89.313	-88.139	-14.102
Alte datorii	107.900	2.586	105.314	16.850
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	17.270	8.588	8.682	1.389
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	80.999	291	80.708	12.913
Total	207.343	100.778	106.565	17.050

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

154

Creanțele privind impozitul amânat la 31 decembrie 2016 sunt atribuibile elementelor detaliate în tabelul următor:

GRUP

	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
MII RON				
Imobilizări corporale și necorporale	1.359	73.812	-72.453	-11.593
Alte datorii	77.908	1.947	75.961	12.154
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	0	5.322	-5.322	-852
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	84.016	0	84.016	13.443
Total	163.283	81.081	82.202	13.152

BANCĂ

	CREANȚE	DATORII	NET	CREANȚE/ DATORII PRIVIND IMPOZITUL AMÂNAT
MII RON				
Imobilizări corporale și necorporale	1.359	72.142	-70.783	-11.325
Alte datorii	77.908	1.947	75.961	12.154
Rezervă din evaluarea activelor financiare deținute în vederea vânzării	0	5.322	-5.322	-852
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	83.325	0	83.325	13.332
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	0	1.670	-1.670	-267
Total	162.592	81.081	81.511	13.042

	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	0	-7.234	267	-7.501
Imobilizări corporale și necorporale	-2.510	-1.002	-2.777	-735
Alte active	0	-4.604	0	-4.604
Alte datorii	5.185	-1.684	4.696	-1.684
Provizioane pentru riscuri și cheltuieli	-412	1.324	-419	1.314
Cheltuiala privind impozitul amânat	2.263	-13.200	1.767	-13.210

Impozit amânat aferent elementelor recunoscute în Alte elemente ale rezultatului global în timpul anului provine din câștiguri nerealizate din active financiare disponibile pentru vânzare.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

26. ALTE ACTIVE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Cheltuieli înregistrate în avans	41.646	38.563	40.871	38.425
Venituri amânate	0	2.495	0	2.495
Valori de recuperat (i)	136.053	68.078	136.053	68.078
Creanțe din vânzarea creditelor acordate clienților	3.078	2.568	3.078	2.568
Debitori diverși (ii)	49.457	69.356	57.994	78.354
Stocuri	2.893	7.109	2.893	7.109
Active preluate în contul creanței	29.297	11.802	28.977	11.802
Altele	25.404	5.456	0	0
Total	287.828	205.427	269.866	208.831

i) Valorile de recuperat includ tranzacții în curs de decontare la data de 31 decembrie, astfel: tranzacții cu cardurile în sumă de 129.553 mii RON (31 decembrie 2016: 30.693 mii RON), operațiunile de vânzare-cumpărare numerar în suma de 412 mii RON (31 decembrie 2016: 34.627 mii RON), tranzacțiile de tipul Western Union ce urmează a fi decontate în sumă de 5.943 mii RON (31 decembrie 2016: 2.803 mii RON) și altele. Din totalul de 136.053 mii RON, 132.754 se vor deconta cu conturile curente la bănci și 3.299 mii RON se vor deconta cu conturile curente ale clienților.

ii) Grup: Soldul debitorilor diverși este prezentat la valoare netă contabilă, respectiv valoarea brută în sumă de 88.178 mii RON (2016: 119.132 mii RON) diminuată cu ajustări pentru depreciere în sumă de 38.721 mii RON (2016: 49.776 mii RON).

Bancă: Soldul debitorilor diverși este prezentat la valoare netă contabilă, respectiv valoarea brută în sumă de 97.382 mii RON (2016: 128.130 mii RON) diminuată cu ajustări pentru depreciere în sumă de 39.388 mii RON (2016: 49.776 mii RON).

În tabelele de mai jos este prezentată împărțirea altor active, în funcție de calitatea acestora:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Active financiare	204.350	140.392	186.388	143.796
Active nefinanciare	83.478	65.035	83.478	65.035
Total	287.828	205.427	269.866	208.831

Din care:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Nici restante, nici depreciate	203.222	139.732	185.259	143.136
Restante, dar nedepreciate	2	3	2	3
Depreciate	1.126	657	1.127	657
Total	204.350	140.392	186.388	143.796

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

156

27. DEPOZITE ATRASE DE LA BĂNCI

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Rambursabile la cerere	428.517	546.988	428.517	546.988
Depozite la vedere	60.000	0	60.000	0
Depozite la termen	19.772	36.026	19.772	36.026
Total	508.289	583.014	508.289	583.014

28. DEPOZITE ATRASE DE LA CLIENȚI

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
RAMBURSABILE LA CERERE				
Clienți retail	11.495.876	8.985.808	11.495.876	8.985.808
Clienți non-retail	6.329.519	6.351.505	6.370.268	6.358.402
	17.825.395	15.337.313	17.866.144	15.344.210
DEPOZITE LA TERMEN				
Clienți retail	9.263.462	9.405.196	9.263.462	9.405.196
Clienți non-retail	2.605.958	1.631.203	2.605.958	1.631.203
	11.869.420	11.036.399	11.869.420	11.036.399
CONTURI DE ECONOMII				
Clienți retail	1.184	1.232	1.184	1.232
	1.184	1.232	1.184	1.232
Total	29.695.999	26.374.944	29.736.748	26.381.841

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

157

29. TOTAL DATORII PE TERMEN LUNG

	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
MII RON				
Bănci comerciale	576.317	713.958	0	713.958
Bănci multilaterale de dezvoltare	191.900	123.957	76.859	123.957
Alte instituții financiare	163.741	299.672	163.741	299.672
Total credite de la bănci și alte instituții financiare	931.958	1.137.587	240.600	1.137.587

Creditele primite de la bănci și alte instituții financiare sunt denumite în EUR, CHF și RON, având o maturitate finală ce variază între octombrie 2018 și decembrie 2026.

	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
MII RON				
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	931.958	1.137.587	240.600	1.137.587
<i>Din care negarantate</i>	739.880	1.013.611	163.565	1.013.611
Obligațiuni emise	512.501	512.239	516.223	515.961
Datorii subordonate	849.017	954.973	849.017	954.973
Total	2.293.476	2.604.799	1.605.840	2.608.521

În tabelul de mai jos este prezentată împărțirea datoriilor totale pe termen lung la 31 decembrie 2017:

GRUP				
	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL	
MII RON				
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	410.517	521.441	931.958	
<i>Din care negarantate</i>	287.814	452.066	739.880	
Obligațiuni emise	16.613	495.888	512.501	
Datorii subordonate	122.274	726.743	849.017	
Total	549.404	1.744.072	2.293.476	

BANCĂ				
	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL	
MII RON				
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	127.301	113.299	240.600	
<i>Din care negarantate</i>	85.271	78.294	163.565	
Obligațiuni emise	16.734	499.489	516.223	
Datorii subordonate	122.274	726.743	849.017	
Total	266.309	1.339.531	1.605.840	

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

158

În tabelul de mai jos este prezentată împărțirea datoriilor totale pe termen lung la 31 decembrie 2016:

GRUP	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL
MII RON			
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	651.628	485.959	1.137.587
<i>Din care negarantate</i>	603.582	410.029	1.013.611
Obligațiuni emise	16.482	495.757	512.239
Datorii subordonate	119.086	835.887	954.973
Total	787.196	1.817.603	2.604.799

BANCĂ	SUB 1 AN	PESTE 1 AN	TOTAL
MII RON			
Credite de la bănci și alte instituții financiare cu rang prioritar	651.628	485.959	1.137.587
<i>Din care negarantate</i>	603.582	410.029	1.013.611
Obligațiuni emise	16.483	499.478	515.961
Datorii subordonate	119.086	835.887	954.973
Total	787.197	1.821.324	2.608.521

Datoriile pe termen lung includ obligațiunile emise cu rang prioritar, împrumuturi cu rang prioritar și împrumuturi subordonate. Datoriile cu rang prioritar au rang superior în structura pasivelor față de împrumuturile subordonate și instrumentele de capital așa cum este reglementat de legislația în domeniul insolvenței.

La 31 decembrie 2017 Banca are datorii pe termen lung constând în emisiune de obligațiuni care sunt tranzacționate pe Bursa de Valori din București (BVB).

Grup: Soldul obligațiunilor emise la 31 decembrie 2017, inclusiv datoriile atașate, este de 512.501 mii RON (31 decembrie 2016: 512.239 mii RON).

Bancă: Soldul obligațiunilor emise la 31 decembrie 2017, inclusiv datoriile atașate, este de 516.223 mii RON (31 decembrie 2016: 515.961 mii RON).

Grupul ia toate măsurile necesare pentru a fi îndeplinite clauzele contractuale atașate împrumuturilor primite de la bănci și alte instituții financiare. În perioada analizată nu au existat încălcări ale clauzelor contractuale la împrumuturi de la bănci și alte instituții financiare.

Soldul creditelor subordonate la 31 decembrie 2017 este în valoare de 145.000 mii EUR și 42.000 mii CHF (31 decembrie 2016: 170.000 mii EUR și 42.000 mii CHF). Soldul datoriilor subordonate în echivalent RON la 31 decembrie 2017, incluzând datoria atașată este de 849.017 mii RON (31 decembrie 2016: 954.973 mii RON). În cursul anului 2017 și 2016, Grupul nu a contractat noi credite subordonate.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

159

30. PROVIZIOANE

	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
MII RON				
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	32.525	31.943	32.525	31.943
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	25.542	24.286	25.542	24.286
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.118	4.487	4.118	4.487
Provizioane pentru concedii neefectuate	9.875	8.746	9.666	8.746
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	1.586	2.513	1.586	2.513
Provizioane pentru beneficiile angajaților la terminarea contractului de muncă	4.177	42	4.000	42
Alte provizioane	2.641	5.118	600	5.118
Total	80.464	77.135	78.037	77.135

În 2017 provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

GRUP

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTITUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SCHIMBĂRI ÎN CONSO- LIDARE	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	31.943	6.697	0	-6.583	468	0	32.525
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	24.286	11.723	-10.438	0	-29	0	25.542
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.487	0	-369	0	0	0	4.118
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.746	979	-59	0	0	209	9.875
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.513	312	-1.282	0	43	0	1.586
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	42	3.958	0	0	0	0	4.177
Alte provizioane	5.118	3.545	-5.290	-2.672	0	1.940	2.641
Total	77.135	27.214	-17.438	-9.255	482	2.326	80.464

În 2016 provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

GRUP

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTITUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	45.125	0	-7.573	-5.627	18	31.943
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	30.030	7.880	-13.598	0	-26	24.286
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.724	0	-237	0	0	4.487
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.112	634	0	0	0	8.746
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.816	754	-48	0	-1.009	2.513
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	490	0	-294	-154	0	42
Alte provizioane	2.100	7.666	-1.551	-3.097	0	5.118
Total	93.397	16.934	-23.301	-8.878	-1.017	77.135

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

160

În 2017 provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

BANCĂ

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTITUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	31.943	6.697	0	-6.583	468	32.525
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	24.286	11.723	-10.438	0	-29	25.542
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.487	0	-369	0	0	4.118
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.746	979	-59	0	0	9.666
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.513	312	-1.282	0	43	1.586
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	42	3.958	0	0	0	4.000
Alte provizioane	5.118	3.444	-5.290	-2.672	0	600
Total	77.135	27.113	-17.438	-9.255	482	78.037

În 2016 provizioanele pot fi analizate în detaliu, după cum urmează:

BANCĂ

MII RON	SOLD INIȚIAL	CONSTITUIRI	REVERSĂRI	UTILIZĂRI	FX	SOLD FINAL
Provizioane pentru litigii și alte riscuri potențiale	45.125	0	-7.573	-5.627	18	31.943
Provizioane pentru angajamente de credit neutilizate	30.030	7.880	-13.598	0	-26	24.286
Provizioane pentru beneficiile angajaților	4.724	0	-237	0	0	4.487
Provizioane pentru concedii neefectuate	8.112	634	0	0	0	8.746
Provizioane pentru programul de fidelizare prin acțiuni	2.816	754	-48	0	-1.009	2.513
Provizioane pentru beneficii ale angajaților la terminarea contractului de muncă	490	0	-294	-154	0	42
Alte provizioane	2.100	7.666	-1.551	-3.097	0	5.118
Total	93.397	16.934	-23.301	-8.878	-1.017	77.135

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

Provizioanele pentru beneficiile angajaților reprezintă obligația Grupului de a acorda la momentul pensionării un număr de salarii compensatorii în funcție de vechimea în muncă. Grupul a calculat la 31 decembrie 2017 provizioane pentru compensații acordate angajaților la pensionare folosind indicatori precum: numărul de ani rămași până la pensionare, probabilitatea ca angajatul va rămâne în cadrul Grupului până la pensionare, salariul curent, numărul mediu de salarii de plătit ca beneficiu post-angajare, vârsta, sexul, vârsta medie de pensionare conform legislației în vigoare.

Provizionul pentru litigii reprezintă suma estimată a unor pierderi probabile din dispute juridice. Timpul estimat pentru ieșirea fluxurilor de numerar nu poate fi determinat pentru fiecare caz în parte, acesta depinzând de diverși factori. Având în vedere complexitatea și inerența incertitudinilor legate de rezultatul scenariilor pentru provizioanele pentru litigii, estimările Grupului pot diferi de obligațiile reale rezultate din finalizarea disputelor legale din perioadele viitoare.

La data de 31 decembrie 2017, provizioane pentru litigiile cu consumatorii sunt în sumă de 24.634 mii RON (2016: 23.873 mii RON). Aceste litigii sunt datorate ca urmare a unor clauze contractuale care pot genera pierderi, deoarece sunt considerate abuzive de către clienți. Provizioanele constituite sunt atât pentru litigiile în derulare, cât și pentru eventuale litigii care nu sunt, la 31 decembrie 2017, pe rol, dar care pot ajunge în instanță și pot genera pierderi, în urma unor potențiale decizii nefavorabile ale curții.

Prin Decizia Nr. 602/2016, Curtea Constituțională a soluționat într-unul dintre dosarele băncii excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 12-13 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori. Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate invocată de care Raiffeisen Bank, dar a statuat că dispozițiile legale care prevăd dreptul instanței judecătorești de a dispune înlăturarea din toate contractele încheiate de profesioniști a clauzelor abuzive nu vizează desființarea unei clauze abuzive pentru trecut, ci numai pentru viitor, astfel încât prestațiile deja efectuate nu pot fi afectate.

Prin urmare, întrucât după intrarea în vigoare a OUG 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, instituțiile de credit și-au adaptat contractele la noile cerințe, Decizia nr. 602/2016 a Curții Constituționale va avea un impact redus, având o importanță mai mare pe tărâmul teoriei prin explicarea conceptului de aplicare retroactivă sau nu, la un contract aflat în executare.

Provizioanele pentru angajamente extrabilanțiere sunt calculate multiplicând expunerea netă (expunere brută minus valoarea colateralului) cu rata pierderilor istorice pentru fiecare categorie de risc și ajustată cu factorul standard de conversie în credit (așa cum este definit de Basel) și cu pierderea datorată nerambursării aferentă expunerii neacoperite cu garanții.

Prezumțiile statistice folosite pentru calculul provizioanelor în anul 2017 sunt consecvente cu cele utilizate pentru finalul anului 2016, revizuite conform informațiilor disponibile în anul curent.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

162

31. ALTE DATORII

	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
MII RON				
Sume datorate bugetului de stat privind contribuțiile sociale	25.989	25.256	25.721	25.077
Beneficii ale angajaților pe termen scurt	63.255	66.179	62.545	65.488
Datorii către furnizori	97.695	96.801	97.407	105.516
Sume în tranzit (i)	214.262	159.407	214.262	159.407
Venit amânat	46.342	44.745	46.342	44.745
Alte datorii (ii)	88.284	90.110	84.770	80.902
Total	535.827	482.498	531.047	481.135

i) Sumele în tranzit includ în principal sume în curs de decontare la data de 31 decembrie 2017 ce provin din tranzacții cu alte bănci în sumă de 170.657 mii RON (2016: 126.460 mii RON) și cu conturile curente în sumă de 43.447 mii RON (2016: 32.933 mii RON). Din totalul de 214.262 mii RON, 134.780 mii RON se vor deconta cu conturile curente la bănci și 79.482 se vor deconta cu conturile curente ale clienților.

ii) Alte datorii includ tranzacții cu carduri de credit în sumă de 28.447 mii RON (2016: 14.682 mii RON), depunerile de capital social de către clienții Grupului în cazul deschiderii de societăți în sumă de 15.610 mii RON (2016: 13.115 mii RON) și încasări din garanții primite în sumă de 10.379 mii RON (2016: 10.257 mii RON).

32. CAPITALUL SOCIAL ȘI ACȚIUNI DE TREZORERIE

La 31 decembrie 2017 numărul de acțiuni al Grupului este de 12.000 și nu au avut loc modificări în structura acțiunilor.

Capitalul social al băncii în valoare de 1.200.000.000 RON este împărțit într-un număr de 12.000 acțiuni cu o valoare nominală de 100.000 RON/acțiune.

Dividendele plătite de către Raiffeisen Bank S.A. în cursul anului 2017 au fost în sumă de 180.000.000 RON din rezultatul reportat (valoarea dividendelor pe acțiune este în sumă de 15 mii RON/acțiune).

Acționarii Grupului sunt următorii:

	31 DECEMBRIE 2017 %	31 DECEMBRIE 2016 %
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	99,925	99,925
Alți acționari	0,075	0,075
Total	100	100

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

163

33. ALTE REZERVE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Rezerva legală (i)	242.128	242.128	240.000	240.000
Pierderi din valoarea justă recunoscute în capital (nete de impozit) din instrumente financiare disponibile pentru vânzare	-7.929	4.254	-5.889	5.873
Total	234.199	246.382	234.111	245.873

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
La 1 ianuarie	242.128	220.995	240.000	218.865
Repartizarea profitului	0	21.133	0	21.135
La 31 decembrie	242.128	242.128	240.000	240.000

(i) Rezervele legale reprezintă transferuri acumulate din rezultatul raportat în conformitate cu reglementările bancare locale care prevăd că 5% din profitul brut al Grupului să fie transferat într-un cont de rezervă nedistribuibilă până în momentul în care rezerva atinge nivelul de 20% din capitalul social al entităților din Grup. Rezervele legale nu sunt distribuibile acționarilor.

REZERVA PENTRU ACTIVELE FINANCIARE DISPONIBILE PENTRU VÂNZARE

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
La 1 ianuarie	4.254	60.220	5.873	61.804
Modificarea rezervei de valoare justă (pentru activele financiare disponibile pentru vânzare)	-12.183	-55.966	-11.762	-55.931
La 31 decembrie	-7.929	4.254	-5.889	5.873

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

164

34. TRANZACȚII CU PĂRȚI AFLATE ÎN RELAȚII SPECIALE

Grupul a desfășurat o serie de tranzacții bancare cu Raiffeisen Bank Internațional AG, societatea-mamă care controlează în ultimă instanță Grupul și subsidiarele sale în cursul activității normale. Aceste tranzacții au avut loc în termeni comerciali și la prețuri de piață.

Tranzacțiile/Soldurile cu părțile aflate în relații speciale sunt prezentate în tabelele de mai jos:

MII RON						2017
	SOCIETATEA MAMA	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Active financiare deținute pentru tranzacționare	7.127	0	0	0	0	7.127
Derivative deținute pentru managementul riscului	9.391	0	0	0	0	9.391
Depozite la bănci	48.757	0	0	0	292	49.049
Credite și avansuri acordate clienților	0	0	0	7.244	155.893	163.137
Titluri de valoare	0	0	0	0	2.233	2.233
Alte active	27.309	0	92	3	4.516	31.920
Creanțe în sold	92.584	0	92	7.247	162.934	262.857
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.203	0	0	0	0	1.203
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	23.417	0	0	0	0	23.417
Depozite de la bănci	115.356	0	7	0	17.143	132.506
Depozite de la clienți	0	0	1.500	12.747	262.043	276.290
Obligațiuni emise	0	0	0	0	4.570	4.570
Datorii subordonate	849.020	0	0	0	0	849.020
Alte datorii	74.295	0	0	0	5.353	79.648
Datorii în sold	1.063.291	0	1.507	12.747	289.109	1.366.654
Angajamente de creditare date	87.841	0	12.000	69	175.841	275.751
Garanții financiare date	53.638	0	0	0	25.270	78.908
Angajamente de creditare primite	698.955	0	0	0	0	698.955
Garanții financiare primite	112.895	0	0	0	32.135	145.030
Valoarea noțională a instrumentelor derivate	18.662.212	0	0	0	0	18.662.212

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

165

GRUP

MII RON						2016
	SOCIETATEA MAMĂ	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Active financiare deținute pentru tranzacționare	22.835	0	72	0	0	22.907
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.013	0	0	0	0	1.013
Depozite la bănci	21.372	0	0	0	216	21.588
Credite și avansuri acordate clienților	0	0	93.455	8.055	89.735	191.245
Titluri de valoare	0	0	0	0	2.233	2.233
Alte active	790	1.420	1.110	10	5.204	8.534
Creanțe în sold	46.010	1.420	94.637	8.065	97.388	247.520
Derivative deținute pentru managementul riscului	4.101	0	0	0	0	4.101
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	43.035	0	0	0	0	43.035
Depozite de la bănci	47.571	0	5	0	25.516	73.092
Depozite de la clienți	0	17	73.881	13.708	96.185	183.791
Credite de la bănci	713.939	0	0	0	0	713.939
Obligațiuni emise	0	0	0	0	4.572	4.572
Datorii subordonate	955.076	0	0	0	0	955.076
Alte datorii	18.826	0	0	0	2.917	21.743
Datorii în sold	1.782.548	17	73.886	13.708	129.190	1.999.349
Angajamente de creditare date	87.239	0	7.000	683	173.181	268.103
Garanții financiare date	119.304	0	2.779	0	48.533	170.616
Angajamente de creditare primite	681.165	0	0	0	0	681.165
Garanții financiare primite	182.511	0	0	0	54.254	236.765
Valoarea noțională a instrumentelor derivate	6.010.140	0	7.073	0	0	6.017.213

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

166

BANCĂ

							2017
MII RON	SOCI- ETATEA MAMA	SUBSIDI- ARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTI- CIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Active financiare deținute pentru tranzacționare	7.127	478	0	0	0	0	7.605
Derivative deținute pentru managementul riscului	9.391	0	0	0	0	0	9.391
Depozite la bănci	48.757	0	0	0	0	292	49.049
Credite și avansuri acordate clienților	0	133.781	0	0	7.244	155.893	296.918
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	0	91.914	6.069	7.396	0	2.233	107.612
Alte active	27.309	9.366	0	92	3	4.516	41.286
Creanțe în sold	92.584	235.539	6.069	7.488	7.247	162.934	511.861
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.203	0	0	0	0	0	1.203
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	23.417	0	0	0	0	0	23.417
Depozite de la bănci	115.356	0	0	7	0	17.143	132.506
Depozite de la clienți	0	49.701	0	1.500	12.747	262.043	325.991
Obligațiuni emise	0	3.722	0	0	0	4.570	8.292
Datorii subordonate	849.020	0	0	0	0	0	849.020
Alte datorii	74.295	0	0	0	0	5.353	79.648
Datorii în sold	1.063.291	53.423	0	1.507	12.747	289.109	1.420.077
Angajamente de creditare date	87.841	15.000	0	12.000	69	175.841	290.751
Garanții financiare date	53.638	2.779	0	0	0	25.270	81.687
Angajamente de creditare primite	698.955	0	0	0	0	0	698.955
Garanții financiare primite	112.895	0	0	0	0	32.135	145.030
Valoarea noțională a instrumentelor derivate	18.662.212	43.571	0	0	0	0	18.705.783

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

167

BANCA

							2016
MII RON	SOCIETATEA MAMA	SUBSIDIARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Active financiare deținute pentru tranzacționare	22.835	64	0	72	0	0	22.971
Derivative deținute pentru managementul riscului	1.013	0	0	0	0	0	1.013
Depozite la bănci	21.372	0	0	0	0	216	21.588
Credite și avansuri acordate clienților	0	0	0	93.455	8.055	89.735	191.245
Titluri de valoare	0	0	0	0	0	2.233	2.233
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	0	10.656	6.069	45.900	0	0	62.625
Alte active	790	8.955	1.420	1.110	10	5.204	17.489
Creanțe în sold	46.010	19.675	7.489	140.537	8.065	97.388	319.164
Derivative deținute pentru managementul riscului	4.101	0	0	0	0	0	4.101
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	43.035	0	0	0	0	0	43.035
Depozite de la bănci	47.571	0	0	5	0	25.516	73.092
Depozite de la clienți	0	6.897	17	73.881	13.708	96.185	190.688
Credite de la bănci	713.939	0	0	0	0	0	713.939
Obligațiuni emise	0	3.724	0	0	0	4.572	8.296
Datorii subordonate	955.076	0	0	0	0	0	955.076
Alte datorii	18.826	0	0	0	0	2.917	21.743
Datorii în sold	1.782.548	10.621	17	73.886	13.708	129.190	2.009.970
Angajamente de creditare date	87.239	0	0	7.000	683	173.181	268.103
Garanții financiare date	119.304	0	0	2.779	0	48.533	170.616
Angajamente de creditare primite	681.165	0	0	0	0	0	681.165
Garanții financiare primite	182.511	0	0	0	0	54.254	236.765
Valoarea noțională a instrumentelor derivate	6.010.140	8.555	0	7.073	0	0	6.025.768

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

168

GRUP

						2017
MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Venituri din dobânzi	124	0	0	193	4.021	4.338
Cheltuieli cu dobânzile	-49.613	0	0	-24	-1.175	-50.812
Venituri din speze și comisioane	1.950	0	185	4	996	3.135
Cheltuieli cu speze și comisioane	-7.099	0	0	0	-14.020	-21.119
Venituri nete din tranzacționare	-17.069	0	0	0	0	-17.069
Cheltuieli operaționale	-31.838	0	0	0	-44.527	-76.365
Cheltuieli salariale	0	0	0	-32.358	0	-32.358
Alte venituri operaționale	233	0	1.182	0	1.953	3.368

						2016
MII RON	SOCIETATEA MAMĂ	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Venituri din dobânzi	127	0	1.577	215	3.169	5.088
Cheltuieli cu dobânzile	-56.180	0	-1	-42	-1.533	-57.756
Venituri din speze și comisioane	1.238	32	5.312	1	829	7.412
Cheltuieli cu speze și comisioane	-325	0	0	0	-13.583	-13.908
Venituri nete din tranzacționare	-4.793	0	49	0	0	-4.744
Cheltuieli operaționale	-39.050	0	-1.251	0	-34.991	-75.292
Cheltuieli salariale	0	0	0	-31.683	0	-31.683
Alte venituri operaționale	21	1.421	3.430	0	2.724	7.596

În cheltuielile de exploatare sunt incluse în principal cheltuieli IT, cheltuieli judiciare și de consultanță, precum și cheltuieli cu spațiile – cum ar fi chirie, întreținere și altele.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

169

BANCĂ

MII RON							2017
	SOCIETATEA MAMĂ	SUB-SIDIARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Venituri din dobânzi	124	2.132	0	0	193	4.021	6.470
Cheltuieli cu dobânzile	-49.613	-193	0	0	-24	-1.175	-51.005
Venituri din speze și comisioane	1.950	37.386	0	185	4	996	40.521
Cheltuieli cu speze și comisioane	-7.099	0	0	0	0	-14.020	-21.119
Venituri nete din tranzacționare	-17.069	560	0	0	0	0	-16.509
Cheltuieli operaționale	-31.838	0	0	0	0	-44.527	-76.365
Cheltuieli salariale	0	0	0	0	-32.358	0	-32.358
Alte venituri operaționale	233	7.116	0	1.182	0	1.953	10.484

MII RON							2016
	SOCIETATEA MAMĂ	SUBSIDIARE	ENTITĂȚI ASOCIATE	ASOCIERI ÎN PARTICIPAȚIE	PERSONAL CHEIE	ALTE PĂRȚI AFILIATE	TOTAL
Venituri din dobânzi	127	0	0	1.577	215	3.169	5.088
Cheltuieli cu dobânzile	-56.180	-275	0	-1	-42	-1.533	-58.031
Venituri din speze și comisioane	1.238	34.949	32	5.312	1	829	42.361
Cheltuieli cu speze și comisioane	-325	0	0	0	0	-13.583	-13.908
Venituri nete din tranzacționare	-4.793	263	0	49	0	0	-4.481
Cheltuieli operaționale	-39.050	-321	0	-1.251	0	-34.991	-75.613
Cheltuieli salariale	0	0	0	0	-31.683	0	-31.683
Alte venituri operaționale	21	13.454	1.421	3.430	0	2.724	21.050

În 2016 Grupul a cumpărat de la RIEEF un portofoliu constând în persoane juridice la valoarea de piață în sumă de 337.067 mii RON.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

170

Tranzacții cu persoane cu funcție-cheie

Persoanele care dețin funcții-cheie cuprind membrii Consiliului de Supraveghere, ai Directoratului și alte persoane cu funcții-cheie așa cum sunt acestea definite de Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/20.12.2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit modificat prin Regulamentul nr. 5/17.12.2014.

Tranzacțiile cu angajații aflați în funcții de conducere sunt desfășurate în cursul normal al activității, reprezentând: credite acordate, depozite atrase, tranzacții de schimb valutar și garanții emise.

Volumul tranzacțiilor cu angajații-cheie este prezentat în tabelele de mai jos:

	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
MII RON				
Credite și avansuri acordate clienților	7.244	8.055	7.244	8.055
Venituri din dobânzi și comisioane	197	216	197	216
Depozite	12.747	13.708	12.747	13.708
Cheltuieli cu dobânzi	-24	-42	-24	-42

Creditele acordate persoanelor cu funcții-cheie ale Grupului nu au necesitat înregistrarea unei ajustări pentru depreciere (31 decembrie 2016: 0 RON).

Compensațiile totale acordate persoanelor cu funcții-cheie sunt prezentate în tabelul de mai jos în conformitate cu IAS 24.17. Cheltuielile au fost recunoscute în conformitate cu IAS 24 pe baza principiului contabilității de angajamente și în concordanță cu principiile standardelor care stau la baza IAS 19 și IFRS 2.

COMPENSAREA PERSONALULUI CU FUNCȚIE-CHEIE

	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
MII RON				
Beneficii pe termen scurt ale angajaților	29.053	29.347	29.053	29.347
Alte beneficii pe termen lung	2.742	2.049	2.742	2.049
Plată pe bază de acțiuni	563	287	563	287
Total compensații	32.358	31.683	32.358	31.683

Beneficiile pe termen scurt ale angajaților prezentate în tabelul de mai sus cuprind salariile și prestațiile în natură, alte beneficii și acele părți ale bonusurilor care devin scadente pe termen scurt. În plus, se includ și eventualele modificări care pot să apară datorită diferențelor dintre bonusul estimat și bonusul acordat ulterior.

Alte beneficii pe termen lung cuprind plata bonusului referitoare la partea de provizion amânată în numerar și partea reținută plătită în instrumente. Pentru acestea din urmă, sunt luate în considerare schimbările din reevaluare datorate fluctuațiilor valutare.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

171

35. ANGAJAMENTE EXTRABILANȚIERE, ACTIVE ȘI DATORII CONTINGENTE

(i) Angajamente referitoare la credite

Garanții și acreditive

Banca emite scrisori de garanție și acreditive pentru clienții săi. Scrisorile de garanție și acreditivele reprezintă asigurări irevocabile asupra faptului că Grupul va efectua plata în cazul în care un client nu își poate îndeplini obligațiile față de un terț. Principalul scop al acestor acreditive este de a asigura un client de disponibilitatea fondurilor la cerere.

Angajamente de creditare

Angajamentele de creditare reprezintă partea netrasă a sumelor aprobate ca facilități de creditare.

Sumele contractuale ale angajamentelor de credit, garanțiilor emise și acreditivelor sunt prezentate în următorul tabel:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Angajamente de credit	8.747.935	7.075.803	8.707.230	7.075.803
Garanții emise	1.872.210	1.606.984	1.872.210	1.606.984
Acreditive	522.177	405.260	522.177	405.260
Total	11.142.322	9.088.047	11.101.617	9.088.047

(ii) Datorii contingente aferente leasingului operațional

Datoriile contingente aferente leasingului operațional, care reprezintă plățile minime viitoare cu privire la contractele de leasing operațional, se prezintă în felul următor:

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016	31 DECEMBRIE 2017	31 DECEMBRIE 2016
Sub 1 an	100.696	104.537	99.539	104.285
1 – 5 ani	284.488	269.870	280.402	268.863
Peste 5 ani	123.615	151.016	118.268	149.433
Total	508.799	525.423	498.209	522.581

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

(iii) Alte datorii contingente

La data de 20 octombrie 2017, Banca a primit de la Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (numită în continuare „ANPC”) un ordin care prevede încetarea practicilor incorecte constând în presupusa neinformare a clienților cu privire la viitoarele majorări ale dobanzilor față de cele aplicabile la data acordării creditelor.

Pe lângă amenda în valoare de 50.000 RON, ordinul prevede aducerea contractelor la momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora. Acest lucru este însă în contradicție cu efectele unui ordin de încetare a practicilor care privește viitorul, nu o acțiune în anulare care ar fi avut efecte retrospective. La data de 21 decembrie 2017, Banca a obținut în instanță suspendarea ordinului.

În luna noiembrie 2017, Banca a fost notificată de către Autoritatea Națională de Administrare Fiscală (în continuare denumită „ANAF”) asupra unei inspecții fiscale având ca obiect impozitul pe profit, perioada supusă inspecției fiind 1 ianuarie 2011-31 decembrie 2016. Inspecția fiscală anterioară a vizat perioada 1 ianuarie 2005-31 decembrie 2009 și a avut ca obiectiv revizuirea impozitelor și a contribuțiilor datorate bugetului consolidat. La data acestor situații financiare inspecția este în desfășurare.

În luna decembrie 2017, Banca a făcut obiectul unei inspecții de la Consiliul Concurenței. Obiectul inspecției a vizat asociația de leasing bancar. Până la data acestor situații financiare, Banca nu a primit raportul de inspecție. Apreciem însă că acțiunea de inspecție nu vizează în mod principal activitatea băncii.

În urma analizei efectuate, cele trei situații prezentate mai sus nu îndeplinesc condițiile de recunoaștere a unor provizioane, ci doar a unor datorii contingente. Ca urmare, Banca nu a înregistrat provizioane la data de 31 decembrie 2017 pentru aceste situații.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

173

36. ANALIZA PE SCADENȚE A ACTIVELOR ȘI PASIVELOR

Tabelul de mai jos prezintă o analiză a activelor și pasivelor în funcție de momentul în care se așteaptă să fie recuperate sau decontate.

GRUP	2017			2016		
	PÂNĂ ÎN 12 LUNI	PESTE 12 LUNI	TOTAL	PÂNĂ ÎN 12 LUNI	PESTE 12 LUNI	TOTAL
MII RON						
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.471.977	0	8.471.977	8.203.157	0	8.203.157
Active financiare deținute pentru tranzacționare	86.298	0	86.298	443.694	0	443.694
Derivative deținute pentru managementul riscului	35.237	0	35.237	1.013	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	89.168	0	89.168	546.165	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	7.388.855	14.772.419	22.161.274	7.499.675	12.261.367	19.761.042
Titluri de valoare	1.992.378	3.257.436	5.249.814	1.458.101	2.391.489	3.849.590
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	0	23.911	23.911	0	69.122	69.122
Creanțe privind impozitul pe profit curent	541	0	541	12.775	0	12.775
Imobilizări corporale	0	221.082	221.082	0	236.092	236.092
Imobilizări necorporale	0	162.118	162.118	0	119.414	119.414
Creanțe privind impozitul amânat	0	17.167	17.167	0	13.152	13.152
Alte active	274.003	13.825	287.828	192.015	13.412	205.427
Total	18.338.457	18.467.958	36.806.415	18.356.595	15.104.048	33.460.643
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	29.291	0	29.291	60.124	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	50.844	0	50.844	4.120	0	4.120
Depozite de la bănci	500.439	7.850	508.289	568.545	14.469	583.014
Depozite de la clienți	29.449.598	246.401	29.695.999	26.153.314	221.630	26.374.944
Datorie privind impozitul pe profit curent	21.582	0	21.582	102	0	102
Credite de la bănci și alte instituții financiare	410.517	521.441	931.958	651.628	485.959	1.137.587
Obligațiuni emise	16.613	495.888	512.501	16.482	495.757	512.239
Datorii subordonate	122.274	726.743	849.017	119.086	835.887	954.973
Provizioane	44.742	35.722	80.464	41.440	35.695	77.135
Alte datorii	511.797	24.030	535.827	469.537	12.961	482.498
Total	31.157.697	2.058.075	33.215.772	28.084.378	2.102.358	30.186.736

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

174

BANCA

MII RON	2017			2016		
	PÂNĂ ÎN 12 LUNI	PESTE 12 LUNI	TOTAL	PÂNĂ ÎN 12 LUNI	PESTE 12 LUNI	TOTAL
Numerar și disponibilități la Banca Centrală	8.471.851	0	8.471.851	8.203.153	0	8.203.153
Active financiare deținute pentru tranzacționare	86.775	0	86.775	443.758	0	443.758
Derivative deținute pentru managementul riscului	35.237	0	35.237	1.013	0	1.013
Credite și avansuri acordate băncilor	85.641	0	85.641	546.165	0	546.165
Credite și avansuri acordate clienților	7.064.297	14.358.635	21.422.932	7.499.650	12.261.367	19.761.017
Titluri de valoare	1.958.763	3.251.731	5.210.494	1.441.634	2.370.852	3.812.486
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	0	105.379	105.379	0	62.655	62.655
Creanțe privind impozitul pe profit curent	0	0	0	12.775	0	12.775
Imobilizări corporale	0	219.485	219.485	0	235.679	235.679
Imobilizări necorporale	0	159.997	159.997	0	119.236	119.236
Creanță privind impozitul amânat	0	17.050	17.050	0	13.042	13.042
Alte active	256.041	13.825	269.866	196.652	12.179	208.831
Total	17.958.605	18.126.102	36.084.707	18.344.800	15.075.010	33.419.810
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	29.603	0	29.603	60.124	0	60.124
Derivative deținute pentru managementul riscului	50.245	0	50.245	4.101	0	4.101
Depozite de la bănci	500.439	7.850	508.289	568.545	14.469	583.014
Depozite de la clienți	29.490.347	246.401	29.736.748	26.160.211	221.630	26.381.841
Datorie privind impozitul pe profit curent	21.544	0	21.544	0	0	0
Credite de la bănci și alte instituții financiare	127.301	113.299	240.600	651.628	485.959	1.137.587
Obligațiuni emise	16.734	499.489	516.223	16.483	499.478	515.961
Datorii subordonate	122.274	726.743	849.017	119.086	835.887	954.973
Provizioane	42.315	35.722	78.037	41.440	35.695	77.135
Alte datorii	507.017	24.030	531.047	468.174	12.961	481.135
Total	30.907.819	1.653.534	32.561.353	28.089.792	2.106.079	30.195.871

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

175

37. CAPITAL

Managementul capitalului Grupului este definit prin strategia de menținere a nivelurilor de capital care este aprobată și revizuită cel puțin anual de către Directoratul băncii.

Obiectivul principal definit prin managementul capitalului este asigurarea unui nivel al fondurilor proprii care să fie adecvat nu numai în conformitate cu cerințele de capital reglementate, cât și cu limitele stabilite intern prin strategia de menținere a nivelurilor de capital.

Directoratul administrează în mod activ structura capitalului și urmărește menținerea unui nivel mai ridicat al capitalului decât cel reglementat, care să asigure o poziție confortabilă pentru implementarea strategiei de afaceri.

Față de anul anterior, nu s-au înregistrat modificări majore cu privire la obiectivele și politicile referitoare la managementul nivelului de capital.

Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012 impune menținerea indicatorului de adecvare a capitalului la riscuri la un nivel minim de 4,5% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază, de 6% pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 și de minim 8%.

Conform raportului de supraveghere, Grupului i-a fost solicitat prin scrisoare oficială să mențină capital suplimentar pentru a acoperi riscurile care nu sunt acoperite sau care nu sunt considerate în mod adecvat în cadrul pilonului I. Grupul trebuie să mențină de asemenea amortizorul de conservare al capitalului și amortizorul de capital aferent altor instituții de importanță sistemică (O-SII). Grupul îndeplinește toate cerințele menționate mai sus.

MII RON	GRUP		BANCĂ	
	2017	2016	2017	2016
Fonduri proprii de nivel 1	2.868.693	2.645.108	2.807.777	2.586.669
Fonduri proprii de nivel 2	523.761	692.046	510.458	685.237
Total fonduri proprii	3.392.454	3.337.154	3.318.235	3.271.906
Active ponderate la risc	21.823.975	20.116.661	20.849.004	19.479.667
Rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază	13,14%	13,15%	13,47%	13,28%
Rata fondurilor proprii de nivel 1	13,14%	13,15%	13,47%	13,28%
Indicator de solvabilitate	15,54%	16,59%	15,92%	16,80%

Fondurile proprii sunt formate din fondurile proprii de nivel 1 și fondurile proprii de nivel 2. Fondurile proprii de nivel 1 cuprind capitalul social, primele de emisiune, rezultatul reportat (excluzând profitul anului curent) și deducerile conform legislației în vigoare. Fondurile proprii de nivel 2 includ datorii subordonate pe termen lung și deducerile conform legislației în vigoare.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

38. CONSOLIDARE PE SEGMENTE

Principalele decizii luate de directorii operaționali legate de alocarea resurselor către fiecare segment sunt luate pe baza poziției financiare și a profitabilității acestora.

Grupul își urmărește performanțele financiare și administrează activitatea pe dimensiunile de segmente și produse. Clientela este împărțită în acest sens între clienți corporativi, retail, instituții financiare și angajații proprii. Segmentul corporativ cuprinde persoanele juridice cu cifra de afaceri ce depășește 5 milioane EUR, segmentul retail cuprinde persoanele fizice și persoanele juridice cu o cifră de afaceri sub 5 milioane EUR (IMM), în timp ce segmentul instituțiilor financiare (parte a Diviziei Trezorerie) cuprinde brokeri, bănci, companii de asigurare, companii de leasing, fonduri de pensii și investiții, precum și companii de administrare a activelor.

Grupul oferă o gamă largă de servicii, adaptate nevoilor în continuă schimbare ale clienților, dar în același timp acordând o atenție sporită activităților bancare de bază.

Segmentele de clienți aduc mai mult de 85% din veniturile operaționale ale Grupului, cu următoarele mențiuni: segmentul de clienți corporativi aduce în principal venituri din activitatea de creditare, urmată de comisioane din plăți, servicii de administrare a conturilor, tranzacții de schimb valutar și activități specifice băncilor de investiții.

Aceleași surse de venit pot fi menționate și în ceea ce privește clienții IMM, în timp ce particularitățile afacerilor lor sunt evidențiate printr-o activitate tranzacțională mai intensă, fapt ce determină ca o proporție mai mare din venituri să provină din speze și comisioane.

Clienții persoane fizice oferă surse diversificate de venit pentru Grup, generate în principal din produsele de credite de consum, carduri de credit, facilități de descoperit de cont, dar și din credite ipotecare, produse de economisire, plăți, schimburi valutare și servicii de administrare a activelor, precum și activități de brokeraj bursier. Grupul continuă să promoveze utilizarea canalelor alternative în rândul clienței și prin aceasta să furnizeze servicii de mai bună calitate cu avantaje reciproce. O altă sursă de venituri o reprezintă creditele și depozitele acordate propriilor angajați.

În afară de segmentele de clienți, performanța Grupului este influențată de rezultatele Diviziei Trezorerie (fără partea de instituții financiare) și a segmentului „Altele” (fără componenta aferentă angajaților proprii). Divizia Trezorerie asigură venituri din activități de tranzacționare interbancară, venituri nete din instrumente financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere și, de asemenea, din dobânzi. Segmentul „Altele” înregistrează în principal venituri din transferuri între segmente (inclusiv aferent capitalului) și venituri generate din participații.

Referitor la împărțirea pe arii geografice, Grupul își desfășoară activitatea în principal în zona geografică a României.

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

177

GRUP

						2017
MII RON	CLIENTI CORPORATIVI	PERSOANE FIZICE	IMM	TREZORERIE	ALȚII	TOTAL
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	7.986.177	12.518.169	2.237.849	11.839.557	3.296.000	37.877.752
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-247.019	-709.262	-97.354	-27	-17.675	-1.071.337
Total active	7.739.158	11.808.907	2.140.495	11.839.530	3.278.325	36.806.415
Total datorii	6.911.572	16.870.211	4.857.492	3.643.690	932.807	33.215.772
Capitaluri proprii	0	0	0	0	3.590.643	3.590.643
Venituri nete din dobânzi	214.933	732.355	163.393	49.834	17.533	1.178.048
Venituri nete din speze și comisioane	128.175	272.265	174.125	11.402	350	586.317
Venituri nete din tranzacționare	45.519	119.018	57.171	88.591	969	311.268
Venituri nete din investiții financiare	-409	0	0	6.128	202	5.921
Alte venituri operaționale	-5	-1	0	-1	44.953	44.946
Venituri operaționale	388.213	1.123.637	394.689	155.954	64.007	2.126.500
Cheltuieli operaționale	-111.929	-405.164	-140.178	-17.711	-52.762	-727.744
Cheltuieli salariale	-77.619	-335.991	-121.167	-13.649	-7.380	-555.806
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-65.397	-163.979	-4.015	-22	-12.210	-245.623
Fond comercial negativ	0	0	0	0	5.245	5.245
Câștiguri din investiții în entități asociate și asocieri în participație	0	-1.692	0	0	3.177	1.485
Profit înainte de impozitare	133.268	216.811	129.329	124.572	77	604.057
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-95.138	-95.138
Profit net al exercițiului financiar	133.268	216.811	129.329	124.572	-95.061	508.919

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

178

GRUP

						2016
MII RON	CLIENTI CORPORATIVI	PERSOANE FIZICE	IMM	TREZORERIE	ALȚII	TOTAL
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	7.122.355	11.326.556	1.748.259	11.802.209	2.696.325	34.695.704
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-530.030	-572.663	-124.847	-1	-7.520	-1.235.061
Total active	6.592.325	10.753.893	1.623.412	11.802.208	2.688.805	33.460.643
Total datorii	6.475.599	14.792.510	4.387.066	3.597.000	934.561	30.186.736
Capitaluri proprii	0	0	0	0	3.273.907	3.273.907
Venituri nete din dobânzi	227.205	688.285	157.322	5.396	33.896	1.112.104
Venituri nete din speze și comisioane	105.951	316.784	183.038	14.775	834	621.382
Venituri nete din tranzacționare	51.948	108.520	56.260	83.222	791	300.741
Venituri nete din investiții financiare	2.134	63.016	27.773	-85.352	213	7.784
Alte venituri operaționale	4.441	2.286	0	-2	123.683	130.408
Venituri operaționale	391.679	1.178.891	424.393	18.039	159.417	2.172.419
Cheltuieli operaționale	-96.636	-352.047	-114.244	-18.928	-56.868	-638.723
Cheltuieli salariale	-80.789	-326.655	-100.608	-18.192	-6.569	-532.813
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-53.892	-366.884	-45.307	-2	-3.184	-469.269
Câștiguri din investiții în entități asociate și asocieri în participație	0	708	1	0	8.853	9.562
Profit înainte de impozitare	160.362	134.013	164.235	-19.083	101.649	541.176
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-91.898	-91.898
Profit net al exercițiului financiar	160.362	134.013	164.235	-19.083	9.751	449.278

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

179

BANCA

						2017
MII RON	CLIENTI CORPORATIVI	PERSOANE FIZICE	IMM	TREZORERIE	ALȚII	TOTAL
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	7.694.153	12.492.268	1.889.193	11.759.079	3.291.995	37.126.688
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-233.788	-709.226	-85.047	-27	-13.893	-1.041.981
Total active	7.460.365	11.783.042	1.804.146	11.759.052	3.278.102	36.084.707
Total datorii	6.907.636	16.870.133	4.853.295	2.996.846	933.443	32.561.353
Capitaluri proprii	0	0	0	0	3.523.354	3.523.354
Venituri nete din dobânzi	206.670	730.906	149.077	50.141	15.139	1.151.933
Venituri nete din speze și comisioane	126.479	260.006	169.195	12.261	349	568.290
Venituri nete din tranzacționare	45.519	119.018	57.171	88.105	968	310.781
Venituri nete din investiții financiare	0	0	0	6.128	0	6.128
Alte venituri operaționale	0	0	0	0	48.563	48.563
Venituri operaționale	378.668	1.109.930	375.443	156.635	65.019	2.085.695
Cheltuieli operaționale	-110.298	-401.892	-136.961	-17.507	-52.636	-719.294
Cheltuieli salariale	-74.589	-330.171	-112.912	-13.649	-7.043	-538.364
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-59.697	-164.187	-8.161	-22	-12.210	-244.277
Profit înainte de impozitare	134.084	213.680	117.409	125.457	-6.870	583.760
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-92.583	-92.583
Profit net al exercițiului financiar	134.084	213.680	117.409	125.457	-99.453	491.177

Note la situațiile financiare consolidate și separate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017

180

BANCA

						2016
MII RON	CLIENTI CORPORATIVI	PERSOANE FIZICE	IMM	TREZORERIE	ALȚII	TOTAL
Total active înainte de ajustările pentru deprecierea creditelor	7.122.355	11.326.553	1.748.259	11.765.149	2.692.555	34.654.871
Ajustări pentru deprecierea creditelor	-530.030	-572.663	-124.847	-1	-7.520	-1.235.061
Total active	6.592.325	10.753.890	1.623.412	11.765.148	2.685.035	33.419.810
Total datorii	6.475.599	14.792.510	4.387.066	3.597.000	943.696	30.195.871
Capitaluri proprii	0	0	0	0	3.223.939	3.223.939
Venituri nete din dobânzi	227.205	688.285	157.322	4.353	33.897	1.111.062
Venituri nete din speze și comisioane	105.399	305.390	181.579	14.775	834	607.977
Venituri nete din tranzacționare	51.948	108.520	56.260	83.114	791	300.633
Venituri nete din investiții financiare	2.134	63.016	27.773	-85.352	0	7.571
Alte venituri operaționale	4.451	2.288	0	0	141.564	148.303
Venituri operaționale	391.137	1.167.499	422.934	16.890	177.086	2.175.546
Cheltuieli operaționale	-96.523	-349.722	-113.946	-18.928	-56.867	-635.986
Cheltuieli salariale	-80.579	-322.319	-100.053	-18.192	-6.569	-527.712
Cheltuieli nete cu provizioanele pentru deprecierea valorii activelor financiare	-53.892	-366.884	-45.307	-2	-3.184	-469.269
Profit înainte de impozitare	160.143	128.574	163.628	-20.232	110.466	542.579
Cheltuiala cu impozitul pe profit	0	0	0	0	-90.950	-90.950
Profit net al exercițiului financiar	160.143	128.574	163.628	-20.232	19.516	451.629

Adrese și persoane de contact

Adrese – Grupul Raiffeisen Bank International	182
Adrese – Grupul Raiffeisen în România	185
Echipa de proiect	190

Adrese

Grupul Raiffeisen Bank International

RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG (RBI)

Austria

Am Stadtpark 9
1030 Viena
Tel: +43-1-71 707-0
Fax: +43-1-71 707-1715
SWIFT/ BIC: RZBATWW
www.rbinternational.com
ir@rbinternational.com
communications@rbinternational.com

REȚEAUA BANCARĂ

Albania

Raiffeisen Bank Sh.A.
European Trade Center
Bulevardi Bajram Curri
Tirana
Tel: +355-4-23 8 100
Fax: +355-4-22 755 99
SWIFT/BIC: SGSBALTX
www.raiffeisen.al

Belarus

Priorbank JSC
V. Khoruzhey 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9090
Fax: +375-17-28 9-9191
SWIFT/BIC: PJCBY2X
www.priorbank.by

Bosnia și Herțegovina

Raiffeisen Bank d.d.
Bosna i Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-287 100
Fax: +387-33-21 385 1
SWIFT/BIC: RZBABA2S
www.raiffeisenbank.ba

Bulgaria

Raiffeisenbank (Bulgaria) EAD
Nikola I. Vapzarov Blvd.
Business Center EXPO 200
PHAZE III, floor 5
1407 Sofia
Tel: +359-2-91 985 101
Fax: +359-2-94 345 28

SWIFT/BIC: RZBBBGSF
www.rbb.bg

Croația

Raiffeisenbank Austria d.d.
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-1-45 664 66
Fax: +385-1-48 116 24
SWIFT/BIC: RZBHHR2X
www.rba.hr

Republica Cehă

Raiffeisenbank a.s.
Hvězdova 1716/2b
14078 Praga 4
Tel: + 420-412 446 400
Fax: +420-234-402-111
SWIFT/BIC: RZBCCZPP
www.rb.cz

Ungaria

Raiffeisen Bank Zrt.
Akadémia utca 6
1054 Budapesta
Tel: +36-1-48 444-00
Fax: +36-1-48 444-44
SWIFT/BIC: UBRTHUHB
www.raiffeisen.hu

Kosovo

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.
Rruga UÇK No. 191
10000 Pristina
Tel: +381-38-22 222 2
Fax: +381-38-20 301 130
SWIFT/BIC: RBKOKPR
www.raiffeisen-kosovo.com

Polonia

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Ul. Grzybowska 78
00-844 Varșovia
Tel: +48-22-347 7000
Fax: +48-22-347 7001
SWIFT/BIC: RCBWPLPW
www.raiffeisen.pl

România

Raiffeisen Bank S.A.
Calea Floreasca 246C
014476 București
Tel: +40-21-30 610 00

Fax: +40-21-23 007 00
SWIFT/BIC: RZBRROBU
www.raiffeisen.ro

Rusia

AO Raiffeisenbank
17/1 St. Troitskaya
129090 Moscova
Tel: +7-495-72 1-9900
Fax: +7-495-72 1-9901
SWIFT/BIC: RZBMRUMM
www.raiffeisen.ru

Serbia

Raiffeisen banka a.d.
Djordja Stanojevic 16
11070 Belgrad
Tel: +381-11-32 021 00
Fax: +381-11-22 070 80
SWIFT/BIC: RZBSRSBG
www.raiffeisenbank.rs

Slovenia

Tatra banka, a.s.
Hodžovo námestie 3
81106 Bratislava 1
Tel: +421-2-59 19-1000
SWIFT/BIC: TATRKBX
www.tatrabanka.sk

Ucraina

Raiffeisen Bank Aval JSC
9, vul Leskova
01011 Kiev
Tel: +38-044-49 088 88
Fax: +38-044-285-32 31
SWIFT/BIC: AVALUAUK
www.aval.ua

Adrese

Grupul Raiffeisen Bank International

183

COMPANII DE LEASING

Austria

Raiffeisen-Leasing
International GmbH
Am Stadtpark 3
1030 Viena
Tel: +43-1-71 707-2071
Fax: +43-1-71 707-76 2966
www.rli.co.at

Albania

Raiffeisen Leasing Sh.a.
European Trade Center
Bulevardi Bajram Curri
Tirana
Tel: +355-4-22 749 20
Fax: +355-4-22 325 24
www.raiffeisen-leasing.al

Belarus

"Raiffeisen-Leasing" JLLC
V. Khoruzhey 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9394
Fax: +375-17-28 9-9974
www.rl.by

Bosnia și Herțegovina

Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo
Zmaja od Bosne bb.
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-254 354
Fax: +387-33-212 273
www.rlbh.ba

Bulgaria

Raiffeisen Leasing Bulgaria OOD
32A Cherni Vrah Blvd., Fl.6
1407 Sofia
Tel: +359-2-49 191 91
Fax: +359-2-97 420 57
www.rlbh.bg

Croația

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Radnicka cesta 43
10000 Zagreb
Tel: +385-1-65 9-5000
Fax: +385-1-65 9-5050
www.rl-hr.hr

Republica Cehă

Raiffeisen-Leasing s.r.o.
Hvězdova 1716/2b
14078 Praga 4
Tel: +420-2-215 116 11
Fax: +420-2-215 116 66
www.rl.cz

Ungaria

Raiffeisen Corporate Lízing Zrt.
Akadémia utca 6
1700 Budapesta
Tel: +36-1-477 8709
Fax: +36-1-477 8702
www.raiffeisenlizing.hu

Kazahstan

Raiffeisen Leasing Kazakhstan LLP
Shevchenko Str. 146, flat 1
050008 Almaty
Tel: +7-727-378 54 30
Fax: +7-727-378 54 31
www.rlkz.at

Kosovo

Raiffeisen Leasing Kosovo LLC
Rr. UCK p.n.
10000 Pristina
Tel: +38-1-222 222 340
www.raiffeisenleasing-kosovo.com

Moldova

I.C.S. Raiffeisen Leasing S.R.L.
Alexandru cel Bun 51
2012 Chișinău
Tel: +373-22-27 931 3
Fax: +373-22-22 838 1
www.raiffeisen-leasing.md

România

Raiffeisen Leasing IFN S.A.
Calea Floreasca 246D
014476 București
Tel: +40-21-36 532 96
Fax: +40-37-28 799 88
www.raiffeisen-leasing.ro

Rusia

ООО Raiffeisen-Leasing
Smolenskaya-Sennaya 28
119121 Moscova
Tel: +7-495-72 1-9980
Fax: +7-495-72 1-9901
www.raiffeisen-leasing.ru

Serbia

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Djordja Stanojevic 16
11070 Belgrad
Tel: +381-11-220 7400
Fax: +381-11-228 9007
www.raiffeisen-leasing.rs

Slovacia

Tatra-Leasing s.r.o.
Černyševského 50
85101 Bratislava
Tel: +421-2-59 19-3053
www.tatraleasing.sk

Slovenia

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Letališka cesta 29a
1000 Ljubljana
Tel: +386-1-241-6250
Fax: +386-1-241-6268
www.rl-sl.si

Ucraina

LLC Raiffeisen Leasing Aval
9, Stepan Bandera av.
Build. 6 Office 6-201
04073 Kiev
Tel: +380-44-590 24 90
Fax: +380-44-200 04 08
www.rla.com.ua

Adrese

Grupul Raiffeisen Bank International

AGENȚII ȘI REPREZENTANȚE – EUROPA

Franța

RBI Representative Office Paris
9-11 Avenue Franklin D. Roosevelt
75008 Paris
Tel: +33-1-45 612 700
Fax: +33-1-45 611 606

Germania

RBI Frankfurt Branch
Wiesenhüttenplatz 26
60 329 Frankfurt
Tel: +49-69-29 921 924
Fax: +49-69-29 921 9-22

Suedia

RBI Representative Office
Nordic Countries
Drottninggatan 89, 14th floor
11360 Stockholm
Tel: +46-8-440 5086

Marea Britanie

RBI London Branch
Tower 42, Leaf C, 9th Floor
25 Old Broad Street
Londra EC2N 1HQ
Tel: +44-20-79 33-8000
Fax: +44-20-79 33-8009

AGENȚII ȘI REPREZENTANȚE – ASIA ȘI AMERICA

China

RBI Beijing Branch
Beijing International Club
Suite 200, 2nd floor
Jianguomenwai Dajie 21
100020 Beijing
Phone: +86-10-65 32-3388
Fax: +86-10-65 32-5926

RBI Representative Office Zhuhai
Room 2404, Yue Cai Building
No.188, Jingshan Road, Jida,
Zhuhai, Guangdong Province
519015, China
Phone: +86-756-32 3-3500
Fax: +86-756-32 3-3321

India

RBI Representative Office Mumbai
501, Kamla Hub, Gulmohar Road,
Juhu
Mumbai – 400049
Phone: +91-22-26 230 657
Fax: +91-22-26 244 529

Corea

RBI Representative Office Korea
#1809 Le Meilleur Jongno Town
24 Jongno 1ga
Seoul 110-888
Republic of Korea
Phone: +82-2-72 5-7951
Fax: +82-2-72 5-7988

Singapore

RBI Singapore Branch
50 Raffles Place
#31-03 Singapore Land Tower
Singapore 048623
Phone: +65-63 05-6000
Fax: +65-63 05-6001

USA

RB International Finance (USA) LLC
1177 Avenue of the Americas,
5th floor
10036 New York
Phone: +1-929-432-1846

Vietnam

RBI Representative Office
Ho-Chi-Minh-City
35 Nguyen Hue Str.,
Harbour View Tower
Room 601A, 6th floor,
District 1
Ho-Chi-Minh-City
Phone: +84-8-38 214 718,
+84-8-38 214 719
Fax: +84-8-38 215 256

Adrese

Grupul Raiffeisen în România

RAIFFEISEN BANK

Administrația Centrală

Calea Floreasca 246C
014476 București
Tel.: +4 021 306 10 00
Fax: +4 021 230 07 00
E-mail: centrala@raiffeisen.ro
<http://www.raiffeisen.ro>

REȚEAUA DE CENTRE DE RETAIL

Regiunea Retail BANAT-CRIȘANA

Str. Grigore T. Popa 81
Et.1, Ap. SAD 3
Timișoara
Tel.: +4 0256 703.539
Fax: +4 0256 242 281
Contact: Emil Eșanu
emil.esanu@raiffeisen.ro

Grup Retail 1
Contact: Florina Iordan
florina-raduta.iordan@raiffeisen.ro

Agenția Timișoara

Str. Coriolan Brediceanu 10, corp B
Timișoara
Tel.: +4 0256 703 500
Fax: +4 0256 227 659
Contact: Radu Boantă
radu-dalibor.boanta@raiffeisen.ro

Grup Retail 2
Contact: Gabriel Jurescu
gabriel.jurescu@raiffeisen.ro

Agenția Reșița

Piața 1 Decembrie 1918 nr.4
Reșița, jud. Caraș-Severin
Tel.: +4 0255 703 500
Fax: +4 0255 212 278
Contact: Alina-Florentina Popescu
alina-florentina.popescu@raiffeisen.ro

Grup Retail 3
Contact: Raul-Dan Marian
raul-dan.marian@raiffeisen.ro

Agenția Arad

Str. Andrei Șaguna 1-3
Arad
Tel.: +4 0257.703.510
Fax: +4 0257 211 860

Contact: Florica Zdropcea
florica.zdropcea@raiffeisen.ro

Grup Retail 4
Contact: Codruța-Liana Trif
codruta-liana.trif@raiffeisen.ro

Agenția Bihor

Str. Nufărului 30
Oradea
Tel.: +4 0259.703.513
Fax: +4 0259 406 810
Contact: George Silaghi
george.silaghi@raiffeisen.ro

Grup Retail 5
Contact: Iuliana Lomonar
iuliana.lomonar@raiffeisen.ro

Agenția Deva

Blvd. Decebal, bloc 5 (5A)
Deva, jud. Hunedoara
Tel.: +4 0254 703 501
Fax: +4 0254 213 009
Contact: Octavian Lugojan
octavian.lugojan@raiffeisen.ro

Agenția Alba

Piața Iuliu Maniu 4
Spațiu comercial II
Alba Iulia
Tel.: +4 0258 703 501
Fax: +4 0258 812 328
Contact: Florin-Mihai Magda
florin-mihai.magda@raiffeisen.ro

Regiunea Retail TRANSILVANIA

Str. Harmanului 24,
Zonele A, B și C, Brașov
Tel.: +4 0268 308.350
Fax: +4 0268 547.911
Contact: Kalman Szecsi
kalman.szecsi@raiffeisen.ro

Grup Retail 6
Contact: Norbert-Istvan Kiss
norbert-istvan.kiss@raiffeisen.ro

Agenția Satu Mare

Piața Libertății 11
Satu Mare
Tel.: +4 0261 703 501
Fax: +4 0261 714 591

Contact: Lavinia-Anamaria Cadar
lavinia-anamaria.cadar@raiffeisen.ro

Agenția Zalău

Str. Unirii 19
Zalău
Tel.: +4 0260 703 501
Fax: +4 0260 606 320
Contact: Ioan-Adrian Crișan
ioan-adrian.crisan@raiffeisen.ro

Grup Retail 7
Contact: Manuela Vlasin
manuela.vlasin@raiffeisen.ro

Agenția Bistrița

Str. Liviu Rebreanu 51
Bistrița
Tel.: +4 0263 703 500
Fax: +4 0263 217 151
Contact: Sabin-Nistor Moldovan
sabin-nistor.moldovan@raiffeisen.ro

Agenția Maramureș

B-dul Unirii 8-10
Baia Mare
Tel.: +4 0262 703 500
Fax: +4 0262 226 170
Contact: Ioana-Dana Birlea
ioana-dana.birlea@raiffeisen.ro

Grup Retail 8
Contact: Oana-Delia Radu
oana-delia.radu@raiffeisen.ro

Agenția Cluj

Str. Aviator Bădescu 1
Cluj-Napoca
Tel.: +4 0264 703 500
Fax: +4 0264 595 413
Contact: Ioana Plăiaș
ioana.plaias@raiffeisen.ro

Grup Retail 9
Contact: Corneliu Dacian Țiplea
corneliu-dacian.tiplea@raiffeisen.ro

Agenția Târgu-Mureș

Str. Gheorghe Doja 64-68
Târgu Mureș, jud. Mureș
Tel.: +4 0265 703 500
Fax: +4 0265 264 009
Contact: Erika-Klara Zolyomi
erika-klara.zolyomi@raiffeisen.ro

Adrese

Grupul Raiffeisen în România

Grup Retail 10
Contact: Oligia Dobrin
oligia.dobrin@raiffeisen.ro

Agenția Sibiu
Piața Aurel Vlaicu 9
Sibiu
Tel.: +4 0269 703 500
Fax: +4 0269 213 297
Contact: Paula Bozdog
paula.bozdog@raiffeisen.ro

Grup Retail 11
Contact: Laszlo-Zoltan Benedek
laszlo-zoltan.benedek@raiffeisen.ro

Agenția Miercurea Ciuc
Str. Kossuth Lajos 20, bl. 27
Miercurea Ciuc, jud. Harghita
Tel.: +4 0266 703 500
Fax: +4 0266 371 779
Contact: Silviu Drăghici
silviu.drighici@raiffeisen.ro

Agenția Sfântu Gheorghe
Str. 1 Decembrie 1918 nr. 33-37
Sfântu Gheorghe, jud. Covasna
Tel.: +4 0267 703 500
Fax: +4 0267 352 600
Contact: Arnold-Csaba Balint
arnold-csaba.balint@raiffeisen.ro

Grup Retail 12
Contact: Silvana Boian
silvana.boian@raiffeisen.ro

Agenția Brașov
Str. Harmanului 24, Zonele A-C
Brașov
Tel.: +4 0268 703 500
Fax: +4 0268 547 791
Contact: Marius Nica
marius.nica@raiffeisen.ro

Regiunea Retail MOLDOVA
Str. Nicolae Bălcescu 2
Buzău
Tel.: +4 0238 703 503
Fax: +4 0238 720 522
Contact: Aurel Stoica
aurel.stoica@raiffeisen.ro

Grup Retail 13
Contact: Gabriela Pîrvescu
gabriela.pirvescu@raiffeisen.ro

Agenția Buzău
Str. Nicolae Bălcescu 2
Buzău
Tel.: +4 0238 703 500
Fax: +4 0238 720 523
Contact: Aurora-Camelia Radu
aurora-camelia.radu@raiffeisen.ro

Agenția Vrancea
Bulevardul Unirii 28
Focșani, jud. Vrancea
Tel.: +4 0237 703 500
Fax: +4 0237 217 460
Contact: Cătălin Pruteanu
catalin.pruteanu@raiffeisen.ro

Grup Retail 14
Contact: Cornelia Prigoreanu
cornelia.prigoreanu@raiffeisen.ro

Agenția Bacău
Str. Dumbrava Roșie 2
Bacău
Tel.: +4 0234 703 500
Fax: +4 0234 206 424
Contact: Ionica-Anisoara Sobea
ionica-anisoara.sobea@raiffeisen.ro

Agenția Vaslui
Str. Ștefan cel Mare 2-4, bl. 94,
sc. C, D
Vaslui
Tel.: +4 0235 703 500
Fax: +4 0235 315 718
Contact: Ciprian Penișoară
ciprian.penisoara@raiffeisen.ro

Grup Retail 15
Contact: Mircea-Bogdan Babici
mircea-bogdan.babici@raiffeisen.ro

Agenția Iași
Str. Anastasie Panu 31
Iași
Tel.: +4 0232 703 500
Fax: +4 0232 215 958
Contact: Cornel-Emanuel Scripcă
cornel-emanuel.scripca@raiffeisen.ro

Grup Retail 16
Contact: Sorin Potolea
sorin.potolea@raiffeisen.ro

Agenția Neamț
Piața Ștefan cel Mare 3
Piatra Neamț, jud. Neamț
Tel.: +4 0233 703 500
Fax: +4 0233 212 287
Contact: Milica Loghin
milica.loghin@raiffeisen.ro

Grup Retail 17
Contact: Dan Jităreanu
dan.jitareanu@raiffeisen.ro

Agenția Suceava
B-dul George Enescu 16
Suceava
Tel.: +4 0230 703 500
Fax: +4 0230 207 331
Contact: Gabriela-Loredana Șerban
gabriela-lorena.serban@raiffeisen.ro

Agenția Botoșani
Calea Națională 88
Botoșani
Tel.: +4 0231 703 500
Fax: +4 0231 514 296
Contact: Lăcrămioara Fântu
lacramioara.fantu@raiffeisen.ro

**Regiunea Retail
DUNĂREA-MAREA NEAGRĂ**
Calea Călărașilor 34
Brăila
Tel.: +4 0239 606 120
Fax: +4 0239 615 161
Contact: Daniel Lascu
daniel.lascu@raiffeisen.ro

Grup Retail 18
Contact: Adriana Țiolan
adriana.tiolan@raiffeisen.ro

Agenția Galați
Str. Brăilei 85, corp adjacent
Bl. BR5A, zona A
Galați
Tel.: +4 0236 703 500
Fax: +4 0236 460 180
Contact: Daniela Manciușea
daniela.manciușea@raiffeisen.ro

Adrese

Grupul Raiffeisen în România

Grup Retail 19
Contact: Otilia Trandafirosu
otilia.trandafirosu@raiffeisen.ro

Agenția Tulcea
Str. Griviței 19
Tulcea
Tel.: +4 0240 703 500
Fax: +4 0240 512 972
Contact: Amalia Dinu
amalia.dinu@raiffeisen.ro

Agenția Brăila
Calea Călărașilor 34
Brăila
Tel.: +4 0239 703 500
Fax: +4 0239 615 161
Contact: Marioara Stoian
marioara.stoian@raiffeisen.ro

Grup Retail 20
Contact: Angelo-Florin Andrei
angelo-florin.andrei@raiffeisen.ro

Agenția Călărași
Str. București 111
Călărași
Tel.: +4 0242 703 500
Fax: +4 0242 312 438
Contact: Ileana Flueraș
ileana.flueras@raiffeisen.ro

Agenția Ialomița
B-dul Chimiei 13
Slobozia, jud. Ialomița
Tel.: +4 0243 703 500
Fax: +4 0243 230 877
Contact: Ana Zahiu
ana.zahiu@raiffeisen.ro

Grup Retail 21
Contact: Sorin-Adrian Vasiliu
sorin-adrian.vasiliu@raiffeisen.ro

Agenția Giurgiu
Str. Vlad Țepeș 20
Giurgiu
Tel.: +4 0246 703 500
Fax: +4 0246 211 885
Contact: Elena Osman
elena.osman@raiffeisen.ro

Agenția Teleorman
Av. Al. Colfescu 63
Alexandria, jud. Teleorman
Tel.: +4 0247 703 500
Fax: +4 0247 317 423
Contact: Mărioara Vidrighin
marioara.vidrighin@raiffeisen.ro

Grup Retail 22
Contact: Mariana Barde
mariana.barde@raiffeisen.ro

Agenția Constanța
Alexandru Lăpușneanu 163C
Constanța
Tel.: +4 0241 703 500
Fax: +4 0241 610 697
Contact: Florina Preduț
florina.predut@raiffeisen.ro

Grup Retail 23
Contact: Cecilia-Carmen
Goldan-Gheorghiu
cecilia-carmen.goldan-gheorghiu@
raiffeisen.ro

Agenția Trocadero
Str. Alexandru Lăpușneanu 89,
bl. LE 33
Constanța
Tel.: +4 0241 703 860
Fax: +4 0241 611 396
Contact: Adrian Iordan
adrian.iordan@raiffeisen.ro

Regiunea Retail
ȚARA ROMÂNEASCĂ
Calea Floreasca 246C
014476, București
Tel.: +4 021 306 10 00
Fax: +4 021 230 07 00
Contact: Sandi Țăranu
sandi.taranu@raiffeisen.ro

Grup Retail 24
Contact: Petruț Milu
petrut.milu@raiffeisen.ro

Agenția Prahova
Str. Constantin Dobrogeanu
Gherea nr.1A, bl. D & nr.1B, bl. E
Ploiești, jud. Prahova
Tel.: +4 0244 703 500

Fax: +4 0244 526 129
Contact: Ancuța Rozeanu
ancuta.rozeanu@raiffeisen.ro

Grup Retail 25
Contact: Iulian-Robert Diaconu
iulian-robert.diaconu@raiffeisen.ro

Agenția Târgoviște
Bld. Mircea cel Bătrân 8
Zona A, et.1
Târgoviște, jud. Dâmbovița
Tel.: +4 0245 703 500
Fax: +4 0245 606 160
Contact: Ioana-Cristina Tamaș
ioana-cristina.tamas@raiffeisen.ro

Grup Retail 26
Contact: Ștefan-Cosmin Cazan
stefan-cosmin.cazan@raiffeisen.ro

Agenția Argeș
Str. Craiovei 42
Pitești, jud. Argeș
Tel.: +4 0248 703 500
Fax: +4 0248 217 899
Contact: Elena-Cornelia Stan
elena-cornelia.stan@raiffeisen.ro

Grup Retail 27
Contact: Cristina-Maria Olteanu
cristina-maria.olteanu@raiffeisen.ro

Agenția Vâlcea
Str. Știrbei Vodă 2, bl. T1
Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
Tel.: +4 0250 703 500
Fax: +4 0250 702 324
Contact: Consuela Perșu
consuela.persu@raiffeisen.ro

Grup Retail 28
Contact: Miron Gheorghe Crețan
miron-gheorghe.cretan@raiffeisen.ro

Agenția Dolj
Str. Sfântu Dumitru 8
Craiova, jud. Dolj
Tel.: +4 0251 703 506
Fax: +4 0251 533 333
Contact: Mihai Iliescu
mihai.iliescu@raiffeisen.ro

Adrese

Grupul Raiffeisen în România

Grup Retail 29
Contact: Claudiu Manda
claudiu.manda@raiffeisen.ro

Agenția Olt
Str. Basarabilor 2
Slatina, jud. Olt
Tel.: +4 0249 703 501
Fax: +4 0249 414 214
Contact: Iulia-Cristina Stavre
iulia-cristina.stavre@raiffeisen.ro

Grup Retail 30
Contact: Nicolae Teodorescu
nicolae.teodorescu@raiffeisen.ro

Agenția Gorj
Str. Tudor Vladimirescu 17
Târgu Jiu, jud. Gorj
Tel.: +4 0253 703 500
Fax: +4 0253 206 324
Contact: Valentina Cioroianu
valentina.cioroianu@raiffeisen.ro

Agenția Mehedinți
Blvd. Tudor Vladimirescu 125-127
Drobeta Turnu Severin,
jud. Mehedinți
Tel.: +4 0252 703 500
Fax: +4 0252 312 190
Contact: Rareș Meca
rares.meca@raiffeisen.ro

Regiunea Retail BUCUREȘTI
Str. Grigore Alexandrescu 4A
Sector 1, București
Tel.: +4 021 209 14.35
Fax: +4 021 316 79 03
Contact: Sorin Mirea
sorin.mirea@raiffeisen.ro

Grup Retail 31
Contact: Ionuț Mănatu
ionut.manatu@raiffeisen.ro

Agenția București
Str. Grigore Alexandrescu 4A
Sector 1, București
Tel.: +4 021 209 36 14
Fax: +4 021 310 86 63
Contact: Floriana Angelescu
floriana.angelescu@raiffeisen.ro

Grup Retail 32
Contact: Raluca Corpăcescu
raluca.corpasescu@raiffeisen.ro

Agenția Dorobanți
Piața Dorobanților 1
Sector 1, București
Tel.: +4 021 370 02 60
Fax: +4 021 230 13 90
Contact: Raluca Bradin
raluca.bradin@raiffeisen.ro

Grup Retail 33
Contact: Daniela Săvulescu
daniela.savulescu@raiffeisen.ro

Agenția Brățianu
Str. Lipscani 90A
Sector 3, București
Tel.: +4 021 370 10 00
Fax: +4 021 319 39 54
Contact: Lucian-Bogdan Ambroze
lucian-bogdan.ambroze@raiffeisen.ro

Grup Retail 34
Contact: Bogdan-Valentin Tănase
bogdan-valentin.tanase@raiffeisen.ro

Agenția Vitan
Piața Alba Iulia 1
Sector 3, București
Tel.: +4 021 370 30 00
Fax: +4 021 321 00 87
Contact: Cristina Matianu
cristina.matianu@raiffeisen.ro

Grup Retail 35
Contact: Gheorghita Baciu
gheorghita.baciu@raiffeisen.ro

Agenția Victoria (Smârdan)
Calea Victoriei 21, corp B
Sector 3, București
Tel.: +4 021 370 20 00
Fax: +4 021 310 12 25
Contact: Ioana-Mirela Chirulescu
ioana-mirela.chirulescu@raiffeisen.ro

Grup Retail 36
Contact: Claudia Cristea
claudia.cristeau@raiffeisen.ro

Agenția Crângăși
Calea Crângăși 12

Sector 6, București
Tel.: +4 021 370 02 40
Fax: +4 021 220 51 31
Contact: Cristina Onodea
cristina.onodea@raiffeisen.ro

REȚEAUA DE CENTRE CORPORATISTE

Centrul Regional Corporatist Argeș
Calea Craiovei 42
Pitești, jud. Argeș
Tel.: +4 0248 703 500
Fax: +4 0248 217 899
Contact: Ion Popescu
ion.popescu-ag@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporatist Brașov
Str. Harmanului 24, Zonele A-C,
et. P, I și II
Brașov
Tel.: +4 0268 308.350
Fax: +4 0268 703.502
Contact: Adrian Nechita
adrian.nechita@raiffeisen.ro

**Centrul Regional Corporatist
București 1**
Calea Floreasca 246D, Sector 1
014476, București
Tel.: +4 021 306 20 00
Fax: +4 021 312 01 62
Contact: Laura Ionescu
laura.ionescu@raiffeisen.ro

**Centrul Regional Corporatist
București 2**
Str. Grigore Alexandrescu 4A,
Sector 1, București
Tel.: +4 021 209 14 35
Fax: +4 021 316 79 03
Contact: Laura Metea
laura.metea@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporatist Cluj
Str. Aviator Bădescu 1
400082 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Tel.: +4 0264 703 500
Fax: +4 0264 595 413
Contact: Magda Palfi-Tirău
magda-eugenia.palfi-tirau@raiffeisen.ro

Adrese

Grupul Raiffeisen în România

Centrul Regional Corporatist Constanța

Blvd. Al. Lăpușneanu 163C
900412, Constanța
Tel.: +4 0241 703 500
Fax: +4 0241 610 697
Contact: Sorin Suci
sorin.suciu@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporatist Iași

Str. Ansamblul Palas, Corp E2,
intr. 1, parter
700032, Iași
Tel.: +4 0232 703 960
Fax: +4 0232 260 662
Contact: Mihai Iosif
mihai.iosif@raiffeisen.ro

Centrul Regional Corporatist Timiș

Str. Grigore T. Popa 81
Et. 1, Ap. SAD 3
300291 Timișoara, jud. Timiș
Tel.: +4 0256 703.539
Fax: +4 0256 242 281
Contact: Emil Eșanu
emil.esanu@raiffeisen.ro

Raiffeisen Bank – Reprezentanța Moldova

Str. Alexandru cel Bun 51
Chișinău, Moldova, MD-2012
Tel.: +373 22 27 93 31
Fax: +373 22 22 83 81
office@raiffeisen.md

GRUPUL RAIFFEISEN ÎN ROMÂNIA

Raiffeisen Asset Management

Calea Floreasca 246D
Cod 014476, sector 1
București
Tel.: +4 021 306 17 11
Fax: +4 021 312 05 33
Contact: Răzvan Szilagy
razvan.szilagy@raiffeisen.ro

Raiffeisen Banca pentru Locuințe

Calea Floreasca 246D
Cod 014476, sector 1
București
Tel.: +4 021 233 30 00
Fax: +4 021 232 23 19
Contact: Ileana Cioană
ileana.cioana@railoc.ro

Raiffeisen Leasing

Calea Floreasca 246D
Cod 014476, sector 1
București
Tel.: +4 021 365 32 96
Fax: +4 037 287 99 88
Contact: Bob de Man
bob.de-man@raiffeisen-leasing.ro

ECHIPA EDITORIALĂ:

Corina Vasile, Carmen Dimitruc, Alice Papa

Raportul Anual al Raiffeisen Bank este disponibil online pe
<https://www.raiffeisen.ro/despre-noi/guvernanta-corporativa/rapoarte-anuale>
în limba română și limba engleză.

Mulțumim tuturor colegilor care au contribuit la realizarea acestui Raport Anual
și Publicator Media pentru colaborare.

